

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

II. CİLT

Düzenleyen: bilgindK
2018-07-12

Emine Şenlikoğlu

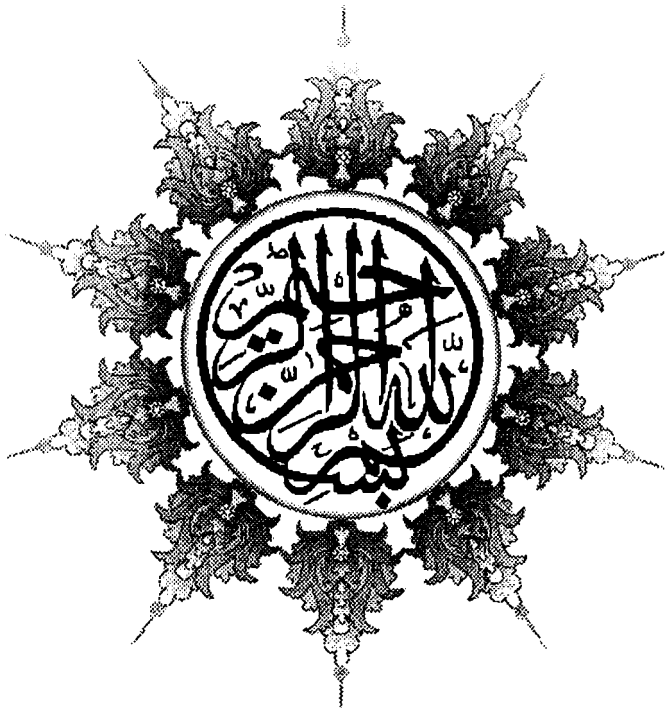
2

Kılavuz

İslami
Doğru
Anlamak

mektup

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

***“İnsanların bazıları da Allah’a
bir harflik kulluk yaparlar. Kendisine bir hayır
isabet ettiğinde onunla tatmin olup yatıştır;
kendisine bir imtihan gelip çatığında bir harflik
ibadetinden de vazgeçer.
O insan dünyada da ahirette de
zarara uğramıştır.”***

(Hac, 11)

MEKTUP YAYINLARI

EMİNE ÖZKAN ŞENLİKOĞLU

27 Mayıs 1953 yılında dünyaya geldi. Çocukluğu çok büyük bir mücadele içinde geçen Şenlikoğlu, bazı adaletsizlikleri küçük yaşta farketmeye başladı. Gençlik yıllarında din arayışına girdiğinden, dinleri araştırdı. İnciller'i okudu. Daha sonra İslâm'a yöneldi ve İslâmî tahsil yapmaya başladı. Fıkıh, Akaid gibi ilim dallarıyla ilgili eşi Recep Özkan ve özel hocalardan dersler aldı. İlk-orta ve İmam-Hatip lisesini dışarıdan bitirdi.

Yurtiçi ve yurtdışında birçok konferanslar verdi.

İlk kitabı "Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar" isimli eserinden dolayı 2.5 yıl cezaevinde yattı. Defalarca mahkemeye verilen, nezarete atılan Şenlikoğlu, 1985 yılından itibaren *Mektup Dergisi*, *Genel Yayın Yönetmenliği*'ni yürütmektedir.

İki çocuk annesi olan Şenlikoğlu'nun 1984 yılından itibaren çıkan kitapları şunlardır:

1. SERİ: "GENÇLİĞE HATIRAMDIR"

- 1- Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar
 - 2- Bize Nasıl Kıydınız
 - 3- Mahkum Duygular
 - 4- Burası Cezaevi
 - 5- İslâm'da Erkek
 - 6- Ne Olur İhanet Etme
 - 7- Ülkemi Arıyorum
 - 8- Biz Bu Vatanın Nesi Oluyoruz
 - 9- Ruhumun Penceresi
 - 10- Kelepçeli Kalemimden
 - 11- Ağlatan Yollar
 - 12- İnsanlar da Kayar
 - 13- Telefonla Röportaj
 - 14- Önce Soru Sorarlar
 - 15- İsimsiz Kitap (Hiciv)
 - 16- Vicdan Azabı
 - 17- Maria
 - 18- İdamlık Genç
- (Bu seri tamamlanmıştır)

2. SERİ: "İNSANLIĞA ÇAĞRI"

- 1- İnsanlığın Belgeseli
- 2- Kıbrıs Sular İçinde Bir Yetim
- 3- Ben Kimin Kurbanıyım

- 4- Geri Tepen Kurşunlar
 - 5- Radyo ve Basın Röportajları
 - 6- Televizyon Röportajları
 - 7- Uzaktaki Çığlıklar
 - 8- Geçmişin İzleri
 - 9- Sabıkalı ve Dul
 - 10- Çingene
 - 11- İmamın Manken Kızı
 - 12- Son Pişmanlık Fayda Eder
 - 13- Çin İşkencesi
 - 14- Kadınları Kadınlar da Eziyor
- (Bu seri tamamlanmıştır)

3. SERİ: "NESİLLERİN ÖYKÜSÜ"

- 0- Anne Büyüklere Bir Şey Söyle
- 1- Şirin Köy
- 2- Küçük Kız
- 3- Küçük Kelebekler
- 4- Yılan Yavrusu
- 5- Kırmızı Elbiseli Kız
- 6- Satılık Çocuk
- 7- Topal Karınca
- 8- Küçük Kızın Umudu
- 9- Hayâl Çocuk
- 10- Konuşan Serçe
- 11- Kardeş Sevgisi

4. SERİ: "SEVGİNİN SESİ"

- 1- Hristiyan Gülü

5. SERİ: "BİLGİ SERİSİ"

- 1- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak I
- 2- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak II
- 3- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak III
- 4- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak IV

MEKTUP YAYINLARI

Bilgi Serisi: 1
Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak: 2

Dizgi
Mektup Yayınları

•
Kapak
İrfan Kahramanoğlu

•
Tashih
Ahmet Cantürk

•
Baskı
Kilim Matbaası

•
İlk baskı
Ocak 2002

Haberleşme adresi:

MEKTUP YAYINLARI

Malta Boyacı Kapısı Sk. No: 7/1
Fatih / İstanbul

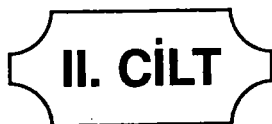
Tel: 0212 . 635 35 14
521 83 10
525 27 06
Fax: 0212 . 534 18 71

KILAVUZ

İSLÂM'I DOĞRU ANLAMAK

Dini Bilgilerle Kadın ve Erkek İlmihali

Emine Şenlikoğlu

MEKTUP YAYINLARI

İkinci Cilde Girerken

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.

Değerli okuyucularım,

Birinci cildi Allah'a şükürler olsun bitirdik. Şimdi ikinci cilde geçtik.

Ben tembel değilim, tembel okuyucuyu da hiç sevmem. İnsan çalışkan olmalı... Tembelse bile kendisini değiştirmeli ve insan, istikrarlı olmalı, insan olmanın izzet ve şerefini iliklerinde hissedecekse, çalışmalı. Başarılı olanların belgelerinden biri, prensiple çalışmalarındır.

Size bilgi dolu dört ciltlik bir emek sundum. Şüphesiz hiç hatasız bir kitap vaat etmedim, edemem de. Ancak şunu alnımın akıyla vaat ediyorum: Eğer elinizdeki “KILAVUZ: İslâm'ı Doğru Anlamak” adlı Bilgi serisini okursanız, bilgide İslâmî kültür açısından altyapı ihtiyacınızı tamamlamış olacaksınız. Ama bir şartla; bilmediğiniz kelimeleri ezberlemelisiniz. Allah hepimize, ilmi hayırla kullanmayı nasip etsin. Amin.

Emine Şenlikoğlu

ŞEYTAN VE CİNLER

Yedinci Bölüm Sözlüğü

- İblis** : Cinlerden olan ilk şeytanın ismi.
- Şeytan** : Aldatan, Allah'tan uzaklaştıran, dini hükümleri saptıranların tümü.
- Mübah** : Bir şeyin yapılması veya yapılmaması arasında fark olmaması.
- (c.c.)** : Celle celâluhu. Şanı yüce olan (saygı-tazim için kullanılır.)
- Kâfir** : Gerçeği örten, dini hükümleri saklayan, dinsiz.
- Kabir** : Mezar.
- Cinler** : İnsandan farklı yaratılmış akıllı ve zekası olan bir kavim
- Sûre** : Kur'an ana bölümlerinin her biri.
- Tenâsuh** : Bir ruhun bir bedenden başka bir bedene geçer diye inanılan batıl inanış.

“İnsana kendi çalıştığından başkası yoktur.” Necm, 39

Şeytan ve Cinler

İblis Şeytan'ın gücü nereye kadardır?

Şeytan öyle güçlü gösteriliyor ki, sanki Allah ile Şeytan –hâşâ– rekabet halindeymiş gibi.

Şeytan'ı tanımayanımız çok fazladır. O kadar ki, bazıları kendilerinin tamamen Şeytan tarafından yönlendirildiklerine inanırlar. O yüzden de, günahlarına devam etmelerinin şart olduğunu, ne yapsalar bu gidişe engel olamayacaklarını iddia ederler. Onlara göre, her şey bitmiştir artık. Şeytan mademki o kadar güçlüdür, o halde ona karşı yapacağı bir şey kalmamıştır(!)

Halbuki Şeytan'ı o kadar güçlü gösteren bizim bilgisizliğimizdir. Çünkü, Şeytan kuvvetli irade sahibi bir insanı saptıracak kadar güçlü değildir. **Hicr 39-42** O, haramları güzel gösterir, vesvese verir ve sapıtmış olanların sapıklığını

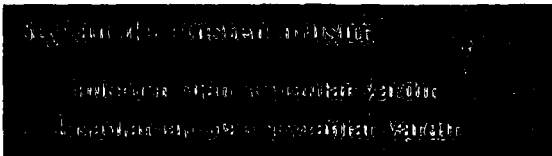
arttırır. Bir de, iradesi zayıf, ibadetsiz Müslümanı saptırır. Başka gücü yoktur.

Burada şeytandan maksadımız İblis'tir. Her şeytan İblis değildir. Ama İblis de şeytandır. Şeytanların başı İblis'tir. Hem cinlerden hem de insanlardan şeytanlar vardır.

İblis, baş şeytanın özel adıdır.

Şeytan üç gruptur

Eğer adaletli ve Müslüman değilse, insanlardan olan şeytanların en zararlısı devleti yönetenlerdir. Görevi ve gücü büyüdüğü oranda kendisi de büyük şeytan olur. Tabii ki burada, devlet yöneten herkese şeytan demek istemiyoruz, ancak kişi şeytanlaşmış, bir de yönetimde bulunuyorsa, bu gücünü şeytanî yolda kullanır. Dolayısıyla en zararlı şeytan haline gelir.

“Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez.” Necm, 38 olduğu halde, şeytan insanı çok çeşitli şekillerde aldatır. Zaten şeytanın en büyük gayesi aldatmaktır.

“Herkes kendi günahını çeker.” hükmünü bile farklı farklı gösterip, dinini bilmezinsanlara günahta umut yolu açmaktadır.

İblis'in kimliği:

1- Ateşten yaratılmıştır.

2- Asıl olarak cinlerdendir. Meleklerden değildir. Fakat halk arasında meleklerin başı, melekten dönme olarak bilinir. Oysa ayetlerde cin olduğu belirtilir." Kehf: 50

3- Cinlerin çocukları vardır. Kimi iman eder, kimi etmez. Şeytan (İblis), kimlerin isyanını artırıdıysa onların bedellerini de, Allah'a karşı gelmenin bedelini de ödeyecek. Cehennemde yanarken aldattığı insanlara bağırmaı da ihmal etmeyecektir. "Neden bana aldandınız? Ben size kitap mı indirmiştım? Cennet mi vaat etmiştım?" şeklinde feryatlar edecek. Bu konuyu ayetler ve hadis-i şerifler detaylı olarak zikretmektedir. (1)

4- Şeytan'ın, Allah dilemedikçe, insanlara görünebilme yeteneğı yoktur. Öyle olsa hepimize görünüp bize korku vermek için çaba sarfederdi. Hem de bunu büyük bir zevkle yapardı.

Allah'ın ayetini unutmayalım. Şeytan'a şöyle demişti: "Senin benim kullarım üzerinde yaptırım gücün yoktur. Senin gücün ancak kulluk görevini yapmamak için azgınlık yapanlara yeter." Hicr/42

Şu ayeti de dikkatlice ezberleyelim: "İblis secde edenlerle beraber olmaktan kaçındı." Hicr/31 Demek ki, İblis ve onun askerleri secde ehliyle samimi olmaktan; onlarla beraber olmaktan kaçarmış.

(1) Buhari ve Müslim'in İblis bahsini ve İbrahim Sûresini okuyunuz.

Evet, görüldüğü gibi, Şeytan'ın olağanüstü bir gücü yok. "Peki, o halde sapıtmış insanlar neden çok?" diye bir soru gelirse cevabımız şu olur: İnsanları sadece şeytanlar azdırmaz, şeytanlaşmış düzenler ve insanların şeytanı İblis'ten daha çok saptırma gücüne sahiptir. Şeytan yapsa yapsa vesvese verir, öteki şeytanlar ise, süsledikleri günah araçlarını insanların gözü önüne allayıp pullayıp koyar. Unutulmamalıdır ki, şeytanı çok güçlü görürsek, kendi gücümüzü azaltırız. Şeytanı büyütürsek, kendimizi küçültürüz. Sonra da şeytanların hepsine teslim oluruz.

Cinlerin gücü ne kadardır?

Cinleri de çok abartıyoruz. Sanıyoruz ki, cinlerin gücüne karşılık insanoğlunun yapabileceği hiçbir şey yok.

Her şeyden önce, eğer cinlerin gücü, sahtekâr cincilerin dediği gibi olsaydı, kâfir cinler yeryüzünde çarpmadık Müslüman bırakmazlardı. Sahtekâr cincilerin işine yara-yan cehaletimiz, kendi kendimizi de korkutmaya yetmektedir. Ve yine, cinler cinci hocaların söyledikleri kadar güçlü olsaydı, bu görünen dünyada da düşmanımız kalmaz, Müslüman cinler kötülerini yerle bir ederdi. Şeytanın hocaları, bir okur üfler, çağırır cinler ordusunu, bir emir verir iş tamam olurdu. Ama iş, sahtekârların söylediği gibi değildir. (Dikkat ediniz, Allah'ın ayetlerini okuyan, ihlâslı hocaları kasdetmiyorum.)

Bizim dünyamızla fazlaca ilgili değildir.

Mümin cinlerle duamız beraberdir, fakat haşır neşir olmayız, olamayız. Cinler her istediklerini yapacak kapasitede değildir. Öyle olsa kâfir cinler bizi mahvederlerdi.

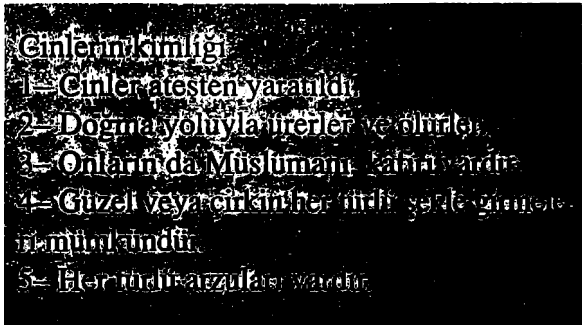
Varlıklarına iman etmemiz yeterlidir. Çocuklarımıza da cinli minli hikâyeler anlatmaktan, filmler göstermekten kaçınmalıyız.

Fakat inanmadıkları cinleri sömüren filmlerin şerrinden haberdar olmalı, çocuklarımızı uyarmalıyız. (Geniş bilgi için bakınız: Cin Suresi

İblis Şeytan'ın soyu soppu akrabaları var mıydı?

İnsan, dine uzaktan bakarken İblis şeytana bir türlü akıl erdiremiyor ve soruyor: İblis tek başına mı yaratıldı? Yoksa onun bir soyu soppu akrabası var mıydı?

Evet vardı. O, cinler kavminden di. Onun gücü de öteki cinlerin gücü kadardır. Çoğumuz irademizi cinlerden olan İblis lehine bıraktık.

Cin çarpmasında okunacak ayetler

Bir insanda olumsuz bir hâl görüldüğünde hemen Felâk ve Nas sûresini okuyarak o kişi doktora götürülmelidir. Psikolog veya psikiyatriste gitmekten utanılmamalıdır.

Ancak kompleksleri olanlar bu doktorlara gitmekten utanç duyarlar.

Hastanıza her türlü tıbbi müdahale yapıldığı halde cevap alınamıyorsa aşağıdaki ayet-i kerimeler iyi olunca-ya kadar okunmaya devam edilir. Cin çarpan insanı önüne oturtur, euzu-besmele çeker ve Fatıha Sûresini, Bakara Sûresinin 1-5, 163-164, 255-284, 285 ve 286. ayetlerini, Al-i İmran Sûresinin 18. ayetini, A'raf Sûresinin 54, 55 ve 56. ayetlerini, Mü'min Sûresinin 116, 117 ve 118. âyetlerini, Sâffat Sûresinden ilk on âyeti, Haşr Sûresinin son üç âyetini, Cin sûresinin 3. ayeti, İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini okur.

Şeytanın aldatma yöntemleri

1) Allah'a nankörlük yaptırır. Dinini, ahiret hayatını, Allah'ın sıfatlarını inkar ettirir.

2) İnsanlara, bid'at tuzağıyla musallat olur. Bu yolla yanlış inanış vermeye çalışır veya Allah'ın istemediği şekildeki ibadetlerle meşgul eder.

3) Büyük günahlara onu teşvik etmekle musallat olur.

4) Küçük günahlarda ısrar ederek ona musallat olur.

5) Mübahlarla meşgul ederek, aslî görevlerinden uzaklaştırmaya çalışır.(2)

(2) Kitap ve Sünnet Işığında İslam Akidesi Dersleri, Prof Dr. Azzim Hasan, Prof Dr. Kadriye Ş. 1998 Kahire.

Şeytanın inkar ettirdikleri

1) Kabir hayatı

Şeytan kimini dinsiz yapar, kimini hurafeci. Ama bazı insanları çok farklı bir üslupla aldatır. herkese farklı yönden farklı konularla girer. Şeytan zekidir. Cinlerden olanı da insanlardan olanı da. Ne yazık ki, bu şeytanlar, zekalarını kendi lehlerine değil de, başkalarını aldatmak için kullanırlar.

Cinlerden olan şeytan, özellikle bazı konularda, Müslümanların beynini kemiriyor ve onları yanılsa itiyor. Dini inkar ettirmedeği, bazı kişilerde, dinin içindeki bazı konuları inkar ettiriyor. Bu konulardan birisi de kabirdir. Alimlerin çoğu, Mü'min Sûresi 45-46 ayetlerini kabir azabına delil olarak kabul ederlerken, bir kısmı kabir azabını reddedenler farklı yorum getirmişlerdir. Diyorlar ki;

“Eğer kabir azabı olsaydı, İsrâfil Aleyhisselâm ikinci kez Sur’a üfürdüğünde canlanan ve nerede olduklarını ilk etapta hatırlamayan insanlar, biz, ‘Burada yarım veya tam gün kadar kaldık.’ anlamındaki sözleri niçin söylesinler?” diyorlar. herkesin görüşü kendine.

Bu konuya cevap çok yönlü verilir, ancak ben şu kadarı ile yetineceğim:

O insanlar ilk Sur’u neden hatırlayamadılar? Demek ki, Allah (c.c.) hatırlamaya o şekilde başlanmasını istemiştir.

Buna rağmen, ayetlerde biraz kapalılık olduğundan dolayı kabir, imani konu olmakla beraber, kabir âlemine

inanmayan insanlar için Allah'tan aflarını dileriz. Çünkü Allah şöyle diyor:

“İçinizden kasıtlı yaptıklarınız müstesna, yanlışlarınızda size bir sorumluluk yoktur.” Ahzab/5

Çok şükür ki biz, Ehl-i Sünnet ulemasının doğrularını alanlar, ayet ve hadislerle bağlantısını kesmeyenler, kabir âlemine, azabına ve cennet bahçesine iman ediyoruz.

Çünkü, Firavun ve halkı için Allah şöyle diyor:

“Onlar sabah akşam ateşe sunulacaklar kıyametin koptuğu gün de ‘Firavun kavmini en şiddetli ateşe sokun.’ denilecektir.” Mü'min süresi, 46

Şimdi soralım, kabir âlemi yoksa buradaki sabah akşam ateşe sunulması ne anlama gelir?

İsterseniz kabir âleminden söz açmışken biraz daha bahsedelim.

Kabir hayatı, dünya ile ahiret hayatı arasındaki bir âlemdir. Birçok insan iyi niyetle veya enaniyetle “Kabir ya cennet bahçesinden bir bahçe ya da cehennem çukurundan bir çukurdur.” hadis-i şerifine, hatta Peygamberimizin (s.a.v) kabir azabından Allah'a defaatle sığınan hadisleri olmasına rağmen, kabir azabını reddeder.

Her insanın cennet ve cehennemde yeri vardır. Cenneti hak edenin cehennemdeki yeri silinir.

Ehl-i Sünnet'ten hiç kimse kabir azabını veya rahatlığını reddetmemiştir... Ümmetten küçük bir grup kabir azabını reddetse de kabul görmemiştir.

Rasulullah Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor:

“Kul kabre konulup cemaat geri döndüğü zaman on-

ların ayak seslerini duyar. Sonra ona iki melek gelir, onu oturturlar ve şöyle derler:

– Muhammed hakkında ne diyorsun?

Ölen kişi mü'minse dünyada iken İslâm'ı yaşadığının belgelerini sunarcasına cevap verir:

– Onun Allah'ın kulu ve rasulü olduğuna inanırım.

Ona şöyle denilir:

– Cehennemdeki yerine bak. Allah sana onun yerine cenneti verdi.

Eğer münafık veya kâfirse ona da:

– Muhammed hakkında ne dersin, diye sorulduğunda.

O da:

– Ben bilmiyorum, insanlar ne diyorsa ben de onu söylüyorum, der.

Ona:

– Bilemedin, denilip, demirden bir balyozla ensesi-ne vurulur. Onun feryadını insan ve cinler hariç her şey duyar. (1)

Ayetten delili 45. ayetten alarak tekrar edelim. Mü'min Sûresi 45 ve 46. ayetlerinde şöyle buyurmaktadır. **“Nihayet, Allah onların kurdukları tuzakların kötülüklerinden bu zatı korudu. Ve Firavun'un kavmi'ni ise, kötü azap kuşatıverdi. Azaptan biri de ateştir, ki onlar sabah akşam buraya sokulurlar. Kıyametin kopacağı**

(1) Buhari ve Müslim rivayet ediyor.

gün de, Firavun ahalisini azabın en çetinine sokun, denilecek.”

Kıyamet kopmadan önce sabah akşam ateşe sokulduğu yer, kabir âlemi. Ateş de kabir azabına dahildir.

Ayrıca bu ayette, en şiddetli azaba, Firavun taraftarlarının lâıyk görülmesinden de anlıyoruz ki, devlet yönetimini Hakk'ın aleyhinde kullananların azabı, en şiddetlisinden oluyormuş. Ve de kabir azabı varmış. Ayrıca hadis-i şerifler de var.

Kabir azabını sadece Mu'tezile Mezhebi inkar etmiştir. Fakat günümüzde, Mutezile Mezhebinden olmayanları da etkilemişlerdir.

2) Şeytanın vesvese ile aldatışı

Vesvese her şeyde olabilir. Şeytanın vesvese veremeyeceği bir alan yoktur. Özellikle ayetlerde, imani konularda, şeytanın verdiği vesvese had safhadadır.

Allah dilediğini saptırır, ama kimi diler? Şeytan ilimsizi sever. Ve ondan şüphe meydana getirir.

Bazı ayetler var ki, onun karşılığı ayetler okunmazsa, iman zedelenebilir.

Tabii ki; şeytanda bilir böyle olduğunu. Aldatmak istediği kişi, Kur'an'ın bütününe vakıf değilse, insanın beynine o ayetlerden girer.

Şeytanın vesveseleri yetmezmiş gibi, bir de anlatım hataları yapıp işin içinden hepten çıkılmazmış gibi kara bulutlar estiriliyor.

Bazıların dinî vaaz verirken veya yazısını okurken,

“İnsanın elinde hiçbir irade yok.” zannına kapılıyorsunuz. “Allah dilediğini saptırır, dilediğine hidayet verir. Sen bir şey yapamazsın. Ezelde her şey takdir edilmiş.” anlamında konuşunca, “İman etmeyenlerin -hâşâ- suçu yok, demek ki onlara Allah hidayet vermemiş.” diyecek oluyorsunuz. Zira öyle anlatıyor ki; sizin başka seçeneğiniz kalmıyor.

Halbuki Kur'an'ın en ilginç özelliklerinden biri, her ayetin herkese hüküm bildirmemesidir. O ayeti açıklayan başka bir ayet vardır... Allah (c.c) önce kendisini anlatır. Geçmiş kavimlerden örnekler verir. Onların azgınlaşıp sapıtmaları sonucu, onlara hidayet vermediğini açıklar. **“Allah zulmeden kavme hidayet vermez.”** Tevbe/109 diyen Allah, aynı ayette neden hidayet vermeyeceğini de açıklıyor. İnadından vazgeçenlere hidayet vereceğini de beyan ediyor. **“Bu sapıklığa düşülmesinin sebebi, sizin ona dönmemenizdir.”** diyen de aynı ayettir.

“Allah, dilediğine hidayet verir dilediğini saptırır.” ayetinin başka ayetlerde cevabı vardır. Kime hidayet verdiğini, kimleri sapıttığını bildirmektedir. Sorumuzun cevabını ayetten arayalım. **“Allah dilediğine hidayet verir, dilediğine hidayet vermez.”** diye ayet var. Peki Allah kime hidayet verirmiş bakalım?

Ra'd süresi, 27. ayette buluyoruz cevabı **“Allah... kendisine yönelene hidayet verir.”** Peki kime hidayet vermemiş bir de ona bakıp, cevabını yine Kur'an'dan alalım. **“Zalim bir kavme hidayet vermez.”** Tevbe/109 zalim bir kişi hidayet istiyorsa zalimliğini terk etmek zorundadır. Bir başka ayette **“Allah, fasıklar topluluğuna hidayet vermez.”** Tevbe/80

İşte bu noktayı bilmeyenlerle kedinin yumakla oynat-

dığı gibi oynuyor şeytan. Ve insanlara, “Mademki Allah her şeyi biliyor ve dilediğine hidayet ediyor dilediğine etmiyor, o halde benim suçum yok.” dedirtiyor.

Sadede gelirsek:

Bir ayetle genel hüküm verilmez, öncesi mühimdir. Buna bir örnek verelim. Meselâ siz birisine bir saat boyunca bir konu hakkında bilgi verdiniz. Bir saat sonraki konuşmalarınız, muhatabınızın bir saatlik bilgiyi anladığını varsayarak devam etmez misiniz?”

Allah ayetleri tek tek bildirmiş. Neyi, nasıl yapacağını da sonradan gönderdiği ayetleri -ilk ayetlerde olduğu gibi- açıklamamış. Kulu, o ayetten önceki ayetleri biliyor varsayarak sonraki ayetleri göndermiştir. “Kur'an'ın bütünlüğüne vakıf olmadan her ayet anlaşılmaz.”ı tekrar edelim. Allah, isyan edenlere hidayet vermeyeceğini söylüyor. Burada, dilediğine hidayet vermemiş oluyor. Ama diletene çok önemlidir. **“Allah kimseye zulmetmez. Ahirette her günahkâr kendi günahını çeker.”** Yasin/54 ayeti ile, “Kimse kimsenin günahını çekmez. Herkes kendi günahının cezasını çeker.” diye buyurması da farklı açıdan konuya ışık tutuyor.

Bu konu çok önemli olduğu için, başka ayetlerden devam edip konuyu pekiştirelim.

Soru:

— “Allah, dilediğine hidayet verir, dilediğini saptırır.” diyor ayet. Allah kimi saptırır?

— Bu sorunun cevabını başka ayetten alalım.

“... Allah, inkarcılar topluluğuna hidayet vermez, doğru yola çıkarmaz.” Bakara/26

“... Allah’tan korkun ve söylenenleri iyi dinleyin. Çünkü Allah fasıklar topluluğuna hidayet vermez, doğru yola çıkarmaz.” Maide/108

Yani;

Allah, kendisini düzeltmeyen zalime, inkarcılara hidayet vermez. Hidayet isteyen kişi önce kendisini düzeltip Allah’tan affını ve hidayetini istemek zorundadır.

Bu konulara daha iyi vakıf olabilmemiz için biraz emek vermek zorundayız. Hiç kimse emek vermeden bir şey öğrenemez.

Şeytanın ayetlerle aldatışı

Kur’an-ı Kerim’i elimize aldığımızda ilk olarak hangi sûreyle karşılaşırız?

Fatiha Sûresiyle. İlk adımı atalım.

Fatiha Sûresinin açıklaması yüzlerce sayfalık bir konu. Biz meal manâsıyla buraya alalım, sonra da iki sayfalık açıklamayı Bakara Sûresinden okuyalım:

Fatiha Sûresi; 1. Sûre, 7 ayettir. Kur’an’ın başlangıç sûresi olduğu için “Fatiha” ismini almıştır. Fatiha, “bir şeyin başlangıcı, ibtidası, başlamak, karar vermek”(1) gibi anlamlara geliyor. Fakat burada Fatiha özel isimdir. Bütün özel isimlerde olduğu gibi başka dile çevrilemez.

(1) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik, Büyük Lügat, Tükdav

Şimdi Türkçe anlamına geçelim:

“Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla(başlarım.) Alemlerin Rabbine hamd olsun. O dünyada bütün canlılara, ahirette yalnızca mü’minlere lutfedendir. O, kıyamet gününün yegâne sahibidir. De ki; ancak sana kulluk eder, ancak senden yardım dileriz. Bizi doğru yola ilet! Öyle ki; kendilerine nimet verdiğin kimse-lerin yoluna ilet. Kendilerine gazap edilen ve sapıtmış-ların yoluna değil.” *Fatiha/1-7*

Eğer, hidayeti ve sapıklığı başlı başına tayin eden Allah olsaydı, kullarına “Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola ilet!” şeklinde dua etmelerini öğütler miydi? Mademki istediğine hidayeti veriyor, istediğini saptırıyor; böyle bir duaya ne gerek olurdu? Evet, tabî ki hidayet Allah’tandır. Allah hidayet vermezse kimse hidayete ulaşamaz. Burada şunu çok iyi anlamak gerek, Allah isteyen kula hidayet verici olduğunu da bildirmiştir. *Rad/27, Tevbe/109-80*

Ve ilimsiz insanın beyni, şeytanın hakim olduğu bir sahadır. onun, hangi vesilelerle insan zihnini zaptettiğini bildiğimize göre, bahsini açtığımız konuyu biraz daha genişletelim.

Bakara Sûresine geçelim.

Allah Bakara Sûresinin ilk başında “Kur’an’da şüphe yoktur.” diyor. “Ondan hiç kimse şüphe etmez.” demiyor. Kur’an’ın şüphe içermeyen bir kitap olduğunu bildirdikten sonra, Kur’an’ın görevini açıklıyor, “Kur’an, muttakîlere yol göstericidir.” diye buyuruyor. Bu tanımdan sonra kimlerin muttakî kullar olduğunu açıklıyor.

İlk önce muttakîlerin görünmeyenlere de iman eden-

ler olduğunu söylüyor. (Görünmeyenler: Allah, melekler, cinler, ahiret... v.b.) İmandan hemen sonra: O muttakiler namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine verdiğimiz nimetlerden başkasına da verirler.” diyor. Zira, insan şeytanla olan savaşını, namaz kılmaz, cömert olmazsa kazanamaz. Yani, Kur'an ile kulunun kendi arasındaki ilişkisine, sonra kendisi ile kul arasındaki ilişkiye, sonra da kulun kulla arasındaki ilişkiye dikkat çekiyor. Sonra da muttakî kulların, Kur'an'dan önce inen bütün dinlere inanması gerektiğini açıklıyor. Ve muttakî kulların ahirete yakinen inandıklarını söylüyor. Sadece inanmak değil, yakînen inanmak. Kur'an'a göre yaşamaya çalışan kulların kurtulmuş olduğunu bildiriyor. Sonra da inanmayanları anlatıyor. Şimdi meal olarak Kur'an'dan okuyalım:

Bakara, bütün sûre isimleri gibi özel isimdir; başka dile çevrilemez.

Bakara Sûresi Medine'de inmiştir. 286 ayettir. İlk ayeti “Elif lâm mim”dir. Anlamını Allah herkese açıklamamıştır, Peygamberimiz (s.a.v)'le Allah arasında şifre olduğunu biliyoruz.

Besmele'den sonra:

“Elif, lâm, mim. Bu kitap öyle bir kitaptır ki, kendisinde hiç şüphe yoktur. Allah yolunda gitmek isteyen muttakiler için yol göstericidir. O muttakiler öyle kimselerdir ki; görmedikleri halde görünmeyenlere iman ederler. Namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine verdiğimiz maddi zenginlikten, rızıktan başkalarına da verirler. Onlar, senden önce indirilen dinlere de iman ederler. Ve onlar, ahirete yakinen inanırlar. İşte o muttakiler, Rableri tarafından gösterilen doğru yol üzerinde-

dirler. İşte onlar, murada erenlerin ta kendileridir.

**İnkarcılara gelince: Onları cehennem ile korkut-
san da korkutmasan da, onlar için fark etmez. Onlar i-
man etmezler. İman etmediklerinden dolayı, Allah on-
ların kalplerine ve kulaklarına mühür vurmuştur. Göz-
lerinde de perde vardır. Ve onlar için pek büyük bir
azap vardır.**

**Ve, bu insanların içinde, öyleleri vardır ki; ‘Al-
lah’a ve ahiret gününe iman ettik.’ derler. Halbuki on-
lar inanmış değillerdir. Sanırlar ki; Allah’ı ve iman
edenleri aldatırlar. Halbuki aldanan kendileridir, ama
bunun farkında olamazlar. Onların kalplerinde şüphe
hastalığı vardır. Allah da inkar etmelerinden dolayı on-
ların hastalığını artırdı.**

**Onlara ‘Yeryüzünde anarşi çıkarmayın.’ denildiği
zaman, ‘Hayır, biz anarşist değiliz bilhassa huzuru ge-
tirecek olanlar bizleriz.’ derler.**

**Ey iman edenler! Dikkatli olun. Onlar anarşistle-
rin ta kendileridir. Fakat bunun farkında değiller. On-
lara, ‘insanlar gibi siz de iman edin.’ denildiği zaman
‘Biz de o beyinsizler gibi mi inanalım?’ derler. Haberi-
niz olsun, asıl beyinsiz onlardır, fakat bunu bilmezler.**

**Ve bu inkarcıların içinde öyleleri de vardır ki; i-
man edenlerin yanında ‘Biz de iman ediyoruz.’ derler,
insandan olan, şeytanlaşmış (elebaşlarının) yanına gi-
dince: ‘Gerçek olan sizinle oluşumuzdur. Onlarla, siz-
deniz diyerek alay ediyoruz.’ derler. Halbuki, Allah da
onlarla alay eder ve şaşkın şaşkın yaşamalarına izin
verir.**

İşte o insanlar, öyle kimselerdir ki; imana karşılık sapıklığı satın aldılar da, alışverişleri onlara kâr getirmedi. O yüzden de doğru yolu bulamadılar.” Bakara/1-16

Yani onlar sapıklığı tercih ettiler. Allah da onların kalplerini, kulaklarını mühürledi. Ne zaman onlar bu sapık inançlarından vazgeçerlerse Allah mührünü açar. Ebu Süfyan, Vahşi ve Hind gibi sahabiler ve sonradan iman edenlerde olduğu gibi.

Kur'an'ı iyi anlayamamak da iyi anlamaya çalışmalıyız. O zaman Kur'an'da hiç şüphe olmadığını, iman isteyenlere Allah'ın iman vermeyi dilediğini, imanı reddedenleri ise sapıklığa götürdüğünü anlarız. Şeytanın oyununa gelmeyiz.

Eğer bütün ayetlerin manâsını tefsirlerden böyle okumazsak, şeytan bizi bu defa ayetlerle aldatır. Bu bilgiyi aklımızda bulunduralım, bugün değilse yarın lâzım olacaktır.

Şeytan İnsan

3) Şeytanın ilim adına aldatışı

Söylemiştik, şeytan sadece cinden olmaz, insanların da şeytanı vardır ve o şeytanlar Allah'ın dinine uygun halleri hiç sevmezler. İşte o şeytanlardan olan birileri düşünmüşler, “İnsanları ne yaparsak İslâmî ilimlerden koparıyoruz?” diye ve bazıları yolunu da bulmuş. Bulmuşlar çünkü; kafa yormuşlar. Zayıf iman sahiplerini aldatan bir formül bulmuşlar ve ikna güçleriyle fetvalarını(!) çıkarmışlar.

Diyorlar ki, bu kimliği bilinmez, ama hedefi bilinen insanlar, “Öğrenme! O öğrendiklerini yerine getirmezsən,

daha büyük günahkâr olursun.”

Böylece, cahil kalmak, alim olmaktan daha kârlı bir konuma getiriliyor. Buna inanan insan da “Mademki öğrendiğim zaman günahım artacak, o halde ben İslâmî emir ve hükümleri öğrenmeyeyim.” diyor. Böylece insanı dinden çıkaran sözlerden de, fiillerden de haberi olamıyor. Aynı insan, öğrenmesi kendisine hiçbir fayda vermeyecek işleri fevkalâde büyük bir zevkle öğrenmekte halbuki...

Aynı insan sonra da kendisini şöyle savunuyor: “Bilen insanın günahı bilmeyenden daha büyüktür.” Birilerinden duydu ya... Hemen o doğrultuda fetvasını veriyor. “Bu fetva nereden geldi?” diyemez çoğu. Kimliği bilinmeyen, ama hedefi bilinen karanlık kişilerin senaryosunda bir ömür boyu rol alır. Hiçbir günah, “Cahil yaparsa daha az günahdır, bilen biri yaparsa daha çok günahdır.” şeklinde tanıtılamaz... Böyle bir durumda sorarlar insana “Bilenin suçu ne? Bilmek mi, İslâmî tahsil yapmak mı? Onun günahı öyle ise, İslâmî tahsil yapan hata etmiş olmaz mı?” gibi sorular uzar gider.

İslâm’a “mantık dini” denir. Her ne kadar herkesin mantığına göre bir din değilse de, yukarıdaki inanışı sıradan insanın mantığı bile onaylamaz. Ancak, alimlerin işlediği haramlar halkı daha çok şaşırtır. Umutsuzluğa düşürür. Bu bakış açısının sorumlusu ise, alimleri halka, ismet (günah işlemez) sıfatında tanıtanlarındır. Alimlerin hatasını görünce şoka girenlere, eğer “Alimler de hata yapar.” densesydi durum böyle mi olurdu? Yani insanların şaşırtması alimlerin insanüstü göstermelerinden kaynaklanmaktadır. Bu da şeytanın çalışmalarına yarıyor.

Allah, günah işleyen alim kuluna daha fazla gücene-

bilir. Allah'ın gücenmesi ile, azabı aynı şey değildir.

İnsanların akidelerini bozmak isteyenler, alimleri, önderleri, velileri, (evliya) şöhretli yazarlar, çizerleri, hatipleri müftüleri günahsız gösterebilirler yeter. Zaten bunu uygulayanlar da var.

Alim de olsa insan haram işleyebilir. Ancak, işlediği haramın farkına varır varmaz o haramdan döner... Ne yazık ki, alimler hiç günah işlemeyen olarak tanıtılınca, toplumda bir yanlış anlama meydana geldi. Bazıları, farkına varmadan, önderlerine ismet sıfatını, yani peygamber sıfatını verdiler. Toplumu da şaşırttılar, kendileri de şaşırdılar. Kısacası, kişi günah bile işlese, işlemiş olduğu günahın günah olduğunu bilir. Böylece sadece günaha girer. Ama işlemiş olduğu günahın günah olduğunu bilmeseydi, hatta bu günah değildir dese, Allah korusun bazı âlimlere göre kâfir de olabilir. Yani, ilim tahsil eden, her zaman için kâfidir. Çünkü yaptığını bilerek yapmaktadır. “Öğrenme; öğrenirsen günahın artar.” sözü; şeytanın toplumda kabul görmüş tuzaklarından bir tuzaktır ve bu noktada cehalet farkında olunmadan övülmektedir.

Şeytanın içki ve kumarla aldatışı

Şeytanın aldatma yolları çoktur, ama bu yollar kapatılamaz değildir. Bu iş gerçek mânâda imana bağlıdır.

Allah bize düşmanlarımızı güzelce tanıtıyor. O halde neden tedbir almayalım ki? İşte ayet, ikazı ayet ile alıyoruz.

“Şeytan, kumarla, içkiyle sizi meşgul edip arınıza düşmanlık sokmak, sizi Allah'ı anmaktan ve namaz-

dan alkoymak istiyor. Artık bu haramlara son verin.”

Maide/91

Dikkat ediyor musunuz bilmem, beş vakit namaz kılan biri, kumara veya içkiye başladığında artık Allah'ı anmaz oluyor, namazı da kılmaz oluyor.

Her şey yavaş yavaş başlıyor... Önce pişti veya ganyan oyunu ile başlıyor. Ganyan zaten direkt kumar. Diğer parasız oynanan oyunlara sabahlara kadar zaman veriliyor, aile saadeti bozuluyorsa bu oyun caiz olur mu? İlk savunmalar ise “Efendim ben parayla oynamıyorum, zevk için, bir bardak çayına oynuyorum.” Sanki çayına oynanan kumar değilmiş gibi. Zaten zevklerin haram olanı yasak, haram olmayana kim ne diyor? Kimse kendisini kandırmamalı.

“Rabbim hata etmez ve unutmaz.” Taha/52

Allah bize iyilik yapıyor ey insan! Düşmanlarımızın özelliğinden bahsediyor, bizim bilmediğimiz özelliklerini bize söylüyor.

“Allah, düzeltenle, bozanı ayırt etmesini bilendir.”

Bakara/220

“Yaratan bilmez olur mu? o lâtiftir, haberdardır.”

Mülk/14

Ey dostlar! Kur'an'ın şu fermanını çok iyi anlayalım:

“Allah'a karşı gelmekten gücünüz yettiği kadar sakının.” Teğabun/16

Unutmayalım ki, mahşer günü şeytanın bir de bizimle alay etmesi var. **“Rabbimiz! Ben onu azdırmadım, o zaten derin bir sapıklık içindeydi.”** der. Kaf/27 Herkes ona göre denk atsın.

Cinlerden korkmamak için ne yapmalı?

İki kişi cinden korkmaz. Biri; cinlere ve gaibe iman etmeyen dinsiz, ikincisi de; bilinçli ve ilim sahibi dindar.

Özellikle cinli masallar dinleyip filmler izleyen cahiller cinlerden çok korkarlar. onlar bir evde yalnız bile kalmazlar. Sanki her evde cin varmış gibi de kesin hüküm sahibidirler.

Ebu'l-Munzir H. B. İ Emin'in her fikrine katılmıyoruz, ama İslâmî olan görüşlerine katılmamak mümkün değil. katıldığımız bölümlerindeki tavsiyesi şöyle: "Cinden korkma duygununun tedavisi,

1) Her şeyin Allah'ın dilemesiyle olduğuna inanmak: İnsanın fayda ve zararının sadece Allah'ın gücüyle olduğuna inanması gerekir.

"De ki; ben kendime bile Allah'ın dilediğinden başka ne bir zarar ne de bir menfaat sağlayabilirim."

Yunus/49

"De ki; onu bırakıp da kendilerine fayda ya da zarar verme gücüne sahip olmayan dostlar mı edindiniz?" Rad/16

"De ki; Allah size bir zarar gelmesini dilerse veya bir fayda elde etmenizi isterse ona karşı kimin bir şey gücü yetebilir?" Fetih/11

"Eğer, Allah seni bir zarara uğrattırsa onu kendisinden başka giderecek yoktur." En'am/17

"Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki, ben de size vaat ettiklerimi vereyim. Yalnızca benden korkun."

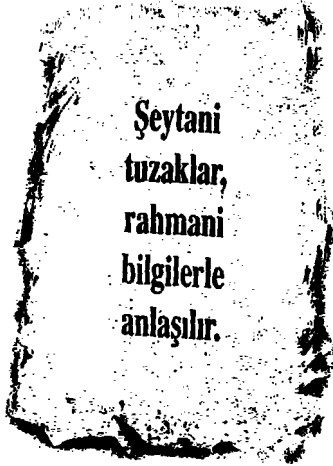
Bakara/40

Bu “Yalnızca benden korkun” ayetini de çok düşünmemiz gerekiyor. Yalnızca benden korkun. O halde biz neden cinlerden korkalım ki? Allah dilemese cinler bize, bir şey yapamaz, dilerse onun ayetlerini okuyunca cinlerden kurtuluruz.

“Şüphe yok ki, şeytanın kurduğu düzen zayıftır.”

Nisa/76

Bu ayetler, cinlerden korkusu olanların korkularını, (eğer o kişiler imanlılarsa) kısa sürede yok eder. Bunca gayrete rağmen korku gitmiyorsa, mutlaka ama mutlaka bir psikiyatrist doktora başvurulmalıdır.

Cinler hakkında sorular ve cevaplar

Soru: Görmediğimiz bir şeye karşı nasıl tedbir alırız?

Cevap: Görmüyoruz, ama haberdar ediliyoruz. Tıpkı hastalıktan haberdar edilip önceden, tedbir almak adına nasıl aşı yaptırıyorsak onun gibi. Şeytandan kurtulmanın aşısını da Allah ayetlerle yapmaktadır. Kur'an bir rehber, peygamber klavuzdur. Bu rehberin gösterdiği, bu kılavuzun öğrettiği yanlış olur mu? İki de, Allah'tan alıp bize bildirenlerdir.

Soru: Kâfir cinler isterse Kur'an'ı değiştiremezler mi?

Cevap: Değiştiremezler. İlâveten insanların şeytanlarını da toptasalar, Kur'an'ı değiştiremezler. Çünkü Kur'an kıyamete kadar hükümleri devam edecek bir kitap olduğu için Allah'ın koruması altındadır. **“Bu Kur'an'ı biz indirdik ve onu biz koruyacağız.”** Hicr/9 diye buyurdu.

Cinlere gelen kitap

Soru: Cinlere gelen bir kitap var mı?

Cevap: Evet, Kur'an cinlere de geldi. Biz cinleri görmediğimiz için anlayamıyoruz, ama onlarda maddeden yaratıldı. Onlarda görüyor, onlarında hisleri, duyguları, kinleri, v.b var. Onlarda görüyor düşünüyorlar. Düşünmeseler Allah onlara hitaben şöyle buyurmazdı:

“Ey insanlar ve cinler! Üzerinize dumansız bir ateş alevi ve erimiş bakır dökülür de kurtulamazsınız.”

Rahman/35

Dikkat edin, demek ki dumansız ateş var ve bu ateş hem cinleri hem de insanları yakıyor. Erimiş demir de öyle

“Ey insanlar ve cinler toplulukları! Sizin hesabınızı da yakın bir zamanda ele alacağız.” Rahman/31

Soru: Cinler gaybı bilir mi?

Cevap: Hayır, bilmezler. Cinler, şeytanlar gaybı bilmezler. Kim cinlerden haber alıyor, gelecekle ilgili konuşuyorsa sahtekârdır.

Delil mi? İşte ayetlerden biri, bir olayın ardından şöyle açıklıyor: **“Anlaşıldı ki, cinler gaybı bilselerdi, o küçük düşürücü azap içinde kalmazlardı.”** Sebe/14

“De ki; göklerde ve yerde, Allah’tan başka kimse gaybı bilmez.” Neml, 65

Soru: Cinler ölürler mi?

Cevap: “Ey Muhammed! Şüphesiz sen de ölecek-sin onlar da ölecek.” Zümen/30

Her canlının öleceği, ayette var. Evet, cinler, doğarlar ve ölürler. (Bu konu aynı eserin bir başka yerinde işlenmiştir.)

Soru: Cinler insanları çarpar mı ve onlara görüyorlar mı?

Cevap: Evet görüyor. Tacettin Uzun’un, Uysal Kitabevinden çıkan cevirişi “Cin, Büyü ve Nazardan Nasıl Kurtulmalıyız?” isimli eserde, insanların da cinleri çarptığı şöyle bildirilmektedir... “Ona: onu insan çarptı.” diye cevap verirler.

Allah’ın hikmetleri bitmez. En iyisi, “Allah’a karşı gelmekten, gücünüz yettiğince sakının.” Tegabün/16

İnsanoğlu ilginç bir varlık. O yüzden soruları da ilginç. Belki cinler de ilginç soru soruyorlardır birbirlerine, ama biz duyamıyoruz. Soru ve cevaplara devam edeceğiz. Yeter ki, siz okumaya devam edin. Daha neler okuyacaksınız neler, Alah'ın izniyle.

Soru: Melekler insanların niyetlerine nasıl sevap yazarlar?

Cevap: Mehmet Dikmen'den alalım cevabını. "Hazreti Süfyan bin Uyeyne 'Bir insan, bir işi yapmaya niyet eder, sonra yapmazsa, o kimse o ameli işlemediği halde, kiramen kâtibîn onu nasıl yazarlar, diye sordular. Cevaben, Peygamberimiz (s.a.v) buyurdular ki:

"İnsanın iyiliğini ve kötülüğünü yazan melekler gaybı bilmezler. Lakin güzel ve hayırlı bir iş yapmayı kalplerinden geçince, kişiden misk gibi kokular yayılır. Melekler bu konuyu aldıklarında o kimsenin iyilik yapmak istediğini anlarlar. Kötülük yapmak isteyen kişiden rahatsız edici koku yayılır. Bu kötü kokudan, melekler o kişinin kötülük yapma niyetinde olduğunu anlarlar. Güzel düşünen, güzel amel etmek isteyen niyetinden dolayı sevap yazarlar. Kötü düşünen o niyetini yapmadıkça yazmazlar." (1)

Soru: Cin çarpar mı?

Cevap: İnsan çarpar da cin çarpmaz mı?

Bakın şu ayet ne diyor: "Faiz yiyenler, ancak şeytanın çarptığı (unutmayalım burdaki şeytan cin talfesinden olan şeytandır) kimsenin kalktığı gibi kalkarlar."

Bakara/275

(1) İslam İlmihali, s. 88, Cihan Yayıncılık/İstanbul

Soru: Cinler musallat olursa, musallat olduğundan şüphelenen kişi ne yapmalı?

Cevap: Saffat Sûresini birinci ayetinden onuncu aye-tine kadar okumalı. Böylece cin min kalmaz. Cinlerden çok fazla korkulmamalı. Cinler bizden güçlü değiller. Bi-zim okuyacağımız bu ayet onları siler süpürür. Üfürükçü, düzen tohumları olanlara da aptal aptal para yedirmeyiz. Kim Allah'ın ayetinden daha etkili olabilir?

Ebu'l-Munzin Halil b. İbrahim Emin (1)

"1- Yanında iki kişiyle birlikte bir eve gider ve: "Sü-leyman'ın sizden aldığı sözle size söz veriyorum. Çıkın ve evimizden gidin. Allah aşkına çıkın ve hiç kimseye kötü-lük etmeyin." dersin. Bunu üç kez tekrar edersiniz.

2- Evde Kur'an okumaya (özellikle Bakara Sûresini) ve nafilâ namazı kılmaya devam edersin.

3- Evi, Allah'a isyana götüren her şeyden temizler-sin. Böylece cinler varsa o evi terk ederler.

Cin konusunda yanlışlar

Soru: Cinler hakkında veya verdikleri hastalıklar hakkında kitaplarda yanlışlar yapılıyor mu?

Cevap: Tabîî ki yapılıyor. Allah'ın kitabının yoru-munda çarpıklık yapanlar burda yapmazlar mı? O kadar çok yanlışlar var ki... Meselâ; "Cin, Büyü ve Nazardan Nasıl Korunursunuz?" adlı eser, (ki bu konuda yazılanların en iyilerinden biridir.) yer yer yanlışlarla doludur.

Meselâ:

(1) Doç. Dr. Taceddin Uzun'un çevirisi.

“Hastanın cin çarpması olduğunu anlayacağın bazı alâmetler vardır. Bunlardan bazıları şunlardır.” diyor.

1) Hastanın el ve ayaklarında karıncalanmaların meydana gelmesi

2) Titreme meydana gelmesi ve dişlerin kilitlenmesi.

3) Sol kolda veya sol ayakta uyuşukluk meydana gelmesi

4) Gözlerin tamamen kapanması

5) Baş dönmesi, mide bulantısının meydana gelmesi

Şu maddeleri tekrar okuyun. Bunların aynısı nöroloji hastalarında da görünmüyor mu? Depresyonlu hastalarda (bazıları) böyle olmuyor mu? burada yanlış şu: Yukarıdaki hastalıkların aynısı cin çarpmasında da olabilir denmelidir. Sanki elde kesin delil varmış gibi davranılması, sahtekarlara yolunacak kaz doğurmaktadır. Peki ne yapmalı?

Yukarıdaki belirtilen varsa kişiye hem ayetler okunmalı hem de doktorlara götürülmelidir. Daha sonra da Sâfat Sûresinin birinci ayetinden onuncu ayetine kadar, Felak ve Nas ve Ayet’el-Kürsi’yi hasta iyileşinceye kadar okunmalıdır. Bir yandan da doktorun ilaçlarına devam edilmelidir. işte bu kadar. Başka detaylara girip kafa karıştırmanın hiçbir anlamı yok.

Son tavsiye

Kesinlikle büyücülere gitmeyin.

Kısa Kısa

Cinler istediği zaman insanı çarpabilir mi?

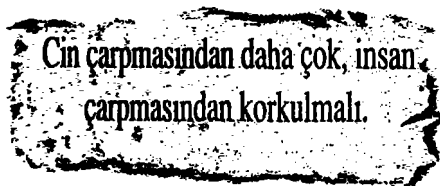
* “Şeytan diyor, şuna bir yumruk indir, cin çarpmışa dönsün.”

Çok sıkça duyduğumuz sözdür. Bu insanların, çoğu, cinlerin istediği zaman istediği insana vurabileceklerini, onları çarpacağını sanırlar. Bu doğru olsaydı, kâfir ve putçu cinler çarpmadık bir Müslüman bırakmazdı?

* Cinlerin ve insanların şerrinden Allah’a sığınırım.

Sur’a üfürüldüğü zaman

* İsrail Sur’a üfürdüğünde, insanlar kabir âleminden, ahiret âlemine geçtikleri, diriliş gününde (ilk anda) her şeyi unutmüş olarak kalkacaklar. “Onların bir tek sayhalık işi var. Bir sayha ki, onlar o zaman ailelerine dönüp bir tavsiyede bulunamazlar. Sur üfürülmüştür, bir de ne görsünler kabirlerinden Rablerine doğru akın ediyorlar. “Eyvah başımıza gelenlere! Bizi uyuduğumuz yerden kim kaldırdı?” derler. Ve hemen hatırlarlar. “O Rahmanın vaad buyurduğu işte bu halmiş, peygamberler doğru söylemişler.” derler. Derhal hepsi toplanmış huzurumuza gelmiş olur, “Artık bugün hiç kimseye zulmedilmez. Ancak yaptıklarınızın cezasını çekersiniz.” Yasin/54 denir.

“Yaradılışı unutarak bize bir de misâl verdi: ‘çürümüş kemikleri kim diriltir?’ dediler.

“De ki; Onları ilk defa yaratan diriltir ve o yaratmanın her türlüşünü bilir. Gökleri ve yeri yaratan onlar gibisini yaratmaya kadir değil mi? Elbette kadirdir. yaratan o, her şeyi bilen o!”

“Onun emri, bir şeyi dileyince ona sadece “Ol” demektir. O da olur.

Yasin/78-82

Kurban I

Kurban Allah'ın emridir. islâm'da “kurban kesmek yok” diyen kelimenin tam anlamıyla zırvalamaktadırlar. Kurban etinden insanları iğrendirmeye çalışan zihniyetin, kurban eti değilse o eti gayet keyifle yedikleri görülmektedir. Eğer kişi et yemeyen (vejeteryan) ise, kurbandan sonra et yemese de, et yiyenleri eleştirirken kurban etini yiyenlere yaptığı hakaretleri yapmıyor. İşin aslı kurban bahane oluyor. Serde keferelik olunca meydan da onların, diledikleri gibi at koşturuyorlar. Hadisi şeriflere inanmayanlar ise hep ten saçmalamak zorunda.

Kurban II

Kurban kesmek, maddi imkanı olanlara Allah'ın emridir. Kurban, hazreti Âdem'den itibaren bütün dinlerde emredilmiştir. Ne yazık ki, kurbanı vahşilik gibi gösteren-

ler, şeytan için insanın kurban edilmesiyle, Allah için hayvanın kurban edilmesini aynı kefedede takdim edince bazı beyinler bulanmaya başlamıştır.

Allah bütün kainatı insan için, insanı kendisine kulluk için yaratmıştır. Hayvanlar insana ikramdır. Kurban da bir hayvandır, zaten insanlar hayvan eti yemektedirler, buna ilaveten, yılın belirli günlerinde ve özellikle de ayrıca hayvanların kesilerek kurban edilmesini, kendisini dinleyen kullarla dinlemeyenlerin ayırt edilmesini dilemiştir.

Allah'a yaklaşmak niyetiyle, belirli günlerde kesilen hayvana kurban denir. Kur'an ve sünnetle sabit bir hükümdür. Psikolojik etkilerde kalanlar kurbanı inkar etme yoluna gitmektedirler.

Kimlere kurban vacibtir

Müslüman ve maddi durumu müsait olan kadın erkek, evli bekar, yaşlı-genç ayırmaksızın herkese vacibtir.

Bunun için gerekli şartlar şunlardır:

1. Müslüman olmak
2. Hür olmak
3. Akılbaliğ olmak (Akılbaliğ olmayan çocuklarda isterse kurban kesebilirler.)
4. Maddi durumu müsait olanlara

Kurban hangi günlerde kesilir?

Kurban, Kurban Bayramı'nın birinci gününden üçüncü gün sonuna kadar kesilir. bayram namazından sonra kesim başlar. Bayram namazının kılınmadığı yerde bayram namazını araştırmak şart değildir.

Hangi hayvanlar kurban edilir.

Koyun, keçi, deve, sığır, (inek, öküz, manda) kurban edilir.

Horoz, tavuk, hindi gibi hayvanlardan kurban olmaz.

(Kör ve topal hayvanların kurban edilemeyeceğine dair bir nass bulamadım.)

Devenin en az beş, sığırın iki yaşında olması gerekir. Koyun ve keçi bir yaşını bitirmiş olmalı.

(Altı aylık koyun veya keçinin, gelişmiş, bir yaşını bitirmiş görünümünde olması halinde kurban edilebileceğine dair fetva da var.) Bir koyun bir keçi birer kişi adına kurban edilirken deve ve sığır yedi kişiyle ortaklaşa da kesilebilir. Dileyen tek olarak da keser. Ortakların hepsinin müslüman olması şarttır. (Ticarette, ortakların müslüman olma şartı yoktur, ama kurban ortaklığında şart değildir.) Bir kişinin et için ortak olunması halinde, o hayvan kurban sayılmaz. Ortakların hepsi kurbanı niyet etmeli.

Not: Kadın kurban kesebilir mi? Kadının kestiği kurban yenilir mi?

(IV. cilt, sayfa 319'da.)

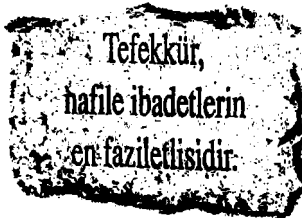
Elektrik verilerek veya silah ile öldürülen hayvanlar.

(III. cilt, sayfa 251'de.)

İmtihan Soruları

- 1) Şeytan kaç türlüdür?
- 2) Şeytan hangi maddeden yaratıldı?
- 3) Cinlerin gücü insanı yenmeye yeter mi?
- 4) (c.c) simgesi ne demektir?
- 5) Şeytan ne demektir?
- 6) Reankarnasyon nedir?
- 7) Kemal-i intizam ne demektir?
- 8) Ahşen-i takvim'i açıkla mısınız?
- 9) Ölenler artık dünyaya gelmeyecekler, cümlesi nedir? Ayet mi, hadis-i şerif mi, yoksa bir düşünür sözü mü?

Sorularımızın hepsine doğru cevap verdinizse tebrikler. 8 ile 9 arası peki, 6 ile 7 arası iyi, 5 cevaptan aşağıya düştünüzse, bu bölümü daha sonra tekrar okuyun.

Sekizinci Bölüm

İBADET

Sekizinci Bölüm Sözlüğü İbadet

Abdest	: İbadetlerden, bilhassa namazdan önce bazı uzuvları yıkayıp bazılarını meshetmek suretiyle temizlenmektir.
Euzü	: “Sığınırım” anlamına gelir.
Tevekkül	: Sebepleri yerine getirdikten sonra neticesini Allah’a bırakmak. Allah’a güvenmek.
Tefekkür	: Yaratılan eserlerden Allah’a hayran kalmak, düşünmek.
Tefrit	: Ortalamanın yani vasatın çok altında kalmak, geride kalmak. Normalden aşağı olmak.
Kıyas	: Benzetmek, karşılaştırmak, mukayese etmek.
Kaide-i Ahire	: Son rekatta, selâm vermeden önce oturmak. (Duaları okumak.)
Kıyam	: Ayakta durmak.
Kıraat	: Anlayarak okumak. Kur’an’dan bir ayet okumak.
Mükellef	: Bir şeyi yapmakla görevli olan. Vazifeli.
Müfsid	: İfsad eden, fenalaştıran. Bozan. Başlanmış ibadeti bozan.
İfrat	: Haddi aşmak. Çok ileri gitmek.
İbadet	: Allah (c.c)’nın emirlerini yerine getirmek. Allah için yapılan faydalı her şey.
İstikbal-i kible	: Kibleye, kâbe istikametine yönelmek.
İftitah tekбири	: Namazın başlangıcında “Allahu Ekber” demek.
Rukû	: Namazda rukûya durmak. Eğilmek.
Sucûd	: Secde etmek.
İstinca	: Taharet, tuvaletten sonraki temizlik.

İbadet

Cibril hadisi

Hız. Ömer (r.a.) anlatıyor:

“Birgün biz, Hız. Peygamber’in (s.a.v.) yanında bulunurken peygamberin huzuruna, üzerinde yolculuk eseri görünmeyen, hiçbirimizin tanımadığı bir adam geliverdi, Peygamberimizin ta yanına oturdu. diz kapaklarını onun diz kapaklarına dayadı. Ellerini dizlerine koydu ve:

– Ey Muhammed, bana İslâm’dan haber ver? dedi. Allah’ın Rasûlü buyurdu ki:

– İslâm, Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in (s.a.v.) Allah’ın Rasûlü olduğuna şehâdet etmen (Kelime-i Şehadet getirmen), namaz kılman, zekat vermen, ramazan ayında oruç tutman, (yol bakımından gücün yeterse) haccetmenden ibarettir.

– Doğru söylüyorsun, dedi. (Ömer (r.a) diyor ki: “Biz buna hayret ettik. Hem soruyor hem de peygamberi tasdik ediyordu.”)

Adam devam ederek:

– Bana imandan haber ver, dedi.

Allah'ın Rasulü (s.a.v) buyurdu ki:

– İman, Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe ve bir de hayır ile şer (her şey)in Allah'ın takdiri ile olduğuna inanmaktan ibarettir.

Adam:

– Doğru söylüyorsun, dedi ve devam ederek ilâve etti:

– Bana ihsandan haber ver?

Allah'ın Rasulü (s.a.v) bu suale de:

– İhsan, Allah'a, görür gibi ibadet etmendir. her ne kadar sen onu görmesen de o seni görür, buyurdu.

Adam devam etti:

– Bana Saat'ten (kıyametin zamanından) haber ver.

Allah'ın Rasulü (s.a.v):

– Bu mesele hakkında kendisine sorulan kimse, sorandan daha bilgili değildir. (Yani, bu hususta ben de senden fazla bir şey bilmiyorum.) Lâkin onun alâmetleri vardır, karşılığını verdi.

Adam, bunun üzerine Allah'ın Rasulü (s.a.v)'nden, kıyametin alametlerini haber vermesini istedi.

Allah Rasulü (s.a.v)'de, kıyametin bazı alâmetlerinden bahsetti.

Adam, bundan sonra peygamberin huzurundan ayrı-
lıp gitti. Arkasından Rasulûllah (s.a.v.) ashabına hitaben:

– O adamı bana geri çeviriniz, diye emretti. Ashab
adamı geri getirmek için derhal harekete geçtiler. Fakat
adamı bir türlü bulamadılar. Yer yarılmış, sanki içine gir-
mişti. Bunun üzerine Allah'ın Rasulü (s.a.v.):

– İşte o Cibrîl'dir. İnsanlara dinlerini öğretmek için
insan kılığında geldi, buyurdu. (1)

İnsan, ancak ibadetle hayırlı yaşar

Mükellef Kimdir?

Allah'ın emirlerinden sorumlu olan kişidir.

Bebekler, küçük çocuklar ve deliler mükellef de-
ğildir.

Buluğ çağı

Kişinin delikanlılığa giriş devresidir. Yaş sınırı iklim-
lere göre değişir. Ortalama sınır, 12 ile 15 yaş arasındır. Bu
durumlar hakkında, kızına anne, oğluna baba bilgi verme-
lidir. Anne ve babası olmayan yavru-lara, bu tür konuları
onlarla ilgilenen insanlar öğretmeliler. İnsanlık, insanlıkla
ilgilense, anasız veya babasızlar da, dertlerini birilerine
açabilir, böylece onlar da mesut olabilir.

Mükellem ayırt etmesi gereken
kurallar ve kayıtlar:

- 1) Haramlar
- 2) Helaller
- 3) Mekruhlar
- 4) Yapılması ya da yapılmaması
günah olmayanlar

Ne demişik bütün bu ilme
İslâm fıkhi ilmi -yılın-

- a) İtikadî hükümler
- b) Amelî hükümler
- c) Ahlakî hükümler

Amelî hükümler

İslâm literatüründe amel, iş ve ibadetler anlamında kullanılır. Fıkıhta ise amel; ibadetler anlamında kullanılmaktadır. "... Salih amel işleyen kullar..." şeklinde sık sık ayet veya hadis-i şerif duyarız. Burada "İyi işler" yapanlardan ziyade "güzel ibadetler" yapanlar kastediliyor.

İbadetin ne olduğunu, nasıl yapıldığını anlatan ilim dalına "ameli hükümler" veya doğrudan "fıkıh" denir.

Şöyle olursa sevap, böyle olursa günah dediğimiz her konu ibadetle ilgili hükümlere giriyor. Yani fıkıh ilmine girer. Allah rızasını umarak, insanlara, hayvanlara veya toprağa yapılan her faydalı iş ve çalışma ibadettir.

İbadetin zıddını bilmek, nelerin ibadet olduğunu bil-

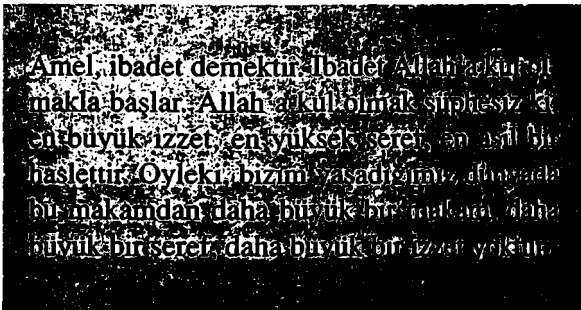
mekten geçer.

Aslî ibadetler (namaz, oruç gibi ibadetler) fıkıh kitaplarında yazmaktadır. Fakat her ibadet fıkıh kitaplarında yazmaz. Siz yolda giderken, yardıma muhtaç birisini gördünüzse, orada fıkıh, sizin aklınız olur. Derhal karar verir, o insana iyilik yaparsınız. Bu ibadet hükmündedir, ama kuralları farklıdır.

Sonuçta:

Eğer gaye Allah rızasını talep etmekse, Allah canlılara yapılan yardımı sever. Ve zerre kadar olan hayrı da kaydedir. “Zerre kadar iyilik yapan da, zerre kadar kötülük yapan da karşılığını görür.” Zilzal/ 7,8

İbadetten sorumlu olanlar

Allah'a kulluk yapmak ve ona kul olmayı başarabilmek için bir seviye gerekiyor. İnsanlık vasıfları ve Allah'a iman... Nice insanlar vardır ki; yüksek okul mezunudur hatta profesör olmuştur, ama mükellefi ilgilendiren konuları bile sayamaz. İslâmî ilimleri ve Allah'a kul olmayı küçümser ve bunlara önem de vermez. “Ahirette, bu akıl al-

maz kibir ve küstahlıkların cevabını nasıl vereceklerini görecekler.” Gurur yapmadan, imama küsüp camiye terk etmeden görevlerimizi bilmeliyiz. Çünkü biz mükellef kişiler olduğumuzun farkındayız. Yani, sorumlu kişileriz. Sorumsuzlar gibi olmamalıyız. Kendisini sorumsuz sananlara da güzellikle, sorumlu olduklarını anlatmalıyız....

Biz, bizi çok yakından ilgilendiren dini tahsile devam edeceksek, aşağıdaki hükümleri çok iyi bilmeliyiz.

Medeniyetler çarpışıyor. İlimin değer ölçüleri yer değiştirdi. Müşrikler ilk iş olarak, İslâmî tahsil gören alimleri cahil ilan ettiler.

Kim kime ne isterse onu söylemesin, biz de kendimize bakalım ve ifratsız-tefritsiz olmaya, İslâm'ı doğru anlamaya özel gayretle çalışalım. Biz ölçümüzü İslâm'dan alalım ve ilk önce bize lâzım olan hükümleri öğrenelim.

Olmazsa olmaz kavramlar

Farz: Farzlar bildiğimiz gibi Allah'ın kesin hükümlerle -ayet ve hadis-i şeriflerle- kullarına bildirdiği emirlerdir. Diğer bir tarifile; yapılması kat'i ve açık delillerle emredilen dini iş ve vazifelerdir. Bu vazifeler ikiye ayrılır.

Farz-ı Ayn: Her ferdin mutlaka kendisinin yapması gereken, namaz, oruç gibi ibadetler. Onun yerine, babasının veya evlâdının veya başkalarının ibadet yapması fayda vermez.

Farz-ı Kifaye: Birilerinin o ibadeti (görevi) yerine getirmesiyle, ötekilerden sorumluluğun düşmesi. Cenaze namazı, doktorluk vb.

Vâcib: Yapılması farz kadar açık bir şekilde istenil-

mekle birlikte, kuvvetli delillerle sabit olan iş ve vazifelere denir. Diğer bir ifadeyle farza yakın ibadetlerdir. Bayram namazı, kurban kesmek, vitir namazı gibi.. Vacibin hükmü farz gibi değildir. Yani işlenmesi halinde sevap, terkinde ise azab vardır. Ancak itikadi bakımdan vâcib, farz gibi değildir. Vâcibi inkar eden dinden çıkmaz, fakat dinde olan bir emri inkar ettiği için bid'at işlemiş, büyük bir günaha girmiş olur. Bayram namazı, kurban kesmek, vitir vb. (Bu ibadetler Şafiî Mezhebinde sünnet kabul edilmektedir.)

Sünnet: Peygamberimizin farz ve vacibden ayrı olarak bizzat yaptığı “yapın” dediği veya yapılmasını hoş karşıladığı fiillerdir. Yapılması sevaptır, yapılmaması hatadır. ama günah değildir. Ancak farzdan sonra kulu, manen Allah’a yaklaştıran en önemli ibadetlerden biridir sünnet.

Sünnet hakkında önemli bir nokta

Son yıllarda, sünnet-i seniyyeyi inkâr edenler, kendileri inkâr edince, tıpkı İblis şeytan gibi başkalarına da inkâr ettirmeye çalışıyorlar. Hadis-i şerifleri inkâr ederek, güya İslâm’a iyilik yapıyorlar.

Halbuki, sünneti inkâr edenler, Kur'an'a aykırı davranmaktadırlar... Muamması çok derin olan Kur'an'ı, Rasulullah (s.a.v) hadis-i şeriflerle tefsir etmiştir. Eğer öyle olmasaydı, namazı nasıl kılardık? Kur'an'da namazın nasıl kılındığı anlatılmıyor, sünnette anlatılıyor. Şu ayetlere dikkat edelim. **“Biz Kur'an'ı sana insanlara açıklayasın diye indirdik. Umulur ki, onlar düşünürler.”** Nahl/44 Eğer, bu ayetten kasıt, sadece Kur'an ayetleri ise, o halde, açıklanmasına ihtiyaç duyulan ayetler vardır. Açıklama muğ-

lak ya da kapalı bir kelime için söz konusudur. Yani açılmaya gerek duyulan ayetler var ki, Allah onu açıklatıyor. Değilse, Arapça bilenler zaten Kur'an'ın manâsını anlardı. Öyle olamazdı, çünkü, Kur'an'ın açıklamaları, hadis-i şerifle yapılmalıydı. Kur'an'da namazın nasıl kılınacağı, kaç rekat olduğu anlatılmıyor, bunların hepsini açıklayan, Allah'ın Rasulüdür. Ayrıca hadis-i şerifi inkâr edenler Hristiyan çocukları gibi, çocuklarını sünnetsiz büyötmek durumundadırlar. Çünkü, Kur'an'da çocukların "sünnet" edilişide yoktur. Bunlar sünnetle sabittir ve hadis-i şerifle anlatılır.

Sünnet kavramını tam olarak anladığımızdan emin değilim. Sünnet kavramı ibadette bir birimdir. Tıpkı kuyumcu dükkanındaki gramlar misali... 100 gram, 75 gram, 50 gram, 40 gram vs.. Ölçü birimi... Mecazen, farz en ağır ölçü, ardından vacip gelir, sonra sünnet, sonra müstehab.

Sünnet olan ibadetlere, sanki peygamber icat etmiş gibi bakanlar var... Ve farzlar Allah'a yapılıyormuş da, sünnetler peygamber için eda ediliyormuş gibi bir anlayış hakim bazılarında. Bu mantığa göre vacip ve müstehab kim için belli değil.

İbadetlerin hepsi ama hepsi Allah'a yapılır. İsmi ne olursa olsun, ibadetlerin formülü Allah katından gelmiştir.

Eğer biz, sünnetleri Allah'tan izin almadan peygamber yaptı da o yüzden yapıyoruz dersek, yanlış olur. Peki Peygamberimiz (s.a.v) o sünnet ibadeti ilk işlediğinde o ibadet neydi? Ayrıca, eğer sünnet sadece peygamberin yaptığı ibadetlerse, o halde farz ibadetleri Peygamberimiz (s.a.v) yerine getirmede mi?

Yani, şunu söylemek istiyoruz: Sünnetleri de Allah bildirdi... Rasulûllah (s.a.v) uyguladı. Hepsi Allah'ın bildirdiği ibadetlerdi... Allah'ın peygamberi kendi kendine ibadet uydurmaz. İşte buna delil: **“O kendi nefsinden bir şey konuşmaz. Ancak, o vahy edileni konuşur.”** Necm/2-3 Peygamberin, kendiliğinden bir ibadet uydurmayacağına her şeyden önce Allah kefil. Allah'ın kefil olduğuna inanmak; aman Allah'ım! Ne büyük bir felâkettir! Demek ki, Allah (c.c.) ibadetleri isimlendirdi ve önemine göre elçisine bildirdi, farzları yapmayanlara ceza, yapanlara mükafatı haber verdi ve nafile -farz olmayan- ibadetlere de sevap vereceğini bildirdi ve ibadetleri düzenledi.

Bazıları, farz ibadetlerde sevap olmadığını sanıyorlar. Tuhaflıklar bitmiyor. Kimi, farzlarda, kimi de sünnetlerde sevap yok zannediyor. Ama zannetmek ilim olmadığı için, yanlışlar zinciri oluşuyor... Hatta cehalet o kadar ileri gidiyor ki, kibleye dönüşümüzü birçok insan Peygamberimiz (s.a.v)'in mezarına dönüş zannediyor. Türkiye'nin “büyük (!)” gazetelerinden birinin “Büyük(!)” yazarı bile “Kâbe'nin içinde Muhammed'in mezarı var. Milyonlarca insan o mezara secde ediyor.” diye yazabilmişti.

Özetlersek, ibadetler Allah'a yapılır. Allah için yapılan her ibadet makbul ibadettir. Ama önem dereceleri farz, vacib, sünnet ve müstehab olarak bildirilmiştir. Demek ki, ibadetlerin birinci derecesi farz, ikincisi vacib, üçüncüsü sünnet, dördüncüsü müstehaptır... Peygamberimiz (s.a.v) bunların hepsini yerine getiriyordu, ama Peygamberimiz (s.a.v)'in yaptıklarından sadece sünnete, üçüncü derecedeki ibadete, Peygamberimiz (s.a.v)'in fiili (sünnet), isim olarak verilmiştir.

Sünnet üçe ayrılır

Sünnet-i müekkede:

Peygamberimizin çok az aksattığı ibadetler. Sabah namazı ile öğle namazının sünneti gibi. Lûgat manâsı, kuvvetli sünnet, demektir.

Sünnet-i gayri müekkede:

Peygamberimiz (s.a.v)'in bazen yaptığı ibadetler, İkinci namazın sünneti, yatsı namazının ilk sünneti... gibi. (1)

Sünnet-i kifaye:

Farz-ı kifaye gibidir; birilerinin o işi yapmasıyla sorumluluk ötekilerinin üzerinden düşer. Selâm vermek, ezan okumak gibi.

Müstehab:

Yapılması sevaptır, yapılmaması ise günah değildir. Kuşluk namazı gibi. Lûgatte “sevilmiş şey” manâsına gelir. Bütün sünnetler müstehaba da girer. Ayrıca, insanların seyahat etmesi sevaptır, etmemesi günah değildir. Peygamberimiz (s.a.v.) müstehabları da yapmıştır. Selef-i salihin de bunları seve seve işlemiş. Diğer ehl-i imana da yapmayı teşvik etmişlerdir.

(1) Geniş bilgi için bakınız: İslam Dini, Ahmet Hamdi Akseki, Mükellef ve Onun İşleri bahsi, Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları, 1933 Ankara, Ayrıca Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, sh. 213, Marifet Yayınları, 1991 İstanbul

Nafile ibadet

Önce nafilenin ne olduğuna bakalım:

“Nafile: Mecburiyet olmadığı halde yapılan ibadet.” demektir.(1)

İlginçtir, nafile ibadet gibi değerli bir kavram, Türkçe’de ‘boş işler’ anlamında da kullanılmaktadır. Tamamen farklı olan iki anlam, aynı kelimeyle ifade edilmektedir.

Halbuki nafile ibadetlerin geldiği yer de ind-i ilahidir. Bir insan, kendisi yapmasa bile, Allah için yapılan ibadetlere saygılı olmalıdır. Nafile ibadetleri yerine getirenler de nafileleleri yerine getirmeyenlere “gaflet ehli” yakıştırmasını yapmamalıdır. Allah’ın mecbur etmediğini kullanı mecbur edemez. Aksi halde haddi aşmak olur.

İlginçtir, erkek çocuklarına uygulanan mini operasyon Peygamberimiz (s.a.v)’in torunlarına uyguladığı bir ameliyattır. Ümmetine de emretmiştir.

Bu mini ameliyatı yapmak sünnettir. Fakat o fiilin adı çocukların organından kesmek iken, bizde sünnet olarak kalmıştır. Halbuki erkek çocuklarına yaptığı, ümmetine de yapın dediği sünnet, ibadet sınıfından olduğu için sünnettir.

Adam tutuyor, rakı şarapla, haram işleyerek “Ben oğluma sünnet yaptım.” diyor. Diyor, çünkü sünnetin ne olduğunu bilmiyor. Haram işlenerek sünnet yapılır mı?

Özetlersek:

(1) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lugat. Türdav, 1985 İstanbul.

Farzdan nafilaye, vacipten müstehaba kadar, bütün ibadetleri Allah (c.c) dilemiştir. Allah, (c.c), Peygamberimiz'e ibadet icat etme yetkisi vermemiştir. Kişi hangi ibadeti yaparsa yapsın Allah'a ibadet etmiş olur ve de onun rızası için yapmış olur. Peygamber rızası için namaz, oruç (ve diğerleri) gibi ibadet yoktur. Secdeye hangi namazda gidersek gidelim tek muhatab Allah'tır. Allah'a yapılan ibadetin hiçbirisi değersiz değildir, ama en değerli ibadetler farz olanlardır. Vacip, sünnet diye aşağıya doğru iner.

Mübah:

Yapılması da yapılmaması da dinde caiz görülen şeydir. Ne yapılmasında, ne de yapılmamasında günah vardır. Helâl olan bir yemeği yiyip yememek gibi. Meselâ, kişi isterse salonda, isterse oturma odasında otursun. Her ikisi de mübahdır.

Mekruh:

Lûgatta, sevimsiz bulunan, nâhoş ve kerih görülen şey demektir: Başka bir söyleşiyle yapılmaması daha iyi olan fiil demektir. Istılahta ise, dinen yapılması çirkin ve kötü görülen işler manâsına gelir.

Meselâ: Ayakta su içmek. Kişi oturarak su içerse bir sünnet-i seniyyeyi yerine getirmiş olur. Ayakta içerse günah işlemiş olmaz. Ne yazık ki, bazı iyi niyetli insanlar mekruhun ne olduğunu tam bilmediğinden, ayakta su içen birisini gördükleri zaman o kişiye sanki cinayet işlemiş gibi hayretle bakmaktadırlar.

Ölçüsünü bilmeyen, kendi kendine yapay ölçüler icat

eder. O daracık alanda hem kendisi bunalır, hem de çevresini bunalıma iter.

İlim, rahat düşünme imkânı veren
en büyük ışığın kapısıdır.

Haram:

Haramın, bazı Arap ülkelerindeki günlük dildeki manâsı “yasak” demektir. Meselâ, kırmızı ışıktaki geçen birine “Haram, geçme!” ikazı gelebiliyor.

İslâm’da kullanılan ıstılah manâsı: Yapılması, kullanılması, yenilip içilmesi dinimizce kat’î olarak yasak edilmiş şeylere denir. İçki içmek, kumar oynamak, zina etmek, adam öldürmek, gıybet ve iftirada bulunmak... gibi.

Haram kılınan eşya veya fiil, kendisinde bulunan, hiç ayrılmayan bir zarar, kötülük ve pislik sebebiyle haram kılınmış ise, buna liaynihi (bizzat) haram denir. Domuz eti ve şarap gibi.

Kendi tabiat ve vasfından dolayı değil de elde etme şekli, kazanma yolu gibi dıştan bir sebeple haram kılınmış ise, buna da ligayrihi (bi’l-vasıta) haram denir. Çalınmış etmek, gasbedilmiş para gibi.

İslâm fıkında haramlar ikiye ayrılır:

Haram	
Had cezası gerektiren kısım	Had cezası olmayan kısım

— Sadece İslâm hukukunda uygulanır —

Had cezası gerektiren kısım. Meselâ: Haksız yere öldürülen kişinin yakınları, katilin affını isterse katil öldürülemez. Ölenin yakınları katilin affını istemezse katil öldürülür. Bu cezanın adı kısastır. (Dikkat: Kısasa kısas değil, yalnızca kısas)

Had cezası gerekmeyen, ama kişi tevbe etmeden ölürse cezası ahirette verilecek olan kısım. Bu da, had cezasını gerektiren bir günah işlediği halde kimse görmemiş ve İslâm hukukuna göre ceza almamışsa bedelini ahirette öder. Çok güzel bir şekilde tevbe ederse Allahu alem. Allah'tan umut kesilmez.

Bir de namaz, oruç gibi ibadetlerin aksaması, yani ferdi günahlar vardır. Günahların bedeli, Allah affetmezse, çoğunlukla ahirete kalır.

Namuslu kadına iftira etmek, hırsızlık yapmak, orman yakmak gibi suçlarda hem tazir, (azarlama, ikaz) hem de had cezasının uygulanması cezası vardır. Meselâ, ilk defa hırsızlık yapan biri, yetiştirme tarzı ve ekonomik durumları göz önünde bulundurularak tazir cezasına uğratılabilir. Tekrar halinde had cezası uygulanır. İslâm'da hırsıza verilen had cezasının en büyük özelliklerinden biri, yasada caydırıcı olarak bulunmasıdır. Zira, hırsızın en çok korktuğu şey, eline uygulanan had cezasıdır. İslâm'a inat, kol kesilme cezasını acımasız bulan sistemlere bakınız, bir yılda kaç kol, kaç baş kestiriyorlar. Bu defa hırsızın değil, mal sahiplerinin kolu veya başları gidiyor. Böyle bir kanun olduğunda yılda bir iki kol kesilme ihtimaline karşı, şimdi, hırsızın elinden onlarca can veya kol gidiyor.

Not: İslâm'a göre içki ve kumarın sosyal boyuta taşınması halinde devletin tazir cezası koyma hakkı vardır.

(Ödev: Tazir cezasının ne olduğunu araştırarak öğreniniz.)

Mademki el gidecek, o halde neden suçlunun eli gitmesin? Suçlunun elini savunanlar, hırsızlıktan dolayı nice canlara kıyanları sadece “canı” deyip geçiştiriyorlar. Sıra kendi canlarının yanmasına gelince adını söylemeseler de kısas istiyorlar.

Caydırıcı müeyyidesi olmayan düzenler daha çok canlar alacaklar ve insanlık sadece seyredecek bu gidişi.

Özetlersek:

Haramların bazılarının cezası bu dünyada da veriliyor. Tabî ki Allah tarafından veriliyor. Tevbe edilmezse her günahın ahirette mahkemesi olacaktır.

Had cezaları, laik sistemlerde yoktur.

Müfsid:

Başlanmış ibadeti bozan şey. Namazda gülmek, konuşmak gibi.

İster kasıtlı gülünsün ister kasıtsız, namaz bozulur. Kasten yapan tevbe etmelidir.

Tevbe nasıl olur?

İbadetini yapmayan her insanın tevbeye ihtiyacı vardır. Ayrıca, başka günah işleyenlerin de.

Tevbe, hatadan doğruya dönmek, aynı hatayı tekrar etmemektir.

Tevbe, Allah’tan özür dilemektir.

Tevbe, kişinin hatasını bilmesi, pişman olup, o günahı

bir daha yapmayacağına dair Allah'a söz vermesidir.

Tevbe, yeniden doğmaktır. Ama hangi tevbe? İçten, samimice yapılan tevbe.

Tevbe, tevbe ettikten sonra aynı şeyi yapmamak demektir. Günahına devam eden insan tevbe etmemiş demektir. O günahı terk ettiği güne kadar tevbeciyi tekrar etmelidir. Sonra da Allah'tan af dilemelidir.

İslâm dininde tevbe edenin, (Hristiyanlıkta olduğu gibi) birinin kontrolünde tevbe etmesi gerekmez. Allah, kullarına herkesten yakındır ve en iyi duyardır.

Şu ayeti çok derinden düşünmek gerekir: “Allah’ın, kabul edeceğine söz verdiği tevbe, cahillikle, bilmeden bir kabahat işleyip, hemen pişman olanların tevbesidir. İşte Allah, onların tevvelerini kabul eder. Allah bilendir, hikmet sahibidir.” “... kâfir olarak ölenlerin pişman olmaları fayda etmez.” Nisa/17-18

Fidye ve fıtır

Fidye: Lûgatta; Esirlikten veya zor bir durumdan kurtulmak için verilen bedel.

İstilahta ise; Takatsizliği ve güçsüzlüğü her geçen gün artarak devam eden ve artık düzelme ihtimali olmayan düşkün ihtiyarlar ve şifasız hastalar, farz ve vacib olan oruç ibadetindeki borçlarından kurtulmak için, her oruca mukabil bir fakiri tam bir gün doyurmasıdır.

Fidyeler yalnız bir fakire verilebileceği gibi, birden fazla fakire de verilebilir. Ramazan içinde verilebileceği gibi, evvelinde ve sonunda da verilebilir. Fakirleri sabah-

akşam doyurmak suretiyle olabileceği gibi, öğünlerin parasını vermek suretiyle de olabilir. Para toplu bir şekilde de verilebilir, her gün ayrı ayrı da verilebilir. Oruç tutma gücünde olmayan kimse, fidye verebilecek kadar zengin de değilse, yapacağı iş, Allah'tan af ve mağfiret dilemektir. Fidye vermek mecburiyeti onun üzerinden kalkmıştır.

Sadaka-i fıtır (fıtır sadakası) ramazan ayının sonuna yetişen ve aslî ihtiyaçlarından başka en az nisab miktarı bir mala sahip bulunan her Müslümanın vermesi gereken vacib bir sadakadır.

Fitrede denilen sadaka-ı fıtır, ramazan ayı bitimine kadar fakirlere verilmesi gereken paradır. Paradan ve yiyeceklerden verilir. Ailede kaç kişi varsa kişi başına hesap yapılarak verilir. Çocukların fıtır parası babaya aittir. Fakirler, yan geliri olmayan memur ve işçiler fıtır vermeye mecbur değildir.

Bayramdan önce verilmesi gerekir. Unutulmuş veya çeşitli sebeplerden dolayı aksaklık olmuşsa bayram günleri de verilebilir.

Unutmamamız gereken en önemli unsur:

Parayı verirken ille de sadaka-ı fıtır parası, demek gerekmiyor. Bir zarfın içine koyup, kimsenin görmeyeceği yerde;

“Bu çocuklarınız için bayram hediyesidir. Sakın reddetmeyin.” denilebilir. Fıtır sadakası demek daha öncede belirttiğimiz gibi cüz’i yardım demektir. Ne yazık ki, İslâm’ın yardımını küçümsetmek için, sadaka kavramını yıprattılar. Sanki dilencilere verilen paranın adıymış gibi bir havaya soktular.

Fakir veya aklî şuurunu yitiren anne babanın fıtır parası, evladı fakir değilse, evladına aittir. Zekatta böyle bir sorumluluk yoktur.

Hiç kimse bakmakla yükümlü olduğu kişiye fıtır veremez.

Fıtır sadakası, Allah için verilen, yaradılış ve sıhhat nimetlerine şükür için yapılan yardımdır.(1)

itikaf

İtikaf, İslâm literatüründe, mescit veya sakin bir ortamda, bir müddet sadece ibadet ederek yaşamaktır.

İtikaf süresinin en azı, bir namazdan öteki namaza kadardır. En uzun süresi ise on gündür.

İtikaf normalde nafil ibadetler sınıfına girer. Ancak, kişi dili ile “Şu kadar süre itikafa gireceğim.” derse, o kişiye itikafa girmek vacip olur.

İtikaf, adeta yenilenmedir. Bir insan on gün itikafa girse on gün sonra başka bir dünyadaymış gibi hisseder kendisini. Peygamberimiz (s.a.v)’de itikafa girerdi. İtikaf çok özel bir dünyadır. Orada insan kendisini Allah’a daha çok yaklaşmış gibi hisseder. Nefis terbiye edilir. Kişi ibadetlerini daha feyizli, daha içten yapmaya başlar. Sonra bu manevî hâl geçse bile, insan feyizli hal ne demektir onu idrak etmiş olur. Ve insan şunu bilir: “Böyle bir hâl var.” En kötü gününde, en batmış, en günahkâr gününde insan

(1) Ömer Nasuhi Bilmen’in, Dini Bilgiler isimli eserinden yararlanılmıştır. Bilmen Basım ve Yayınları, Sh. 150, İst.

bir saat bile itikafa girse manen değişikliğe uğrar.

İtikaf detayları...

İtikafa niyetle girilir. Kadınların evinde itikafı tavsiye edilir. İtikaf süresince ihtiyaç dışı konuşulmaz. Karı-koca ilişkileri yasaktır. Mecbur olmadan, itikaf alanından dışarı çıkanın itikafı bozulur, ama yine de kişi kârlı olarak ayrılır oradan. İtikafa girmek için akıl-baliğ ve Müslüman olmak yeterlidir.

İtikafta az yemek, az uyumak, çok zikir yapmak başlıca kuraldır. İtikaf, ramazan ayı dışında da yapılır. (1)

* * *

Perdenin arkasındakilere

Yiyince doyar mı girdiğiniz yer?

Uzak bir diyar mı vardığınız yer?

Ölümden öteyi anlatın bize,

Dünyaya uyar mı gördüğünüz yer?

Abdurrahim Karakoç

(1) A.g. e.

Bir grup savaşa
gitse, bir başka
grubun İslâmî ilim
tahsil edip, halkı,
savaştan dönen
mücahitleri ahiret
gününden haberdar
edip aydınlatması
gerektigi
Kur'an'da
bildiriliyor.
Tevbe 122

Dokuzuncu Bölüm

ABDEST

Mini Lûgat

İstinca: Büyük abdestten temizlenmek.

İstinka: Temizliğin yapıldığına dair kalbin
mutmain olması.

Abdest Nurdur

Ashab-ı kiram sordu:

– Ya Rasulallah! O gün sen bizi tanıyabilecek misin?

Alemlerin rahmeti cevap verdi:

– Sizin, o gün hiçbir ümmette olmayan bir simanız olacak. Abdestin isareti yüzünüzü nurlandıracak. Benim yanıma, yüzünüz ayaklarınız nurlu olarak geleceksiniz. 10

Not: Demek ki öteki ümmetlerde de bakiyye-i özellik olacak. Bunun ne olduğunu onlara peygamberleri de onlara söylemiş olmalıdır.

1) Sahih-i Müslim Tercümesi, Ahmet Davutoğlu, 2. cilt, Taharet Bahsi. Hadis No:36 sh. 848, Sönmez Yayınları, İstanbul.

Bir ibadet ki,
maddeten temizlendikten
sonra yapılıyor.
Böylesine ulvî bir ibadet
manen kirli olmayı
kabul eder mi?

Abdestin Farzları

Abdestin farzları:

- 1- Yüzü bir kere yıkamak
- 2- Ellerini dirsekleriyle beraber yıkamak
- 3- Başı meshetmek
- 4-Ayakları topuklarıyla beraber bir kere yıkamak

Bu farzlardan biri eksik olursa abdest sahih değildir. Bunlara rükün de denir. Bu rükunlar yerine getirilince abdest sahih olur. Fakat abdestin sünnete uygun olması için sünnetlerine riâyet etmek gerekir. (Bu maddeler Hanefi fıkhına göredir.)

Abdestin Sünnetleri

Abdest sünnetleri şunlardır:

- 1) Abdest almaya niyet etmek

- 2) Eûzü-besmele ile başlamak
- 3) Evvelâ ellerini bileklerine kadar yıkamak
- 4) Ağzını misvâk veya fırça ile yıkamak yâhut dişlerini baş ve şehâdet parmakları ile ovma
- 5) Bir uzvu kurumadan diğerini yıkamak
- 6) Yıkadığı âzâlarını güzelce ovma
- 7) Ağzına üç kere su alıp her defasında çalkalayıp boşaltma
- 8) Suyu ağzına doldurup çalkalamak
- 9) Burnuna üç defa su çekmek, her defasında sol eli ile sümkürüp bu suyu çıkarmak
- 10) Abdesti yukarıda tarif edilen şekilde yapmak ve sırayı gözetmek (Evvelâ elini ve yüzünü, sonra kollarını yıkamak, sonra başını bir kere meshetmek, sonra ayaklarını yıkamak)
- 11) Yıkanan her âzâyı üçer kere yıkamak
- 12) Elleri ve ayakları yıkamaya parmak uçlarından başlamak
- 13) Parmak aralarını aralamak (hilâllemek)
- 14) Erkeklerde sakalı sık olan kimse, parmaklarıyla sakallarını aşağıdan yukarıya doğru aralamak (Sakalı çok ve sık olan, yalnız yüzünü yıkamak, seyrek sakal olursa altına suyu geçirmek vâcibdir.)
- 15) Parmığında yüzük varsa ve dar ise onu oynatmak (Yüzük dar ise oynatmak vâciptir, geniş ise menduptur.)
- 16) Kulaklarını meshetmek (En küçük parmağını veya şehâdet parmağını kulaklarının içine sokup baş parmağıyla da dışını mesheder.)

Abdestin mekruhları

Abdest alan kimseler için şunlar mekruhtur:

– Yapılmaması daha iyidir–

1) Suyu lüzûmundan fazla harcamak

2) Suyu bir sebep yokken, gayet az kullanmak, yâni mesheder gibi yapmak

3) Suyu abdest âzâlarına ve yüzüne hızlı çarpmak

4) Abdest alırken ihtiyaç olmadığı halde konuşmak

5) Hiç ihtiyâcı yokken başkasından yardım istemek (Su döktürmek gibi)

6) Pis yerde (mecbur kalındığında iş değişir) abdest almak

7) Abdestin sünnetlerini terk etmek

Yukarıda târif ettiğimiz şekilde abdest alan bir Müslüman abdestin bütün erkân ve âdâbına riâyet etmiş olur

Ağlamak, abdesti bozmaz.

Abdestin faziletleri

Abdest almakta dünyevî ve uhrevî çok büyük fayda ve faziletler vardır. Peygamberimiz Muhammed (sallahu aleyhi ve sellem) bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuşlardır: "Bir Müslüman abdest alıp yüzünü yıkarsa, yüzüne ait bütün küçük günahları; ellerini ve ayaklarını yıkarsa, bunlar ile işlediği bütün hata ve küçük günahları suyun damlalarıyla beraber akıp gider ve kendisi tertemiz kalır. Hatta tımak ve kirpik diplerindeki günahlarından bile eser kal-

maz."(1) Adap ve erkânına riâyet ederek abdest alıp da sonra kıbleye dönerek: 'Eşhedü en lâ ilâhe illallahü vah-dehü lâ şerike leh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve rasûlüh' diyen bir kul için şüphe yok ki, cennet kapıları açılmıştır; dilediğinden girer." (2)

Abdestin maddî ve görünür temizlik ve faydaları herkesin bildiği bir şey olduğundan onları söylemeye lüzum yoktur. Abdestin dünyevi hükmü, abdestsiz helâl olmayan şeylerin ancak onunla mübah olmasıdır.

Abdestsiz kabul olmayan ibadetler

- 1) Namaz Kılmak
- 2) Kabeyi tavaf etmek

Uykuya yatarken, uykudan kalktığı zaman, abdesti varken, ölü yıkadıktan sonra, Kur'an veya hadis okurken abdest almak menduptur (güzel bir şeydir).

Şu halde abdest almak bazen farz, bazen vâcib, bazen de menduptur.

Abdestin kısımları

- 1) Farz olan abdest
- 2) Mendub olan abdest (Abdestli bulunmak için, ezbere Kur'an okumak, kamet getirmek için, din ilimlerini okuyup okutmak için alınan abdest menduptur. Yani, ya-

(1) Sahih-i Müslim tercümesi, Ahmet Davutoğlu, 2. cilt 7.843, sahife 32 Hadis, Sönmez Yayınları, İstanbul

(2) A.g.e, Hadis no: 17

pılması, terk edilmesinden, daha güzel olandır.) (1)

Abdesti bozan şeyler

Abdestli olan birinde şunlardan biri bulunursa abdesti bozulur:

1) Gaz kaçırmak

2) Vücudun bir tarafından akan kan, irin ve sarı su, kan ile karışık su. (Devamlı akıyorsa, namaz vakti abdest alınır, akıntı devam etse de namaz kılınır. Çünkü bu durum özre girer.) (Vücuttan kan akınca abdestin bozulması Hanefi Mezhebi'nin görüşüdür.)

3) Ağız dolusu kusmak (balgamdan bozulmaz.) Bu konuda aksi görüş de var.

4) Ağızdan tükürüğe müsavî veya daha fazla kan gelmek, (yani tükürdüğü vakit tükürüğünün yarısı veya yarıdan fazlası kan olması) (2)

5) Uzanarak uyumak

6) Bayılmak

7) Sarhoş olmak

8) Baliğ olan kimsenin rükû' ve sücûdu olan bir namazı kılarken yanındakilerin işiteceği kadar gülmesi

9) Cinsel ilişki veya cinselliğe ait özel haller (karı kocanın birbirini öpmesinden abdest bozulmaz.)

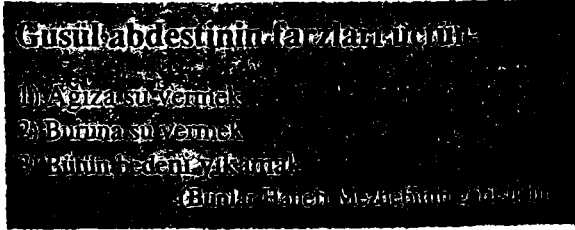
(1) Büyük İslâm İlmihali, Ömer Nasuhi Bilmen, sh. 83, Timaş Yayınları, 1992 İstanbul

(2) A..g.e

İslâm'da,
adaletten,
ödün verilmezse
çareler tükenmez.

Gusül Abdesti

Guslün farzları

İşte gusül abdestinin farzları bu kadardır. Bu işlemi yerine getiren herkes cünüplükten kurtulmuş olur. Bazılarının öyle bir gusül abdesti inancı var ki, abdest değil sanki işken-ce... Yıkılırken suyun bulunduğu kazan veya benzeri kaba bir damla su damladı mı, eşim beni her yönümle gördü mü diye. (Sanki, eşlerin birbirini görmesi harammış gibi) endişe

içindeler. Yani bilgisizlik yüzünden gusül abdesti işkenceye dönüşüyor.

Üç farza ilaveten sünnetleri yerine getiren de ayrıca sevap alır, yerine getirmeyen günaha girmez.

Guslün sünnetleri

1) Gusle evvela besmele ile başlamak

2) Gusle niyet etmek

3) Bedenin bir tarafında pislik varsa onu önceden temizlemek

4) Avret yerini, pis olmasa bile yıkamak

5) Gusülden evvel abdest almak

6) Bedenine üç defa suyu bedeninin her yanına ulaştırmak şartıyla yıkamak

7) Su dökünmeğe baştan başlamak, sonra sağ omuzuna, sonra da sol omuzuna su dökmek (1)

Gusletmek kimlere farzdır?

Akıl ve baliğ olan kadın erkek her Müslümana, şartlar oluşmuşsa onun gusletmesi farzdır. Adet gören bir kadının kanı kesilip de adeti tamam olduktan, lohusa olan kadınların lohusalığı geçtikten sonra gusletmesi farzdır.

(1) İslam Dini, Ahmet Hamdi Akseki, sh. 130, Diyanet İşleri Bakanlığı Yayınları, No: 31/16, 1993 Ankara

Cinsel ilişkiden sonra, erkek ve kadının rüyada ihtilam olmasından sonra yıkanması farzdır. Gusletmek bir insana farz ise, o insan gusletmedikçe namaz kılamaz. Kabe-i Muazzama'yı tavaf edemez. Yıkayıp temizlenmedikçe bunların hepsi o insana haramdır.

Ayrıca cuma ve bayram namazları için gusletmek sünnettir. Peygamberimiz (a.s); "Cumaları gusletmek her Müslümana lâzım." diye buyurmuşlardır.

"Gusül meselesine çok dikkat etmeliyiz. Su bulunan bir yerde cünup olan için gusletmenin, Allah'ın emri ile bir vazife olduğu unutulmamalıdır. Cünup insanın, önündeki namaz vaktine kadar yıkayıp temizlenmesi gerekir. İnsan cünup oldu mu, hemen gusletmeli, bir an evvel yıkayıp üzerinden pisliği atmalıdır. İslâm dinini kabul eden bir insan, Kur'an'ın her söylediğini, dinin her dediğini kabul etmelidir. (Bir mükellef en fazla, namaz vaktine kadar gusülsüz durabilir. Keyfi durması mekruhtur. E.Ş.) Bu onun boynuna borçtur. Kur'an-ı Kerim, cünup olunca vücudunuzun her tarafını güzelce yıkayın demiş. Mademki Müslümanız, bunu böyle yapmak zorundayız.

Hekimler diyor ki;

İnsanın başına gusledecek bir hal gelince, bütün damarlarda büyük bir sarsıntı olur. Vücutta bir yorgunluk, bir gevşeklik hasıl olur. Damarlardaki bu sarsıntıyı, vücuttaki yorgunluk ve gevşekliği teskin için, vücudun her tarafını yıkamak lâzımdır. Vücuda arız olan bu gevşeklik ve durğunluğun en büyük, en etkili silahı gusüldür.

Şimdi hekimlerin bu sözünün ne kadar doğru olduğunu hepimiz biliriz. Herkes dikkat etmiştir ki, gusletmesi ge-

rekli olan insan yıkanmadıkça, o ağırlık ondan gitmez.”(1)

Bir ülkede namaz kılanlara
ne iş, ne askerlik
yaptırılıyormuş.

Bu ülkede, namaz kılanları,
yüzlerindeki nurdan
tanıyorlarmış. Eğer ibadet
ulvî bir özellik olmasaydı
ayetin dediği gibi, (fetiħ 29)
yüzlerinde eser
bırakır mıydı?

Teyemmüm

Teyemmüm nedir?

Abdestinin alınması gereken yerde, su bulunmadığı zaman, toprakla abdest alınmasına teyemmüm denir ve bu da farzdır. Kitap ve sünnet ile sabittir. Abdestle aynı şey demektir. Ayrıca, cünüp olan kişi için gusül abdesti yerine geçer.

Teyemmüm nasıl yapılır?

Teyemmüm, temiz toprak yahut taş, kum ve kireç gibi toprak cinsinden bir şeye, niyetle ellerini vurup yüzünü ve kollarını meshetmeye denir. Şeriat lisanıyla teyemmümün manâsı budur.(1) Suyun bulunduğu yerde bedensel bir özür yoksa, teyemmüm olmaz.

(1) Fıkıhla ilgili konularda Ö. Nasuhi Bilmen ile A. Hamdi Akseki (R. Anhumâ)'nın eserlerinden yararlandığımızı hatırlatalım.

İhtilam ve susuzluk

Askerler ve mahkumların zor anı.

Asker veya mahkum gibi insanlar, ihtilam olmuş işeler bulundukları ortamda da su yoksa, teyemmüm nimetine baş vururlar.

Su buldukları zaman hemen gusül abdesti alırlar, kıldıkları namazları tekrar kılmaları gerekmez. Çünkü Allah'ın ikramı geri verilmez.

Günlerce su bulamayan insan ne yapar?

Sadece içeceği kadar su varsa ve gusül abdesti için su yeterli değilse sınır yoktur. Bir insan yıllarca bile teyemmümle gusül veya namaz abdesti alır. Niyette gusül abdesti yoksa, namaz abdesti gusül abdesti yerine geçmez. Her gusül abdesti, namaz abdesti yerine de geçer. Teyemmümle yapılan gusül abdesti, namaz abdesti yerine geçmez. Namaz için ayrıca teyemmüm almak gerekir.

Özürlü biri, gusül abdestini nasıl alır?

İster namaz ister gusül abdestinde olsun, vücudun herhangi bir yerinde yara bere varsa kişi o bölümü mesheder, meshetmekten de acizse meshi de terk eder, suyu kullanmaktan acizse, bedenine su değdirmeden teyemmüm edebilir. Teyemmüm yapamayacak kadar hastaysa, Allah'ın lütfundan ümit kesilmeden, iyileşme gününe kadar beklenir.

Cünüp olarak gezilebilir mi?

Azimetle amel edenler genelde cünüp olarak toprağa basmazlar. Allah Rasulü (s.a.v) gusül almadan yemek yer, eşiyle sohbet eder ev işlerine yardım eder, fakat namaz vakti girerken abdestini alırdı. Bu durumda Allah Rasulü (s.a.v) azimetini terk mi etmiş oluyor? Ruhsatla amel edenler, bir namaz vakti geçirmemek kaydıyla, gusül abdestlerini geciktirebilirler. Bu durum ruhsata aykırı değildir. Fakat mümkün mertebe hemen gusül abdesti alınmalıdır.

* Kişiyne namaz abdestinden önce gusül abdesti şarttır.

Tuvaletten sonra dua

* Tuvalet ihtiyacını gideren kişi şu duayı etse iyi olur.

“Elhamdu lillahillezi ezhebe annî elezâ ve âfânî.”

Manâsı: Bana eziyet veren şeyleri benden giderip afiyet veren Allah’a hamd olsun.”

Burada önemle üzerinde durmak istediğim bir konu var:

Son yıllarda, her yer gençleri cezbedici, eğlendirerek oyalayan etkinliklerle dolduruldu. Bu yüzden, gençlerin çoğu, Allah’ın kendilerine neler bahsettiğini bilmiyor, görüyor, idrak edemiyorlar. Bu sebepten dolayı, tuvalete gidebilme nimetini gençlerin bilmesi imkansızlaşmış gibi duruyor. Bu konuları basite almayalım ki, bir tuvalete gi-

delim dünyaya bedel olduğunu gençlik anlasın. Allah'a şükretsin dileğindeyim. Bu noktayı idrak edenler, Allah'ın diğer nimetlerini hemen fark edebilirler. Ne güzel bir dua değil mi sevgili okuyucularım: "Bana eziyet, yani sıkıntı veren şeyleri benden giderip bana afiyet veren Allah'a hamd olsun."

Bu duayı tuvalet kapısına yazıp asın. Kur'an harflerini bilenler Arapçasıyla bilmeyenler Türkçesiyle ezberlesin.

Evet, çok önemli bir nimet. Ancak onu tuvalet ihtiyaçlarını gideremeyenler galiba daha güzel onlar.

Ufka açılan sayfalar

Bir Amerikalı gözüyle gusül abdesti

Çevremde bulunan birkaç Müslümanla, zaman zaman sohbetler yapardım. En çok dikkatimi çeken şey, gusül abdestiydi. Bu hususta epeyce düşündüm ve araştırma yaptım. Evvelâ, basit bir temizlik şekli olarak ele aldım. Biz Amerikalılar bol bol yıkanırız. Çünkü bizde tahâret yok. Kâğıtla silinme de gereken temizliği yapmaz. Bunun için her gün veya gûnaşırı yıkanmak zorunda kalırız. Zaten helâ ile banyo bir aradadır. Tuvaletten kalkan, duşun altına girebilir. Öyle ise, Müslüman olan bir Amerikalı, neden gusül abdesti alsın diye düşündüm.

Düşüncemi Amerikalı Müslüman arkadaşıma açtım. "Daha geniş düşünebiliriz." dedi. Zaten, ondan beklediğim de buydu. Çünkü arkadaşım üniversitede ilim adamıydı. Bir de düşünmeye, tahlile, tenkide açık olmayan bir din, gerçek olamazdı. Dedim ki: "Temizliğin yanında, guslün ne gibi faydalarını gördünüz?"

Evvelâ durakladı, sonra yüzüme baktı. Bekliyordum. İnsanla ilgili her şeyi araştırmaya kararlıyım. Dedi ki:

– Bu konuya zaman ayırabilecekseniz geniş geniş konuşalım.

Çok sevinmiştim. Benim tenkitlerim, haklı görüşle-

rim vardı. Arkadaşıma yardımcı olabilirdim. Hemen kabul ettim.

Üniversitenin kafeteryasına çekildik. Sütlü kahvelerimizi içerken, arkadaşım konuya girdi:

– Her şeyi bütün olarak ele almak zorundayız. İslâmiyet bir bütün olduğu gibi, İslâmiyet içinde gusül abdesti de bir ünedir ve bir bütündür. İsterseniz, gusül abdestini, bütünüyle ele alalım. Evvelâ ben anlatayım. Siz de notlarınızı alınız. Sonra görüşlerinizi ve tenkitlerinizi sıralarsınız. Arkasından da ben cevaplarımı veririm.

Bu girişe “güzel” demekten başka çare yoktu. Arkadaşım anlattı:

“Gusül abdesti, Müslüman olanla ilgili bir ibadettir. Müslüman olmayanlar için gusül abdesti söz konusu olmaz.

Gusül abdestini Allah emrettiği için alırız. Yani islâm dininden Allah emreder, Müslüman da emre itâat eder. Bir Müslüman gusül abdesti alırken, “Kirden, pisten temizleneceğim.” diye düşünmez. Gusül abdesti alması gerektiği için yıkanır. Amma bu arada temizlenmiştir de... Olabilir. Asıl olan “emre itâat”tır. Maddî temizlik, sonradan ve kendiliğinden gelen bir hâldir. Hemen şunu da belirteyim ki, gusül abdesti gibi, maddî temizlik emri de vardır. Bu sebeple gusül abdesti alan, her türlü maddî temizliğini de yapacak. Bu da ayrı bir konudur.”

Ben, müdahale ettim: “Rica ediyorum, farklı konulara girmeyelim. Gusül abdesti üzerinde duralım.”

Arkadaşım ikazıma teşekkür etti. Benimle aynı fikirde olduğunu belirtti ve:

“Gusül abdesti, bir emir olduğuna göre, gusül abdesti ile uzaktan yakından ilgili emirler de vardır. Meselâ Müslümanın zina etmesi, içki içmesi haramdır. Öyle ise, “gusül abdesti al!” emrine uyan Müslüman; “İçki içme, zina etme!” gibi emirlere de uyacaktır. Bu durumda dinin emirlerine uyan bir Müslüman, iki şekilde cünup olur: Biri, eşiyle; diğeri de uykuda...

Eşi ile cünup olmak, iradeli bir davranıştır. Öyle bir zamanda cünup olmalı ki, namaz vaktini kaçırmamalı. Yıkama zamanı bulmalı. İşine geç kalmamalı, soğukta yıkanıp, hasta olmamalı.

Dikkat edilirse gusül abdesti alma mecburiyeti, insanın sık sık cünup olmasını önlüyor. Bilindiği gibi sık sık cünup olmak, insanın sinir sistemine ve beyin yapısına zararlıdır. Bir kısım hastalıkların sık sık cünup olmakla ilgisi vardır. Hatta sık sık cünup olanlarda verem, psikiyatri ile ilgili çeşitli rahatsızlıklar görüldüğü gibi, çıldırma, intihar gibi haller de görünür. Fakat her hastalığı yalnız cünüplüğe bağlamak ilmî olmaz. Kısacası aşırı sıklıkta cünup olmanın, insan sıhhatini menfi yönde etkilediği bir gerçektir.

Bir de kadının aybaşıları halinde ve doğum sonrasında eş ilişkileri yasaktır. Böylece erkek korunmuş oluyor. Erkekteki cinsî sıvı (meni), erkek için bir enerji kaynağıdır. Cünup olmadan evvel erkeğin gücü, düşüncesi, davranışları başkadır. Cünup olduktan sonra, daha başkadır.

Meselâ cünup olmadan evvel erkek kendini daha güçlü ve hareketli hisseder, meseleleri daha iyi anlar. Karısına alâka duyar. Cünup olunca, bunlar tamamen tersine döner. Şayet sık sık ve biraz da zorla cünup olmalar tekrar edilirse, erkek havası inmiş futbol topuna döner. Bir nevi

yıkılır.

Her cünüpluktan sonra yıkanma mecburiyeti, kadını da cünup olmaktan alıkor. Yine erkek korunmuş oluyor. İslâmiyet'te, kadının cinsî hayata düşkünlüğü, kötü sayılmıştır. Böyle bir kadın, erkeği çok zor duruma düşürebilir.

Dengeli bir cinsî hayat, dengeli insan tipini ortaya koyar. Cinsî hayattaki ifrat ve tefrit, her davranışta anormal sonuçları doğurur.

Bu kısa açıklamamla bilhassa şunu belirtmek istedim: İnsanı yaratan, insanlara böbrek üstü kapsülleri koyan, meni denilen cinsî sıvıyı, belli yerde toplatıp Allah, vücut makinasının en iyi şekilde çalıştırılması için gereken emirleri de vermiştir. Bunlardan biri de gusül abdestidir."

Arkadaşımın konuşması burada bitti. Açıklamaları bana yeni yeni görüş ve düşünce ufukları açtı. İslâmiyet'te aile hayatına verilen önem anlaşıyordu. Çocuk bakımı, çocuk sıhhati kendiliğinden hallediyordu. İslâmiyet öyle bir dindir ki, her emrin birbiriyle birçok bağlantısı vardı. Bunları anlamak akademik bir çalışmayı gerektirirdi. Bu sebeple, görüş ve düşüncelerimi belirtmek için arkadaşımın zaman istedim.

İslâm'a ait kitapları okudukça, "Ben de Müslümanım." dedim. Ve önümdeki kâğıdın üzerine şu cümleyi yazdım. "İyi bir insan, İslâmiyet'i yaşıyor demektir. İslâmiyet'i, yaşayan da iyi bir insandır." Bu cümleyi Müslüman arkadaşma söylesem, diyecek ki, bizim için önemli olan ibadet etmektir. İyi olma halimiz kendiliğinden meydana gelir.

Şimdi bu gerçeği çözmeye çalışıyorum. (Hedley Can, Sur Mecmuası).

Kısa Kısa

Şu kişiler öldükten sonra da sevap alır:

1- Sadaka-i Cariye (Çeşme, mescit, köprü vb.) yaptıran insan

2- Faydalı kitaplar yazan insan

3- Kuyu kazdıran insan

4- Ağaç diken insan

5- Başkasına bilgi öğreten, talebe yetiştiren insan

6- Hayırlı evlat yetiştiren insan

Şunları iyi biliniz:

1- Hasetçide huzur olmaz.

2- Cimride vefa olmaz.

3- Kederlinin arkadaşı olmaz.

4- Yalancının merdi olmaz.

5- Haine görüşü sorulmaz

6- Kötü huylu kişi efendi olmaz.

Müslümanın Müslüman üzerindeki haklarından bazıları:

1- Karşılaşınca selâmlaşmak

2- Meşru davetine icabet etmek

3- Nasihatını dinlemek

4- Aksırınca "Yerhamukallah" demek

5- Hastalanınca ziyaret etmek

6- Ölünce cenazesinde bulunmak

7- Verdiği sözü tutmak

Şunlar olunca tükeniş başlar

1- Sefiller, akılsızlar baş olunca

2- Hükümler para ile satınca

3- Kan dökmek önemsizleşince

4- Muhafızlar çoğalınca

5- Akrabalık bağları kopunca

6- Kur'an'ı eğlence yapanlar çoğalınca

Faydalı sözler:

Beş şeyden önce beş şeyin kıymetini bilin

1- Hastalanmadan önce sağlığınızın,

2- Mutsuz olmadan önce mutluluğun,

- 3- Meşgaleden önce boş vaktin,
- 4- Yaşlanmadan önce gençliğin,
- 5- Ölmeden önce hayatın kıymetini bilin.

Faziletli insanların vasıfları:

- 1- Her zaman Allah'a ibadet eder.
- 2- İnsanlara iyilik eder.
- 3- Kimseye kötülük yapmaz.
- 4- Kimsenin malına göz dikmez.
- 5- Ölüm için hazırlıklı olur.

Şunlar akıl sahipleri için ibret belgesidir:

- 1- Göklerin ve yerin yaratılışı
- 2- Gece ile gündüzün gelip gidişi
- 3- İnsanlara faydalı olan şeyler
- 4- Denizdeki gemiler
- 5- Semadan inen yağmur (yağmurun düzeni)
- 6) Canlı varlıkların yayılması
- 7) Rüzgarların değiştirilmesi
- 8) Göklerdeki bulutlar Bakara; 164

Şunların olmadığı yere yerleşme:

- 1- Adil bir hükümdar
- 2- Adil bir yargı

- 3- İşlek bir pazar
- 4- Temiz su
- 5- Uzman doktor

Şunlar iyiliktendir:

- 1- İbadette ihlas
- 2- Ana babaya iyilik
- 3- Sıla-i rahim (akraba ziyareti)
- 4- Emaneti ehline vermek
- 5- Günah yolunda kimseye itaat etmemek
- 6- Nefsin arzusuna uymamak
- 7- Gücü yettiğince ibadet etmek
- 8- Evlat haklarına riayet etmek

* * *

Amelî konularda soru cevap

Soru: Müstehapla mübah arasındaki farkı karıştıranlara ne lâzım gelir?

Cevap: Müstehab: Yapılması emredilmediği halde, işleri yapanın sevap aldığı, yapmayanın günaha girmediği ibadetler, abdestli gezmek, nafile namaz kılmak, gibi. Mübah: Yapılması ile yapılmaması arasında bir fark olmayan fiil. Yapıldığında bir sevap yapılmadığında günah yoktur. Yeni elbiseni ne zaman giyersen giy mübahtır. Efkârlandığında ağlamak, gezmek, yatmak vb. mübahtır. Bunları ayırt edemeyenler sadece fıkhi bilgide eksiklik yapmış olurlar.

Bid'atle hurafe arasındaki fark

Soru: Bid'atle hurafe arasındaki farkı ben ayırt edemiyorum. İşin içinden nasıl çıkılır?

Cevap: Hurafe dini çarpıtan menkıbe, kıssa türü uydurmalarıdır. Bid'at de, dini ibadetlere sokulan uydurmalarıdır. Hurafe dini çarpıttığı için bid'atten daha şiddetlidir.

Çünkü, bid'at dinde olmayan yeni bir hareket getirirse de, dini fazla çarpıtmaz. Hurafe müthiş çarpıttıcıdır. İkisinden de Allah'a sığınmak gerekiyor. Çünkü, ikisi de Allah'ın dinine yapılan gasptir. Din Allah'ındır. Hiç kimse ona yeni ilaveler yapamaz. Allah'ın dini her zaman yenidir. Sonradan dini ibadetlere sokulan her yeni murdardır, değdiği yeri kokutamasa bile, varlığının zararı yeter. Allah Rasulü, Allah'ın haram kıldığını haram, helâl kıldığını helal diyenin akıllı olduğunu beyan eder. (1)

Bu arada, fen ve teknikteki yeniliklere, ibadetteki yenilikleri birbirine karıştırmayalım.

Fendeki yenilikler bid'at değildir.

Günahkârın cenaze namazı kılınır mı?

Soru: Ben ibadetlerimi yapamıyorum, ama çok da üzülüyorum. Acaba benim cenaze namazım kılınır mı?

Cevap: Tabi ki, eğer halkın hakkını yememişseniz gaspçı veya tevbe etmeden ölen bir hırsız da değilseniz cenaze namazınız kılınır. Yalnız problem burda bitmez. Cenaze namazı değildir ki asıl ceza, burda cenaze namazınız kılınır, ama ibadetlerinizi yapmadan ölürseniz orda ne yaparsınız? İşte asıl mesele budur.

(1) Bakınız, İslâm İlmihali, Mehmet Dikmen, sh. 21

Oje ile abdest olur mu?

Soru: Ojeli bir kadın abdest alsa abdesti kabul olur mu?

Cevap: Hayır. Ojeli olarak alınan abdest olmaz. Çünkü ojenin oluşturduğu tabaka tırnağa su geçirmiyor. Böylece tırnağa su değmemiş olur. Haliyle abdestte olmuyor.

Kan orucu bozar mı?

Soru: İnsanın elinden kolundan bir yara sebebiyle veya iğne batması vs. kan gelse orucu bozar mı?

Cevap: Bozmaz. Ancak kadın regl olursa oruç bozulur.

Abdestte şüphe

Soru: Bazen, kalkışlarda, sanki gaz kaçırılmışım gibi bir durum oluyor. Bu durum, gaz kaçırma mıdır, yoksa vücudumda sıkışan hava mıdır?

Cevap: Fıkıh kitapları, "Ses veya koku duyulmuşsa bu kesin gazdır." diyor. Uzmanlar "İnsanın vücudu birbirine değdiğinde, ani kalkış veya başka hareketlerde hava sürtüşmesi meydana gelir, o da gaz çıkarma titreşimi verir." şeklinde açıklama yapıyorlar. Burada kişinin zannı galibi önemlidir. Kişi de ağırlık hangi konuda ise kararı o verir.

İmtihan Soruları

- 1- Mübah, müstehap arasındaki fark nedir?
- 2- Hurafeyle bid'at arasındaki fark nedir?
- 3- Tuvaletten çıktıktan sonraki duayı söyler misiniz?
- 4- Teyemmüm ne demektir?
- 5- Gusül abdestinin farzı kaçtır?
- 6- İtikaf nedir?
- 7- Sünnet-i kifaye nedir?
- 8- Müfsid nedir?
- 9- Mükellef kime denir?
- 10- Kaide-i ahire ne demektir?

Bu soruların hepsine doğru cevap verdinizse tebrikler. Harika gidiyorsunuz. Bundan sonraki derse alnınızın aklıyla geçebilirsiniz. Eğer 8 veya 9 soru bildinizse yine yeni derse geçebilirsiniz, yine tebrikler. 6 ile 8 arası soruya doğru cevap verdinizse yeni derse geçin, ama daha sonra buraya tekrar bir göz atın. 6 sorunun altına düşüyorsanız geri dönün bu derse tekrar edin.

Onuncu Bölüm

EZAN

Ezan Bölüm Sözlüğü

Bölüm sözlüklerini

ezberlemeyi ihmal etmemeniz

tavsiye edilir.

- Ezan** : Namaz vaktini bildiren ve namaza davet eden çağrı.
- Selâ** : Duyuru. Cumayı beklerken, bir cenaze veya bir olay olduğunu bildiren çağrı.
- Salat** : Namaz.
- Hayya âle's-salâh** : Haydi namaza! (Ezan cümlesi)
- Hayya âle'l-felah** : Haydin kurtuluşa gelin! (Ezan cümlesi)
- Allahu Ekber** : Allah en büyüktür.
- Eşhedü** : Ben inanıyorum ki...
- Lâ ilâhe** : İlah yoktur.
- İllallah** : (İlah) ancak Allah'tır.
- Vesile** : 1- Aracı. 2- Ezan duası

Ezan

Ezan

Mekke (Bekke) (1) döneminde, ilk zamanlar, Müslümanlar, ibadetlerini gizlice yapıyorlardı. Namaz vakitlerini güneşe göre ayarlıyor, vakti bildiren bir kuralları olmadığı gibi, buna imkanları da yoktu.

Müslümanlar Medine'ye hicret ettikten sonra durumlar değişti. Müslümanlar ibadetlerini özgürce yapıyorlar, gizlenmeye gerek görmüyorlardı.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) ashabını toplayarak, bir cami/mescid yapılmasını söyledi. (Araplar camiye, secde edilen yer manâsına mescid derler.) Cami yapımı bitmişti. Sıra namaz vakitlerini belirlemeye gelmişti.

(1) Mekke'nin bir adı da Bekke'dir. Medine'nin ise Yesrib'dir

Müşriklerin işkence ve zulümlerin kısmen son bulduğu dönemde, din ve vicdan hürriyetlerinin mutluluğunu yaşamak istiyorlardı.

Her şey tamamdı, ama namaz vaktini bildiren bir formül yoktu. Dolayısıyla, herkes kendi tahminine göre namaz vaktini ayarlayıp ona göre camiye geliyorlardı. Kimi namaz vaktinden saatler önce, kimi de sonra geliyor, cemaat aynı zamanda toplanamıyordu.

İnsanların fikrine çok önem veren Rasulûllah; “Nasıl bir davet şekli bulalım?” şeklinde ashabının görüşlerini sordu:

Bazıları:

– Çan çalalım, dediler.

Rasulûllah (s.a.v):

– Olmaz. Çan Hristiyanların adetidir.

Başka bir grup:

– O halde boru çalarak haber verelim, dediler.

Rasul-i Ekrem (s.a.v.):

– O da olmaz. Çünkü boru öttürme Yahudilerin adetlerindendir.

Hiz. Ömer (r.a) devreye girdi.

– Ya Rasulûllah, halka namaz vaktini bildirmek için, sokak sokak gezen bir tellâl gönderelim. “Namaz vakti geldi!” diye bağırsın, dedi.

Peygamberimiz (s.a.v) bu teklifi beğendi. Sesinin güzelliğiyle de ünlü olan Bilâl-i Habeşi (r.a)’yi görevlendirdi. Hiz. Bilal (r.a) namaz vakitleri “Haydi namaza, haydi

namaza!” diye sokak sokak bağırarak geziyordu. Bir müddet böyle davrandıktan sonra birgün sahabelerden Abdullah bin Zeyd (r.a) peygamberimizin huzuruna geldi:

– Ya Rasûlallah! Bu gece bir rüya gördüm. Üzerinde yeşil elbisesi olan bir adam duvar üzerine çıktı. Elinde çan vardı. “Onu bana satar mısın?” dedim. “Ne yapacaksın?” dedi. “Namaz vaktinde çalmak için istiyorum.” dedim. Ben sana daha hayırlısını öğretsem olmaz mı?” dedi. “Olur.” dedim. “O halde namaza şöyle çağırın.” dedi.

“Allahu Ekber Allahu Ekber

Allahu Ekber Allahu Ekber

Eşhedü en lâilâhe illallah

Eşhedü en lâilâhe illallah

Eşhedü enne Muhammed’er-Rasulûllah

Eşhedü enne Muhammed’er-Rasulûllah

Hayya âle’s-salâh

Hayya âle’s-salâh

Hayya âle’l-felâh

Hayya âle’l-felâh

Allahu Ekber Allahu Ekber

Lâ ilâhe illallah.”

Rasul-i Ekrem (s.a.v) “Bu sadık rüyadır.” buyurdu. Allah dininin bazı bölümlerini kullarının vasıtasıyla bütünleştiriyordu. İnsanoğlu için bu ne büyük saadetti.

Allah dilerse arıya vahy ediyordu neden rüya yolu ile, İslâm’ın onca çilesini çekmiş insanlara böyle bir lütufta bulunması ki? Adeta, “Siz benim dinim için çok çile

çektiniz. Ben de bu dinin ibadetlerini sizinle çağırtaım.” demişti. Sahabeye verilen vahiy değildi, ama büyük bir izzet, ikramdı.

Ve ezan böylece okunmaya başlandı. Kibleye dönerek okunan ezan Medine sokaklarına adeta nur yağmış gibi manevi atmosfere soktu. Okuyan, canı pahasına Allah’tan başka ilâh tanımam diyen Bilâl-i Habeşi’ydi.

Günler böyle geçerken, birgün peygamberimiz uyurken Bilâl-i Habeşi (r.a) geldi. Ona “Rasul-i Ekrem uyuyor.” dediler. O da “Es-selatü hayrun min’ en-nevm/namaz uykudan daha hayırlıdır.” dedi.

Peygamberimiz (s.a.v.) bu sözü duymuş çok beğenmişti.

– Bu sözü sabah namazına ilave edelim, dedi.

Böylece, mukadder dinin çağrısında Bilâli Habeşi (r.a)’nin de payı olacak, onca işkence çekmesinden sonra böyle bir lütufla şereflenecekti, şereflendi de.

Ezan rüyasını, Hz. Ömer (r.a)’de dahil aynı gece sekiz kişi daha görmüştü.

Böylece ezan doğdu. Ne mutlu kıymetini bilenlere!(1)

* Ezan Kitap ve Sünnetle sabittir. Maide Sûresi, ayet 58’de ezandan bahsederken, hem ezandan hem de ezan düşmanlarından haberdar etmektedir. “Namaza çağrıldığı-

(1) Ezan bahsinde: İslâm İlmihali/Mehmet Dikmen, Kaynak İslâm İlmihali/İbni Abidin, M. Alaaddin ve Din Görevlisinin el Kitabı/Mevlüt Özcan’ın eserlerinden yararlanılmıştır.

nız zaman onu alay ve eğlence konusu yaparlar. Bu, onların akıl almaz bir kavim olduklarındanır.”

* Ezanı ilk okuyan Bilâl-i Habeşi (r.a)'dir.

* Müslüman toplumda ezan okunması şartır. Ezana düşmanlık için yasak edilmesi küfürdür.

* Ezan hicretten sonra başlatılmıştır. Daha önceki dinlerde ezan yoktu.

* Ezana bir kelime eklemek veya çıkarmak, sünnete aykırıdır. Sabah ezanının “essalâtü hayrun minennevm” kısmı, Bilâl-i Habeşi (r.a)'nin sözünden, peygamber tastikiyle alındığı için o da sünnet olmuştur.

* Abdestsiz veya cünup kişi de ezanı dinleyebilir.

* Ezan okunurken elindeki işleri bırakıp, konuşmayı kesip ezan dinlemek lâzımdır. Ezan okunurken, ezanı aynen tekrar etmek lâzımdır. “Hayya âla's-Salâh” ve “Hayya âlel-felâh” okunurken “Lâ havle velâ kuvvete illâ billahil azîm” demek lâzımdır.

* “Hayya âle'l-felâh” denildiğinde “lâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyy'ül-azim” denilmesi sünnettir.

* Vesile duası ezan duası demektir. Ayrıca vesile, cennette, yüksek bir makamın adıdır.

* Peygamberimiz (s.a.v.) haber veriyor ki: “Ezan okunmaya başladığında, şeytan zıplayarak ezanı duyamayacak kadar uzağa kaçır.” (1)

(1) Mevlüt Özcan'ın Din Görevlisinin El Kitabı'ndan alınmıştır. Orada, Tecrid-i Sarih Terc. c.2, h.no: 360, kaynak verilmiştir. Sabır Yayınları-İstanbul

Ezan, cihanşûmul/evrensel bir çağrıdır. İnsan hayatının en önemli zamanını haber veren, bildiren manevî bir sedâdır ezan. Sünnî Müslümanlar günde beş, Şiîlerde ise, üç kez okunur. (Bu durumu, biz kabul etmiyoruz.)

Dünyanın herhangi kıtasında okunan ezanı duyan her Müslüman onu tanır. Çünkü dünyanın her yerinde ezan Arapçadır. Ancak bazı dinsizler, ezanın Arapça oluşunu hazmedemezler. Ah ne olaydı da ezan İngilizce olsaydı, bakın itiraz ederler miydi?

İngiliz, Fransız... ve bütün ırklar tanır ezanı. Yabancı bir ülkeye giden bir Müslüman, ezanı duyduğu an kendisini, kendi evindeymiş gibi hissedebilir.

Fakat, bu yakınlığı kıskanan şeytanlar, ezanın Arapça oluşunu hazmedemiyorlar. Ezanın Arapça oluşundan dolayı, ruhlarındaki nefreti kusuyor.

Halbuki bütün diller, lisan olarak masumdur.

Ezanın hiç kimseye zararı olamaz. Onlara göre yedisekiz cümlelik yabancı kelime bu ülkeye hiçbir zarar vermezken bu 7-8 cümleye kafayı takarken, her gün literatürümüze giren yüzlerce kelimeyi hem de yabancı kelimeyi iltifatla ağırlıyor, Türkçeden o miktarda kelime çıkartılmasına ses çıkarmıyorlar.

Ezan düşmanlığının kökü Kur'an düşmanlığına dayanmaktadır. Eğer ezan düşmanlarının kastı, Türkçeyi düşünmek olsaydı, her gün Türkçemize giren kelimelere karşı da aynı tepkiyi gösterirlerdi.

Yazık!...

Ezana düşman olanlara yazık!..

Halbuki, ezan yalnızca insanları dine, namaza çağırmak için değil, aynı zamanda insanları kurtuluşa da çağır-

maktadır. Ve namaz vaktini bildirmektedir.

Ezan okuyana müezzin denir.

“Farz namazı için ezan okumak, bu namazların kılınacağını ilan edip bildirmek, Kitap ve Sünnetle sabittir.(1)

Ezan alemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamberin sünnetidir. Nasıl olur da, iman ettiğini söylediği halde bir insan peğamberden gelen bir eserden, bir hatıradan böylesine rahatsız olur?

Halbuki, ezan unutulmaz bir mesajdır... Bir ülkenin (O ülke Müslümansa) onurudur. “Ezan aracılığı ile halka, hem namaz vakitleri, hem de namazın kılınacağı bildirilmiş oluyor. Ayrıca, namazın kurtuluşa ve mutluluğa sebep olacağı da söylenmiş oluyor.”(2)

Ezan öylesine mükemmel bir misyon taşıyor. “..yer-yüzünde namaz vakitleri değişik saatlere rastlamaktadır. Bu bakımdan, hiçbir saat (hiçbir dakika ve saniye) yoktur ki, İslâm mabedlerinin yüksek minarelerinden yükselen bütün insanlığa Yüce Allah’ın varlığı, birliği, büyüklüğü, Peygamberimiz (s.a.v)’in risaleti, namazın kurtuluşa ve mutluluğa sebep olduğu, yüksek bir sesle ilan edilmiş olmasın. Ne şerefli bir davettir.”

Kalbler, imanları nisbetinde duyarlar ezanı. Önemseyen, dikkatini verenler duyar ezanı. Tıpkı, bebeği içerde olan annenin, bahçede otururken, diğer kadınlar duymadığı halde, bebeğinin sesini duyması gibi.

(1) Büyük İslâm ilmi hali, Ömer Nasuhi Bilmen, Sadeleştiren: Ali Fikri Yavuz, Sh.133, Timaş Yayınları, 1992 İstanbul

(2) A.g.e.

Koşarak gidenle,
yavaş yavaş ama
devamlı giden
arasındaki fark:
Yavaş ve devamlı
giden çevreyi
görerek gider.

Ezan Hikayeleri

Ezan aşığı Sabrina

Ezan hakkında sayısız hikâyeler vardır. Bunlardan birkaçı şöyledir:

“Rum güzeli, hükümdarın kızı Sabrina İstanbul’a gelir. Bir handa misafir olur. Hizmetçileri, korumaları etrafında dönerler.

Yol yorgunluğu ile yatar derin bir uykuya dalar. Uzun gecede hiç uyanmadan uyur.

Sabaha karşı, çok içten, çok feyizle okunan ezan sesini duyar.

Sabrina öyle etkilenir ki, yatağından kalkıp oturur. Hayatında ilk defa duyduğu bu sesi merak eder. O ses bitinceye kadar dinler onu. Kelime manâsını anlamaz, fakat ruh her dilden anladığı için ruhu çok etkilenir.

Ses bitince tekrar yatar, uyur. Rüyasında aynı sesi duyar sabaha dek.

Sabah uyandığında hanın (Han o zamanlar otel işlevindedir.) görevlilerine: “Çok etkili bir ses duydum, bu ses neydi?” diye sorar.

Görevliler: “Biz yıllardır burada çalışırız, fakat biz hiçbir zaman insanı etkileyen bir ses duymadık.” derler.

Bunun üzerine çok şaşıran Rum güzeli Sabrina ne diyeceğini bilemez. Daha sonra faytonla geziye çıkar. O zamanlar, İstanbul’da evlerin, binaların önünde akasya, gül, karanfil, sarmaşık gibi çiçekler varmış ve bu çiçekler İstanbul’a bir başka güzellik verirmiş.

Sabrina, Sultanahmet’ten Beşiktaş’a kadar, bu rüya gibi görünen manzarayı seyrede seyrede gezmiş. Yorulduktan sonra balkonu denize bakan hana gelmiş.

Yine yatmış uyumuş, sabaha karşı yine aynı sesi duymuş. Yine kalkmış dinlemiş, öyle çok etkilenmiş ki, ağlamaya başlamış. Bir taraftan da, “Ben, manâsını anlamadığım cümleler silsilesinden neden etkilendim?” diye kendi kendine üzülüyormuş.

Hemen kalkmış korumalarını uyandırıp, han yetkililerinin yanına gitmiş. Ezanın son bölümü okunuyormuş. Sabrina “İşte bu, bu sesi sordum size, bu ses ne diyor?” Han yetkilisi şaşırmış, yıllardan beri duyduğu ama hiçbir zaman etkilenmediği ezanla, Rum kızının etkilenmiş olması onu düşündürmüştü. Biraz mahcup cevap vermiş:

– Efendim bu ses ezan sesidir.

– Ne söylüyor?

– Ne söylediğini bilmem, ama Müslümanlara namaz

vaktini haber veriyor.

– Bu ezan her sabah okunur mu?

– Okunur efendim, hatta dört defa da daha sonra okunuyor.

Rum kızı Sabrina çok şaşırılmış.

– Ne? Dört defa daha mı okunuyor?

– Evet efendim... Her gün toplam beş defa okunur.

– Buna rağmen günde beş defa okunan bu güzel sesin ne söylediğini merak etmediniz mi?

– Doğrusu merak etmedim, ama mahiyetini biliyorum.

Sabrina hayretle yetkiliye bakmış:

– Ne dediğini bilmediğiniz bir davetin, eminim ki, siz mahiyetini de bilmiyorsunuzdur.

Bu sözü söyleyip odasına dönen Sabrina yine uyuşmuş... Yine rüyalarında ezan sesi varmış.

Sabah olunca korumalarını yanına almış. “Bu ezanı kim okuyorsa, onu bulacağım, hemen gidelim.” demiş. Handan çıkmış, sorarak camiye, derken ezanı okuyan müezzini bulmuş. Müezzine sormuş Sabrina:

– Siz, ezan okurken neler hissediyorsunuz?

Müezzin çok ihlaslı biriymiş, şuursuz müezzin değilmiş, ezan okurken bazen çok duygulanırmış, duygularını anlatmaya başlamış.

– Efendim, ben ezan okurken, Bilâl-i Habeşi yerine, Mekke’de ilk defa ezan okuyan benmişim gibi hisederim kendimi.

Gökte ve yerde ne kadar melek varsa, hepsinin beni dinlediğini düşünürüm. Sonra da insanların... Onlara çok önemli bir zamanı hatırlattığının şuurunda olarak okurum ezanı. Bazen ezan okurken ağlarım da. Allah bana böylesi-ne şerefli bir görev verdiği için de şükrederim.

Sabrina sormuş:

– Peki, ezan okurken ne söylüyorsun?

Müezzin, Sabrina ve korumalarını evine davet etmiş. “Size bir şeyler ikram edeyim de ezanın manâsını ondan sonra anlatayım.” demiş. Bu daveti kabul eden Sabrina müezzinin evine gitmiş. Güler yüzle karşılayan hanımıyla tanışmış. Oturup biraz sohbet etmişler. Derken, müezzinin ezanı anlatmasına sıra gelmiş.

Müezzin tek tek ezanın manâsını açıklamaya başlamış.

“Allahu Ekber Allahu Ekber

Allah en büyüktür... Allah en büyüktür...

Eşhedu enlâ ilâhe illallah, Eşhedu enlâ ilâhe illallah

Ben iman ediyorum ki, Allah’tan başka ilâh yoktur... Ben iman ediyorum ki, Allah’tan başka ilâh yoktur.

Eşhedu enne Muhammed’er-Rasulûllah. Eşhedu enne Muhammed’er-Rasulûllah

Ben iman ediyorum ki, Muhammed Allah’ın elçisidir. Ben iman ediyorum ki, Muhammed Allah’ın elçisidir.

Hayye ale’s salâh... Hayye ale’s salâh...

Haydin namaza... Haydin namaza...

Hayye ale'l-felâh, Hayye ale'l-felâh,
Haydin, kurtuluşa... Haydin kurtuluşa,
 Es'salâtu hayr'um-minen'nevm
 Es'salatu hayr'um-minen'nevm
Namaz uykudan daha hayırlıdır.
Namaz uykudan daha hayırlıdır.
 Allahu Ekber... Allahu Ekber,
Allah en büyüktür... Allah en büyüktür.
 Lâ ilâhe illallah.
Allah'tan başka ilah yoktur."

Sabrina çok etkilenir, teşekkür edip hana döner. Birkaç gün sonra başka yerdeki bir hana yerleşir. Günlerdir hayalinde canlandırdığı ezanı yine dinlemek ister. Yatağında oturup bekler, nihayet ezan sesini duyar. Duyar, ama bu ezanın etkileyici bir özelliği yoktur. Donuk ve ruhsuz bir sesle okunmaktadır. Fakat Sabrina bunu bilmediği için başka ezan zanneder. Sabah olunca, o müezzini de bulur ve sorar:

– Sizin okuduğunuz ezanla benim dinlediğim ezan neden farklı? Benim daha önce dinlediğim çok etkiliydi, siz neden o ezandan okumuyorsunuz?

Müezzin anlar meseleyi. Biraz üzgün cevap verir:

– Ezan aynı ezan, fakat okuyanlar aynı değil...

Sabrina çok şaşırır... Arada nasıl bir fark olduğunu sorar. Müezzin farkı anlatır:

– Ezan çok ulvî bir davettir. Kişi, o davetten ne kadar haz duyarsa o kadar feyizli, etkili okur. Sizin dinlediğiniz

ezan, ihlâslı okuyan birinin ezanıdır. Benim okuduğum ezan insanları fazla etkilemez. Bunun iki sebebi var. Birisi benim ezanı güzel okumak için bir gayretim olmadı. İkincisi de, ben yaptığım işin değerinin pek idrakinde değilim. O yüzden benim gibilerinin okuduğu ezan pek etkili olmaz.

Meslektaşının aleyhinde konuşmayan müezzini çok takdir eden Sabrina, tekrar ilk geldiği hana gider ve her sabah ezanını huşu içinde dinler. Namaz kılan felâha ulaşır, haydin namaza cümlesini devamlı düşünür. İhlâslı olan insanın, ezanı değerince okuduğunu, maneviyatın çok önemli olduğunu...

Ezana aşık olan Sabrina, gereğini uygular. Ülkesine döner. (Büyük bir ihtimalle Yunanistan'dan gelmiştir) Yıllar sonra gelip İstanbul'a yerleşir...

Güzel ezan okuyan bir müezzinle evlenir.. Çocukları olur. Yıllar sonra yaşlanmış olarak birgün, sabah ezanı okunurken ruhunu teslim eder. O gün öğle namazından sonra cenaze namazı kılınır ve Sabrina mezarına konur.

Ezan hakkında müftünün cevabı

Çok kötü ezan okuyan bir müezzini, eski İstanbul müftülerinden biri görevinden almış.

Müezzin müftüye savunma yapmış:

– Efendim, ses Allah vergisidir. Allah bana güzel ses vermemişse ne yapayım?

Müftü cevaben şöyle demiş:

Oğlum! Mademki ezan okumak istiyorsun, o halde

bunu güzelce öğren, sesini güzelleştirmeye çalış. Sonra bilenlere ezan oku ve nasıl okuduğunu onlara sor. “Güzelce okumadın.” derlerse ezan okumayı bırak.

Ezandan nefret eden ingiliz subay

Bir İngiliz komutan Müslümanlardan çok nefret eder-miş. Bir İslâm ülkesini istilâ ettikleri günün gecesi, ezan sesini duymuş. Hışımila ayağa kalkan komutan, “Ezan özgür Müslümanlar ülkesinde okunur, biz bu ülkeyi istila ettik, artık burda ezan okunamaz.” demiş ve ilâve etmiş “Çabuk ezan okuyan adamı bana getirin.”

Askerler gidip müezzini huzura getirmişler komutan sormuş:

— Sen, bizim bu ülkeyi kuşattığımızı bilmiyor musun?

— Biliyorum.

— O halde ne cesaretle ezan okuyorsun?

— Okuyorum çünkü, benim atalarımдан duyduğum bir söz vardır. Atalarım derlerdi ki: “Bir ülkede ezan okunmuş ise, o ülkeyi düşman istilâ etse de, eninde sonunda o ülke tekrar hürriyetine kavuşur.”

Komutan kızgınlıkla sormuş:

— Ya biz gitmezsek? Bizi gönderecek bir gücünüz var mı?

— Her şey Müslümanın ihlâslı olarak Al' h'a dönmelerine bağlıdır. Onlar Allah'a dönerlerse ülkeleri de onlara döndürülür.

Komutan bu izzetli Müslümana saygı duyar ve sorar:

— Sana, bir daha ezan okuma dersem ne yaparsın?

Müezzin gözyaşları dökerek cevap verir.

— Benim en büyüktür dediğim Allah, sizin de Allah'ınızdır. Sizi de beni de çok yakından görmektedir. Elbet birgün bu acımıza son verecek bir vesile gönderir bize. Tarih boyu böyle olmuştur. Müslümanlar birbirlerine düşman oldukları zaman, Allah onların ellerinden hürriyetini almıştır. Onlar ne zaman düzelirse hürriyetlerini vermiştir.

Komutan:

— Benim aldığım hürriyeti Allah size nasıl verir?

Müezzin gözyaşlarını siler, omuzlarını doğrultur.

Komutanın gözlerine bakarak cevap verir:

— Siz, Allah'ın gücüyle yarışamazsınız. Sizin gücünüz hak yemekle elde edilen güçtür... O güç birgün biter. Allah'ın gücü ise bitmek tükenmek bilmez.

Komutan: "Mademki ezan susunca, halk: 'Hürriyetimiz bitti.' diyecek, o halde sana izin veriyorum oku." der.

Muezzin kapıdan çıkarken komutana bakarak konuşur:

— Gördünüz mü? Sizin niyetiniz ne olursa olsun, Allah ezan okumamızı istiyor, o yüzden kalbinizi değiştirdi bile.

Daha sonra bu ülkeden İngilizler çıkarılır. Bu ülke neresi mi? Bu ülke Mısır'dır.

Müslümanlar şimdi Mısır'da hür mü dersiniz? Ne kadarına layıksalar, o kadar hürler.

Huzur Sokağı'nda ezan

“Gün, her sabah böyle başlardı Huzur Sokağı'nda.... Gecenin bütün mahremiyetini kalın ve koyu bir perde gibi sinesinde gizleyen zifiri karanlıklar, fecre yakın saatlerde git gide açılır ve gecenin bu son saatleri, perdeleri sımsıkı örtülmüş ahşap evlerin üzerine açık mavi bir tül gibi iner, ortalık sihirli bir güzellik içine bürünüverirdi...

İşte böyle sabahlardan birinde Huzur Sokağı... Etraf, henüz alacakaranlık... Şafak, sökmek üzeredir...

Biraz sonra bu küçük ve sakin sokağı, her sabah olduğu gibi lâhutî bir ses kaplayacak ve Huzur Sokağı'nda günün ilk hareketleri başlamış olacak...

Mahallenin herkes tarafından sevilen, hürmet edilen nur yüzlü ve umumî (genel) kültürü yüksek, engin bilgili müezzini Sadi Hoca, köşe başındaki küçük caminin şerefesi kırık minaresinden, sesinin bütün ulvîliğiyle uykuda olan semt sakinlerini sabah namazına davet edecek... Ve Huzur Sokağı'nda kapılar bir bir açılacak... Yaşlısıyla, genciyle bütün erkekler, yüzlerinden o hiç eksik etmedikleri mesut tebessümleriyle hep bir istikamete doğru yönelecekler...

İşte, nitekim o tatlı, o lâhutî ses, muhiti sıcak bir ana şefkatiyle kucaklamağa başladı...

Sadi Hoca'nın sabâ makamından okuduğu yanık ve içli sabah ezanı, ince bir tül gibi ortalığı örten alaca karanlığı delercesine dalga dalga, perde perde göklere yükselmekte...

“Es-selâtü hayr'um-minen'nevm! Es-selâtü hayrum-minen'nevm!...”

“Namaz uykudan hayırlıdır! Namaz uykudan hayırlıdır...”

Huzur Sokağı'nda bu sese, bu ilâhi davete icabet etmeyen kimse yoktu. Bu ulvî sesle, bu ilâhi davetle uyanan herkesin evinde birer birer ışıklar yanmaya başlar, nalin tı-kırtılarının, su şıkırtılarının sesi, sokağa manevî bir musikînin nağmeleri gibi yayılırdı...

Nitekim, ezan bittikten bir müddet sonra ahşap evlerin demir halkalı kapıları, bir bir açılmaya ve dışarıya birkaç orta halli olan müstesna oldukça fakir, fakat temiz kıyafetli, temiz yüzlü genç yaşlı erkekler çıkmağa başladılar...

Her zaman olduğu gibi, camiye gitmek üzere evinden en erken çıkan, yine Bekir Ağa olmuştu. Orta yaşlı, halim selim bir adam olan Bekir Ağa, inşaatlarda amelelik yaparak nafakasını temin ederdi. Ters çevrilmiş kasketi, kırmızımtırak yüzü, derinden gülen şefkat dolu gözleri ve hele hele mali durumunun hiç de iyi olmamasına rağmen elinin haddinden fazla açıklığı ile herkesten ziyade çocukların sevgilisiydi Bekir Ağa... Her akşam eve dönüşünde sokaktaki bütün çocuklara çikolata, sakız, leblebi, çekirdek gibi yiyecekler, onların hoşuna gidecek balon, lastik top vs. gibi ufak tefek oyuncaklar dağıtırdı.

Yeşil yağlı boyaları yer yer dökülmüş olan tek katlı küçük bir evin açılan kapısından çıkan nur yüzlü sevimli ihtiyar ise, sokaktaki kedilerin sevgilisi, Hayri Dede'ydi. Hayri Dede'nin de akşam üstü iş dönüşü sokağa girişi görülecek manzaraydı doğrusu... Daha sokağın başında görünür görünmez, nerden haber alırlar, nasıl sezip görürler bilinmez, bir anda sokağın sarı, beyaz, arap, tekir bütün kedileri Hayri Dede'nin etrafını sarar, hoplayıp zıplamaya

başlarıydı. O da elindeki paket paket işkembeleri ve ciğerleri büyük bir neşe ve keyifle etrafında miyavlayan, fır dönen kedilere dağıtır ve bîçarelerin karınlarını doyurmadan eve adım atamazdı...

Kapılar tek tek açılmaya devam ediyor... İşte Kabzımal Sedat Bey! İşte Bakkal Mehmet Efendi! İşte Simitçi Sadık! Her sene olduğu gibi sınıfını bu sene de iftiharla geçen ortaokul son sınıf talebesi Nedim. Manav Necati... Marangoz Halil Usta... vs.

Kapıdan çıkan şahıslar, sağ ellerini göğüslerinin üzerine koyarak: “Selâmün Aleyküm!” diye diğer komşularıyla selâmlaşıp üç beş kişilik gruplar halinde aynı istikamete doğru ilerlemekteler...

Hepsinin de yüzleri nur nur, ıslıl ıslıl. Mesut, bahtiyar, gamsız, kedersiz insanlar hepsi de...

Acaba niçin sokak sakinlerinin “konak yavrusu” ismini taktıkları, kapıları ve saçakları oymalı, işlemeli, pencereleri pancurlu, iki katlı, eski fakat sevimli evin kapısı hâlâ kapalıydı?..

Fakat hayır, hayır!... O kapının sabah namazı vaktinde açılıp kapanmadığı hiçbir gün olmamıştı. Şu halde bugün de açılacak ve o abdestli ayaklar her sabah olduğu gibi bu sabah da köşedeki camiye doğru yönelecekti...

Ve işlemeli eski tahta kapı, tatlı bir gıcırta ile açıldı. Kapının eşiğinde ütülü pantolonu, kolalı gömleği ile tertemiz kıyafetli, temiz ve asil çehreli, güzel, yakışıklı ve nezih bir genç belirdi. Huzur Sokağı’nın ağır başlı ve efendi delikanlısı Bilâl...

Bilâl, yüksek tahsilini İstanbul Üniversitesi Kimya

Fakültesi'ne devam ederek tamamlamaktadır. O ahlâkı, terbiyesi, çalışkanlığı ve yüksek imanıyla Huzur Sokağı'ndaki kız sahibi bütün anne ve babalar için yegane damat namzedi, başlarında tertemiz oyali yemenilerle perde arkalarında çeyiz işleyen bütün genç kızların hayallerinde yaşattıkları ve istikbal için ümit besledikleri ideal bir eş, biricik annesinin ise üzerine titrediği, terbiyeli, itaatli, hayırlı bir evlât olarak Huzur Sokağı'nın gözbebeği sayılan, sevilen, her bakımdan mükemmel ve müstesna yaradılışlı bir gençtir. Maneviyata olan sonsuz bağlılığından dolayıdır ki, fevkalade üstün başarı gösterdiği derslerinin yanında, Allah'ın büyük küçük, genç yaşlı, cahil münevver ayırdetmeksizin her Müslümana farz kıldığı beş vakit namazını da asla ihmal etmemekte, hatta sesinin çok güzel oluşundan dolayı Sadi Hoca'nın ve muhitinin ısrarları üzerine köşe başındaki küçük mescidin tek şerefeli minaresine çıkarak çok kere sabah ve yatsı vakitlerinde yanık sesiyle ezan da okumaktadır. İnsanın, onu dinlerken İslâm'ın ilk müezzini Bilâl-i Habeşi'yi hatırlamaması imkânsızdır.

Bilâl, kapının eşiğinden adımını atmadan evvel her sabah hayır dua ile camiye uğurlayan beyaz namaz örtülü annesinin elini ve yanaklarını sıcak bir sevgi ve hürmet hissiyle öptü... Sonra cemaate yetişebilmek için koşarcasına evden ayrıldı... Alaca karanlık içinde ilerleyen silüeti küçüldü, küçüldü ve nihayet sokağın dibinde, köşede gözden kayboldu.

Caminin önüne gelince içeriye girmeden, şöyle bir durdu. Kendisine küçücük yaşlarından beri şefkat kucağını açan bu riyasız dost kapıyı, sevgi ve muhabbet yüklü gözlerle bir müddet seyretti. Her zaman böyle yapardı o. Adetiydi çocukluğundan beri; bu küçük, minyatür yapılı sevimli camiye

her gelişinde, sanki ilk defa görüyormuş gibi uzun uzun her yanını tetkik eder, hayran hayran seyrederdi onu...

Eğildi, ayakkabılarının bağlarını çözdü, eline aldı ve delikleri itina ile annesi tarafından örülmüş temiz çorapları ile dışarıda kapının önünde serili olan hasırın üzerinden geçerek, caminin yeşil meşin örtülü kapısını kaldırdı, usulca süzüldü içeriye. Henüz namaza başlanmamıştı....

Bilâl'in girişiyle cemaatte tatlı bir dalgalanma, bir kıpırdanış oldu. Herkes, ona kendi yanında yer vermek için can atıyor, eliyle "Buraya, buraya gel" mânâsında işaretler yapıyordu. Bilâl'i sevgi şımartmamış, komşularının bu sevgi ve teveccühü, onu günden güne daha ziyade olgunlaştırmış ve derin bir tevazuya yöneltmişti.

Herkesin gönlünü almak istercesine bu gün de yine tatlı tatlı tebessüm ederek, başı ile herkesi selâmladı ve en arka safta, Simitçi Sadık'ın yanında sünneti kılmak üzere namaza durdu.

Selâm verdikten az bir müddet sonra sabah namazının farzını kılmak üzere cemaat halinde imamın arkasında kıyama durmuşlardı.

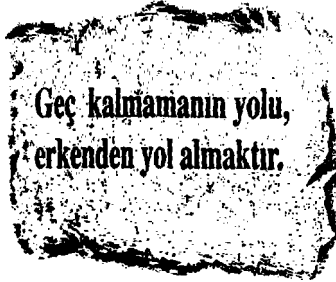
Ohh! Bu ne güzel, bu ne ulvî manzara Yarabbi!... Gözlerde meleki bir safiyet. Başlar, hakiki bir teslimiyet ve tevekkülle hafifçe yana doğru eğik... Dudaklar kıpır kıpır. O'nu, kainatın ve kainat içindeki cümle mevcudatın yaratıcısı, hakiki sahibi olan Allah'ı zikrediyor. Gönüller, kalpler, o büyük yaratana ibadet etmenin lezzeti ve huzuru ile seher vaktinin saflığı ve duru berraklığı içinde sermest...

Ve... Duaya kalkan eller... Eller...

Bilâl'in yüzünde dalga dalga, huşu, vecd ve zevk do-

laşıp durmakta. Bu anlar, ibadet anları onun için hayatının en lezzetli, en huzurlu ve en kıymetli anları. Her zaman duayı en son bitiren, camiden en son çıkan o olurdu...

Bugün de öyle oldu...(1)

(1) Şule Yüksel Şenler'in "Huzur Sokağı" adlı romanından alınmıştır.

Ufka açılan sayfalar

İnanıyormuşum da haberim yokmuş

Henüz yirmi yaşında bile değildim. Haruniye'nin meşhur kaplıcasına gidiyordum. O zamanlar, her şoför, bu dağlık arazinin kıvrım kıvrım yollarına girmeye cesaret edemiyordu. Biz bir kamyonet bulduk ve birkaç aile yataklarımızı ve diğer eşyalarımızı yerleştirip üzerlerine kurulduk. Bir süre sonra yeşilin her tonunun muhteşem bir güzellikle sergilendiği dağ yollarındaydık. Ağustos böceklerinin monoton nağmelerini dinleyerek pırıl pırıl, capcanlı çamların arasında arkamızda bir toz bulutu bırakarak ağır ağır tırmanıyorduk. Allah'tan ki karşımızdan başka araba gelmiyordu. Çünkü yolun bazı yerleri iki arabanın sığamayacağı kadar dardı. Hattâ bazı virajlarda, kamyonet tekerlerinden fırlayan taşlar, atlaya, zıplaya derenin dibini buluyordu. Nihayet zorlana zorlana uzun yokuşu bitirmiş olan arabamız, düze çıkmıştı. Biraz sonra da iniş başlayacaktı. Ben çok sevdiğim bu manzaranın ve dolayısıyla da yolculuğumuzun hiç bitmemesini istiyor, temiz dağ serinliğini doyasıya ciğerlerime çekiyordum. Bu arada gözüme entresan bir şey ilişti. Hayret içindeydim, bir daha baktım, bir daha, bir daha ve şöyle haykırmaktan kendimi alamadım:

– Aman Allah'ım, çama bakınız! Sipsivri bir kayanın

tepesinde kök salmış, bir avuç toprak bile yok.

Ben böyle sesli düşünürken, karşımda oturan yaşlıca adam, biraz da benim hayretime kızgın olarak sordu:

– Ne var bunda? Çoğtur buralarda böyle ağaçlar...

– Ne var olur mu? Şu Allah'ın kudretine bakınız! Koskocaman bir kayanın zirvesinde pırıl pırıl ve bakımlı bir güzelim çam ağacını yaratmış...

– Hadi canım sen de! Bunun Allah'la ve onun kudretiyle ne ilişkisi var?

– Peki ama, nasıl olur başka türlü? Kim o çamı o en olmayacak yerde bitirmiş olabilir?

– Hiç kimse evlat... Niçin illâ da biri yaratmış olsun yani? Bunlar hep geri ve ilkel düşüncelerdir.

– Ama Allah o çamı orada yaratıp yetiştirmediyse, kim yaptı bu işi?

– Meselâ şöyle düşün: Bir kuş, ağzında bir çam tohumu ile uçarken, tam bu kayanın üzerine gelince, ağzından düşürmüştür. Düşen tohum da kayanın bir kırık tarafına takılıp kalır ve oradaki toprağa kök salar. Sonra da kayanın altına giren kökleriyle böyle gelişip serpilir.

– Olay sizin dediğiniz gibiyse bile, bütün bunları yapıp yaratan yok mu?

– Yok tabii... Yaratıcı diye bir şeye inanmak, bu devirde çok ayıptır.

– Yaşınız başınızla bunu nasıl söylersiniz? Ben size bu konuda birçok misâl söyleyebilirim.

Bu şekilde devam eden konuşmamız hemen münakaşaya döndü ve tabi seslerimiz de yükseldi. Adam bağırarak-

ça ben de sesimi yükseltiyordum. Bizi sessiz dinleyen diğer yolcular da zaman zaman münakaşaya katılıyorlardı. Fakat halinden okumuş bir kimse olduğu sezilen bu yaşlıca adamdan başka hiç kimse, Allah'ı inkâr etmiyordu. Ama bir an önce de münakaşayı bitirmemizi ve susmamızı istiyorlardı.

Bu sırada araba yavaş yavaş hızlanmaya başladı. Derken belki yüz metre aşağılarda ip gibi uzayıp giden Ceyhan nehrine kadar tekerleklerden fırlayıp giden taşlar, bizi şaşkına çevirdi. Bir an sessizlikle herkes birbirine bakışırken, şoför başını uzatıp, "Fern patladı!" dedi. Sağ yanımız yokuş aşağı çamlarla kaplı bir bayırdı. Bu yokuşun sonunda Ceyhan nehrinin kayalara çarptıkça köpüklenen suları görünüyordu. Sol taraf ise, yalçın kayalarla kaplı bir yamaçtı. Birkaç saniyelik şaşkınlık geçer geçmez, herkes çığlık çığlığa bağırırmaya başladı. Kimisi şehâdet getiriyor, kimisi besmele çekiyor, kimisi de "Allah" diye bağırıyor, kendince dualar edip yalvarıyordu. Allah'a inanmadığını söyleyen yaşlı zat da, adetâ kendinden geçmiş, "Allah'ım!..." deyip duruyordu.

Ama bu durum, fazla sürmedi. Çünkü, bizim bütün şaşkınlığımız ve hayretimiz arasında araba yavaşlamaya başladı ve biraz sonra kenara yanaşıp durdu. Durur durmaz da her kafadan bir ses yükselmeye başladı:

- Yahu bu ne biçim iş?
- Hani fren patlamıştı?
- Ödümüz patladı!
- Şaka mıydı yoksa?..

Şoför yerinden çıkıp yanımıza yaklaştı ve benim bi-

raz önce münakaşa ettiğim yaşlıca adama dönerek dedi ki:

– Sen utanmıyor musun, Allah yoktur demeye? Biraz önce yoktur dedin, sonra da fren patladı sanınca, herkesten fazla Allah diye bağırdın. Yoksa, niçin onu yardımına çağırıyorsun?

Sonra da bize dönerek:

– Kusura bakmayın, fren miren patlamadı. Ben münakaşanızı duyunca, şu adama bir ders vermek istedim, diyerek tekrar direksiyona geçti.

Araba yürüdüğünde sadece Ağustos böceklerinin sesleri vardı. Herkes susmuş; yaşlıca adam ise, yüzü kıpkırmızı, düşüncelere dalmıştı... Kaplıcaya gelip de eşyalarımızı indirdiğimiz zaman bana yaklaşıp:

– Oğlum, senden özür dilerim; bunca yıldır inanmadığımı sandığım Allah'a meğer ben inanıyormuşum da haberim yokmuş... Bunu öğrenmeme sebep oldun. Şoför efendi, sana da çok teşekkür ederim, bana inancımın farkına varacak imkânı sağladın, dedi.

Bir doçent hanımla bu konuda sohbet ediyorduk. Bir ara dedi ki:

– Biliyor musunuz, ben de lise yıllarımda ateist idim. (Allah'ı inkar ediyordum.) Paris'te okuyordum ve dinimiz hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Müthiş bir ateist olan felsefe hocamız, bütün sınıfımızı etkilemiş, çoğumuzu inançsızlaştırmıştı.

Bilhassa son sınıftayken ben, ateizm hakkında ateşli nutuklar atardım. Fakat, çok ilginçtir, her konuşmamdan sonra, içimi müthiş bir pişmanlık kaplar ve ister istemez

içimden “Beni affet, beni affet!” diye geçirirdim.

Ama kim affedecekti, onu bir türlü söyleyemiyordum. Yani “Allah’ım, beni affet!” diyemiyordum. Bunu söylesem bizim ateistlik iddiamız çürümüş olacaktı. onun için sadece “Beni affet!...” diyebiliyordum.

Zor zamanlarda, bilhassa imtihanlarda arkadaşların çoğu kiliseye gidip mum yakarlardı. Zaten hemen hemen hepsi temelde Hristiyandı. Güya ben Müslüman asıllı idim. ama söylediğim gibi İslâmiyet hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Onun için ben de onlar gibi zaman zaman kiliseye gidip mum yakardım.

Lise bitirme imtihanlarında çok zorlanmıştım. O günlerde Hristiyan arkadaşlar gibi ben de kiliseye gidip mum yakıyordum ve başarılı olmam için dua ediyordum.

Güya inançsızdım, ama kiliseye gidip mum yakmaktan da kendimi alarımıyordum. Bu sebeple de diğer arkadaşlarıma karşı bir mahcubiyet duyuyordum, utanıyordum. Çünkü onlar inançsızlıklarında daha samimi görünüyorlardı. inançsızların en samimi görünenlerinden başı çeken sınıf arkadaşım olan Macar büyükelçisinin kızıydı. Birgün beni kilisenin önünde görünce, çok utandım, ama dürüst davrandım. Çünkü, orada ne aradığımı sorunca, kiliseye mum yakmak için geldiğimi söyledim. O da bana şöyle dedi:

– Rica etsem, iki mum da benim için yakar mısın?

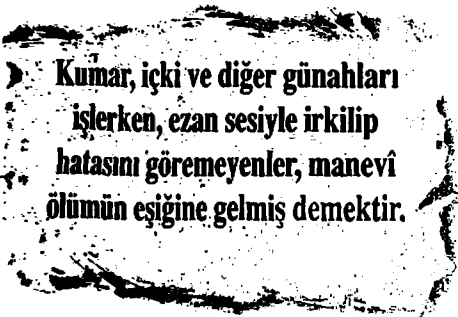
Hayret içinde kaldım, çok şaşırdım. Ama isteği gayet ciddi idi. Arzusunu yerine getirdim. Fakat o andan itibaren de bu tip ateistlerin hiçbir zaman samimi olmadıklarını, içlerinde daima gizli ve örtülü bir inancı taşıdıklarını anla-

dım.

– Peki, inançsızlıktan nasıl kurtuldunuz? Allah'ı nasıl buldunuz?

– Söylediğim gibi, ne zaman Allah'ı inkar eden konuşmalar yapsam, içimde müthiş bir korku duyuyordum. Bu o kadar ağır bir korku idi ki, sonunda dayanamayarak, “Beni affet!” demekten kendimi alamıyordum. Büyük bir pişmanlıkla, “Beni affet, beni affet!” dedikçe içimde nisbeten bir rahatlama duyuyordum:

Daha sonraları ise, şöyle düşündüm: Eğer Allah yoksa içimdeki bu müthiş ve dayanılmaz korku nedir, nereden ve kimden geliyor? Ben niçin korkuyorum. Hiç olmayan bir şeyden korkulur mu? Yoktan korkulmayacağına göre, demek ki vardır, dedim. Evet, bir süre sonra vardır dedim ve kurtuldum. Şimdi içim rahat, çok şükür, eksikimi tamamladım, içim bütünlendi.” (1)

(1) Vehbi Vakkasoğlu, (Öğretmenin Not Nefteri)

Ezan Hakkında Kısa Kısa

Ezan sesi

* Allah bizi ezan sesinden mahrum etmesin, ama ezan sesiyle de kendini avutanlardan etmesin. Amin!

Ezandan nefret edenler

* Ezandan nefret eden birinin cenaze namazı kılınmaz. Ama ne yazık ki, ülkemizde cenaze dalkavuşundan bol bir şey yok.

Çok açılmış mikrofondaki ezan

* Bazı camilerin mikrofonu çok fazla açılıyor. Bir de isteksiz ezan okuyan biriye ezanı okuyan, ezanın o güzelim ahengi gidiyor, yerine kulakları yırtan bir ses geliyor. Yetkililer lütfen bu işe çözüm bulsunlar. Mikrofonun sesi az açılmalı. Güzel ezan okuyanlara ezan okutulmalıdır. Gerçi, aşkla, ihlâsla ezan okuyanın sesi de güzelleşir, ama

her yerde bu vasıflardaki insanı bulmak kolay değildir.

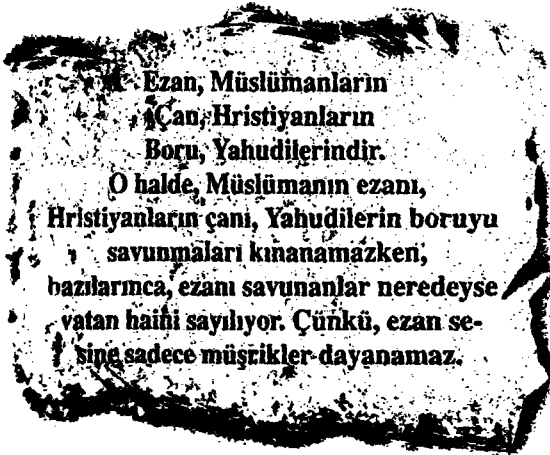
Ezanla ilgili tavsiyeler

* Ezanı dinlemek, müezzinin söylediklerini tekrar etmek sünnettir.

* Ezan okunur okunmaz namazımızı kılmaya kendimizi alıştıralım. Manevi kurallara uyarak maneviyatımız artar.

* Kendimizi takip edelim.

* Çocuklarımızı ezan dinlemeye alıştıralım. Ezanı Avrupa'da, teyipten dinliyor olsak bile...

Ezan hakkında soru ve cevaplar

Soru: Kadın ezan okuyabilir mi?

Cevap: Bölgedeki ezan okuyacak erkeklerden bir erkek dahi kalmazsa okuyabilir. Böyle bir ortamda, ancak büyük savaşlarda, çok ölüm olursa olabilir. Bu zamana kadar hiç görülmemiştir. Peygamberimiz (s.a.v) uygulamasında da böyle bir olay yoktur.

Soru: Ezan okuyan şahıs hiç sevmediğimiz biri okursa ne yapmalıyız?

Cevap: Okuyan sevdiğin değil, ama okunan sevdiğin ve de en değerli sevgiliden hatıra, O yüzden aynı saygıyı (ezana) göstermek gerekir.

Soru: Camimizde müezzin ezanı hatalı okuyorsa ne yapmalıyız?

Cevap: Eğer ezanın hatalı okunduğuna eminseniz, gidip güzel bir dille müezzine anlatınız.

Soru: Ben, ezan sesi duyduğumda içimden ağlamak geliyor. Bunun sebebi nedir?

Cevap: Ezan sesinden etkilenen kalbe ne mutlu imanın duyguları yansımaları hissediyor demektir. Keşke herkeste böyle güzel duygular olsa.

Biz kısık sesleriz, mescitlerini
Sen ezansız bırakma Allah'ım!
Ya çağır şurda bal yapanlarını,
Ya kovansız bırakma Allah'ım!

Yıldızların yanıp söner göğünde,
Kehkeşansız bırakma Allah'ım!
Müslümanlıkla yoğrulan yurdu,
Müslümansız bırakma Allah'ım,

Bize güç ver, cihat meydanını
Pehlivansız bırakma Allah'ım!
Zaferi bekleyen yığınlarını
Sen zafersiz bırakma Allah'ım!

Dilerim müşrik karşı koymasın.
Bizi cansız bırakma Allah'ım!
Hep tevhidle yoğrulan yurdu,
Muvahhidsiz bırakma Allah'ım!

Yarının yollarında, yıllarında,
Bizi yalnız bırakma Allah'ım!
Hem güç ver kimsesiz kalan sürüne
Hem çobansız bırakma Allah'ım!

Biz kısık sesleriz mescitlerini,
Sen ezansız bırakma Allah'ım!

A. Nihat Asya

İmtihan Soruları

- 1) Ezan ne demektir?
- 2) Selâ nedir?
- 3) Lâ ilâhe illallah'ın manâsı nedir?
- 4) Salât nedir?
- 5) Vesile neyin adıdır?
- 6) Hayya ale'l-felâh ne demektir?
- 7) İlk ezanı okuyan kimdir?

Bu soruların hepsine doğru cevap veremiyorsanız, ezan bahsinin ilk iki sahifesini okumadan yeni derslere geçmeyin.

* * *

Hafızanızı yoklamak için şu soruları hatırlamaya çalışın. (İmtihan sorularında ve sözlüğündeki bazı tekrarlar te'kit içindir.)

- 1) Mükellef kime denir?
- 2) Sucûd ne demektir?
- 3) Farz-ı ayın ne demektir?
- 4) Farz-ı kifaye nedir?
- 5) Sünnet-i müekkede nedir?
- 6) Müfsid nedir?
- 7) Fidye ve fıtır nedir?
- 8) Abdestsiz asla kabul olmayan ibadetler nelerdir?
- 9) Guslün farzı kaçtır?
- 10) Guslün sünnetleri nelerdir?

Bu soruların hepsine doğru cevap verdinisze hafızanızla övünebilirsiniz.

Onbirinci Bölüm

NAMAZ

— Birinci kısım —

On Birinci Bölüm Sözlüğü

– Birinci Kısım –

- Namaz** : Bütün dinlerde Allah'a yapılan ibadet, İslâm'da günde beş vakit olarak farz kılınmıştır. Vakitler, ayet ve hadis-i şeriflerle bildirilmiştir.
- Öylesine önemli bir ibadet ki; Allah (celle celâluhu) düzenli olarak namaz kılan müttaki kuluna cennet vaadediyor.
- Sahabe** : Peygamberimiz (s.a.v)'in arkadaşları, demektir.
- Sahabi** : Tekil. Peygamberimiz (s.a.v)'in arkadaşı
- İffet** : Çağımız gençlerinin çoğunun alay ettiği iffet, İslâm'da çok önemlidir ve utanma duygusu ve kişinin ahlaklı tavırlarının manevi ismidir.
- Fetva** : Dini bir konu hakkında öyledir veya böyledir diye konuşmak fetvadır. Fetva; bilerek yanlış verilirse haram olur.
- İstihare Namazı**: Allah'tan bir işaret almak için kılınan iki rekâtlık bir namaz.
- Sehiv Secdesi** : Namazda yapılan hatanın affı için yapılan secdedir.
- Tilavet Secdesi**: Kur'an'da 14 yerde geçen secde ayetlerinden sonra secde etmektir.
- Teşehhüd** : Kelime-i Şehadet getirmek. Kelime-i Şehadet getirecek kadar (namazda) oturmak

Namaz

Namaz bölümüne girerken...

Namaz bahsi, kitabımın en uzun konusudur. Cuma namazı, cenaze namazı, bayram namazı gibi namazlar erkek fıkıhına aittir, kadınlar okuyup geçebilirler. Eğer cuma, cenaze ve bayram namazı kılmak isteyen bir hanımsanız, o zaman konularla ilgili hükümleri ezberleyiniz.

Namaz bölümleri sizi yer yer sıkabilir. Yine de okumadan geçmeyiniz. En azından “Bilmediğimiz neler varmış,” diyebilmemiz ve de yüzeysel de olsa bilgi sahibi olmamız açısından önemlidir.

Namaz bölümünden sonra çocuk eğitimi bölümü geliyor. Çocuk eğitimi bölümünde dinleneceğinizi ümit etmekteyim. Üçüncü cildi ise, tabiri caizse, su gibi içeceği-

niz kanaatindeyim.

Haydi size kolay gelsin, sakın kendinize yüz verip namaz bahsinde sıkılırsanız okumayı bırakmayın. Eğer çok sıkılırsanız, biraz ara verip tekrar başlayın. Laf aramızda namaz bölümünün güzel yönleri de var.

Not: Ben kelimesini kullanmak kimilerine yanlış geliyor. Bilmedikleri bir konu var. Enaniyetinden hep ben diyen kişideki "ben"le kişinin kendisini anlatırken kullandığı "ben" aynı anlamda değildir. Meselâ ben söyledim, ben yazdım, ben gittim ile, en iyiyi yazan ben, en güzelini konuşan ben, en üstün olan ben ifadeleri aynı şey değildir. Allah o "ben"den hepimizi korusun. Amin.

"Sana vahy edilen Kur'an'ı güzel güzel oku ve namazı kıl. Muhakkakki gerçek namaz, edepsizlikten ve haramlardan alıkoyar. Muhakkaki Allah'ı anmak, en büyük iştir. Ve Allah sizin yaptığınız her şeyi bilir." Ankebut/45

Müttaki Müslümanlar, demek ki, o yüzden hayâdan uzak değildir. Bunu ayetten öğreniyoruz. Kur'an müttakilere yol göstermek için inmiştir. Zira müttaki olmayan Kur'an'a yol sormaz. O her istediğini yapar. Bunu yaparken de ya çevrenin istediğini ya da kendi isteğini önemser. Müttaki ise sadece, Allah rızasını hedefler.

Allah'ı, melekleri ve ahiret gününü görmediği halde, "Allah söyledi." diye iman ederler. İman ettikten hemen sonra "Namaz kılarlar." değil, "Namazı dosdoğru kılarlar." Namazdan sonra cömert olmaya çok önem verirler. Al-

lah'ın verdiğiinden yerler içerler, ama başkalarına da varlıklarından dağıtırlar. Ve onlar Kur'an, İncil, Tevrat, Zebur ve Allah'tan gelen bütün kitaplara iman ederler. Ve onlar Ahirete (iman ederler değil) yakinen iman ederler. İşte onlardır, Rablerinin istediği yol üzerinde olanlar. Onlardır muttaki... İşte, onlardır kurtulacak olanlar.

Evet, Bakara Suresinin ilk sahifesinin verdiği mesajların bir kısmı böyle.

İman etmenin hemen ardından, namazı dosdoğru kılmak geliyor. *Bakara/3*

Namazın nasıl kılındığına girmeden önce namazın özelliğinden bahsedelim:

Önce şu gerçek çok iyi bilinmeli ki, (mecazi manâda) namaz, kulun Allah ile randevusudur. Öyle enteresan bir buluşma ki, farz namazın farzlarından birisi vaktin girmesi olduğu halde, nafilâ namaz için vakit şart değildir. –Kerâhat vakti hariç– O halde, altı ay gece altı ay gündüz olan yerlerde, kutuplarda Müslüman namazın vakit bakımından nasıl kılınacağını öğrenene kadar, Allah rızası için niyet edip, istediği vakitte namaz kılabilir. Burada önemli olan şey, Allah'a secde etmektir. Yani kişi istediği zaman Rabbiyle buluşabilir. Regl veya lohusa olan kadın namazını iade etmez. Namaz kılan bir kadın namazını zaruriyetten dolayı kılmadıysa –mazeret halleri kast edilmektedir– daha önce aksatmadığının mükâfatı olarak, kılmadığı zaman da kılmış gibi sevabını alır.

Namazını doğru ve Allah için kılan nurlanır.

Namazını doğru ve Allah için kılan, Allah ve Müslümanlar tarafından sevilir. Fakat, İslâm'ın bütününe

inandığı halde, namaz kılan bazı insanlar başkaları tarafından hiç sevilmezler bilakis nefretle anılırlar. Bunun sebeplerinden en önemlisi o kişinin kötü ahâklılığıdır.

Namazını doğru kılan, birçok sıkıntılarını arınır.

Namazını doğru ve Allah için kılan, zengin gönüllü olur.

Namazını doğru ve Allah için kılan, ömrünün kıymetini daha güzel değerlendirir.

Namazını doğru ve Allah için kılan; günlük hayatında programlıdır, vaktini güzel değerlendirir.

Namazını doğru ve Allah için kılan, temiz olur.

Namazını doğru ve Allah için kılan, yalan söylemez, yalancı şahitlik yapmaz.

Namazını doğru ve Allah için kılan, hırsızlık, gıybet, gasp, ırza tecavüz, zina, kumar, içki, ana babaya kötü muamele, evlatlarına zulüm... gibi işleri yapmaz.

Namazını doğru ve Allah için kılанда kompleks olmaz. Hırsızlık, sünepelik olmaz.

Namazını doğru ve Allah için kılan, insanlara ne köle ne de efendi olur; o sadece Allah'a kul olma aşkıyla yaşar.

Namazını doğru ve Allah için kılan, bir günaha devam ediyorsa birgün onu mutlaka bırakır.

Kısacası;

Namazını doğru ve Allah için kılan, büyük günahlarına tevbe etmiş, asli görevlerini de yerine getirmişse imtihanı rahatça geçer ve cennete girer. Sonsuz âlemde, yalan dünyada ettiklerini deste deste gül misali zevki sefa içinde biçer. Bazı insanlar bir delile dayanmayan detaylarla çok

fazla meşgul olurlar. Lüzumsuz detaylara inince de, namazın ruhunu unutuyorlar. Namazda Allah'ın huzurunda ve onun istediği gibi durabilmek çok önemlidir. Dikkatimizi, bu önemli noktaya vermek varken, İslâm'ın bizden istemediği konular üzerinde durmamızın ne anlamı olabilir ki! Kimine göre, dua ederken eller birleşecek, kimine göre ayrı duracak. Bu kadar basit konu yüzünden birbirleriyle kavga eden zavallılar var. Halbuki, her ikisi de dinen caizdir, o halde tartışma niye? Peygamberimiz (s.a.v) iki türlü de dua etmiştir.

Namazın faydaları

Namaza başlama hazırlığı olan abdestin manevî faydasını öğrenmiştik. Abdestin faydası o kadar olursa, demek ki namazın ahiretteki faydasını ancak oraya gidince anlayacağız. Yine de namazın faydalarından bildiğimiz kadarıyla biraz bahsedelim. Allah'a yaklaştırır, Cehennemden korur. Bunlar namazın en önemli faydası, Müslümanı Allah'a kul olmaya götürür; kulun Allah'ın emrine boyun eğmesini sağlar. Bunlar insanın manen elde ettiği faydalar. Böylece, gerçek namaz kılan bir kuldun Allah memnun olur. Kulun rabbini memnun etmesinden daha önemli bir kârı ne olabilir ki?

İkinci kârı, gerçek namaz, söylediğimiz gibi sahibini cehennemden kurtarır. Tabi ki burada da gerçek Müslümanın kıldığı namazdan bahsediliyor.

Ahirete ait faydalarını tamamen izahtan aciziz. Dünyaya gelince; dünyada da faydaları vardır namazın. Meselâ:

- 1- Her yönüyle temizlik
- 2- Kalp kuvveti
- 3- Vakitleri düzene koymak
- 4- Toplumsal huzur, barış(1)

Namaz hakkında unutmamamız gereken çok önemli bir konu şekildir. Namazın on iki farzı yerine geldikten sonra eksikleri olsa bile namaz sahihtir.

Meselâ, kimileri ellerini göğüs üzerinde bağlar. Kimileri kollarını hazır ol vaziyetinde tutar. Kimi secdede ellerini burun hizasına koyar, kimi ellerini aralıklı koyar. Bunlar detaydır ve hepsi de doğrudur. Yeter ki farzlar, vacipler yerine gelsin. Daha önce söylediğimiz gibi, kimileri küçük ve de bir delile dayanmayan detaylarla çok fazla meşgul olurken, namazda Allah'ın huzurunda ve onun istediği gibi durmanın önemini unutmaktadırlar. Allah (c.c)'ın bizden istemediği konular üzerinde durmak çok faydasız uğraşlardır. Aynı şekilde namazdan sonraki dua anında, elleri ayırmak da birleştirmek de aynı anlamda Allah'a el açmaktır, o halde tartışılan nedir? Bunu tekrar düşünmekte yarar var.

Namaz, sadece Allah için kılınır. Farzlar, Allah'ın emri olduğu için kılınmasına rağmen, Allah'ı sevmeyenlerin sadece korku uğruna kılmaları zordur. Buna rağmen, cehenneme girmemek için de farz namazları kılan vardır. Tabi ki, bu namaz da sahihtir.

(1) İslam Dini İtikat ve Ahlak, A. H. Akseki, sf.204

Vacipler de farzlar kadar kesin olmamakla birlikte farzlara yakındır.

Bir de nafile, Allahu Tealâ'nın kulunu mecbur etmediği namazlar vardır. Bu namazlar, Allah'tan korkmaktan ziyade, Allah'a şükür için kılınır. Allah ile manen buluşmak, onun rızasını almak, ona daha yakın olmak için kılınır.

Sonuçta, bütün namazlar, Allah'a kılınır. Spor yapmak için kılınan namaz kabul değildir.

Ancak, her namazda spor da vardır. Allah için kılınan namazların, Allah indinde makbul olmasının haricinde, bir de sağlık yönünden faydaları vardır.

Meselâ, bunlardan bazıları:

Günde beş vakit namazda, 40 rekât namaz vardır.

Her rekâtta, bir kıyam, bir ruku, iki secde vardır. Buna göre günlük namazlarda 40 defa kıyamda durmak, 40 defa rükûya eğilmek, 40 defa tekrar doğrulmak, 80 defa secdeye eğilmek, 80 defa tekrar doğrulmak, 21 defa da Tahiyat'ı okumak için oturmak demektir.

Ayrıca, 13 defa elleri kaldırmak, 13 defa sağa-sola selâm verirken, boğaz kısmımızın hareketi söz konusudur. Kıyamda vücut dimdik durur. Rükûya eğilince en çok karnın adaleleri, rükûdan kalkarken sırt ve bel adaleleri harekete geçer. Aynı zamanda, bu hareketlere destek olmak için bacak adaleleri kasılma halindedir.

Bütün bu hareketler yapılırken, kolların da işlevi vardır. Özellikle ruku zamanında, diz kapaklarına dayanan kolların, adalelerin de büyük bir kısmı takallüs (toplanıp açılma) eder. Kireçlenmekten kısmen korunmuş olur. Sec-

dede ise bel, uyluk ve bacak adaleleri harekete geçer. Kalça, diz ve ayak mafsalları geniş hareketler yapar. Secdeden bir yere tutunmadan kalkma hareketinde vücuttaki bütün adalelerin rolü vardır. Namaz içindeki oturuşlarda ise diz üstü oturulduğundan, diz mafsallarına, son haddine varan bir bükülme sağlar.

Verdiğimiz izahtan anlaşıldığı gibi, namazın sihhate son derece faydalı etkileri vardır.

Namazdaki hareketler, ağır ağır yapıldığından da insanı yormaz. Genç-yaşlı, şişman-zayıf, çocuk veya büyük herkesin yapabileceği zevkli hareketlerdir.

Namaz kılan insan, bu sayede çevik kuvvet olur. Çabuk yorulmaz... İslâm'a göre yer içer, aşırıya gitmezse, namaz sayesinde çok şişman da olmaz." (1) Tabi ki, özel durumlar müstesnadır.

Namazın farzları

Namazın farzlarına girmeden önce bir noktaya açıklık getirmek istiyorum.

Sahih hadis-i şeriflere inanmayanlar bile namazın farzlarını, dolayısıyla yine sahih hadislerin açıklamalarına göre kılmak zorundadırlar.

Yani, Allah'ın Elçisi'nin söylediklerini, öğrettiklerini inkâr ederek hiç kimse namazı doğru kılamaz. Adına ha-

(1) Prof. Dr. Tevfik Sağlam'ın, sayı:1, 1964, Diyanet

Dergisinden aktarılan bu değerli tespiti, Mehmet Dikmen Hoca'nın, İslam İlmihali'nden alınmıştır. Yazıda çok küçük ilaveler yaptığımdan dolayı yetkililerden, (başta yazarından) hoşgörüsü bekliyorum. E.Ş.

dis-i şeriften gelen bilgi demese bile, bize namaz kılmayı Allah'ın dilemesiyle onun kulu ve elçisi Hz. Muhammed (s.a.v) öğretmiştir.

Bu önemli bilgiden sonra namazın farzlarına geçelim.

Namazın farzları 12'dir. Farzlardan biri yerine gelmezse namaz kabul görmez. (mazeretleri olanlar müstesna.)

Namazın 6 farzı namaza başlamadan öncedir. (Yani 6'sı namazın dışındadır.) 6'sı namaz başladıktan sonradır. (Yani 6'sı namazın içindedir) Namazın 12 farzı şunlardır:

Namaza başlamadan önce yapılmış olması gereken farzlar:

- Dışındakiler-

1- Hadesten taharet (Abdestli olmak)

2- Necasetten taharet (Üzerinin ve namaz kıldığı yerin temiz olması)

3- Setr-i avret (Namahrem kişilerin görmesi haram olan yerlerin örtünmesi)

4- İstikbal-i kible (Kibleye yönelmek)

5- Vakit (Namaz vakti girdiğinde namaza durmak (Yani, bir farz namazını kılmak için vaktin girmesi gerekir. Nafile namazlar için bu şart yoktur.)

6- Niyet (Niyet etmek, kişi hangi namazı kılıyorsa onu belirleyerek namaza durmasıdır.)

Namaza başladıktan sonraki (içindeki) farzlar:

– İçindekiler –

- 1– İftitah tekbiri (Tekbir almak)
- 2– Kıyam (Ayakta durmak)
- 3– Kıraat (Namazda ayakta iken Kur'an'dan ayetler okumak)
- 4– Rükû (Rükûya eğilmek)
- 5– Sucûd (Secde etmek)
- 6– Kaide-i âhire (Namazın sonunda, selâm vermeden önce en az Ettehiyyatü'yü okuyacak kadar oturmak...) (1)

Namazın vacipleri

Namazın 12 farzından başka 17 de vacibi vardır.

1) Tekbir; Allahu Ekber diyerek namazı başlamak. Alimlerin çoğuna göre farz, bazılarına göre vaciptir.

2) Farz namazın ilk iki rekatında ve diğer namazların her rekatında Fatiha okumak (Namazlarda Fatiha'dan sonra ayet okunması tüm mezheplerde vardır. Hanefî fıkında vacip, diğerlerinde sünnet kabul edilmiştir. Bazı imamlar, Fatiha okumanın farz olduğunu söylemişlerdir.)

Unutmamalıyız ki, bizim için Allah'tan gelmesi anlamında farz veya vacip olması fark etmez. Çünkü, biz biliyor ve inanıyoruz ki, farzlar, vacipler ve sünnetler de Al-

(1) Ehl-i Sünnet'in bütün fıkah kitaplarında, bu farzlar aynı bilgilerle verilmektedir.

lah'ın'dır.

3) İlk iki rekâtta Fatiha'yı bir kez okumak

4) Fatiha'yı diğer okunacak sûre veya ayetlerden önce okumak

5) Fatiha Sûresini okuduktan sonra, bir sûre veya bir ayet okumak (Bu vaciblik farzların ilk iki rekâtına aittir.)

6) Gündüz (öğle, ikindi ve nafîleler) namaz kılarken sessiz okumak (Diğer namazlarda, dileyen sesli, dileyen sessiz olarak okuyabilir.)

7) Cemaatle namaz kılanlar için: Sabah, akşam, yatsı, cuma, bayram, teravih ve vitir namazları da dahil sesli okumak

8) Vitir namazında Kunut Duası okumak ve tekbir almak (Bu, İmam-ı Azam'a göredir, İmam-ı Ebu Yusuf ve İmam-ı Muhammed'e göre sünnettir)

9) Kaza namazları, hangi namazı kılıyorsa, vacipleri aynı şekilde uygulamak (Kaza namazlarında vacipleri uygulamak vaciptir.)

10) Secde ederken, alnı yere değdirmek

11) Üç veya dört rekâtlı namazlarda, ikinci rekâtın bitiminde oturmak

12) Namazda her oturuşta "Tahiyyat"ı okumak

13) Namaz kılarken, secde ayeti rastlarsa, secde etmek

14) İmama uyan kimsenin Fatiha'yı ve zammı sûreleri okumadan imamı takip etmesi İmam-ı Şafi'ye göre cemaatinde Fatiha'yı okuması şarttır.)

15) Namazın ahkâmını takip etmek (Meselâ, kıyamdan sonra rükû, rükûdan sonra doğrulup secdeye gitmek gibi kuralları sırasına göre uygulamak)

16) Bayram namazlarında, üçer defa tekbir getirmek

17) Namazın sonunda selâm vermek (Önce sağa sonra sola selâm verilir.)

Not: Burun üzerine ağırlık yüklenilmemesine dikkat edilmeli.

Namazın sünnetleri:

1) Tekbirde elleri kaldırmak

2) İftitah tekbirinden sonra elleri bağlamak

3) Sübhaneke'yi okumak

4) İlk rekâtta, Fatiha'da Eûzü-Besmele çekmek

5) İlk rekâttan sonraki rekâtlarda sadece Besmele çekmek

6) Fatiha'dan sonra içten "Amin" demek

7) Rükû ve secdeye giderken "Allahu ekber" demek

8) Rükûda "Sübhane Rabbiye'l-azim" demek

9) Rükûdan doğrulurken, "Semiallahu limen hamideh" demek

10) Ayakları birbirine değdirmeden, biraz aralıklı tutmak

11) Rükûdan doğrulunca, "Süphanellah" diyerek durmak

12) Secdeye varırken sıra ile önce dizleri, sonra elle-

ri, yüzü yere koymak

13) İki rekât arasında, elleri uyluklar üzerine koymak

14) Oturuşlarda, sol ayağın üzerine oturmak (Bilen birinden, bilmediğimiz şekilleri öğrenelim.)

15) Selâmdan önce "Allahumme Salli ve Allahumme Barik" dualarını okumak

16) Selâm verirken, önce sağa, sonra sola selâm vermek

17) (Cemaatle namaz kılanlar için) İmamın selâm verirken sesi yavaşlatması

Namazla dini terbiye

Dini terbiye, ruhların terbiyesidir. Namaz kılmakla başlar. Namaz, görünmeyen yönüyle bir başka alemdir.

"Terbiye

Din terbiyesi namazla başlar. Amel deyince aklımıza önce namaz gelir.

Namazın ilk mükellefiyet şartları, bütün ibâdetlerde olduğu gibi, İslâm, akıl ve bulûğ... Askerlik yaşı gibi beklenmesi gereken bulûğun ortalama haddi kızda 9, erkekte 12 kabul edilebilir. Bu yaşlardan 1-2 yıl önce çocuğu sindire sindire, ısındıra ısındıra namaza alıştırmak icap eder. Çocuğa Allah ve din sevgisini aşlamak ve taklitle başlasa da namaz talimi yaptırmak....

Terbiye ince bir sanattır ve olunmak istenen her şeyin başıdır..

"Seni kim yarattı?" sualinden yola çıkarak "Bak, ba-

ban nasıl namaz kılıyor; sen de onun yanına geçsene!" ihtarına kadar telkin... Çocuğun, ileride dini kendi kendisine arayıp bulsun gibilerden başı boş bırakmak, gıdasını kesmekten daha ağır suç... Yavrusuna yiyecek sağlamaktan geri kalmayı hayvanlar bile kabul etmez... Ya ruh gıdası?

Aklı ermeye başlayan çocuğu menfi telkinlerden uzak bulundurmak, bir taraftan korkutucu ve tiksindirici yobaz ihtarlarından korumak, öbür taraftan da küfrün "Ben gözümle görmediğim ve elimle tutmadığım bir şeye inanmam!" tarzındaki dolandırıcı mantığına kaptırmamak... Ürkütmemek, şaşırtmamak, yük altında ezdirmemek, sadece vicdanına mal etmek... Sır burada...

Vecd ve aşk devrimizi kapattık kapatalı, öyle bir terbiye usulüne yanaşabilmiş değiliz." (1)

Namazda farklı kavramlar

Mezhepler vacip-sünnet ayrımı konusunda farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Bir ibadete, kimi "vacip" derken, kimi "sünnet" demiş. Bu durum bizim kafamızı karıştırmamalı. Çünkü, daha önce de detayla belirttiğimiz gibi farzlar da, vacip ve sünnetler de Allah'a giden ibadetlerdir. Biz, yeter ki, Allah için namaz kılalım. Bir içtihatta ona vacip ismi verilmesi, bir içtihatta sünnet ismi verilmesi, Allah indine giden ibadetlerimizi geri çevirmez söylediğimiz gibi biz yeter ki, Allah için kılalım, yeter ki ihlaslı olalım. Bu kural bütün ibadetler için geçerlidir.

(1) İman ve İslam Atlası, Necip Fazıl Kısakürek, sh. 78-88, Büyük Doğu, Yayınları 1985 İstanbul

Özetle:

Farzlar da, vacip ve sünnetler de hepsi Allah'ın sevdiği ibadetlerdir. Allah için kılınan bütün namazların ortak adı vardır: Allah'a kılınan namaz.

Önemli not: Suçsuz birini kasten öldüren, İslâm'ın bir emrini inkar veya dini bir emirle alay eden, yol kesici ve eşkiyanın cenaze namazı kılınmaz. Cenaze namazını kabristanda kılmak mekruhtur. Mecburiyet olursa mahsuru yoktur.

Dinin herhangi bir emrini inkar etmeyen bir kimse ne kadar da günahkâr olsa Müslümandır. Böyle kimselerin cenaze namazının kılınmamasının sebebi, diğer insanların bundan ibret alarak böyle kötülük yapmamaları içindir.

Namaz kılmak neden zor gelir

Kurallar bilinmezse namaz zor gelir

Namaz vakti geldiğinde, ikinci namaz vaktine girmeden önce, kişi abdestli olarak namaza durur.

Kılacağı namazı belirleyerek niyet etmiş olur. Kalbi hazırlık için; Yarabbi! Senin rızan için (hangi namazı kılıyorsa) niyet ettim şu namazımı kılmaya, der. Başka başka cümleler de namaza kalbini hazırlayabilir. Sonra "Allahu Ekber" der ellerini kaldırarak tekbirini alır. En güzeli niyetten önce, kalbi "Estağfirullah" diyerek namaza hazırlamaktır. Tekbirden sonra ellerini bağlar.

Ellerimizi bağladıktan sonra, ilk olarak Sübhaneke'yi, sonra Fatiha'yı okuruz. Sonra da Kur'an'dan en az üç âyet

okuruz. Fakat biliyorsak önce Fatiha'yı, daha sonra istediğimiz ayetleri, ya da sûreyi okuruz. (İlla kısa sûreler olacak diye bir şart yoktur. Ancak hafız olmayanlar için kısa sûrelerin ezberlenmesi gerekmektedir. Aksi halde, namazını biraz dağınık kılmak zorunda kalır. Namazı kabul olsa da, kişiyi yorar ve namaz kılmanın huzurunu tam olarak alamaz.)

Ayakta Kur'an okumamız bitince rükûya eğiliriz. Hiçbir kula bu şekilde eğilmeyenler, sadece Allah'ın huzurunda eğilmenin hazzını duyarlar. Çünkü kişi içinden "Allah'ım! Ben senden başkasına böyle eğilmem!" der. Bunu mecazen söylüyoruz. Namazda böyle bir şey söyleme şartı yoktur.

"Allahu Ekber" diyerek eğildiği rükûda en az üç defa (fazla da söyleyebilir.) "Sübhone rabbiye'l-azim" der. "Azim olan Allah'ı tesbih ederim." manâsındır.

Üç defa "Sübhone rabbiye'l-azim" dedikten sonra tekrar doğrudur. Bazı Müslümanlar rukûdan tam doğrulmadan secdeye inerler. Bu olmaz. Tam doğrulmak vâcibdir, kişi omuzlarının dik durduğunu fark etmeli, secdeye giderken tekrar "Allahu Ekber" der. Allah'ın huzurunda ta yerlere kadar eğilmenin anlamını idrak ederek secdeye varır. Burada da en az üç defa "Sübhone rabbiye'l-a'lâ" der. Daha fazla da diyebilir. Sonra "Allahu Ekber" diyerek oturur. Tekrar secdeye varır, yine aynı zikri yapar, tekrar ayağa kalkar. Bir rekât namazını bitirmiş, ikinci rekâta durmuş olur.

Bu kadar teferruata inmemizin sebebi şu:

İnsanların bazıları hiç olmadık konular üretip, değil namazdan zevk alma, savaştan yeni çıkmış gibi yorgun dü-

şer. Acaba yeterince eğildim mi? Rükum tam oldu mu? Üç defa mı Sübhanellah dedim, dört ya da iki mi dedim? Namazda aklıma kötü bir şey geldi namazım bozuldu mu? Okurken şaşırdım acaba kabul olmuş mudur? Önümden çocuk geçti, kedi geçti; acaba namazım bozulmuş mudur? Kadınsa, “Beni bir erkek gördü, namazım bozuldu mu?” gibi akla hayale gelmedik şeylerle kişi namazını kendisine zindan eder. Buna vesvese denir. Vesvese de bilmemekten veya şüpheden doğar. Fakat bilinçli kişi çok iyi bilir ki, namazın farzlarını ve vaciplerini yerine getiren herkesin namazı olur. Ufak tefek ayrıntılar ve kişinin elinde olmadan aklına gelenler namazı bozmaz.

Kulak misafiri olduğum iki gencin konuşmasını burada nakletmek istiyorum.

Biri ötekine anlatıyordu:

– Arkadaş oruçluyum. Kadın sürmüş kokuyu, bir de giymiş mi yırtmaçlı bir etek. Ona kalbimi bozdum, camiye gidiyordum geri döndüm, orucum bozuldu diye yemeğimi de yedim.

Öteki de cevap veriyor:

– Ben de öyle. Namazda aklıma şu artist, şu sanatçı geliyor (Sanatçının ismini vererek). Namazı bozuyorum. Günahı bizi tahrik edenlere olsun...Ben de namaz kılmaktan vazgeçtim, dedi.

İşte bu gençler, kendileri nereye kadar sorumludur, bunu iyice bilselerdi, şeytanların oyununa gelmeyeceklerdi; çünkü bileceklerdi ki, elde olmayan düşüncelerden kişi sorumlu değildir. Dolayısıyla namazı bırakmayacak, sonraları da zihinlerini meşgul eden harama bakmamaya gayret

edecek, gözleri kaymışsa gözlerini çevireceklerdi. (Aynı kural erkeklere gözü kayan kadınlar, kızlar için de geçerlidir.) Ve böylece, Allah ile kulun arasına, şuh bir kadının çekiciliği giremeyecektir. Erkekleri etkilemeye çalışan kadınlar, keşke kul hakkına girdiklerini bilseler, keşke Allah'tan korksalardı... Tahrik olan gençlere zulüm etmezlerdi. Onlara hidayet dilemekten başka elimizden bir şey gelmez. Ancak, Allah'ın kullarına bir tavsiyemiz var: Nefsinizi terbiye edin! Nefis terbiyesi de emek ister. Kişi nefsini terbiye etmezse, nefis, şeytanı bile geride bırakacak işler yaptırır.

* * *

Çocuklara namaz, emirle değil,
sevgiyle, coşkuyla kıldırılmalı.
Çocuk, namaz kılanları severse
namazı da sever.
Büyüdüklerinde namaz sevgisi
sadece ihlas ile mümkündür.

Namaz nasıl kılınır

Sabah Namazı

İsterseniz, namazın nasıl kılındığını yeniden ve baştan ele alalım. Sabah namazıyla başlayalım.

Sabah namazı bildiğimiz gibi dört rekâttır.

İkisi farz,

İkisi sünnettir.

Önce iki rekât sünnet, sonra farz kılınır. Konuyu yeni öğrenenler için bu namazı beraber kılalım.

Sabahın tatlı uykusundan kalkıp, sırf, Allah'ın emri olduğu için namaza hazırlanırız. Önce abdest alır, Allah'ın huzuruna durma niyeti ile seccademizin başına geçeriz.

İlk yapacağımız iş, kalbimize göz gezdirmek olmalı. Kimin huzuruna çıkmakta olduğumuzu düşünerek, kendi-

mize hatırlatmalıyız. Biz, Allah'ı görmüyoruz, ama Allah bizi görüyor. Meleklerin bir kısmı öteki meleklerle nöbet teslim ederken, bizi seccade başında bırakıyorlar, teslim alan melek de bizi, biz Allah'ın huzurundayken teslim alıyor.(1) Yani, biz namaza durduğumuzda, manevî âlemde görmediğimiz ne müthiş törenler oluyor. Bunlar bir yana biz, Rabbimizle buluşuyoruz. Kalbimize, aklımıza, bütün azalarımıza, "Haberiniz olsun, Rabbimizle buluşuyoruz." mesajı veriyoruz. Aklımıza özel olarak "Sakın Allah'ı unutma!" ikazında bulunuyoruz.

Namaz kılarken, bir kez daha anlıyoruz ki, biz bu alemde yalnız değiliz. Kainatın sahibiyle beraberiz. O ne müthiş bir beraberlik, aman Allah'ım! Onunla bir olan insan, kendisini yalnız hisseder mi?

Bu güzel duygularla namaza duruyoruz.

Kıyamdayız (ayakta). Bu farzdır. Kollarımızı hazır ol vaziyetinde tutup **niyet ediyoruz**. Niyet kalben yapılır.

"Yarabbi! Niyet ettim sabah namazının sünnetini kılmaya, Allahu Ekber!" diyerek iftitah (Başlangıç, açış tekbirini) tekbirini alınız. Başka sözlerle de olur, sadece "Sünneti kılmaya niyet ettim." dense de olur.

Burada, "Allah" demek farz, "Allahu Ekber" demek vacip, elleri kaldırmak sünnettir.

(1) Bakınız; Sahih-i Buhari Tecrid-i Sarih Tercümesi,
Mütercim: Ahmet Naim, cilt 2. Namaz bahsi, sh. 499,
Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1978 Ankara

Bu işlem bittikten sonra Sübhaneke'yi okuruz. Sübhaneke'yi okurken, acaba neler söylüyoruz? Bunu hiç olmazsa yüzeysel olarak bilelim. Gerçi, biz mânâsını bilmesek bile, ruhumuz bütün duaların mânâsını biliyor. Bilmediği için de, biz dua ettikçe o rahat ediyor, huzur buluyor. Kendimiz de mânâsını anlarsak, çok farklı bir ruh haline sahip oluruz. Üşenmeyelim, öğrenmek için kararlı ve azimli olalım. Kimimiz bir saatte, kimimiz on saatte ezberleriz, ama mutlaka ezberleriz... Yeter ki, kendimize verdiğimiz sözü yerine getirmeyi bilelim. Kararlı olalım ve kararımızdan dönmeyelim. Bu kısa açıklamalardan sonra, şimdi subhaneke'nin okunuşu ve mânâsına geçelim:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ
وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

"Allah'ım! Noksan sıfatlardan seni tenzih ederiz (uzak tutarız) ve sana hamd ederiz. Senin ismin mübarek, şanın yücedir. Ve senden başka ilah yoktur."

Düşünebiliyor musunuz, günde en az 15 defa, Allah'a bunları söylüyoruz. "Sana hamd ederiz Allah'ım! Senin ismin mübarek, şanın yücedir. Senden başka ilâh yoktur." diyoruz.

Kalbimiz, ruhumuz, bütün aza ve hücrelerimizle, Rabbimize böyle dediğimizi duyuruyoruz.

Sübhaneke'den sonra Euzü-Besmeleyi çekip Fatiha'yı okuyoruz... Fatiha'da neler söylüyoruz özetle göz atalım. Önce Besmeleyi çekiyoruz.

Besmelenin manası:

"Dünyada bütün mahluka, ahirette sadece mü'minlere nimet bahşeden Allah'ın adıyla."

"Alemlerin Rabbine, eğiticisine hamd olsun. O öyle bir Allah'tır ki, Rahmandır, Rahimdir. O ahiret gününün tek sahibidir. Yarabbi! Ancak sana kulluk eder, ancak senden yardım dileriz. Bizi doğru yola ilet. Nimet verdiğin kimselerin yoluna, gazabına uğrayanların, sapmışların yoluna değil."

Buraya Fatiha'nın sadece mealini aldık. Tefsiriyle beraber alsak, onlarca sayfa ayırsak yetmez. Sadece, "El-hamdü lillahi rabbi'l-âlemîn" in mânasına bile istenirse bir kitap yazılabilir. "El-hamdü" ne demek? Bütün detaylarını alsak, "Rabbü'l-âlemin", âlemlerin rabbi demek ama, âlemlerin rabbi ne demek? Bunlar emek verilirse çok güzel bir şekilde öğrenilir.

Kısacası; müthiş bir sûre! Kainatın tek sahibinin o olduğunu tekrarlıyoruz. Allah'tan başka hiç kimseden, hidayet verir maksadıyla yardım istemeyeceğimizi ilan ediyoruz. "Ancak senden yardım isteriz." diyoruz.

Fatiha, Kur'an-ı Kerim'in ilk başlangıç sûresidir. İlk sûre olması nedeniyle merhum Pakistanlı alim Ebu'l-Alâ El-Mevdûdî "Tefhim'ül-Kur'an" adlı tefsirinde şöyle buyurmaktadır; "Konusu nedeniyle, Fatiha ile Kur'an arasındaki ilişkinin, bir giriş ve kitap ilişkisi değil, bir dua ve ona cevap niteliğinde bir ilişki olduğu açığa çıkmaktadır. Fatiha, kulun duası, Kur'an ise, Mâbud'un kuluna verdiği cevaptır. Kul kendisine, doğru yolu göstermesi için Al-

lah'a yalvarır; Allah da duaya cevap olarak, tüm Kur'an'ı onun önüne koyar ve sanki; 'İşte, benden dilediğin hidayet!' der"

Keşke bütün insanlar zamanın ve şu imtihan dünyasının önemini idrak etse de, okusa ayetlerin manâsını.

Fatiha'yı okuduktan sonra, zammî (ilave) sûreyi de okuruz. Söylemiştik, isteyen istediği sûreyi, istediği ayetleri okuyabilir, fakat bizim halkımız genellikle Fatiha'dan sonra kısa sûreleri okur. Biz de o yüzden kısa sûreleri ele alıyoruz. Fatiha'dan sonra Fil Sûresini okuyoruz.

FİL SÛRESİ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ * أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ
* وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ * تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ فَجَعَلَهُمْ
كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ *

Fil Sûresinin manâsı:

- 1) Rabbinin, Fil sahiplerine ne yaptığını bilmiyor musun?
- 2) Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı?
- 3) Onların, üzerine sürüyle kuşlar göndermedi mi?
- 4) O kuşlar, ağızlarında taşıdıkları öldürücü taşları atan kuşlardı.

5) Sonunda o kuşlar, onları kurtların yediği ekin yaprağı gibi yaptılar.

Evet meali bu, fakat bu meali anlamak için, bu sûrenin hangi olay için indiğini ve o olayın iç yüzünü tefsirlerden öğrenmeliyiz.

Her şeyden önce şunu unutmayalım: Namazda okunan her sûre, her ayet dua değildir. Allah bize, insanlık tarihinden tutun da, cennetteki nimetlere kadar birçok olay anlatmaktadır.

Bu sûreyi okurken şöyle düşünebilsek ne güzel olurdu: "Allah mecazen bana diyor ki, dikkatli anla kulum, dönmüş olduğun Kâbe öyle bir yer ki, onu yıkmaya gidenlerden ben, yarattığım kuşlarla onu korudum. Orası benim korumam altındadır. Elçim Muhammed'e bu sûreyle o olayı bildirdim ki, sizler namazda dönmüş olduğunuz Kabe'nin büyüklüğünü idrak edin."

Sonra "Allahu Ekber" diyerek rûkûya varıyoruz. Bu fiilimiz farz, rûkûda üç defa "Subhane Rabbiye'l-azim" demek sünnet, söylüyoruz ve tekrar doğruluyoruz. "Semiallahu limen hamideh" diyoruz. Manâsı: Hamd edeni Allah işitti, demektir.

Bunu söyledikten sonra biraz duruyoruz, tekrar "Allahu Ekber" diyerek secdeye eğiliyoruz. Secdede "Subhane Rabbiye'l-a'lâ" diyoruz. Bu hareketi iki defa tekrarlıyoruz. Üç veya daha fazla "Subhane Rabbiye'l-a'lâ" diyoruz. Allahu Ekber diyerek tekrar ayağa kalkıyoruz. Bu defa Subhaneke'yi okumuyouz. Yine Fatiha'yı besmele çekerek okuyup Kureyş Sûresine geçiyoruz.

KUREYŞ SÛRESİ

لَا يَلَافُ قُرَيْشٍ أَيْلَافُهُمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ * فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا
الْبَيْتِ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ

Kureyş Sûresinin mânâsı:

- 1) Kureyş'i alıştırıp ısındırdığı için,
- 2) Onlara yaz kış yolculuk imkânı verdiği için,
- 3) Bu evin (Kabe'nin) Rabbine ibadet etsinler.
- 4) O Rableri, onları doyurdu. Ve onlara güven verdi.
Korkularını yok etti.

Kışın, yolların on metrelik karla kaplandığını, yazın, insan boyunda sular olduğunu düşünürse, yolda yürümenin, yolculuk ve benzeri nimetlerin değerini daha iyi anlarız.

Her insan okuduğu sûrelerden değişik değişik mesajlar alır. Bazen hiçbir mesajı kavrayamaz. Ama unutmaya-lım ki, biz mânâsını bilmesek de ruhumuz biliyor ve namazımız, mânâsını bilmesek de kabul görüyor Allah'ın izniyle. Bu sûreyi okurken şöyle düşünebilirsek: Allah bize Kureyş'le örnek gösteriyor. Onlara, yolculuklarında ticari alışverişlerinde ve uluslararası hukuki anlaşmalarla imkanlar vermiş. Aynı imkanları bize de veriyor. Onlara karınla-nı doyuracak nimetler vermiş, bunların hatırlanmasını is-

teyip, “Bu evin Rabbine ibadet etsinler.” diyor. Yani, bize de aynı şeyi söylüyor. Bizler, aç kalmanın nasıl bir şey olduğunu bilmediğimiz için, tokluk nimetini gereği kadar idrak edemiyoruz.

Terkar rükûya eğiliyoruz... Aynı işlemleri yapıyoruz... Secdeye eğiliyoruz... Aynı zikirleri yapıyoruz... Ve kaide-i ahire denilen son oturma fiilini gerçekleştiriyoruz. Namazdan çıkış öncesi olan oturuşu yapıp

Tahiyyat'ı okuyoruz,

Allahumme Salli'yi okuyoruz,

Allahumme barik'i okuyoruz,

Allahumme Rabbena'yı okuyoruz ve sağımıza dönerek “Es-selâmu aleyküm ve rahmetullah” diyoruz. Sonra da solumuza aynı selâmı veriyoruz. (Bütün namazların sonunda, selâm verilmeden önce, Ettehiyyatü, Allahumme Salli, Allahumme Barik ve Allahumme Rabbena'yı okuyor sonra selâm veriyoruz.) Böylece, sabah namazının sünnetini bitirmiş oluyoruz.

Namazın sonunda “Es-selâmü aleyküm ve rahmetullah” diye verdiğimiz selâmın manâsı:

“Allah'ın selâmı rahmeti üzerinize olsun.”

Sağımıza selâm verirken, sağımızda bulunan insan, melek velhasıl Allah'a kul olan hangi canlılar varsa, manen onların hepsine bu güzel temenniyle hitap ediyoruz. Solumuza selâm verirken de, solumuzdakilere...

Dünyanın yuvarlak olduğunu düşünersek, Müslümanlar kırk sekiz saatin içinde bulunan 355.200 saniyenin her salisesinde birbirine selâm veriyorlar. Ne acıdır ki, o selâmın anlamını bilemeyen milyonlarca Müslü-

man, "Sen benim ırkımdan, grubumdan değilsin." diye özbe öz din kardeşine düşman oluyor.

İnsan, insan özelliğine ne kadar ters düşüyor!

Rahman! Bize yardım eyle!.. Biz hak etmesek de lütfunu bekliyoruz.

Sabah namazının farzını kılmaya niyet ettik ve namaza durduk.

Yine Sübhaneke'yi okuduk ve besmeleyi çekerek Fatiha'yı da okuduk. Sıra zammı süreye geldi.

Mâûn (Eraeytellezi) Sûresini okuyoruz.

Bu sûreyi okumadan önce, çok önemli bir konu üzerinde biraz duralım:

Namazda okunan süre veya ayet-i kerimelerin, sadece dua olmadığını insanlık tarihinden sosyal olaylara kadar her şeyden bahsedildiğini söylemiştik.

Maun Sûresinde de çok ciddi bir uyarıyla karşılaşırız. Aç kalan fakirlerin açlıklarını gidermeye çalışmayan, bu konuda mücadele etmeyen insanlara açıkça bir tehdit görülüyor.

Biz namaz kılarken de şunu tekrar düşünmek zorundayız. "Demek ki biz, aç kalan insanların problemleriyle ilgilenmek zorundayız. Yoksulların doyurulması için mücadele vermek zorundayız."

Aman Allah'ım! İslâm nerede, biz nerede koşuyoruz? Akralarımızda, komşularımızda veya şehrimizde ya da komşu şehirlerde, köylerde, kasabada veya ülkemizde veya ülkemize komşu olan ülkelerde veya dünyada aç ka-

lan binlerce insan varken ve bizler bu konularda bir şeyler yapmıyorsak sanıyoruz ki, sadece İslâm'ın ibadet bölümüyle ilgilenmek zorundayız.

Dikkat edersek kendimizi suçüstü yakalarız. İnsanların hangi gruptan olduğuyla ilgilendiğimizin yüzde biri kadar dahi aç kalışlarıyla ilgilenmiyoruz.

Maun Sûresiyle bunu hemen anlıyoruz. Önce, sûreyi okuyalım, sonra anlamına geçelim:

MAUN SÛRESİ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدِّينِ * فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ * وَلَا يَحْضُرُ
عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ * فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
* الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ * وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ

Mâûn Sûresinin meali:

- 1) Dini inkar edeni gördün mü? (onun özellikleri)
- 2) O, yetimi itip kakar.
- 3) Yoksulu doyurmaya teşvik etmeyen de odur.
- 4) Namaz kılanların vay haline.
- 5) Onlar namazlarında gafilidirler.
- 6) Onlar riyakârların ta kendileridir.
- 7) En küçük iyiliği de men eder onlar.

Sabah namazının farzını kılarken bu sûreyi okumak, insanın kendisini gözden geçirmesine çok yardımcı olacaktır. (Mümkünse tefsirlerden de, okuyalım.)

Her insan düşünmeli, bu sûredeki, Allah'ın eleştirisi ve verdiği dehşet haber. "Benim bu sûrede zem edilen insana benzer bir yönüm var mı?" Dini emirlerden bir şey inkâr ediyor muyum? Yetimlere karşı kaba mı davranıyorum, insanca mı? Yetim hakkı yedim mi acaba? (Tabi ki, yetimin evinde yemek yememek, onun ikramından almamak değildir yetim hakkı. Bazı yörelerde, yetimin evinde yemek yemeyen insanlar vardır. Dinini doğru anlamayınca yetimin evinde yemek yemeği kul hakkı yemek sanıyorlar. Böylece; yetim evinde yemek yemeyerek, yetim bir insana nasıl kötülük yaptığını anlayamamaktadır.) Onu küçümsedim mi? Fakir insanların, fakirlikten kurtulması için acaba ben ne yaptım? Hiçbir şey yapmadımsa, bundan sonra ne yapabilirim? Acaba, ben namazımda gafil miyim? Riyakârlık var mı bende?! (Maddi zenginliği varsa) Zekâtlarımı gereği gibi verdim mi?"

İnsan bunları düşündükçe, kendine gelir. Bu yönlerini düzelttiği vakit ise, dininin ne müthiş bir din olduğunu her gün kalbine hatırlatır.

Böylece rükûya varırız. Yine en az üç defa "Subhane rabbiye'l-azim" diyoruz. Tekrar doğrulup "Semiallahu limen hamideh" diyoruz.

Şu anlamın güzelliğine bakınız ki, rükûda Rabbimiz için eğiliyor, orda en az üç defa "Subhanallahi'l-azim" diyoruz. Doğrulurken "Semiallahu limen hamideh" diyoruz. Yani Allah beni duydu; Hamid olan Allah duydu diyoruz. Allah'ın bizi duyduğunu kendimize de duyuruyoruz. Allah ile rabîta halinde olduğumuzu yakinen hissediyoruz.

"Semiallahu limen hamideh..."

Allah hamd edeni duydu... Allah duydu... İnsanın bunları idrak ettiği zaman titrememesi mümkün değil. Her zaman olmasa da, arada bir, Allah ile böyle bir bağlantıda olduğumuzu hissetmek, Allah'ın sevmediklerine karşı uzaklaşmamızı sağlar.

Ve secdedeyiz...

Sabahın erken saatinde milyonlarca insan, Allah ile buluşulan şu dakikalarda uyurken, biz Allah ile beraber olmanın sevincini yaşarken, Allah'tan uzak kalanlara duacı olmayı da unutmamalıyız.

Derken son rekâta kıyamdayız. (Ayaktayız)

Yine, Besmele çekip Fatiha'yı okuyoruz. Sonra zammı sûreye sıra geliyor. Bu defa Kevser Sûresini okuyoruz. İmkanımız varsa, bu sûrenin neden ve hangi olaylardan sonra nazil olduğunu okuyabilsek. Peygamberimiz (s.a.v)'e yapılan manevi baskıların ve de Kevser'in anlamında daha yakından anlarız.

KEVSER SÛRESİ

أَنَا أَعْطَيْتَكَ الْكَوْثَرَ * فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ * إِنَّ شَانِكَ هُوَ الْآبَتَرُ

Kevser Sûresinin manâsı:

- 1) Gerçekten, biz sana kevseri verdik.
- 2) O halde namaz kıl, kurban kes.

3) Sana hakaret edenin (soyu kesik diyenin) sözlerine aldırma. Asıl soysuz olan odur.

Burada, "Kevser" ne demek?

"Soysuz" diye kimden ve neden bahsediliyor bunları tefsirden öğreneceğiz.

O zamana kadar, yani tefsirden okuyana kadar şunu çok iyi anlayalım, Peygamberimize "Kevser" verilmiş. Bu dünyada ise çok hakaretler görmüş. O Peygamberken hakarete maruz kalır da biz kalmaz mıyız! Mademki, namaza, kurbanı, Kevser'e düşman olanlar vardır, o halde bu zihniyetlerin sahipleri Peygamber (s.a.v)'e tâbi olan ümmete düşman olacaklardır.

Allah'ın huzurunda duran her Müslüman, her şeye hazır olmayı, Allah'ın huzurunda, namazda bile anlar.

Böylece, sabah namazının farzını bitiriyoruz.

Selâm verdikten sonra, seccademizin üzerinde oturup keşke güneşin doğuşuna kadar zikir de yapabilirsek. O insanın kalbinin güne ne kadar güçlü ve manevi zenginlikler ile başlayacağını düşünebiliyor muyuz? Kalp kendisini Allah ile hissetmiş ve ona zikir yapmış. "Subhanellah" demiş. "Lailahe illallah" demiş, "Allah, Allah" demiş... Tesbihini çekerken uyusa bile, kalbini Rabbiyle baş başa bıraktığı için, uykusu bile ibadet hükmündedir.

Allah (cc) bizim kalbimizi de o mutlu kalplerden eylesin. Amin, Amin!..

Öğle Namazı

Öğle namazına başlamadan önce tekrar bir hatırlatma yapalım:

Fatiha'dan sonra, isteyen istediği sûre ve ayetleri okuyabilir. Sıra şartı yoktur. Tek şart Fatiha'dan sonra Kur'an'dan bir sûre veya ayet okumaktır, bu unutulmamalıdır.

Bu açıklamadan sonra öğlen namazına başlayalım.

Öğle namazının ilk dört rekatlık sünnetini (sünnet-i müekkededir) kılmaya niyet edip iftitah tekbirini aldık.

Her zaman, olduğu gibi ilk rekâtta Sübhaneke'yi okuduk. Sonra Fatiha'yı. Şimdi sıra zammı sûrede, istediğimiz sûreyi veya ayeti okuyabiliriz. Ama biz Kafirun (kul yâ eyyuhe'l-kâfirun) sûresini örnek veriyoruz.

KÂFİRUN SÛRESİ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ * لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ * وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ *
وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَّدْتُمْ * وَلَا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ *
لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ *

Kâfirun Sûresinin manâsı:

- 1) Onlara de ki; Ey inkârcılar!
- 2) Ben sizin ibadet ettiğinize ibadet etmem.
- 3) Siz de, benim ibadet ettiğime ibadet edici değilsiniz.

- 4) Ve ben sizin taptığınıza tapan değilim.
- 5) Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edici değilsiniz.
- 6) - Kısacası- Sizin dininiz size, benim dinim bana.

Bu sûrenin de indiği devre çok mühimdir. Tefsirlerden okursak, hem Peygamberimiz (s.a.v)'in devrinde gezinmiş oluruz, hem de günümüz olaylarına vahiy kaynaklı bilgiyle bakmış oluruz.

İnancımız bakımından, bu ayet-i kerimede, kesinlik prensibini bir kez daha anlıyor, vakarlı inanışın nasıl olması gerektiğini idrak ediyoruz.

İsterseniz, Mekke'de nazil olan bu sûrenin iniş sebebine kısaca değinelim:

Müşrikler, Peygamberimiz (s.a.v)'e çok zulüm yapıyorlardı. Onu, İslâm'dan vazgeçirmek için, her türlü yola başvurdular.

İşkenceye başlamadan, vatanından kovmadan önce güzellikle, onu iknaya çalıştılar. Peygamberimiz (s.a.v)'e ilginç teklifler getirdiler. Dediler ki: "Gel seni reisimiz (devletin başkanı) yapalım. İstedığın kadar mal mülk verelim sana, sen yeter ki, bu davadan vazgeç."

Peygamberimiz, dünyalık makam ve menfaat için tabiidir ki, hak yoldan dönemezdi. Kesin tavrını koydu. "Hayır! Sizin teklifinizi asla kabul etmem. Ben Rabbimin yolundan dönmem..."

Şaşırdı müşrikler. Bu nasıl bir inanıştı ki, hem en büyük makamı reddediyor, hem de diğer maddi menfaatleri.

Peygamberimiz (s.a.v) onların bu teklifini kabul etme-

yince, bu defa: "Bu adam olsa olsa bir delidir." dediler. Fakat sözlerine kendileri de inanamıyor, sonra "Hayır! Bu adam deli değil, sadece putlarımıza düşmanlık yapmak için provakatorlük yapıyor." dediler.

Şaşkındılar... Hiçbir şeyle ikna olmayan bu insan; nasıl bir insandı?!.. Bu sırrı çözmek için bilirkişî heyetleri kuruyor, sorularına cevap arıyorlardı.

Allah'ın gönderdiği elçinin, ne demek olduğunu bilmek istemedikleri ve de iman etmedikleri için, sorularının cevaplarını bulamıyor, her geçen gün daha da çıldırıyorlardı.

İşkenceye baş vurmadan, başta Peygamberimiz (s.a.v) olmak kaydıyla Müslümanları ülkeden kovma planları yaptılar. Ülkeden kovmadan önce, bir teklif daha getirdiler.”(1)

Bu defa yaptıkları teklif akıl almaz bir teklifti. Müşriklerin, iman etmenin ne demek olduğunu anlamadıklarını açık açık belgeliyordu. Dediler ki;

“Ey Muhammed? Anladık ki sen, Rabbine ibadet etmeyi bırakmayacaksın. O halde, gel seninle bir anlaşma yapalım. Bir yıl sen bizim taptıklarımıza tap, bir yıl da biz senin taptıklarına tapalım.”

Bu teklif üzerine yukarıda Kur'an lisanıyla verdiğimiz Kâfirün Sûresi nazil oldu.

“Onlara de ki: Ey inkârcılar! Ben sizin ibadet ettiğinize ibadet etmem. Siz de, benim ibadet ettiğime iba-

(1) Bu teklifi getirenlerin elabâşlarının isimleri Velid bin Mugire, Âs bin Vail, Esved bin Abdulmuttalib, Ümeyye bin Halef) (Kur'an-ı Kerim Türkçe Meal-i Alisi ve Tefsiri, Ö. Nasuhi Bilmen, 8. cilt, sh. 8106, Bilmen Yayınevi, İstanbul

det edici değilsiniz. Ve ben sizin taptığınıza tapan değilim. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edici değilsiniz. Kısacası- Sizin dininiz size, benim dinim bana.” Kâfirun/1-6

Bir gergef gibi işleyebilsek, bu ayetlerde de deryalar yerleştirilmiş.

Bakınız, "Sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem."e karşılık, "Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmezsiniz." denmiyor. "Siz de benim ibadet ettiğime ibadet ediciler değilsiniz." deniyor.

Peygamber geleceği de kapsayan kuşatıcı sözünü, "Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem." derken onlara ileriye dönüş imkânı veriliyor. "Siz de ibadet etmezsiniz." denmiyor, şimdiki zaman kipi kullanılıyor. Ne müthiş bir incelik!

Namazda veya başka zaman, bu sûreyi okuyunca, kendi hakkımızda, inancımız hakkında kesin tavırlı olmamız gerektiğini, aklımıza, kalbimize, bütün hücrelerimize bunları işliyoruz. Topyekün kendimize duyuruyoruz.

Peygamberimiz müşriklerle çeşitli konularda anlaşma ve antlaşma yaptığı halde, sıra inanç konularına, inançtan ödün vermeye gelince, kesin ve net bir çizgi koymuştur.

"Teklifinizi asla kabul etmiyorum. Sizin dininiz size, benim dinim bana."

İllâ da iman edin diye size minnet etmeyiz ve de baskı yapmayız, inancıtan da taviz veremeyiz. Biz asla sizin inancınızdan olmayız. Siz de, isterseniz dinimize girin, isterseniz girmeyin.

Müthiş ve harikulâde bir çizgi!

Ne mutlu, İslâm'ı doğru anlayanlara! Ve ne mutlu, ayetlerden yudum yudum nur içenlere...

Öğle namazının ilk sünnetinde ikinci rekattayız.

Sübhanke'yi okumuyoruz.

Besmeleyle Fatiha'yı okuyoruz.

Tekrar bir zammî sûre okuyoruz. Herhangi bir sûre okuyabiliriz, ama biz Nasr (izâ câe) sûresini (Kur'an'dan başka ayetler bilmeyen var sayarak) örnek veriyoruz.

Dilerseniz, önce bu sûrenin iniş ortamına özet olarak değinelim:

İslâm Dini, düşmanların engelleme gayretine rağmen insanların kalbine taht kurmaya devam ediyor. Mekke'den ve Yemen'den insanlar grup grup İslâm'a akın ediyorlardı.

Özellikle Mekke-i Mükerreme'nin fethi ve Huneyn Gazası'ndan sonra, Araplar'ın çoğu Müslüman oldu.

Zafer, Peygamber ordusunundu. Hakkın gelişi, batılın zail oluşu sonunda aydınlık kapılar açılmıştı. Fetih üstüne fetihler gerçekleşiyordu.

İşte böyle bir ortamda bu sûre dünya Müslümanlarına lütfedildi.

NASR SÜRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا
 * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

Nasr Sûresinin mânası:

- 1) Allah'ın yardımı geldiğinde,
- 2) Ve insanları, kitleler halinde, Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde,
- 3) Tesbih ederek onu hamd et, ondan af dile şüphe yok ki o, tevbeleri, sınırsız olarak kabul edendir.

Bu sûrenin mesajlarından da bir kitap yazılabilir.

Bu sûreye göre, İslâm'a girenleri gördüğümüz de, (ki, bugün görmesek bile, dün İslâm'a girenler olduğuna göre yine de hamd etmek, bizim görevimizdir.) biz hep hamd edenler olmalıyız. Bugün, dünyanın her yerinde, dinimize girerek, bize kardeş olanlar var. Amerika'da beyazların dışında da, gönülleri beyaz olan, zenci renklerinden nur sızan milyonlarca Hristiyan zenci, Müslüman olmuştur. Beyazlar da, Kızılderililer de... Çinliden tutun Brahmanlara Budistlere kadar binlerce insan...

İsterse bir kişi Müslüman olsun, hamd ve tesbih etmemiz için yeterli bir sebeptir.

Bu sûreden, Allahu Teala hakkında bir şey daha öğreniyoruz. Allah kullarını affetmek istiyor ve bunun için de sık sık af dilememiz gerektiğini, ve sebebi oluşturmamızı bize hatırlatıyor.

Yeter ki, kulu af dilesin. Allah'ın (kul af dilerse) affetmeyeceği günah yoktur. Ölenler için de şirk hariç, her günahı dilerse af edeceğine dair bir umut kapısını daima, bize açık tutmaktadır.

Düşünebiliyor musunuz, hem Allah'a ibadetimizi yap-

miş oluyoruz, hem de hemen her konuda bilgi öğreniyoruz.

Şu anda dünya üzerinde bulunan dinler içinde İslâm'dan başka hiçbir din yoktur ki; ibadet esnasında, duanın, zikrin dışında, dünya ve ahirete ait bilgi öğrenilsin. Buradan şunu da çok iyi anlıyoruz, bilgi edinmek, başlı başına bir ibadettir.

Nasr (İza cae) Sûresini de tefsirlerden okursak daha geniş bilgileri edinmiş oluruz.

Öğlen namazının sünnetinin iki rekâtını kıldıktan sonra tahiiyata oturuyoruz.

Ettahiyyatü'yü okuyup hemen kalkıyoruz. Bu defa Sübhaneke'yi okumuyoruz Besmeleyi çekip Fatiha okuyoruz. Sonra zammî sûre.

Biz, Tebbet'i (Leheb Sûresini) okuyoruz, isteyen Fatiha hariç istediği sûreyi okuyabilir.

Ebu Leheb lâkaplı İslâm düşmanı Peygamberimizin (s.a.v) amcasıdır. Abdülmüttalib'in oğludur. Asıl adı Abdüluzza'dır.

Peygamberimize (s.a.v) siyasi oteritesini kullanarak çok zulüm yaptı... Bütün müşrikler, siyasi otoritelerini, öncelikle, İslâm aleyhinde kullanırlar. Ebu Leheb de böyle yaptı; Peygamberimizi aşağıladı... Onu ve ona inanan Müslümanlarla devamlı alay etti.

Bir Peygamber akrabasıydı, ama dinsizlerin en büyüklerinden. İman, ırsî olmadığı için, genler yoluyla değil, Allah'ı dinleme yoluyla insanlara geçiyordu.

Bizim akrabalarımızdan bazılarını isyankâr yaşantı

çinde görenler bizi ayıpladıklarında şunu unutmayalım ki, onlar imanın ne demek olduğunu bildikleri için değil, bilâkis, bilmedikleri için ayıplamaktadırlar.

Bazı peygamberlerin evlatları iman etmedi. (Nuh (a.s.)'ı hatırlayalım) Bazı peygamberlerin hanımları iman etmedi. (Lût (a.s.) hatırlayalım.)

Bazı salih kadınların kocaları iman etmedi, (Hz. Asiye validemizi hatırlayalım) Hepsi bir yana, Hz. Adem'in çocuklarını hatırlayalım; dünya üzerinde onlardan başka hiç insan yokken, onlar cinayet işleyen kişilerdi. Yeryüzünde ilk cinayeti işleyen oğlunu düşünelim... Ve biz kendimize ve görevlerimize bakalım. Millet ne dermiş? Ne derse desin, bizim ölçümüz İslâm olmalı.

Mekke'de nazil olan Tebbet Sûresinin bir adı daha var: Mesed.

Kendini beğenen Ebu Leheb'in durumunu bize bildiren Allah, mesajını veriyor. "Ey kullarım! okuyun ben isyancılara ne yaparım anlayın. Nefsinize, şeytan İblis'e, şeytan insanlara aldanmayın..." diyor. Ve daha neler neler!

İbadetlerini güzel yapan kul, Allah'ı sevdiği gibi, ona isyan ediyorsa veya edecekse ondan korkmalıdır da.

Zirveleri sevenler, uçurumlardan korkar ve bu korku tabiidir. Hiç korkusu olmayanın, sadece sevmekle, bir ömür bir nefis taşıyan bedenini isyandan, haramdan kurtarması, belki milyarda bir ihtimaldir. "İnsan nefsi azgındır." mutlaka korkuya da ihtiyacı vardır. Öyle olmasaydı, Allah neden korkutsun ki?!

Tekrar Ebu Leheb'e dönersek...

Ebu Leheb'in bu lâkabı almasının sebebi, "Leheb ateş alevi, tutuşan bir ateş parçası demektir." (1)

Demek ki, Peygamberimiz ona "Leheb" derken "Ateş alevi, tutuşan ateş" diyormuş.

Bu bağlamda bakarsak, bu gün Ebu Leheb gibi isyan eden herkes tutuşan ateş olarak halk içinde gezmektedir. Şu anda o ateşi kendisi ve çevresi görmese de, bir gören var demek ki.

Ebu Leheb, çocuklarına da çok güvenir, onları hava atmakta kullanırdı.

Ebu Leheb'in karısı da bir dinsizdi ve o da Müslümanlara düşmanlık yapmayı hayatının gayesi edinmişti.

Peygamber ve taraftarlarına bir ömür zulüm ettikten sonra... Peygamberimiz'in yoluna dikenler koyma gibi bir çok tuzaklar da kurmuştur. Daha sonra "Bedir Gazvesi'nde, Müslümanların galip gelişine dayanamayarak, üzüntüsünden, Adese denilen ufacık bir sivilce çıkarmıştı. O sivilce amansız bir hastalığa dönüşünce, vücudu çok kötü oldu... Pis kokular saldı. Evlatları bile yanına yaklaşmadı... Öldükten üç gün sonra bir çukura gömüldü. (2)

Bu kısa açıklamalardan sonra, sûremize geçelim.

(1) Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meal-i Alisi ve Tefsiri, Ömer Nasuhi Bilmen. 8. cilt sh. 4112 Bilmen Yayınevi, İstanbul.

(2) Geniş bilgi için bak. Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meal-i Alisi ve Tefsiri. Ömer Nasuhi Bilmen. Cilt 8 sh 4113 Bilmen Yayınevi, İstanbul

TEBBET SÛRESİ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ * مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ * سَبَيْلِي نَارًا
ذَاتَ لَهَبٍ * وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ * فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ

Tebbet Sûresinin manâsı:

- 1) Ebu Leheb'in iki eli helâk oldu, kendisi de hüsrana uğradı.
- 2) Ona ne malı ne de kazandığı, bir fayda verdi.
- 3) Bir alevli ateşte yanacaktır o.
- 4) Odun yüklenmiş olan karısı da.
- 5) Karısı, boynunda bükülmüş bir ip bağlı olduğu halde -ateşe atılacak-

Ebu Leheb'in karısı, Müslümanların aleyhinde koğuculuk yapardı.

Araplarda, insanların arasını açanlara "odun taşıyıcı" denirdi.

Bu noktayı rahmetli alim Ömer Nasuhi Bilmen şöyle açıklıyor: "Bu kadın, Rasul-i Ekrem'in aleyhinde lâf taşır, İslâm'ın nurunu söndürmeye çalışırdı. Bu itibarla, kendisine odun yüklenen denilmiş olabilir. Çünkü Araplar, böyle fitneye çalışan, insanların arasında fesat çıkarmak isteyenlere, o, odun hammadıdır derlerdi. Bu sözle, insanlar arasındaki bağlantıyı yıkmak isteyen ara bozucu kişi kast edilirdi. (1)

En doğrusunu Allah bilir.

Bu bilgileri edindikten sonra öğle namazının ilk sünnetinin son rekâtına geçelim.

Yine kıyamdayız (ayaktayız).

Besmele çekip Fatihâ'yı okuduk.

Şimdi sıra zammı sûrede.

İstediğimiz sûre veya ayetleri okuyabiliriz, ama biz İhlâs sûresini tercih ediyoruz. Allah Tealâ "Ayete'l-Kürsî" ile "İhlas" sûresinde olduğu kadar, Kur'an'dan başka, hiçbir kitapta, İslâm'dan başka hiçbir dinde böylesine güzel anlatılmamıştır. "Gökler ve yer, 'Kul huvallahu ehad' sûresi üzerine kurulmuştur." (1)

Bu sûrenin birçok ismi vardır. En çok kullanılan ismi İhlâs'tır.

Bu sûrenin isimleri:

1) İhlâs: Bu sûre dinin temel ilkesini getirdiği için İhlas adını almıştır.

2) Esas: Hak dinin en temel özelliği, Allah'ın tek oluşu olduğundan bu ismi de almıştır. Allah ile ilgili en temel bilgileri verdiği için, bu sûreye "Tevhid" sûresi de denmiştir.

3) Mânia: İbn-i Abbas'ın rivayetine göre, bu sûreye kabir sıkıntısına engel olduğu için "Mânia" ismi de verilmiştir.

4) Nûr: Peygamberimiz, "(manevi olan) Her şeyin bir nûru vardır. Kur'an'ın nûru da ihlas sûresidir." diye bu-

(1) Hak Dini Kur'an Dili, Elmalı M. Hamdi Yazır, cilt 10, sh 56-57, Zaman, İstanbul.

yurduğu için, Nûr sûresi adını da almıştır.

- 5) Tecrit sûresi,
- 6) Necat sûresi,
- 7) Velayet sûresi,
- 8) Marifet sûresi
- 9) Cemal sûresi,
- 10) Nisbe sûresi,
- 11) Samed sûresi,

12) Muavvize sûresi adları da verilmiştir. (Muavvize, sığınma anlamına gelir ve bu kelimeyle başlayan Falak ve Nas Sûrelerine de denir.)

Konumuz gereği, fazla detaya girmiyoruz. Bize, konumuzla bağlantılı olarak, İhlâs sûresinin önemini bilmek yeterlidir. Zira, sadece 4 ayet olan bu sûrenin tefsirini Hamdi Yazır (k.s.) tam 71 sayfa ile yapmıştır. Evet, yanlış duymadık 4 ayetin açıklanması 71 sahife tutmuş. Biz önemini hatırlatıp konumuza dönüyoruz.

Evet bu sûre tam kavranırsa, Allahu Tealâ'yı, tanıyabileceğimiz sınıra kadar tanıyabiliriz. ·

Hak Dini Kur'an Dili adlı tefsirde şu hadis-i şerif göze çarpmaktadır. "Bir şahıs namaz kılmış ve İhlâs sûresini okumuştur. Peygamberimiz o şahıs için şöyle buyurdu: "Doğrusu bu kul, Rabbini tanıyan bir kuldur." (1) Bu sûrenin neden nazil olduğunu adı geçen tefsirin ilgili bölümünden yararlanarak aktarıyoruz.

Müşrikler, Peygamberimiz (s.a.v)'e "Sen Allah birdir

(1)A.g.e. sh 57)

diyorsun, sen de birsin." dediler. Allah ona, İhlâs sûresinin ilk ayetiyle Arapça "O Allah tektir." cevabı geldi. Dikkat edelim, "Bir" değil "Tek". Eşi ve benzeri olmayan tek. Bu ayet-i kerimede, Hristiyanlara da mesaj olduğu kendiliğinden fark edilmektedir. Allah üç parçadan veya üç bölümden oluşan bir varlık değildir. O, Ehad; Tektir.

Müşrikler, "Bize, Allah'ın başka özelliğinden de bahset." dediler, ikinci ayet cevap verdi: "Allah sameddir. Bu defa "Samed ne demek?" diye sordular, Peygamberimiz (s.a.v) açıkladı; "Mahlukatın bütün ihtiyaçları için kendisine başvuru, kendisi de hiçbir şeye muhtaç olmayandır." cevabını verdi.

Müşrikler ilâhlığına inanmadıkları Allah hakkında devamlı sorular üretiyorlar, Allah'ı yaratılmışların dünyaya gelişleriyle aynı kategoride değerlendiriyorlardı akılları sıra peygamberimizin aklını yoracaklar, aklın sınırları içine sığmayan sadece iman sınırları içinde anlaşılabilir, konularla onu bunaltacaklardı.

Allah'ı hem kendileri tanımaktan korkuyorlar ve hem de başkalarının tanınmasını istemiyorlardı; imanın kayıtsız şartsız olduğunu, Allah'ın her yönüyle aklın çerçevesi içine giremeyeceğini idrak etmeye yanaşmıyorlardı.

Allah'ın akıl üstü özelliklerini kavrayabilmek için kayıtsız şartsız iman gerektiğini bir türlü kavramaya yanaşmıyorlardı... Tıpkı bugünkü müşrikler gibi.

İllâ da, Allah'ın birisi tarafından yaratılmış olduğunu veya birinden doğduğunu duymak istiyorlardı. Halbuki, Allah biri tarafından var olsaydı, neden onu var eden Allah olmasaydı ki? Bir yaratıcıya ihtiyacı olan Allah olur muydu?

Hem, Allah sonradan var olan değil, evvelsizlikte vardı. Ve evvelsizlik ancak evvelsizlikle izah edilebilir. O her zaman vardı. Bunu da idrak etmek istemediklerinden "Allah'ın soyu sopu kimdir?" diye sordular. Bunun üzerine kesin çizgilerle "O ne doğmuştur, ne de doğurulmuştur." cevabı geldi. Devam eden benzeri sorular üzerine İhlas sûresi nazil oldu.

İHLAS SÛRESİ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ *
لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ *

İhlas Sûresinin manâsı:

- 1) De ki Allah Tektir.
- 2) Mahlukatın, bütün ihtiyaçları için baş vurduğu kendisi, kimseye muhtaç olmayandır.
- 3) O doğurmadı, doğurulmadı da.
- 4) Ve ona, hiçbir şey denk değildir.

Ona denk olabilecek hiç kimse de yoktur.

Evet, İhlâs Sûresi özet olarak böyle.

Onun özelliğini aklımıza, kalbimize sığdırdığımız zaman tam olarak ruhumuza yerleşecektir.

Şimdi sûreyi tekrar ele alalım.

Mekke'de indiği rivayeti kuvvetlidir. İhlâs Sûresini

okuyup, rukû ve secdeden sonra,

Tahiyyat,

Allahumme Salli'yi,

Allahumme Barik'i,

Ve Allahumme Rabbenâ'yı okuyup selâm veriyoruz.

Öğlen namazının farzındayız.

Niyet edip kıyama duruyoruz.

Sübhanek'e'yi okuyoruz

Ezü-Besmelemizi çekip Fatiha'yı okuyoruz.

Zammî sûreye sıra geliyor. Bu defa sûremiz Felâk Sûresidir.

İhlâs, Felâk ve Nas sûrelerinin ortak bir adı vardır. Muavazeteyn sığındırıcı sûreler, demektir.(1)

Büyü nasıl çözülür?

Tertip olarak yeri değil ama, namaz duasında büyü ile ilgili konu geçtiği için büyüü burada kısmen ele aldım.

Rasulûllah Efendimiz (s.a.v) bir rahatsızlık duyduğu zaman Felâk ve Nas sûrelerini okuyup ellerine üfleyip başına ve yüzünden başlayarak bedenine sûrerdi. Bunu üç kere yapardı.(2) Felâk ve Nas sûreleri bir başka açıdan da bize bilgi veriyor.

(1) Hak Dini Kur'an Dili, Elmalı M. Hamdi Yazır, cilt 10, sh. 127, Zaman, İstanbul.

(2) A.g.e 127. sayfasında Rasulûllah'ın bu fiiline bu sûreler delil gösteriliyor.

Büyücülerin Şerri

Bizi, karanlığın ürkütücü yönüyle fesat ve büyücülerin şerrinden de haberdar ediyor.

Namazda okuduğumuz sûreler konu ile bağlantılı olduğu için büyü/sihir konusuna da mecburen değiniyoruz.

Şu dünya üzerinde, büyücülerin sözlerine aldanarak yuvası yıkılan insanların sayısı bilinmiyor.

Allah'tan hiç korkmayan bu canilere aldanan nice gelin kaynanasına, nice kaynana gelinine, nice karı-koca birbirine, nice komşu komşusuna düşman olmuştur.

Büyü hastalarının tedavisi

İslâm'ı doğru anlamayan din cahili insanlar okudukları için, kuyularını, kendi ayaklarıyla giderek bu büyü-cü sahtekârlara kazdırmaktadırlar.

İşte Felâk sûresini bilerek okuyanlar, mânasını anlayanlar, böyle bir aldanişla da karşılaşmazlar. Çünkü, binçili Müslüman eğer İslâmî ilimleri tahsil ediyorsa, Allah'ın koruması altındadır. Allah'ın bu konulardaki koruması, gönderdiği dini bilgilerledir. Büyüden şüphe edenler, hocalara değil, Kur'an'a gitmelidir.

Büyü varsa nasıl çözülür?

1) Felâk, Nas ve Fatiha sûreleri defalarca okunur. Kesin rakam şart değildir.

Hastaya; Yâsin Sûresi ile Yunûs Sûresi 81. ayeti okunarak, hastaya doğru üflenir. Bu işlem gerekirse günlerce

tekrarlanır. Sonra büyü varsa da gider.

Bu kısa açıklamadan sonra sûremize geçelim.

FELÂK SÜRESİ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ * مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ * وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ *
وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ * وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ *

Felâk Sûresinin mânası:

- 1) Ey rasulüm de ki; sabahın rabbine sığınırım,
- 2) Yarattıklarının şerrinden,
- 3) Karanlığı çöküp, bastığı zaman gecenin şerrinden,
- 4) Düşümlere üfüren, büyücü üfürükçülerin şerrinden,
- 5) Kıskandığı zaman kıskançın şerrinden
(Rabbime sığınırım).

Bu ayetteki haset/kıskanç insandan maksat "Hasedini belli ettiği, nefsindeki bu hasedinin gereğini fiilen yaptığı zamandır." İşte o insanın şerrinden Allah'a sığınmak lâzım. O insan, kıskançlığından dolayı, hem kendisi mutlu olmaz daima huzursuzdur, hem de kıskandığı insana de-

vamlı huzursuzluk verir. Umulmadık entrikalarla arkadan kuyu kazar.

İlahi hikmettir, ki yine de, her zaman kendisi kaybeder, ama azgın nefsinin hilesini anlayamaz. Bu sûrenin anlamını kavrayan bir Müslüman, içinde haset de olsa, onu kendisinden atmaya çalışır. Sık sık tevbe eder ve nefsinin istediği kötülüğü yapmaz. Zira bilir ki, bu çok çirkin bir olaydır ve Allah bunu Kur'an'ında bildirmiştir. Bu sûre, her gün, milyonlarca kez Müslümanlar tarafından okunmaktadır.(1)

Gereği yapılsa dünya böyle mi olurdu?

Gelelim büyücü konusuna.

Burada "Neffasat" kelimesi bazı müfessirler tarafından "Büyücü kadınların şerrinden" diye tefsir edilmiştir. Halbuki "Neffasat" kelimesine sadece böyle manâ vermek eksiktir. Çünkü "Neffasat" kelimesini "allâme" babından ele alarak manâ verilirse "üfleme"yi meslek haline getiren erkek/kadın" manâsına da gelir. "Nüfus ve cemaatler" manâsı da gelir.

Düğümlere üfleyen nefislerin şerri söz konusudur. Nefisler, erkekten de kadından da olur.

En isabetlisi "Düğümlere üfüren büyücü üfürükçülerin şerrinden" diye manâ vermektir.

Böylece, bu önemli konuda, aydınlanmış olduk.

(1) Buhari, Fezailü'l-Kur'an 14, Meğazi, 83; Müslim, Selam, 51; Ebu Davud, Tıbb19; İbn-i Mace Tıbb 38, Muvatta, Ayn10, Ahmed bin Hanbel VI, 104, 114, 124, 181, 256, 263

Üfürükçüler kadından da olur, erkekten de. Allah (c.c) bütün şirret insanların şerrinden ve cinlerden bizi korusun diyerek rükûya eğiliyoruz.

Sonra secde ile ibadetimiz bitiyor. İkinci rekat için yine kıyamda (ayakta) yız.

Besmele çekip Fatiha okuyoruz. Zammı sûre olarak istediğimiz sûreyi okuyabiliriz, ama biz Nas Sûresini örnek olarak veriyoruz.

Bütün sûrelerin isimleri özel isimdir. Tercüme yapılmaz. Fakat kelime olarak "Nas ne demektir?" diye bir soru gelirse cevaplarınız Bir "s" harfi ile yazılan Nas insan demektir. İki "s" harfi olursa kaynak, delil demek olur.

Allah'a sığınma işi, sadece; gecenin, büyücülerin, şerrinden dolayı istenmez. Bunların haricinde, Allah'a sığınmamız gereken varlıklar da var... Her zulmün şerrinden Allah'a sığınırız. Nas Sûresi de, Felâk Sûresi gibi dua sûresidir. Allah'a yalvarış, ona sığınmadır.

Şimdi Nas Sûresine geçelim:

NAS SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ * مَلِكِ النَّاسِ * إِلَهِ النَّاسِ * مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ
 الْخَنَّاسِ * الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ * مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ *

Nas Sûresinin mânası:

- 1) De ki, sığınırım insanların rabbine,
- 2) İnsanların melikine, hükümdarına,
- 3) İnsanların ilâhına,
- 4) İnsanlara kötülüğü fısıldayan, sinsice vesvese verenin şerrinden,
- 5) O, insanların kalbine kötü şeyler fısıldar.
- 6) Bu vesveseciler, insanlardan da olur, cinlerden de. Onların şerrinden Allah'a sığınırım.

Bu zammî sûreyi okuduktan sonra, rükûya gidiyoruz. Sonra secde ve Tahiyattayız. Sadece Tahiyat'ı okuyup kalkıyoruz. Bu defa yine Besmele çekip Fatiha Sûresini okuyoruz. Başka hiçbir şey okumadan rükû ve secde işlemlerini bitiriyoruz. Son rekâtte de sadece Fatiha okuyoruz.

Bütün farzlarda, iki rekatten sonra Tahiyat'ı okuyup kıyama durduktan sonra (ayağa kalktıktan sonra) hiçbir zaman zammî sûre okunmaz.

Öğlen namazının son sünneti. (Sünnet-i müekkede)

Niyet edip kıyama duruyoruz.

Sübhanek'e'yi okuyoruz. Sonra Fatiha sonra herhangi bir zammî sûre okuyup rükû ve secde işlemi için gerekeni yapıyoruz.

İkinci rekâttayız

Fatiha okuyoruz.

Herhangi bir zammî sûre veya ayet okuyoruz... Rükû, secde ve sonra namazımızı bitirip selâm veriyoruz.

Yine, sağımıza solumuza selâm verip namazdan çıkarız. "Namazdan sonra Rabbinizi tesbih edin." buyruğu gereğince Rasulûllah (s.a.v)'ın yaptığı gibi 33 defa sübhanallah, 33 defa elhamdu lillah, 33 defa Allahu Ekber diyerek Rabbimizi tesbih ediyoruz.

Sonra da dua ederiz... Rasulûllah (a.s.)'ın dilinden olan duaları okumamız en efdalidir.

Bir de, bizim kendi dilimizden söylediğimiz dualarımız vardır. Her gönül başka başka dualar edebilir. Meselâ, benim gönlümün duası şudur:

"Ya Rabbi! Canımı Müslüman eliyle aldırma.

Din kardeşine savaş açanlardan yapma bizleri.

Senin yolunda, yolunun izzetine uygun şekilde yaşat bizi..

Ana babama hayırlı uzun ömürler ver... Onların kalbini seninle olacak şekilde sana yakın tut.

Ey Rabbimiz!

Bizim senden başka Rabbimiz yok. Bize yardım eyle Allah'ım! Hem bu, hem öteki alemde bizi kendinden ayırma.

İlim yolunda giderken, ilmini gösteriş malzemesi yapan, kendisini ilmi olmayanlardan daha üstün gören, kendini beğenmiş insanlardan eyleme bizi.

Yarabbi! Müslüman bir gruba, benim gibi düşünmüyor diyerek, kalbim düşman olursa, vekilim sensin ya Rabbi! Kalbimi öyle bir felaketten koru.

Korku uğruna, hükümdarlara yağ yakan dalkavuklardan yapma bizi... Tut elimizden.

Ey Rabbim!

Ana babama ve bütün yakınlarıma, bütün dostlarıma hayırlı sıhhat ver... Düşmanlarıma karşı da, adaletli olabileceğimiz güçlü kalpler ver... Amin... Amin!"

Dualarımı genellikle böyle yaparım...

Namazımı çok acele kıldım, feyizli (manevî istek ve heyecanda) değilsem, duamı, (tesbihten sonra) kısa yaparım...

O da şu minval üzerinde olur:

"Ya Rabbi! Biz birbirimize düşersek imdadımıza koş!"

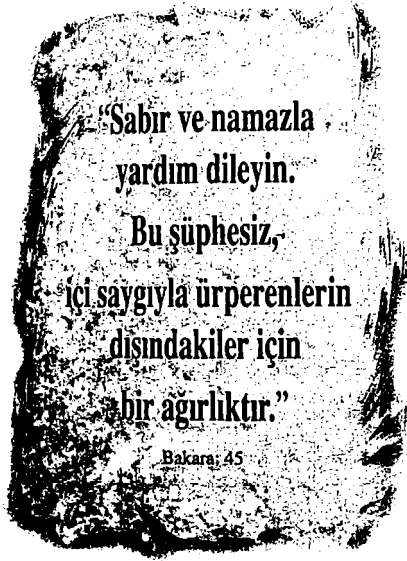
Sevdiklerinin duasını kabul eyle.

Annemi, babamı, yakınlarımı, seni seven dostlarımı senin sevdiğin kullarından eyle. (Bu dualarım arasında okuyucumu da mutlaka anıyorum.)

Zaman zaman insanın özel duaları değişebilir.

Bazen, Müslümanlarla alay eden birine "Şunun zelim olduğunu göster Rabbim!" diye beddua ederken duayı unuttuğum olur. Bir müddet toparlanamam. Bu durum ve dualarım beni bağlayıcıdır. Bizim ölçümüz sadece Rasulûllah (a.s.)'tır. Diğer kulların, ancak beğendiğimiz yönlerini örnek alabiliriz. Onların yanlışlarını örnek almak, Rasulûllah (a.s.)'ın çizgisini unutmak demek olur.

Ayrıca en güzel dua; Allahu Tealâ'nın Kur'an'ı Kerim'inde bize öğretmiş olduğu dualar ile Peygamberimiz (s.a.v)'in yapmış olduğu dualar ile dua yapmak lâzımdır.

İsteksizlik namaza ve ilme engel midir?

Değerli Okuyucum,

Buraya kadar beş vakit namazın iki vaktinin nasıl kılındığını anladık.

Sıkılmış olabilirsiniz... "İki vakit namazının anlatımı bu kadar uzun sürer mi?" diye düşünmüş de olabilirsiniz.. Hele de okumak istemediğimiz, ders yapmaya hiç istekli olmadığımız zaman bu tür sorular insanın aklına kendiliğinden geliverir.

Böyle durumlarda bir tavsiyem var. Okurken sıkıldığınız herhangi bir kitabın, dersin, nasıl hazırlandığını düşününüz. Örneğin, ben namaz bahsine başladığım andan şu satırları okuduğunuz ana kadar ne kadar zaman verdim, siz ne kadar zaman içinde okudunuz. Siz okurken, ne kadar zaman verdiniz bilemiyorum, ama ben sadece şu namaz kısmının buraya kadarını ne kadar zaman içinde yazdığımı biliyorum. Birikim için 15 yıl, artı 25 gün verdim. O halde, biraz sıkılsak bile, emekler paylaşılmalı... Birbirinden destek almayan emekler fazla verimli olmaz.

Bir şey daha var. İlim tahsil etmek, bir oyun değil bir iş, bir çalışmadır. Bir görevdir... Bir mecburiyettir. Tabiidir ki, insan bir çalışma içindeyken zaman zaman isteksizlik hali yaşar... Bıkkınlık hali yaşar.

Kendimize yüz vermemeliyiz. Bıkkınlık geldiği zaman biraz ara verir, dinlenir, tekrar görevimizin başına döneriz.

Eğer, kendimizi isteksizliğe bırakırsak ilim tahsil

edemeyiz... Gayret göstermeli ve şunu hiçbir zaman unutmamalıyız, Farzı ayın ilimlerde, isteksizlik mazeret değildir... Çok üstün bir mücadele gücü sergilemeliyiz. Ve bilmeliyiz ki, kendimiz kendimizi yönlendiremezsek bizi kimseler yönlendiremez.

Ve isteksizlik ilim tahsil etmeye engel bir sebep olarak gösterilmemelidir.

Şüphe yok ki, çoğunuz bu yazdıklarımı biliyordunuz. Şimdi tekrar ediyorsunuz. Tekrarda fayda vardır şüphesiz.

Buraya kadar, ilimde isteksizliğin olabileceğini, ama bu isteksizliğe teslim olmamak gerektiğini işledik. Aynı hızla düşünmeye devam edelim. İlimde isteksizliğe teslim olmayan biz, namazda isteksizliğe teslim olabilir miyiz? "İsteksiziz." diye Allah'ın emrinden kurtulabilir miyiz? Sonuçta, isteksizlik namaza engel değildir, mazeretimiz olamaz.

Şimdi, ikinci namazına geçeceğiz.

Aşkla şevkle dersinize devam etmenizi diliyorum.

İkinci namazı

Hiç namaz kılmayanlar bile, rükûyu, secdeyi, kıyâmı vs. öğrendikleri için, tahmin edeceğiniz gibi, artık detay anlatımı terk ediyoruz.

İkinci namazının sünneti:

Peygamberimiz (s.a.v) ikindinin sünnetini, çoğunlukla kılmaz, bazen kılardı. İfrata bakınız ki, Peygamberin çoğu zaman kılmadığı namazı birimiz, bazen kılmasa, bazı insanlar, farzı geçirmiş gibi onu ayıplayacaktır. Üstelik bu

namazın "sünnet-i gayri müekkede" olduğunu da bilir.

Kim Allah Rasülü'nden daha takva olabilir?

Kim ondan daha üstün ibadet sahibi olabilir.

Tabi ki, bunları çok ince bir çizgide anlamak gerekmektedir.

Şimdi, ikindinin sünnetine bakalım.

Niyet ettik, kıyama durduk. Sübhaneke'yi okuduk. Fatiha'yı okuduk ve istediğimiz bir zammı sûre veya ayetlerden okuduk... Aynı şekilde (Sübhaneke hariç) ikinci rekâtı bitirdik. Ettahiyyatü'ye oturduk. Bu defa sadece Tahiyat'la birlikte, Salât-ı şerif duaları da denilen "Allahumme Salli" ile "Allahumme Barik"i okuyup tekrar kıyama kalkıyoruz.

Not: İkinci ve yatsının 4 rekatlık sünnetlerinde her Ettahiyyatü'den sonra Salli-Barik duaları okunur.

Bu defa yine bir değişiklik yapıyoruz ve yatsının sünnet-i gayri müekkedisinde olduğu gibi, ikindinin sünnetinde de, Tahiyattan kalkınca, Sübhaneke'yi okuyoruz.

Fatiha ve zammî sûre veya ayet okuyoruz.

Son rekatta Subhaneke'yi okumuyoruz.

Tahiyat (Ettahiyyatü), selâvat-ı şerife duaları yani Allahumme Salli ile Allahumme Barik'i ve Rabbena'yı okuyup selâm veriyoruz. Sonra da istediğimiz duaları yapabiliriz.

İkindinin farzı

Öğle namazının farzı gibidir. Sünneti ise, tahiyattan kalkınca öteki sünnet namazlarında okumadığımız halde,

ikinci namazında tahiyatta Ettahiyyatü ve Salli-Barik okunur. Tekrar kalkıldığında Sübhaneke'yle başlanır.

Akşam namazı

Akşam namazının farzına gelince: Akşamın farzı önce kılınır ve farzı 3 rekattır. İkinci rekâttan sonra sadece Ettahiyyatü okunur ve hemen kıyama kalkılır ve sadece Fatiha okunup, Ettahiyyatü'ye oturulup aynı dualar okunur ve selâm verilir. Sonra iki rekâtlık sünneti gelir. Sabah namazının sünneti gibi kılınır.

Yatsı namazı

İlk dört rekât sünnetini isteyen her zaman kılar, isteyen bazen kılar. Aynen ikindinin sünneti gibi kılınır. Sünnet-i gayri müekkededir.

Farzı, aynen diğer farzlar gibidir.

Son sünneti, diğer iki rekâtlık sünnetler gibidir.

Fakat vitir namazına gelince, bu namazda biraz değişiklikler var.

Vitir namazı farz namazlarla aynı işleme tabidir. Terki halinde hem tevbe, hem de kazası gerekir.

Kılınışı

Niyet edip kıyama dururuz. Aynen diğer namazlarda olduğu gibi iki rekâtımızı bitirip tahiyata geliyoruz. Orada Ettahiyyatüyü okuyup ayağa kalkıyoruz. Vitir değişikliği son rekattadır.

Fatiha'yı okuyoruz.

Herhangi bir zammî sûre okuyoruz.

Sonra ellerimizi kaldırarak Allahu Ekber diyerek tek-
bir alıyoruz.

Tekbirden sonra Kunut Dualarını okuyoruz.

“Allahumme innâ nestaînuke...” ile “Allahumme iy-
yâke na’budu...” Kunut Duasıdır.

Bunları okuyup diğer namazlardaki gibi vitir namazı-
mızı bitirip tesbihimizi çektikten sonra istediğimiz duaları
dile getirebiliriz.

Selâmı verdikten sonra;

“Allahümme ente’s-selâmü ve minke’s-selâm. Te-
barekte ya ze’l-celâli ve’l-ikram” deriz.

Manâsı:

“Allah’ım sen selâmsın ve selâmet (emniyet) de
senden gelir. Senin şânın yücedir. Ey celâl ve ikram sa-
hibi!”

Sonra; “Alâ rasulüna salâvat (rasulün üzerine salâvat)
diyerek, “Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammed’in ve
alâ âli Muhammed” deriz.

Sonra;

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

“Sübhanallahi ve’l-hamdü lillâhi velâ ilâhe illalla-
hu vallahu ekber, ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhîl

aliyy'il-azîm" deriz.

Manâsı:

"Allah'ı tesbih ederim, Allah'a hamd ederim. Allah'tan başka ilah yoktur. Güç ve kuvvet ancak yüce ve büyük Allah'a mahsustur."

Bu duadan sonra "Eûzü-Besmele" çektikten sonra "Ayet'el-Kürsi"yi okuruz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Bu ayeti okuyunca tesbihle veya elimizle 33'er defa tesbih çekeriz:

سُبْحَانَ اللَّهِ

= Sübhanallah (33) defa

"Allah'ın şanı yücedir."

الْحَمْدُ لِلَّهِ

= Elhamdu lillah (33) defa

"Allah'a hamd olsun."

اللَّهُ أَكْبَرُ

= Allahu Ekber (33) defa

“Allah en büyüktür/yücedir.”

Sonra;

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ * لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ *
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Lâ ilâhe illâllahu vahdehu lâ şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdu ve hüve alâ külli şey'in kadir.”

Mânâsı: “Allah'tan başka ilah yoktur. Tektir, şeriki ve ortağı yoktur. Mülk onundur. Hamd sadece ona mahsustur. ve o her şeye gücü yetendir.

Sonra, “sübhâne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb” diyerek ellerimizi kaldırıp dua ederiz.

Şimdi de, salavat-ı şerif ve Kunut Dualarının mânâlarını öğrenelim.

“Bütün dualar, senâlar, bedeni ve mali ibadetler, yalnız Allahu Tealâ'yadır. Ey Peygamber! Rahmet bereket ve selâm senin üzerine olsun (“Ey Peygamber selâm senin üzerine olsun!” Bu sözü, miraçta, Allah peygamberimize söylüyor.). Selâm ve selâmet bize ve Allah'ın iyi kulları üzerine olsun (“Selâm ve selâmet bize ve Allah'ın iyi kullarına olsun.” Bu duayı peygamberimiz (s.a.v) meleklerin diliyle söylüyor.). Ben şehadet ederim ki: Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur (“Allah'tan başka ilah yoktur.” Bu sözü peygamber söylüyor. Ayrıca ayettendir. Kelime-i Şehâdet'tir...). Yine şehâdet ederim ki: Muhammed (aleyhi's-selâm) Allah'ın kulu ve rasulüdür.” (“Muhammed (a.s) Al-

lah'ın kulu ve rasulüdür diyen Cebrail'dir...)

Ne mutlu bize ki, Allah'ın (c.c) peygamberin, Cebra-il'in söyledikleriyle dua ediyoruz.

Salâvat-ı Şerifeler

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

"Allah'ım! Muhammed'e ve onun âline, İbrahim'e ve âline salât ettiğin gibi salât et. Gerçekten sen Hamid'sin, Mecid'sin."

اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

"Allah'ım! Muhammed aleyhi's-selâm ve âlini, İbrahim aleyhi's-selâm ve âlini mübarek eylediğin gibi mübarek eyle. Gerçekten sen Hamid'sin, Mecid'sin."

Salâvat-ı şerifelerden sonra okunacak dualar.

"Ey Rabbimiz! Bize dünyada ve ahirette iyilik ver, bizi cehennem azabından koru. Rabbimiz; beni, anamı, babamı ve bütün mü'minleri hesabın görüleceği günde bağışla."

Kunut Duaları

Kunut 1:

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَغِيْبُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهِدِيْكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوْبُ اِلَيْكَ
وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِيْ عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنُحْمَلُ
وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

Meali:

"Ey Allah'ım! Biz ancak senden yardım isteriz. Senden (günahlarımızı bağışlamayı) mağfiretini diler, senden hidayet isteriz. Allah'ım! Sana iman eder, (günahlarımızdan) tevbe edip sana döneriz. İşlerimizde sana dayanır ve sana güveniriz. Seni bütün işlerimizde hayırla anar, sana daima verdiğin bunca nimetlerden dolayı şükrederiz. Asla nankörlük yapmayız. Sana karşı nankörlük edenleri terk ederiz ve onlardan uzaklaşırız.

Kunut 2:

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّيْ وَنَسْجُدُ وَآلَيْكَ نَسْعٰى وَنَخْشَدُ نَرْجُوْ
رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفٰرِ مُلْحِقٌ

Meali:

"Allah'ım! Ancak sana ibadet ederiz. Namazı ancak senin için kılar, ancak sana secde ederiz. Yakınlığını elde etmek için çalışırız. Rahmetini umar, azabından korkarız. Şüphesiz, azabın kâfirlere erişicidir."

Ayet'el-Kürsi

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ
كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Meali:

Allah, ki ondan başka ilâh yoktur, daima diri ve yaratıklarını koruyup yöneticidir. Kendisini ne bir uyuklama, ne de uyku tutar. Göklerde ve yerde olanların hepsi onun-
dur. Onun izni olmadan kendisinin katında kim şefaât ede-
bilir? Onların önlerinde ve arkalarında olanı bilir. Onun il-
minden, ancak kendisinin dilediği kadarından başka bir
şey kavrayamazlar. Onun kürsüsü, gökleri ve yeri kapla-
mıştır. (O yüce padişah, göklere, yere, bütün kainata hük-
metmektedir) Onları koruyup gözetmek, kendisine ağır
gelmez. O yücedir, uludur.

Amentü

Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuştur: (Buna, Cibril Hadisi denir.)

آمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Manâsı:

"Ben, Allah'a, meleklerle, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerrin (yaratma bakımından) Allah'tan geldiğine iman ettim; öldükten sonra dirilmek haktır. Ben inanırım ki, Allah'tan başka ilah yoktur. Yine ben inanıyorum ki, Muhammed onun kulu ve rasulüdür."

Namaz hakkındaki abartılar

Hurafe yüklü kitapları okuyanlar, halka çok yanlış telkinlerde bulundular.

Bunlardan biri "Bir vakit namaz geçiren kişi 80 sene cehennemde yanacak." tehdididir.

Zannettiler ki, böyle korku verirsek, insanlar namazlarını hiç geçirmezler. Fakat, İslâm'a sokulan her hurafe,

her israiliyat ve her yanlış gibi bu da geri tepti. Bunu duyan insanların çoğu "Ben o kadar çok namaz geçirdim ki, her biri için 80 sene yanacaksam, ben milyarlarca yıl yanacağım demektir. Bunca yıl yanacaksam o halde boş vereyim." dediler.

Korku, İslâm'ın söylediğinden farklı şekilde verilirse, etkisi olmaz. Yani zorla kimseye namaz kıldırılmaz. Allah'tan korkmak şarttır, ama bu korku Allah'ın söylediğinden daha öte bir korku olmamalı. Namazı, Allah'ı seven, severken onun gazabından korkan insan kılar. "Allah emretti." diye, Allah'ın hatırını sayan kılar. Bunun içinde Allah'ın varlığına aklen ve kalben inanması, bu inançtan zevk duyması gerekir.

Bir yerlerde yanlışlar yapılmış. o yanlışlar binlerce yanlış doğurmuş.

Bir yanlış daha. Yine hurafe kitaplarından okuyoruz:

Kadının biri Rasulûllah'ın huzuruna çıkar:

– Ya Rasulallah! Ben büyük bir günah işledim.

Peygamberimiz soruyor:

– Ne işledin ey hatun? (ifadeye dikkat)

– Söyleyemem ya Rasulallah!

– Söyle nedir günahın?

– Utanıyorum. Nasıl söyleyeyim günahım çok büyük.

Sonuçta Rasulûllah'ın ısrarına dayanamayan kadın günahını söyler.

– Peki madem ısrar ediyorsun söyleyeyim. Ben zina yaptım. Zinadan bir çocuğum oldu, onu öldürdüm, sonra sirke küpüne koydum. O sirkeyi de insanlara içirdim.

Rasulûllah şöyle der;

– Haa! öyle mi? Ben de zannettim ki, sen ikinci namazının sünnetini geçirdin.

İşte bu ve buna benzer dehşet yalanlar, bu âlemde din adına ilgi gördü ve milyonlarca insan buna inandı.

Bu yalanı söyleyen eğer İslâm düşmanı değil idiyse belli ki namazın önemini vurgulamak istemiş, ama namaza en büyük ihaneti yaptığını fark etmemiş. İkinci namazının gayr-i müekkeke olan sünnetiyle (isterse farzı olsun), bir zinayı, bir cinayeti, bir insanlığa ihaneti kıyaslamış, sünnet namazını daha önemli görmüştür.

Şimdi düşünelim dinimizin yüceliğini. Bunca yalanlara rağmen hâlâ hiç bozulmadı.

Namazla ilgili “40 yıl” hikayesi

Uydurmaları anlatmaya devam ediyoruz. Bazı büyüklerin, 40 yıl boyunca yatsı namazının abdesti ile sabah namazı kıldığı söylense de, bu durum sünnete aykırıdır. O büyük her kim ise, Peygamber (s.a.v)’den daha mı takva idi? Hâşâ, o büyük zat, eşi ile hiç mi yatmadı? Ayrıca, efdal olanı erken yatıp, gece kalkıp teheccüt namazı kılmaktır. Bir şahıs büyüklerden olur da bu inceliği gözünden kaçırır mı?

Mâmâfih... Birileri böyle yapsa bile bu durum umuma şamil olarak örnek gösterilemez.

Bir işçi düşünelim, sabaha kadar uyumazsa, işe nasıl gider?

İslâm, düzenli bir dindir. Düzenli hayata aykırı olan

hiçbir şey kaide olamaz. İstisnalar da ayıplanmaz, ama örnek de alınamaz.

Bu inanış bazı insanların rahat uyumasını engellemiş. “Falancı 40 yıl yatsının abdetstiyle sabah namazı kılmış, ben de rahat rahat uyuyorum. Ben nasıl bir gafilim ki, böyle rahatım.” diye düşünmesine sebep olunmuştur. Ayrıca, erken yatıp erken kalkma sünneti arada kaynatılmıştır.

Kısacası bu “40 yıl” hikayesi uydurmadır.

Yanmayan çocuk

İbadetin önemini vurgulamak adına bir başka cinayet daha işlenir. Cinayete gelmeden önce hatırlatalım, İslâm Dini insan hayatına öyle çok önem vermiştir ki, biri namaz kılarken bir başkası “imdat” diye bağırsa, namaz kılan namazını derhal bozar. Çünkü imdat isteyene koşmak zorunudur.

Gel gelelim ki, bu yanmayan çocuk hikayesinde tam tersi vurgulanıyor.

Bu uydurma hikayeye göre:

Kadının biri namaz kılarken, çocuğu ateşe düşer. Kadın çocuğunu ateşte gördüğü halde, şeytanın vesvesesi diye namazı bozup çocuğunu kurtarmaz. Acılar içinde kıvrılır. Namazı bittikten sonra ne görse iyi, ateş çocuğunu yakmamış.

Bir de güzel bir tasvir yapmışlar. Çocuk elini emiyormuş.

Şu işe bakın... Bu uydurmaları nasıl buldular diye gülsek mi üzülsek mi şaşıyor insan.

Hemen hurafecilerin soruları da hazır.

Diyorlar ki:

– Ne yani, Allah dilese çocuk kurtulmaz mı? İbrahim (a.s) nasıl kurtuldu? Ateş onu yaktı mı?

– O bir mucizeydi. Ve mucizeler sadece peygamberlere verilmiştir.

Allah dilerse yapar başka şey, onun prensipleri, yani sünnetullah başka şeydir. Mucizeler, inanç ve ibret için alınır, hiçbir mucize, istense de biz kullar tarafından tekrar yaşanamaz. Ancak, mucizelerin fenni buluşlara ışık tutmak gibi manevi bir yönü müstesnadır. (Bu konuya girmiyoruz.)

Ve daha, ne gün görmemiş uydurmalar.

Unutmayalım. Bir şey İslâm'a aykırı ise, o uydurmadır.

Namazla ilgili bir nokta

Bazı kuralları çok iyi bilmeliyiz. Bu vesileyle hem dinlenir hem de rahat rahat kulluk yaparız.

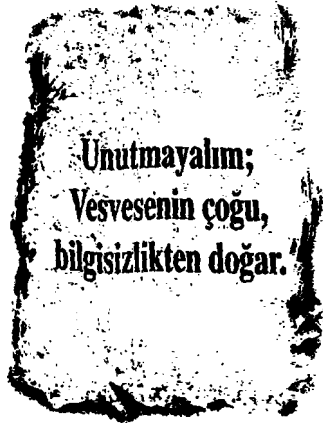
Bana, sık sık telefon açan bir hanım vardı: Namaz, oruç gibi konular hakkında soru soruyordu. Öyle sık ve basit konuları soruyordu ki, adeta ibadetle dünyayı kendisine zindan ediyordu.

Meselâ; Namazda akli çocuğuna gitmiş, hatta çocuğuna bakmış namazı bozulmuş muymuş, kaza yapmalı mıymış? Namaz kılariken kazara örtüsü kaymış, burnu kaşınmış, acaba namazı olmuş mu.... gibi çok önemsiz konuları haddinden fazla büyütüyordu.

Ona şunları söyledim. Namazın farzlarını, vâciplerini bir de namazı bozan konuları öğren. Bunların haricinde hiçbir şeyin namazı bozmayacağını anlamış, kendine huzur vermiş olursun. Birçok vesveseler bilgisizlikten doğar. Bu kural her şeyde geçerlidir. Hatta eşini iyi tanımayan bir insandaki vesvese bile, o kişi hakkındaki bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

İlim bize bu yönlerden de lâzım. En iyisi, birinci vazifemiz İslâm'ı doğru anlamak olmalı.

Namazla ilgili hurafe, abartı ve yalanların hepsini bu raya alsak, inanın en az iki bin sahifelik kitap yazmamız gerekir.

Namaz kılmayanın şahitliği

Allah'a ihanet edenin, sıkıştığında insanlara ihanet etmemesi çok az görülebilen vakıadır. Allah'ın hatırını saymayanlar, kaidede, kulun hatırını hiç saymazlar. Nitekim, kimilerinin yalancı şahitlik yapması, kimilerinin de tehditlerden korktuğu için, şahitlik yapması gerektiği halde şahitlik yapmaması, Allah'a teslim olmamakla çok yakından ilgilidir.

Gerçek ve inanarak namaz kılan bir insan Allah'ın hatırını sayar. Allah'ın hatırını sayan da, ölüm ve benzeri afetlerde, sebep ne olursa olsun, hak bildiğinden sakınmaz, şahitlik yapar ve sadece doğruyu söyler.

İslâmî ruhun hakim olduğu zamanlar, namaz kılan, ama kendisi bî-namaz olan insanlar azınlıktaydılar... Özellikle sahabe devrinde dürüstlüğün ilk belirtisi namaz, ikinci belirtisi adalet, üçüncü belirtisi sözde durmak ve emanete ihanet etmemekti... Sonradan, özellikle günümüz dünyasında, dürüstlüğün ne ile ölçüldüğü, kıstasların ne olduğu bilinmez oldu.

Zaman zaman, kısa aralıklarla da olsa, İslâm ruhunun hakim olduğu asırlar yaşandı. Osmanlı Devleti'nde de yaşandı zaman zaman.

Bazı tarih kitaplarında konumuza örnek olabilecek şöyle bir olay anlatılır;

Padişahın şahitliğini kabul etmeyen kadı

Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıt Han'ın bir meseleden dolayı, mahkemeye gelip şahitlik yapması gerekmişti. Ancak, Bursa Kadısı Molla Fenârî, hiç çekinmeksizin Padişah'ın şahitliğini reddetmiş, mahkemede şahitlik yapma liyâkatinde olmadığını iddia etmişti. Gerekçe olarak da, Padişah'ın cemaatle namaz kılmakta ihmali olduğunu ileri sürüyor; cemaati terk ederek, dinin mühim bir şîârında lâubali davranan birinin şهادetinin kabul edemeyeceğini söylüyordu.

Molla Fenârî'nin bu kararı ve gerekçesi hukuka uygundu. Bu yüzden, Yıldırım Beyazıt ona hiçbir itirazda bulunmadı. Gerçi o devirde kadıları tayin eden padişah olduğu için, istese onu görevden alabilirdi. Fakat o, böyle bir davranışın hukuka en büyük saygısızlık ve adaleti ayaklar altına almak olacağını bildiğinden, bu yola da baş vurmadı. Bilakis Kadı Efendi'nin adâlet işlerindeki tarafsızlığından, hükümdara karşı bile hakkı söylemek cesaretini göstermesinden çok memnun oldu.

Bir süre sonra da, Kadı Efendi'nin ileri sürdüğü kusurunu giderdi.”

Hukuki yönden biraz abartısı olsa da, bir zamanlar namaza verilen önem burada vurgulanmaktadır.

Özetlersek, Allah'a ihanet edenin, şahitlik yoluyla kullara da ihanet edebileceği vurgusu her yerde karşımıza

çıkıyor.

Burada, kısa bir açıklama yapmakta yarar var. Namaz kılmayan insanlar içinde de yalancı şahitlik yapmayacak kadar dürüst insanlar vardır, fakat azınlıktadır. Namaz kılan insanlar içinde de yalan şahitlik yapabilecek sahtekar insanlar vardır, ama bunlar da azınlıktadırlar. Tabii ki bunlar Allah'ın istediği gibi namaz kılmayanlardır.

İki kesimin sahtekâr ve dürüstlerini umuma mal etmekten sakınmalıyız.

Namaz, Müslüman için çok önemlidir.

Namaz, bazen her şey, bazen hiçbir şeydir.

Meselâ;

Çok iyi bir Müslüman, her ibadetini yerine getirirse de, sadece namazını kılmamış olsa, işte o insanda namaz her şey olur.

Kötü karakterli, Kur'an'ın bir kısmına inanıp bir kısmına inanmayan insan namaz kılsa bile, o namaz o insanda hiçbir şeydir.

Buraya kadar uzun uzun işledik namazı. Hem biraz dinlenmemiz, hem de ruhumuza bir maneviyat serpiştirmemiz için, Şule Yüksel Şenler ablamızın o meşhur romanı Huzur Sokağı'ndan birkaç sayfa okuyalım.

“Burası, güzel döşenmiş, genişçe bir odaydı. İçerde oldukça kalabalık bir erkekler topluluğu vardı. Saçlarına kır düşmüş orta yaşlı biri müstesna, odadakilerin hepsi de temiz kıyafetli gençlerdi. Birisinin elinde kitap vardı. Diğerleri de anlaşılan oturdukları yerde kitabı dinliyorlardı.

Bilâl içeriye girer girmez topluluktan:

– Nerde kaldın aziz kardeşim? Gözlerimiz yolda kaldı inan...

Diye sesler yükseldi. Bilâl:

– Lütfen kesmeyin arkadaşlar. Prensibi bozmayalım.

Dediyse de arkadaşları kalkarak ısrarla kendilerine yer vermek istediler. Bilâl:

– O halde size sınıf arkadaşım Necati'yi tanıtayım, dedi. Okumaya ara verdiğinizde göre siz de teker teker meslek ve isimlerinle kendinizi tanıttın bakalım.

Necati'ye hep bir ağızdan “Hoş geldiniz!” dedikten sonra herkes oturduğu yerden kendini takdim etmeye başladı:

- Ahmet Sevil... Tıp Fakültesi.
- Rıza Eğilmez... Hukuk.
- Erdoğan Saymaz... Yüksek Makine Mühendisi.
- Seyfettin Namlı.. Edebiyat Fakültesi.
- Mehmet Kanlıca... Fen Fakültesi-Botanik.
- Orhan Erenler.. Yüksek Mimar.
- Nazım Soyluer... Doktor... vs.

Tanışma faslı bitince Dr. Nazım, yavaş yavaş arkasına yaslandı ve elinde kitap tutan gence dönerek:

– Evet! Şimdi devam edebiliriz artık Seyfettin, dedi. Okuyan bir edebiyatçı olunca, hakikatlar daha bir cazibe kazanıyor doğrusu...

– İltifat ediyorsun ağabey...

– Peki, peki öyle olsun... Haydi sen başla okumaya.

Seyfettin, ciddi ve Dr. Nazım'ın iltifatına fazlasıyla layık çok güzel bir okuyuşla elindeki kitaba kaldığı yerden devam etti:

“Gençlik, hiç şüphe yok ki, gidecek. Yaz, güze ve kışa yer vermesi ve gündüz, akşama ve geceye değişmesi kat'iyetinde, gençlik dahi ihtiyarlığa ve ölüme geçişecek. Eğer o fani ve geçici gençliğini, iffetle, hayratla, -istikamet dairesinde sarfetse onunla ebedi, baki bir gençlik kazanacağını bütün semavi fermanlar müjde veriyorlar. Eğer sefahate sarfetse nasıl ki bir dakika hiddet yüzünden bir katil, milyonlarca dakika hapis cezası çeker. Öyle de gayri meşru dairedeki gençlik keyfleri ve lezzetleri ahiret mes'uliyetinden ve kabir azabından ve zevalinden gelen teessüflerden, günahlardan ve dünyevi cezalardan başka, aynı lezzet içinde o lezzetten ziyade elemeler olduğunu aklı başında olan her genç tasdik eder.”

Meselâ haram sevmekte, bir kıskançlık elemi, fırak elemi ve mukabele görmemek elemi gibi çok arızalar ile o cüz'i lezzet, zehirli bir bal hükmüne geçer. Ve o gençliğin suistimali ile gelen hastalıkla hastanelere ve kalb ve ruhun gıdasızlık ve vazifesizliğinden doğan sıkıntılarla meyhanelere, sefahathanelere veya mezaristana düşeceklerini bilmek istersen, git hastanelerden, meyhanelerden ve kabristandan sor. Elbette ekseriyetle, gençlerin geçliğinin suistimalinden, taşkınlıklarından ve gayr-i meşru keyflerinin cezası olarak gelen tokatlardan eyvahlar, ağlamalar ve esefler işiteceksin. Eğer istikamet dairesinde gitse, gençliğin gayet şirin ve güzel bir nimet-i ilâhi ve tatlı kuvvetli bir hayır vasıtası olarak ahirette gayet parlak ve baki bir genç-

lik netice vereceğini, başta Kur'an olarak çok kat'i ayetle-riyle bütün semavi kitaplar ve fermanlar haber verip, müjde ediyorlar...

Madem, hakikat budur. Ve madem helal dairesi keyfe kafidir. Ve haram dairesindeki bir saat lezzet, bazen bir sene ve onsene hapis cezasını çektirir... Elbette gençlik nimetine bir şükür olarak, o tatlı nimeti iffetle, istikamette sarfetmek lâzım ve elzemdir.

Ey aziz kardeşim, bil ki, dünyanın lezzetleri, zevkleri, zinetleri, Halıkımızı, Malikimizi ve Mevlamızı bilmediğimiz takdirde cennet olsa bile, cehennemdir.

Arkadaş! Küfür yolunda yürümek, buzlar üzerinde yürümekten daha zahmetli ve tehlikelidir. İman yolu ise suda, havada, ziyada yürümek ve yüzmek gibi pek kolay ve zahmetsizdir."

Kitap, bu minval üzere birbirinden yüksek iman hakikatleriyle devam etmekteydi. Necati, dirseklerini dizlerine dayamış, başı ellerinin arasında, tarifî imkansız bir vecd dalgası içinde okunanları sanki dinlemiyor, adeta içiyordu... O şimdi kendi iç alemiyle başbaşaydı. Ruhunda kasırgalar, fırtınalar kopuyor; kalbi birbirine zıd hislerle dolup dolup taşıyordu. Okunan hakikatler bir âb-ı hayat gibi ruhunu serinletmekte, teneffüs etmekte olduğu bu ulvî hislere terkettiğini hisseden Necati, artık iyice belliydi ki bir his ve fikir inkılabının eşliğinde bulunmaktaydı.

Yakınlardan duyulan bir ezan sesi, odanın içine dalga dalga yayılınca, Seyfettin elindeki kitabı kapadı. Şimdi herkes derin bir vecd ve huşu içinde okunan akşam ezanını dinliyordu.

Ezan bitince Seyfettin, içlerinden yaşça en büyükleri olan Doktor Nazım'a:

— Ne dersin ağabey, bahsi tamamlayalım mı, yoksa sonra mı devam ederiz?.. dedi...

Dr. Nazım, her zamanki şen ve neş'eli haliyle cevap verdi:

— Biliyorsunuz parolamız, önce namaz, çocuklar. O halde Rıza, Hak rızası için şöyle her zamanki gibi bir asr okusun da namaza kalkalım .

Hukuklu genç hiç itiraz etmeden tatlı ve yanık sesiyle "Asr" sûresini okumaya başladı. Sesi odanın içinde dalga dalga yükseliyor kalb ve gönüllere inşirah veriyordu...

Sonra herkes namaza kalktı. Ceketini çıkaranlar gömleklerinin kollarını dirseklerinden yukarı doğru sıvayarak odadan dışarı çıkıyor, birkaç genç de yerlere seccade seriyordu. Bunlar olurken gençlerin arasında nezaket çerçevesini aşmayan tatlı latife ve espiriler teati edilmekteydi.

Necati, gömüldüğü koltukta kendisini derin düşüncelerin akıntısına kaptırmış düşünüyor, düşünüyor ve düşünüyordu... Belki hayatında ilk defa böyle ciddi olarak düşünmekteydi.

Bu sırada Bilâl, abdest almak üzere kollarını sıvayarak, çok değişik bir ruh haleti içinde bulunduğunu hissettiği Necati'nin yanına geldi ve müşfik bir sesle:

— Sen de bizimle birlikte namaz kılmak istemez misin Necati?... Dedi.

Necati için bu beklenmedik teklif, onun yüzündeki ızdırab çizgilerini bir kat daha derinleştirdi... Bu öyle ani bir teklif olmuştu ki, Necati'nin hayret ve şaşkınlıktan dili

dolaşmıştı...

Adeta kekeleyerek:

— Ben... ben mi? dedi...

Bir müddet arkasını getiremedi sonra ızdırapla alnını oğuşturarak Bilâl'e baktı. İlercesine devam etti:

— Şey, Bilâl... Ben namaz kılmasını bilmiyorum ki. Hem sonra...

— Hem sonrası ne?... Sen bir kere “Bismillah” de, sıva kollarını, gerisi kolay, abdesti beraber alırsın, sonra da biz ne yaparsak sen de onu taklid edersin olur biter...

Necati, hiçbir şey söylemedi. Büyülenmiş gibi yerinden kalktı, ceketini çıkardı, gömleğinin kollarını dirseklerine doğru sıvayarak, kapıya doğru yürüyen Bilâl'i takip etti.

Biraz sonra gençlerin hepsi saflar halinde namaza durmuşlardı. Dr. Nazım Bey imam olmuş, arkasındaki genç cemaate namaz kıldırıyordu... Yüksek sesle okuduğu sûreler, Necati'nin ruhuna ilahi katreler halinde akmakta, onu, manâ iklimlerinin derinliklerine sürüklemekteydi...

Evet, Necati de, her biri derin bir tevazu ve teslimiyet içinde kalplerini Allah'a bağlamış, yüzlerini ona, o yüce yaradana dönmüş, samimi ve temiz bir cemaat içindeydi artık... Zaten ne zaman bir cami önünden geçse içerde bulunan cemaate imrenir, gıpta ederdi o... Lâkin bir kere olsun bu imrendiği mes'ut ve bahtiyor insanların arasına karışmak için şeytanın ayağını kırmaya, nefsine söz geçirmeye muvaffak olamamıştı. Üstelik yaşadığı hayat tarzından dolayı kendisini bu temiz ve nezih cemaate yakıştıramıyordu bir türlü...

Fakat bu isanlar, kalbleri iman yüklü bu asil ve necip gençler, müşfik kollarını sevgi ve şefkatle kendisine uzatmışlardı işte... Onu topluluklarına layık görmüşler, bir kardeş muhabbetiyle bağırlarına basmışlardı işte... Ve işte şimdi o da onlarla beraber, onlarla yan yana, omuz omuza namaz kılıyordu...

Necati'nin namazı görünüşte çok gülünç olmakla beraber, manâ ölçüsünde çok mühim bir değer taşımaktaydı. Kıyamda, rükûda ve sücudda hareketlerinde yanılmamak için kâh sağındakine, kah solundakine, kah önündekine bakıyor, gördüğü hareketleri acemice taklid ediyordu. Yüzü saçlarının dibine kadar kıpkırmızı kesilmiş, alnında boncuk boncuk terler birikmişti. Utanç, mahcubiyet, üzüntü, pişmanlık ve nedamet hisleri benliğini alev gibi yakıp kavuruyordu.

Eline verilen tesbihi, ne söyleyeceğini bilmeden çekmeye başladı. Sıra duaya gelince herkesle birlikte onun da elleri açıldı Allah'a... Aman Allah'ım... O ne ıstırap yüklü bir yüz öyle? Alnındaki çizgiler derinleştikçe derinleşiyor Necati'nin... Boynu sağa doğru bükük, gözleri yumulu. Yanaklarından aşağıya saf ve berrak yaşlar süzülüyordu. Ağlıyor Necati... Belki günahlarından mütevellit elem, belki kavuştuğu saadetten dolayı sevinç gözyaşları bunlar... Ama mühim olan Necati'nin ağlaması, ağlayabilmesi...

Zira ister gûnahtan mütevellit nedamet, ister kavuştuğu bahtiyarlıktan mütevellit sevinç ve saadet gözyaşları olsun... Ne çıkar? Neticede ikisi de aynı kapıya çıkmıyor muydu?

Ufka açılan sayfalar

Bazen, konu dışı söylenen bir cümle aklımızdan hiç çıkmaz da asıl konuyu unuturuz.

Bu psikolojiyi bildiğim için, bazen daha önce verdiğim kelime ve manâlarını biraz farklı kelimelerle tekrar verdim.

Ufku açan sayfalarda da aynı mantıki kuralı uyguluyorum. Konuyla alakasız konular getiriyorum ki akılda kalsın ve de okuyucu bir nefeslikte olsa farklı konuyla dirlensin.

Ashab-ı Kiramın kaza ve kader anlayışı

Rivayet olunduğuna göre bir hırsız yakalayıp Hz. Ömer (r.a.)'e getirdiler. Hz. Ömer (r.a.) ona:

- Niçin çaldın? diye sordu. Hırsız:
- Çaldımsa Allah'ın takdiriyle çaldım. Allah böyle takdir etmiş, diye cevap verdi.

Hız. Ömer (r.a) bu cevaba hiçbir şey demedi, yalnız emir verip hırsızlık cezası olarak elini kestirdi ve ayrıca da dayak attırdı. Kendisine niye böyle iki ceza verdiğini soruldu.

– El kesmek hırsızlıktan, dayak da Allah’a yalan ve iftirasından dolayı, cevabını verdi.

H.z. Osman (r.a.)’ın şehit edilmesine iştirak edenlerden bazıları, H.z. Osman (r.a.)’ı kendilerinin öldürmediğini, onu öldürenin Allah olduğunu ileri sürmüşlerdi. Evini muhasara ettikleri zaman ok atarken, H.z. Osman (r.a.)’a:

– Bu okları sana attıran Allah’tır, diyorlardı. H.z. Osman (r.a.) onlara şu güzel cevabı vermişti:

– Allah’a iftira ediyorsunuz ey yalancılar! Eğer oku Allah attırsa idi, hedefe isabet etmez miydi?

Bir ihtiyar, H.z. Ali (r.a.)’ye şunu sordu:

– Bizim Şam’a (Sıffin Harbi’ne) yürümemiz, Allah’ın kaza ve kaderiyle miydi? Bunu bize söylemelisin!

H.z. Ali (r.a) şu cevabı verdi:

– Bitkileri, çimenleri bitiren, mahlûkata can veren Allah aşkına derim ki, hangi yere ayak bassak ve hangi yere konsak, bu ancak Allah’ın kaza ve kaderiyle değil de nedir?

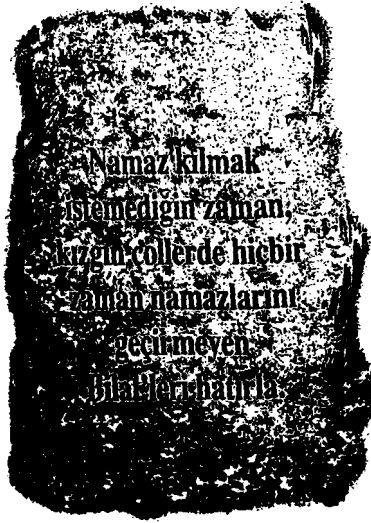
– Öyle ise bizim yorulmamız boşuna, bizim için mü-kâfat, ecir ve sevaba hak kazanmak yok gibi...

– Ey ihtiyar, siz giderken Allah size gidişiniz için büyük ecir verdi. Dönüşte de dönüşünüz için ecir verdi. Çünkü siz bunları yaparken zorla yaptırılmış, buna mecbur edilmiş değilsiniz. Bunları arzunuzla yaptınız.

– Bizi kaza ve kader sevk etmedi mi?

– Yazık! Sen, kaza sana yapıştı, kader sana sarılıp takıldı sanıyorsun.

Onun bir işi öyle bilip takdir etmesi, kulu mesuliyetten kurtarmaz. Çünkü bu, bir işte kulu zorlama, irâde ve ihtiyarını ortadan kaldırma durumu kesinlikle yoktur.” (1)

(1) İslâm İlmihali, Mehmet Dikmen

Namaz hakkında kısa kısa

Namaz Sûreleri

* Namazda da en kısa sûreler okunacağı gibi en uzun sûrelerde okunabilir. İslâmî literatürde namaz sûreleri diye bir şey yoktur. Namaz sûreleri ismi, halkın tabiridir.

Namazı sesli kılmak

* Bazı insanlar namaz kılarken, cemaatle kılmadığı halde dualarını sesli okur. Bu doğru değildir. Yanımızdaki namaz kılan kişinin duyamayacağı, sadece kendimizin duyacağı sesle kılmalı, yanımızdakini şaşırtmamalıyız. Fakat yalnızken, sabah, akşam ve yatsı namazlarını sesli olarak kılmasında bir beis yoktur.

Namazda etek düzeltmek, sakız çiğnemek

* Namazda esnemek (çok mecbur kalınırsa müstesna) elbisenin kolunu eteğini düzeltmek, ağızda (çiğnenme-se de) sakız bulundurmak mekruhtur.

Namaz sonunda selâm

* Hanefî Mezhebinde vacip, diğer Ehl-i Sünnet mezheplerinde farzdır. “Neden hepsi aynı şeyi söylememiş?” diye aklınıza bir soru gelirse, abdestin farzlarıyla ilgili verdiğimiz bilgiyi hatırlayınız.

Namaz ve tevbe

Allah tevbe edenlerin tevbesinin bir şartla kabul olduğunu bir ayetle şöyle bildiriyor:

“Eğer tevbe eder, namaz kılarlar, zekat verirlerse sizin din kardeşleriniz olurlar. Bilen kimseler için ayetlerimizi detaylarıyla açıklıyoruz.” Tevbe/11

Ayeti tekrar dikkatle okur musunuz? Müşriklerin, Müslümanlarla kardeş olabilmesinin şartları, tevbe edildikten sonra ilk şart namaz kılmak, ikincisi zekat vermek. Birisi, Allah ile kul arasındaki bağ, ikincisi ise, kulun kul arasındaki sosyal refah bağı.

Ama sıhhat olduğu sürece, namazdan kurtuluş yok.

Batıl hayata dalıp namazı kılmayanların ve ihtiyaç sahiplerine (imkanı olduğu halde yardımcı olmayanların) ahiretteki pişmanlıkları da şöyle bildiriliyor:

“... Onlarda derler ki, biz namaz kılmazdık, ihtiyaç sahiplerini doyurmazdık. Batıl hayat sürenlerin yaşantısına bizde daldık. Ceza gününü inkar ederdik. Bu haldeyken bize ölüm geliverdi.” Müddessir/43-47

“O gün işin dehşetinden, baldırlar açılır, gözleri dönmüş olarak yüzlerini zillet bürür. Secdeye çağrılırlar, ama buna güçleri yetmez. Oysa sapasağlam olduk-

ları, güçleri yettiği zaman çağrıldıkları zaman secde etmeliydiler.” Kalem/42-43

“Ancak akıl etmeyenler namazı hafife alır.” Maide/58

Kilisede namaz olur mu?

Namaz kılacak yer bulamayan, izin isteyerek kilisede namazını kılar. Önemli olan, kibleyi bilmesi ve namaz kılacağı yere temiz bir şey sermesidir.

Şunlar olmasaydı insanlar salihlerden olurdu:

- 1- Cehalet
- 2- Dünya hırsı
- 3- Cimrilik
- 4- Amelde riya
- 5- Kendini beğenme

Zikrin Faydaları

- 1- Allah rızasını kazandırır.
- 2- İnsandaki ibadet arzusunu artırır.
- 3- İnsanı şeytandan korur.
- 4- Kalbi yumuşatır.
- 5- Günah işlemeyi önler.

Helâllerle süslenmiş
hayata talip olanların,
öylenmeye hakları
yoktur. Helâlleri hayatına
almayanların da ışı-
ğın görme hayalleri kurma
hakları yoktur.

Namaz hakkında sorular ve cevaplar

Namaz ne zaman farz oldu?

Soru: Namaz Ademoğluna ne zaman farz oldu?

Cevap: Adem aleyhisselâm döneminde farz oldu ve hiçbir zaman namazın emredilmediği bir hak din olmadı. Hazreti Peygamber Efendimiz (s.a.v)'e de miraç gecesinin imsak vaktine doğru farz oldu.

Namazda başı örtmek

Soru: Namaz kılarken baş örtmek farz mı? Baş örtmeden namaz olmaz mı?

Cevap: Sünnetle sabittir ki, namazda baş örtmek, kadına farzdır. Çünkü kadının saçı avrettir ve namazda avret yerleri örtmek farzdır. Unutmayalım ki, bazı farzlar sünnetle sabittir.

Gecelik ile namaz kılınır mı?

Soru: Gecelik ile namaz kılınır mı?

Cevap: İçi göstermiyor, temiz ve de uzun ise kılınabilir. Namazda örtü dış tesettür örtüsünden olma şartı yoktur.

Soru: Erkek, kısa kollu gömlekle namaz kılabilir mi?

Cevap: Evet, kılabilir.

Farklı fetvalar kafa karıştırıyor?

Soru: Bazı mezhepler abdestin farzı 4 bazısı 5 bazısı 6 diyor. Bu farklılıklar kafa karıştırıyor. Nasıl bir yol takip edelim ki, kafamız karışmasın?

Cevap: Mezheplerde anlayamadığım yönlerden birisi Allah (cc) ayetlere sıra numarası konulmadığı halde mezheplerin ayetlere sıra numaraları koymalarıdır. Ayeti Alah'ın gönderdiği gibi ezberlense hiçbir problem, farklı söylem olmayacaktı. Neden hüküm bildiren ayet ve hadisleri olduğu gibi bırakmamışlar, doğrusu aklım ermedi. Eğer ilgili ayetler millete olduğu gibi okutulsa problem çıkmazdı. İşte ayet:

“Ey iman edenler! Namaza kalkacağınız zaman yüzlerinizi, dirseklere kadar ellerinizi yıkayın. Başınızı mesh edin. Ayaklarınızı da topuklara kadar yıkayın. Eğer cünüp iseniz yıkanıp temizlenin. Şayet hasta veya yolculukta iseniz (ve cünüp olduğunuzsa) veya tuvalete gitmişseniz, ya da hanımlarınızla ilişkide bulunmuş da yıkanmak için su bulamıyorsanız, temiz bir toprakla teyemmüm edin. (Yüzlerinizi ellerinizi onunla mesh edin)

Allah size zorluk dilemez. O sizi (manevi kirden) temizleyip, sizin üzerinizde nimetini tamamlamak ister.” Maide/6

Mezhep imamları (tabiî ki iyi niyetle) başlamışlar ayetten maddeler sunmaya saymaya. Biri demiş, yüzü yıkamak, başa meshedip ayakları yıkamakla abdestin farzı dört denir. Öteki mezhep “Sırayı takip ederek şarttır, o halde abdestin farzı beştir.” demiş. Bir başka mezhep de, “Niyette farz, o halde abdestin farzı altıdır.” demiş. Hepsi aynı ayete bakarak bunları söylemiş. Aklım bana diyor ki; “Yukarıda da söylediğim gibi, bu ayetin abdest bölümü insanlara olduğu gibi anlatılsaydı, bilmeyenlerin kafaları karışmayacaktı.” (Bilmeyenler diyorum, çünkü bilenler, hepsinin aynı ayetten türetildiğini bildikleri ve de aslında hepsinin aynı noktada birleştiklerini bildikleri için bunalıma girmezler.)

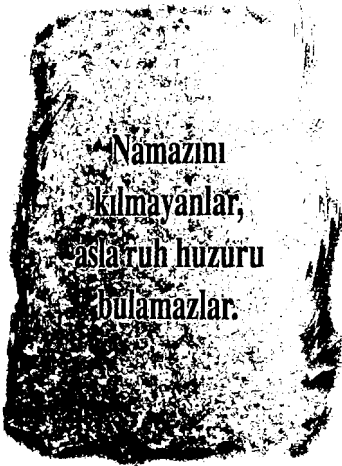
Sonra da, ilim seviyemi hatırlayıp, benim bilmediğim bir şeyler var, ki böyle olmasın diyorum.

Yani, birbirini tutmayan fetvanın nasıl farklı çıktığını öğrenince mesele tamam olur. İsterse de bu farklılıkları mezhep imamları söylemiş olsun, sonuçta bizi cehenneme götürecek bir yol sunmamışlardır. Hangi mezhebe uyarsak uyalım, ayetteki abdestin şartları yerine gelmiş olur. Buna benzer çok konular vardır. Okursak bu işin üstesinden geliriz. Allah'ın izniyle, zihnimiz cam mavisi berraklığında, billur gibi dinlendirici duruluğa ulaşır.

İmtihan Soruları

- 1) Fetvanın ne anlama geldiğini hatırlıyor musunuz?
 - 2) İstihâre namazı nedir?
 - 3) Rukûya varmak nedir?
 - 4) Sehiv secdesi nedir?
 - 5) Tilavet secdesi nedir?
 - 6) Teşehhüd ne demektir?
 - 7) Hadesten taharet ne demektir?
 - 8) Necasetten taharet ne demektir?
 - 9) Namazda setr-i avret ne demektir?
 - 10) İftitah tekbiri ne demektir?
 - 11) Kıyam ne demektir?
 - 12) Mâûn sûresinin Türkçe manâsını veriniz. (Eğer ezberlemedinizse lütfen ezberleyiniz.)
 - 13) Tahiyat ne demektir?
- Buradaki soruların hepsini bilmeniz gerekiyor. Bilerseniz yeni derse başlayın. Eğer hepsinin cevabını veremezseniz yeni derse geçmeyin.

Peygamberimiz (s.a.v)
sünnet namazlarını
eyinde farzları
mescitte kılarlardı.

Namazını
okumayanlar,
asla ruh huzuru
bulamazlar.

On İkinci Bölüm

Namaz

— İkinci Kısım —

On İkinci Bölüm Sözlüğü / İkinci Kısım

Cemaatle namaz : Müslümanların bir araya gelerek ve topluca kıldıkları namaz.

Saf : Namazda bir hizada, düzgünce durmak.(Safların düzgünlüğü farz namazlarında istenmektedir.)

Cuma namazı : Cuma günü öğle vaktinde kılınan (erkeklerle farz) iki rekatlık namaz.

Sahih : Doğru, geçerli.

Rekat : Namazın bölümlerinden her biri.

Hutbe : Cuma ve bayram namazlarında, hocanın veya herhangi bir alimin, imamın, halka bilgi vermesi.

Sahabe : Peygamberimizin arkadaşları.

Tilavet secdesi : Kur'an'da 14 yerde geçen secde ayeti geldiğinde, kusursuz secde etmektir.

Fakih : Fıkıh bilgini.

Muktedi : İmama uyan.

Namaz

Cemaatle namazın hükmü

Buraya kadar cemaatle namaz, cuma namazı, teravih namazı, bayram namazı, misafir (yolcu/seferi) namazı, Cenaze namazı, hac, zekat gibi konuları A.Hamdi Akseki Hazretleri'nin İslâm Dini eserinden naklettim. İlâve edebileceğim konular olmadığı için, sizlere orijinaliyle naklediyorum. Çok az yerlerde müdahale ettim. Dili biraz ağır gelse de, yılmayalım. Bu girişten sonra konumuza dönelim.

1- Namazı Cemaatla Kılmak:

Beş vakit namazı tek olarak kılabilceğimiz gibi, cemaatle de kılabiliriz. Hattâ cemaatle kılmak erkekler için

sünnet-i müekkededir; bazısına göre vaciptir. Bunun farz olduğunu söyleyen fakihler de vardır.

Cemaatle kılınan namazın sevabı, yalnız başına kılınan namazlardan yirmi beş ve bir rivayete göre yirmi yedi derece fazladır. Onun için iki veya daha ziyade insan bir araya gelince namazı cemaatla kılmalıdır. Bir evde cemaatla namaz kılmak istenildiği takdirde ev sahibi ehil ise imamlığa onun geçirilmesi ve câmide vazifeli imamın geçmesi lâzımdır. Şâyet bunlar imamlığa başkasını geçirirse o da olur.

2- İmamda Aranılacak Vasıflar:

1) İmam olacak zâtın tam bir Müslüman olması lâzım. (İtikadı bozuk olanın imâmeti sahih olamaz.)

2) Akıl ve baliğ olmalı. (Akıllı olmayanın imameti sahih değildir; akıllı olup da baliğ olmamış ise yine onun imameti sahih olmaz. Çünkü çocuk üzerine namaz farz olmadığından, onun kıldığı namaz nafilidir. Cemaatin namazı ise farzdır, farz kılan nafîle kılana uyamaz.)

3) Erkek olmak (Kadın erkeğe imam olamaz, kadınların kadınlara imam olmasında bir sakınca yoktur. Hz. Aişe (r.a) kadınlara imamlık yapardı.)

4) Namaz sahih olacak kadar Kur'an-ı Kerim'den ezberlemiş olması lâzımdır.

3- Saflarının Düzeni ve Önemi:

Cemaat çok olup da cemaatle namaz kılınacağı zaman safların düzenine son derece dikkat etmek lâzım. Buna en fazla imam dikkat edecektir.

İmamdan başka bir tek erkek olursa, imamın sağına ve biraz geride durur. Soluna ve arkasına durmak mekrûhtur. Cemaat, bir kadın, bir erkek olursa, erkek imamın sağına, kadın arkasına durur. Birden fazla erkek olursa imamın arkasına dururlar.

Cemaatin tertibi bu sûretle olması lâzım geldiği gibi, safların düzgün, bir çırpıda olmasına ve bir safta bulunanların sık ve birbirlerine iyice yakın durmalarına dikkat edilmesi lâzım.

Peygamberimiz (s.a.v) safların düzgün ve sık olmasına dikkat husûsunda çok sıkı emirler vermiştir: "Saflarınızı güzel, düzgün yapınız, omuzlarınızı bir hizada tutunuz, aranızda açıklık bırakmayınız, açık yer görünce yavaşca, oradaki kardeşlerinizin omuzlarını sıvayarak safa sokulun." buyurmuştur. Binâenaleyh, imamın namaza dururken, safları düzeltin, demesi lâzımdır. Araya girmek için yanımıza gelen din kardeşimize hemen yer açmak bir görevdir. Namazda iken aramıza girmek isteyen bir adama yavaşcacık yer açmak namazı ifsâd etmez. Saf meselesi o kadar mühimdir ki, ikinci safta açık yer bulamayıp da birinci safta açık gören bir adam o açığı kapatmak üzere ikinci safı, saftakileri incitmemek üzere yarıp geçebilir. Bundan dolayı bir günah da yoktur.

(Bir hatırlatma: Namazda birlik, beraberlik ve düzen isteyen İslâm, namazdan sonra ayrılık ve düzensizlik ister mi? Bu konuyu düşünmek zorundayız.)

Câmiye giderek cemaatla namaz kılmaya mâni olan, cemaate gitmemeyi mübah kılan özürler:

Şu sebeplerden birisi bulunursa, cemaate çıkmaya mâni sayılır ve cemaate gitmemek de mâzur olur:

- 1) Hastalık
- 2) Âmâlık
- 3) Ayağı kesik olmak
- 4) Kötürüm olmak
- 5) Topal olmak
- 6) Fazla ihtiyar olmak
- 7) Yağmur ve çamur çok olması
- 8) Havanın çok sıcak veya çok soğuk olması
- 9) Çok karanlık olması
- 10) Mal veya can korkusu olması
- 11) Yolculuk üzere bulunması

12) Hastabakıcı olmak (Hastanın başından ayrıldığı taktirde hasta rahatsız olacaksa, onun başından ayrılıp da cemaatle namaz kılmaya gidilemez.)

- 13) Yemek sofrasının hazır olması
- 14) Abdesti sıkışması

İşte bu gibi özür ve sebepler olmadıkça cemaatle namazı terk etmemek lâzımdır. Bu sebeplerden biri bulunursa o zaman cemaate gitmeyerek evinde kılar.

İmamın arkasında namaz kılmak:

İmama uyup da onun arkasında namaz kılan kimsele-re "Muktedi" derler. İmama uymanın sahih olması için şu şartların bulunması lâzım:

- 1) Muktedi namaza başlarken hem namaza, hem de imama uymaya niyet etmelidir.

2) Muktedi imamın arkasında durur. Cemaat bir kişi olursa imamın sağına durur. Arkasına veya soluna durmak mekrûhtur.

3) İmamın, cemaatten İslâmî bilgi ve yaşantı olarak daha bilgili olması tercih edilmiştir. (Ama şart değildir)

4) İmam ile cemaatin kıldıkları aynı vaktin farzı olması gereklidir. Biri farklı, biri kaza namazı kılsa imama uyamaz. (Nafile kılan uyar.)

5) İmam ile cemaat arasında kadınların durması caiz değildir.

6) İmam ile cemaat arasında kayık geçebilecek dere, nehir; araba geçebilecek kadar bir yol veya iki saf sığacak kadar açıklık olmaması lâzım.

7) İmam bir gemide, cemaat da başka bir gemide bulunması gibi durumlarda imama uyulmaz.

8) İmama uymuş olan muktedi, imam tekbir aldıktan sonra tekbir alarak yalnız "Sübhanek" okur. Fatiha ve başka bir ayet okumaz. Şafiî Mezhebine göre ise herkesin fatiha okuması farzdır. İmam ile birlikte rükûya vardığı zaman "Sübhanek rabbiye'l-azim" der. İmam "Semiallahu lîmen hamideh" dedikten sonra muktedi "Rabbenâ leke'l-hamd", secdeye yattığı zaman "Sübhanek rabbiye'l-a'la" der.

Dört rekâtlı namazların iki rekâtındaki oturuşta yalnız "Ettahiyyatü", son oturuşta, "Ettahiyyatü" ile birlikte Sali, Barik ve Rabbenâ'yı da okur. İmam ile birlikte selâm verir.

9) İmama uymuş olan bir adam, tekbir alırken, rükûya varırken, rükûdan kalkarken, secdeye varırken, secdeden kalkarken, selâm verirken dâimâ imamdaki sonraya

kalacaktır.

10) İmamdanda evvel rükûdan başını kaldırmak veya secdeye gitmek, secdeden başını kaldırmak olmaz. Bunları Peygamberimiz (s.a.v) men etmiştir.

11) İmama uymuş olan bir adam rükûda üç defa "Sübhâne rabbiye'l-azim" demeden imam rükûdan doğru-lursa kendisi de hemen imam ile başını kaldırır. Tesbihleri tamamlamay-ı beklemez. Secde de böyledir.

12) Dört rekatlı namazın birinci oturuşunda "Ettahiy-yatü"yü bitirmeden imam üçüncü rekata kalkarsa, cemaat-tan olan zat, isterse imamlarla birlikte kalkar, dilerse "Etta-hiyyatü"yü tamamladıktan sonra kalkar.

13) Son oturuşta "Ettahiyyâtü"yü bitirmeden imam selâm verecek olursa cemaattan olan zât "Ettahiyyatü"yü bitirir, ondan sonra selâm verir.

14) Eğer salâvat ile duâları bitirmeden imam selâm verecek olursa, onları tamamlamadan hemen imam ile se-lâm verir.

15) İmam, namazın hangi rekatında olursa olsun, bir secde fazla yapacak olursa veya selâm vermek üzere otu-ruktan sonra unutarak ayağa kalkarsa, cemaat imama uy-maz. İmamın yanıldığını hatırlatmak için yüksek sesle "Sübhânallâh" yâhut "Allâhu Ekber" denir. Eğer imam he-men oturursa cemaat imam ile birlikte selâm verir ve sonra sehiv (yanılma) secdesi yaparlar.

16) İmam namazın sonunda oturduktan sonra kalktığı rekat için rükû ve secde yaparsa, cemaat imamı bekleme-yerek kendi kendilerine selâm verirler, imam namazın so-nunda oturmadan kalktığı vakit, zâit (ilave) rekatı secde

yapmadan evvel, selâm verirlerse namazları fâsid olur. İmam secde yaparsa hem imamın namazı, hem de cemaatin namazı fâsid olur.

17) İmam okurken tutulursa imamın arkasında bulunan cemaattan birinin devam etmesi lâzım. Yani sabah, akşam, yatsı, cuma, bayram ve terâvih gibi cehri (Fâtiha ve ayetlerin açıktan okunduğu) namazlarda imam sesli okurken tutulur ve okuduğunun devamı hatırına gelmezse; imamın arkasında bulunan cemaattan biri, onu, (yâni âyetin devamını) okuyup imama hatırlatması lâzım. Cemaattan biri bu sûretle hatırlatınca imam hemen alıp okur. Eğer bunu hatırlatan cemaatin hâricinden biri olur ve imam da onu okursa, namaz fâsid olur.

Eğer imam okurken tutulduğu vakit vâcib olan miktar okumuş ise, hemen rükûa gitmelidir. Vâcib olan miktârı okumamış ise, okuduğu âyetin devamında olan ve ezberinde bulunan başka bir âyete geçmeli ve cemaati hatırlatmaya mecbur etmemelidir. İmam durur durmaz cemaat söylemeye acele etmemelidir. İmam tekrar edip de hatırına getiremez ve rükûa da gitmezse o zaman söylemek lâzımdır.

18) İmam Fâtiha'yı açıktan okuduğu yerlerde Fâtiha bitince cemaat yavaşça "Amin!" der.

19) Muktedi (imama uyan kişi), imama her rekatta tam tamına yetişmiş ise imam ile beraber namazı bitirir selâm verir. Bir rekatin rükûunda (yani imam rükûdan doğrulmadan) imama uyumuş olan, o rekata yetişmiş olur.

20) İmama birinci rekatin rükûunda bile yetişememiş olan adam, o rekata yetişmemiştir. Binâenaleyh, son oturuşta yalnız "Ettahıyyâtü" (salâvatları da okuması evlâdır) okuyarak imamın selâmını bekler. İmam sağ tarafa selâm

verince kendisi selâm vermeyerek, "Allahu Ekber" deyip ayağa kalkar. Yetişemediği rekâtı yalnız başına kılar. Sübhâneke, Fatiha, zammî sûre okuyarak o rekâtı kıldıktan sonra oturup tekrar "Ettahiyyatü, Salli-Barik'i ve diğer duâları okuyup selâm verir.

21) İmama üçüncü rekatta yetişmiş olan bir adam da yine böylece, imam selâm verdikten sonra kalkarak, evvelki iki rekâtı yalnız başına kılıyormuş gibi Fâtiha ve sûre okuyarak kılar.

22) Dördüncü rekatta gelerek imama uymuş olan bir adam, imam selâm verdikten sonra ayağa kalkar. Sübhaneke, Besmele, Fâtiha ve bir sûre veya ayet okuyarak bir rekât kılıp oturur. "Ettahiyyatü" okuyup tekrar kalkar; Besmele ve yalnız Fatiha, zammi sûre veya ayet okuyarak rükû ve sücûttan sonra tekrar kalkar. Besmele ve yalnız Fâtiha ile üçüncü rekâtı da kılarak rükû ve sücûttan sonra oturur. Et-tahiyyatü, Allâlümme Salli, Allâhümme Bârik, Rabbenâ Atinâ... Dualarını okuyarak selâm verir.

23) Üç rekatlı olan akşam veyâhut vitir namazlarının üçüncü rekâtında imama uymuş olan bir adam, imam selâm verdikten sonra kalkarak Fâtiha ve sûre veya âyetle bir rekât kıldıktan sonra oturur. "Ettahiyyâtü"yü okur. Bundan sonra kalkıp yine böylece ikinci rekâtı da kılarak oturur. "Ettahiyyâtü" ve diğer duâları okuyup selâm verir.

24) İmama rükuda yetişmek isteyen bir adam tekbir aldıktan sonra "Sübhaneke"yi okumayarak hemen rükû'a varır. Ayrıca rükû tekbirine de ihtiyaç yoktur.

Şayet imam ile namaza başladığı halde, namaz esnâsında otururken uyur ve namaz bittikten sonra uyanırsa geçirdiği rekâtı imamın arkasında duruyor gibi Fâtiha ve sûre

okumaksızın tamamladıktan sonra selâm verir.

25) Safta yer var iken saf ardında yalnız durmak mek-rûhtur. Yukarıda izâh olunduğu üzere safta sıkışık durup, açık bırakmamak, safları düz yapmak sünnettir. Namazın sonunda imamın cemaate dönmesi, dua ve nasihat etmesi sünnettir. Hiçbir şey söylemeyecekse dönmesi gerekmez.

26) Yalnız başına veyâhut cemaatle namaz kılarak namaz bitip de selâm verdikten sonra: "Allahümme! En-te's-selâmü ve minke's-selâm. Tebarekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikram." der ve Hz. Peygamber'e salât ve selâm getirir. Yâni: "Allahümme! Salli alâ Seyyidinâ ve Nebiyyinâ Muhammedin ve alâ âli Seyyidinâ Muhammed," der. Bundan sonra: "Sübhanellahi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-aliiyyi'l-azim." der. Bundan sonra Eûzü-Besmele ile Ayete'l Kürsi'yi okuyup sıra ile otuz üç defa "Sübhanallah", yine otuz üç kerre "El-hamdü lillâh", otuz üç defa "Allahu Ekber" dedikten sonra "Lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerike leh. Lehü'l-mülkü ve lehu'l hamdû ve hüve alâ külli şey'in kadîr." deyip elleri göğüs hizâsına kaldırır; göğse doğru açarak ve avuçları yüzüne doğru biraz meyilli tutarak bildiği duaları veyahud bildiği başka bir duayı okur:

"Övmek ve övülmek Rabb'ul-âlemin olan Allah'a; salat ve selâm, kulun Muhammed'e ve bütün ailesine ve ashabınadır."

"Allah'ım! Takat getiremeyeceğimiz, geriye çevirmeye muktedir olamayacağımız şeylerden; dünya ve ahiret işlerimizde darlıktan, gam ve keder verecek mukadderattan, düşmanı sevindirecek şeylerden sana sığı-mırız. Bunları bizden ırak eyle Yâ Rab!."

“Allah’ım! Bütün işlerde sonumuzu güzel yap ve bizi dünyanın gam ve kederlerinden; ahiretin azabından emin eyle, salim kıl.”

“Allah’ım! Günahlarımızı ört ve bizi esirge, bizden razı ol, ibadet ve taatlarımızı kabul et; cennet ve cemalinle müşerref kıl, cehennemden kurtar. Dünya ve ahirete ait işlerimizi düzelt. Seni hatırlamak, sana şükretmek ve iyi ibadet yapmak için bize yardım et.”

“Bizi rahmetinle yargılamaya sebep olacak, mağfiretine götürecek şeyleri ve bütün günahlardan uzak kalmamızı; her iyiliği, hayır ve taatın hepsini elde etmemizi ve nihayet cennete girmek ve nardan kurtulmakla saadete kavuşmamızı senden ister ve niyaz ederiz Allah’ım!”

“Ey Yüce Allah’ım! Bizim için bir günah bırakmayıp hepsini afv ü mağfiret et! Bize gam ve keder verecek hiçbir şey bırakmayıp bizi ferahlandır. Bütün borçlarımızı ödeyecek kudret ve kuvvet ihsan eyle, dünya ve ahiret için sevdiğimiz şeylerden senin razı olacağın ne varsa hepsini lütuf ve kereminle ihsan eyle. Ey merhametlilerin en merhametlisi olan Allah’ım.”

“Allah’ım! Bize dünyada ve ahirette dirlik, düzenlik, iyilik ve güzellik ver; bizi rahmetinle yargılayıp nârın azabından korusun; Ey merhametlilerin en merhametlisi!..”

“Beni, anamı ve babamı ve bütün mü’minleri hesap görüleceği gün rahmetinle yargıla, ey rahmeti bol olan Allah’ım! Salat ve selâm, bütün Peygamberler üzerine, hamd ve senâ da yalnız Rabbü’l-âlemin’edir.”(Bu dualar Hz. Peygamber’den sahih olarak nakl olunmuştur.

Hadis kitaplarındaki sahih hadislerdendir. Manâları çok geniştir. Peygamberimiz bunların okunmasını çok tavsiye etmiştir.)

Şu da sünnetle gelen duâlardandır. Sabah ve akşam ve her namazın arkasında okumak müstehabdır:

Bu dua Peygamberimiz (s.a.v)'in eşi Hz. Aişe (r.a)'ye öğrettikleri duadır. mânası çok kapsamlıdır. Bu duayı okuyan dünya ve ahirette gerek şahsına ve gerek başkalarına iyilik getiren ne kadar hayırlı şeyler varsa onların hepsini Allah'tan istemiş ve her çeşit kötülükten Allah'a sığınmış olur. Aynı zamanda dünya ve ahiret saadeti için peygamberlerin Cenab-ı Hakk'tan istemiş olduğu ne kadar şey varsa onları da istemiş, dünya ve ahiret saadetine engel olan şeylerden de Allah'a sığınmış olur.

“Allah’ım! Cismanî ve rûhanî, malî ve bedenî görünür, görünmez, dünyaya ve ahirete ait, bildiğim ve bilemeyeceğim ne kadar hayır ve iyilik varsa onların hepsini senden isterim. Dünyaya yahut ahirete ait bildiğim ve bilemeyeceğim ne kadar şer varsa onların hepsinden sana sığınırım; onları benden uzak etmen için sana yalvarırım.

Ya Rabb! Ey her şeye kadir Allah’ım! Senden cenneti ve onun bütün nimetlerini ve beni ona yaklaştıracak sözlerde ve işlerde bulunmamı senden isterim .

Dünyevî, uhrevî, hissî ve manevî ateşten ve ona yaklaştıracak olan sözden ve işten sana sığınırım, beni bunlardan koru ey kudret sahibi olan Yüce Allah’ım! Kulun ve rasulün Muhammed (s.a.v)'in senden istemiş olduğu hayrın hepsini ben de isterim; onun sana sığındığı her şeyden ben de sana sığınırım. Ya ilâhe'l-âle-

min! Dünya ve ahirete ait benim için takdir buyurdu. Şu şeylerin sonunu hayır ve salâh kılmanı senden dilerim. Ey rahmeti bol Allah'ım!"

Kutuplarda namaz nasıl kılınır?

Bazıları; "Sanki, biz kutuplara mı gideceğiz ki, oradaki namazı merak edelim?" derken, bazıları da kasıtlı olarak "Kutuplarda namaz nasıl kılınacak?" diye sormaktalar. 6 ay gece, 6 ay gündüz olan yerde şehir, devamlı yaşayan aileler yokmuş. Öyle de olsa biz yine de, kıyı kutupları için konuyu ele alalım. İslâm'ın cevap veremeyeceği soru, çözemeyeceği problem yoktur.

Allah, bize öyle bir din vermiş ki, milimetrik hesapların dili olsa bu dinin karşısında nasıl şaşkına döndüklerini bize anlatırlardı.

Allah (celle celâluhü) yarattığı âlemi çok iyi bilen olduğundan, kurallarını bir düzen içinde sunmuş.

Dünyanın her tarafında bildiğimiz gibi mevsimler ve günler değişik. Eğer, Allah'u Tealâ, her bölgenin namaz vaktini, oruç vaktini ayrı ayrı bildirmiş olsaydı, belki de Kur'an sadece bu vakitlerin anlatımıyla dolardı. Böyle yapmamış Allah kuralları koymuş. O kurallar nerede varsa oradakilere o ibadet farz olmuş. Nerede yoksa farzlar kişilerden düşmüş.

Meselâ; Oruca başlama vaktini (imsak), karanlığın kalkmaya başladığı, siyahla beyaz ipliğin ayırt edilmesi halini ölçü vermiş. Ayet şöyle diyor:

"... Şafağın beyaz ipliği siyah iplikten ayırt edinceye kadar yiyin için. Sonra gece oluncaya kadar oruçlu durun..." Bakara/187

Bir yerde, karanlıktan çıkma veya imsak vakti diye bir

vakit yoksa oruç vakti de yok demektir... Güneşin batması yoksa, iftar da yok demek olur. Bunu İslâm İlmihali'nden okuyalım... "Bu gibi yerlerde namaz kılma meselesinde biri fetva, diğeri ihtiyat ve takva diye bileceğimiz iki görüş var.

Birinci görüşe göre: Namazın sıhhati için vakit şarttır. Vakit girmedikçe, namaz mükellefiyeti tahakkuk etmez. Çünkü fıkıh usulünün umumî kaidesine göre: "Namazın sebebi vaktin girmesidir. Vakit girmeyince, sebep yoktur. Sebep olmayınca da namaz olmaz." (1)

Yine ilahi bir hikmettir ki, nafilâ namaz kılmak isteyenler için farz namazları için gerekli olan şartlar olmadığından kutuplardaki kişiler istedikleri zaman namaz kılarlar. Nasıl olsa, nafilâ namazda Allah'ın namazı... Nasıl olsa, nafilâ namaz için zamanın girmesi, güneşin doğması gibi bir problem yok ve nafilâ namaz da Allah'a kılınıyor.

Buna rağmen, bu konu hakkında bir görüş daha var.

İkinci görüşe göre: Namaz ve oruç gibi konularda bazı alimlerin görüşü var. Kutuplarda yaşayanlar isterlerse, kendilerine en yakın yerdeki beş vakit namaz takvimine göre ayarlayıp namaz kılarlar. Bu görüşü ileri sürer alimlerin dayandıkları delil, adı geçen esere göre şudur:

Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurur. "... Bir sene kadar uzun sürecek deccal günlerinde namaz vakitleri takdir edilir." (2) Yani alimlerin kıyasıyla tespit edilir. Buna Allah izin vermişse kimin karışmaya hakkı var?

(1) İslâm İlmihali, Mehmet Dikmen, Sh. 257, Cihan Yayınları, 1994 İstanbul

(2) A.g.e., Bu hadis-i şerifin kaynağını Merakı'l-Felâh sh. 53, İstanbul 1357 olarak vermektedir.

Bu hadis-i şerife göre, çok önemli mazeret (Deccal günleri) olduğu zaman, demek ki, namaz vakitleri, yine Allah'ın müsaadesiyle değiştirilebilirmiş.

Yeter ki, kul Rabbine secde etmek istesin. Secdenin bir sebebi de Allah'ın huzuruna durmak değil mi?

Burada benim dikkatimi çeken şey, Türkiye'deki bazı insanların ikide bir kutuplardaki namazı sormalarıdır. Bu insalara sorsak, kendi evinde kıblenin ne tarafta olduğunu bilmez. Türkiye'de hangi namaz hangi saatte kılınır bilmez, ama tutar kutuplardaki insanların namazını kara kara (!) düşünür.

Kur'an'ın İbrahim Sûresini tekrar hatırlayalım. “..Onlar, İslâm yolunda hata ararlar...” Öyle olmasaydı, kutuplardaki, Afrika'daki aç insanları sormak yerine, neden ordaki insanların namazını sorsunlar ki? Bunlar namaz kılmaya çok mu bayılıyorlar? Değil kutuplar, dünyada namaz kılan bir kişi kalmamış olsa bu soruyu türetenler çok mu üzülürler dersiniz?

Cuma namazı

Cuma namazı farzdır ve iki rekattır. Farziyyeti Kur'an, sünnet ve icma ile sabittir. Öğle namazı vaktinde ve cemaatle kılınır. Dördü farzdan evvel, dördü farzdan sonra olmak üzere sekiz rekat sünneti vardır. Vakit girdikten sonra evvelâ dört rekat sünnet kılınır. Ondan sonra ikinci defa olmak üzere câminin içinde, yâni namaz kılınan yerde, bir ezan okunur. Ezandan sonra hatip minbere çıkarak hutbe okur. Hutbeden sonra hatip mihrâba geçerek imam olur ve cemaatle iki rekat cuma namazı kılınır. Bu i-

ki rekat farzdan sonra dört rekat daha sünnet kılınır. Bu dört rekatten sonra (1) iki rekat da vakit sünneti kılar.

Cuma namazının farz olmasının şartları:

Cuma namazı herkese farz değildir. Cumanın farz olması için, namazın yukarıda yazdığımız şartlardan fazla olarak, birtakım şartlar daha vardır. O şartlar şunlardır:

1- Erkek olmak (kadınlara farz değildir, fakat kadın cuma namazı kılmak isterse kılar.)

2- Cumaya gitmek için hür ve serbest olmak (Dinsiz devletlerde, cuma namazına izin verilmeyen memur hür sınıfına girmez. Dolayısıyla o sadece öğle namazından sonraki olur.)

3- Yolcu olmayıp mukim olmak

4- Hasta olmayıp, sıhhati yerinde olmak

5- Âmâ olmamak

(1) Cuma namazından sonra cumanın son sünneti niyetiyle dört rekat sünneti müekkedeyi kıldıktan sonra âhir zuhur niyetiyle dört rekata şu sûretle niyet eder: "Vaktine yetişip hâlâ edemediğim, üzerimde sabit olan âhir zuhur kılmaya niyet ettim." Bu dört rekatın her rekatında Fatiha'dan sonra sûre veya ayet okumak, iki rekattan sonra ilk oturuşta yalnız "Et-tehiyyetü'yü okuyarak üçüncüye kalkmak evladır. Bundan sonra "Vakit sünneti" niyetiyle iki rekat kılmak da evladır.

Not: Zuhri ahir namazı, ayet ve sünnetle gelen bir namaz değildir. Türkiyeli Müslümanların dışındaki müslümanlarda bu namazı bilmezler. Osmanlı uleması, cumanın sıhatinin şartları yerine gelmezse hiç olmazsa öğlen namazı yerine geçsin diye böyle içtihad etmişler.

6- Sağlıklı olarak yürüyebilmek

7- Namaza gitmeğe mâni ve gitmemeyi mübah kılan bir özrü bulunmaması

Kendisinde bu şartlar mevcut olanlara cuma namazı farzdır. Bu şartlar bulunmayanlara farz değildir. Kadınlara, hastalara, camiye gitmekle hastalığı artacak olanlara, hasta bakıcılara, düşkün ihtiyarlara, yolculara, gözsüzlere, kötürümlere, hürriyeti kendi elinde olmayanlara, cumaya gittiği vakit muhakkak sûrette, her ne şekilde olursa olsun bir zarar görecektir olanlara cuma namazı farz değildir.

Böyle olanlara şeriatin müsâadesi vardır. İsterlerse evlerinde oturup öğle namazını kılarlar. İsterlerse cumaya giderek cuma namazını kılarlar.

Cuma namazının sahih olmasının şartları:

Cuma namazının farz olması için bâzı şartlar olduğu gibi, sahih olması için de birtakım şartlar vardır:

- 1- Cuma namazını öğle namazı vaktinde kılmak
- 2- Namazdan evvel hutbe okumak
- 3- Cuma kılınan yerin herkese açık olması
- 4- İmamdan başka en aşağı üç erkek cemaat bulunması (Bu görüş Hanefî Mezhebine göredir.)

(İmam-ı Ebu Yusuf'a göre iki erkek dahi olsa yine sahihtir.)

5- Cuma namazını kıldırmak için vazife sâhibi, yani, cumayı kıldırmaya resmen izinli bir kimse olması (Cuma namazı kıldırmaya resmen görevli olanlar, kendi yerlerine başkasını koyabilirler.)

6- Cuma kılınacak yer, şehir veya şehir hükmünde olması

Cuma namazı farz ve bunun farziyyeti Kur'an'la, sabittir. Bunun için, hem şehirlerde, hem köylerde cuma namazı kılınır.

Hutbenin hükmü:

Hutbenin hükmü Cenâb-ı Hakk'ı zikirden ibarettir. Bir tesbih veya hamd veya Kelime-i Tevhid ve tekbir gibi, Cenâb-ı Hakk'a mahsus olan bir zikir ile yetinmek caiz olsa da, sünnet terk olunduğundan mekruhtur. Hatta Ebu Yusuf ve İmam Muhammed'e göre buna hutbe denmez. Hutbe, hutbe denecek kadar uzun bir zikirdir.

Hutbenin iki özelliği vardır: Birincisi hutbe; Müslümanlara (günlük konularda) nasihat etmektir, ikincisi, hutbe Müslümanlara duadır.

Hutbenin şartları:

- 1) Vakit içinde olması
- 2) Namazdan önce okunması
- 3) Hutbe niyetiyle okunması
- 4) Cemaat huzûrunda okunması
- 5) Hutbe ile namaz arasına başka bir şey sokulmaması

Hutbenin Sünnetleri:

1) Hatip, hutbeye başlamadan evvel minber tarafında bulunması

2) Minbere çıktığında cemaata dönüp oturması ve okunacak ezanı dinlemesi

3) Hatibin huzurunda ezan okunması

4) Ezandan sonra hatip cemaat karşısında her iki hutbeyi ayakta okumak (Mâlikî ve Şâfiî Mezheplerine göre hatibin hutbede ayakta durması vaciptir.)

5) Birinci hutbeye Allâh'a hamd ve senâ, (El-Hamdü li'llah) ile başlamak.

6) Kelime-i Şehadet ve salâvat getirmek,

7) Müslümanlara dünya ve ahiretlerine yarayacak, onları dünya ve ahirette saâdete kavuşturacak vaaz ve nasihatlerde bulunmak

(Dünyanın siyasi ortamı, ticaretle dürüstlük, çocuk eğitimi, kadına adaletle davranılması, akraba ve komşu hakları... gibi.)

8) Eûzü-Besmele ile bir ayet okumak

9) Hutbeyi ikiye ayırmak ve iki hutbe arasında birazcık oturmak (Bir rivâyete göre üç âyet okuyacak kadar oturmak.)

10) İkinci hutbeye de, evvelki hutbe gibi, hamd ile, salât ile başlamak

11) İkinci hutbeye Müslümanlara mağfiret, âfiyet ve yardım dilemekle başlamak

12) Her iki hutbeyi uzatmayıp kısa tutmak (ikinci

hutbede imam sesini biraz kısması)

13) Hutbeyi, cemaatin işiteceği bir sesle okumak (Hutbe okunurken, cemaatin, namaz kılması konuşması ve sağa sola bakması mekruhtur.)

Şart ne olursa olsun cumaya gidemeyen kimselerin o gün şehirde bulunması halinde cuma vakti cemaatle öğle namaz kılmaları tenzihen mekruhtur. Fakat cuma namazı kılınmayan köylerde cuma günü öğle namazını cemaatle kılmaları caizdir.

Özrü olanların cuma günü öğle namazını cuma namazı kılındıktan sonraya bırakmaları sünnettir. Cuma namazı kılınmadan evvel kılarlarsa mekruhtur. İmama teşehhüde veya sehiv secdesinde yetişebilmiş olanlar, imam selâm verdikten sonra cumayı tamamlarlar. Cuma namazının herhangi bir bölümünde, vevleki secdesinin teşehhüdünde olsun, imama yetişebilenler cuma namazına yetişmiş sayılırlar, sahih olan budur. Birinci ezanı işitenlerin alış verişi bırakıp cumaya koşmaları vacipdir.

Cuma günü Müslümanlar için bir bayramdır. Perşembe günü akşamdan itibâren cuma hazırlığı yapmak, çoluğunu, çocuğunu yıkayıp temizlemek, tırnaklarını kesmek, cuma için yıkanmak İslâm âdâb ve ahlâkındandır. Camiye giderken temiz elbiselerini giymek, güzel kokular sürünmek de böyledir. Bunlara çok dikkat etmek lâzım. Peygamberimiz (s.a.v.) bunlara çok ehemmiyet vermişlerdir. Her cuma günü cuma için gusletmenin fazileti hakkında Peygamberimiz (s.a.v.)'in çok mühim emir ve tavsiyeleri vardır.

Mühim bir ihtar:

Peygamberimizin şu hadis-i şerifine çok dikkat etmek lâzım: "...İmam, kendisine uyulsun diye imam edilir. Öyleyse ona muhâlif iş yapmayın, o rükûya vardığı vakit rükûya varınız; başını kaldırdığı vakit siz de başınızı kaldırınız, "Semiallahü limen hamideh" dediği vakit "Rabbenâ leke'l-hamd" deyiniz...

İbn-i Mes'ud, imamından evvel davranan (başını kaldırıp indiren bir muktediye (imana uyana) bakarak: "Sen, ne yalnız kıldın, ne imama uydun." demiştir. Yani, tenkit etmiştir.

* * *

Ufka açılan sayfalar

Sürprizin Böylesi

Namaz mü'minin miracıdır. Namaz Allah ile buluşmadır.

Değerli okuyucularım, hazır konu gelmişken, size yaşanmış benim için ilginç olan bir olayı anlatayım mı? Eminim “anlat” diyorsunuz.

Fransa’da M.G. Kadın Kolları Başkanı Hatice Şahin anlattı.

İki Fransız kız kardeş varmış. Birisi üniversitede okumak için Pakistan’a öteki kardeş de Londraya gitmiş. Pakistan’da okuyan Fransız kardeşlerden biri, Müslüman kadınların hep zulüm altında inletildiğine, yüzlerinin hiç gülmediğine inanıyormuş. Sınıf arkadaşı (galiba) evli olan genç tesettürlü bir hanım varmış. O hanımın yüz hatlarında mutluluk gördükçe, güldüğüne şahit oldukça şaşırıyormuş. Bu şaşkınlığı o kadar had safhaya ulaşmış ki, Müslüman ve de tesettürlü olan arkadaşı gülerken sormuş:

– Sen neden gülüyorsun?

Genç kadın cevap vermiş:

– Neden gülmeyeyim? Gülmemem için bir sebep mi var?

— Bilmem. Ben Müslüman kadınların gülemeyeceğini biliyordum da.

Ne diyeceğini şaşırان Müslüman kadın Fransız kıza, kadının iyi bir dindar erkekle evlenmesi halinde mutlu olacağını uzun uzun anlatmış.

Aradan aylar geçmiş. Birgün başka bir Müslüman ve erkek arkadaşı ile aynı parkta oturuyorlarmış. Galiba, Fransız kız gidip ona dersleriyle ilgili sorular sormuş. (Burası aklımda net değil) genç cevaplar vermiş. Derken genç:

– Bana on dakika kadar izin verir misin? Gidip hemen geleceğim, demiş. Çok geçmeden genç gidip, gelmiş. Genç kız sormuş:

– Ne işiniz vardı?

– Biriyle buluştum. Bir randevum vardı, demiş.

Genç kız, bu kadar önemle gidilen ve kısa sürede dö-nülen randevuyu çok merak etmiş.

– Bir mahsuru yoksa sorabilir miyim, kiminle buluş-tunuz, randevunuz kiminleydi, demiş.

Genç cevap vermiş:

– Allah ile buluştum. Randevum onunlaydı. Onunla buluşmak anlamına gelen namazı kılmak için gittim, kıldım ve geldim, demiş.

İşte o bir kelime kızın kalbine işlemiş. Allah ile buluşmak, Allah'a verilen randevu.

Çok geçmeden Fransız kız Müslüman olmuş. Üstelik örtünmüş de.

Tatil dönemi gelmiş, uzun bol pardesü ve başörtülü olduğu halde, (Londra'da veya Fransa'da) kız kardeşine randevu verdiği yere gelmiş. İçinden düşünüyormuş. Şimdi kardeşim beni görünce kıyameti koparacak. Çok kızacak... Fenalık geçirecek...

Heyecanla buluşacakları yere gelince ne görse iyi Londra'da okuyan kız kardeşi de kapanmamış mı? Meğer o da aynı şeyleri düşünüyormuş. Birbirlerine sarılmış, dakikalarca ağlamışlar. Bu genç kızlar biri Hatice diğeri de Meryem ismini almış.

Bu yazıyı yazarken, Hatice Şahin'le görüştük. Meryem beni sormuş. Çok memnun oldum. Hayırlı yolculuklar kızlar. İnşallah, son durağa gidinceye kadar, ara istasyonda inmeye kalkışmadan yolunuza devam edersiniz.

İşte böyle dostlar. Çok hoşuma giden bu genç kızların hidayetini sizde duyun istedim. Londra'daki nasıl hidayete ermiş, onu bilmiyorum.

Size de Allah ile hayırlı buluşmalar diliyorum. Randevunuze sadık kalın.

Namaz hakkında kısa kısa

Namazda huşû

* Namazda huşû içinde olabilmenin bazı şartları var. Öncelikle Allah'ı sevmek sonra da korkulabildiği sınıra kadar korkmak gerekiyor. Bunlarla bitmiyor. Meselâ, huşû içinde namaz kılmanın birkaç sebebi daha var.

1) Kur'an okumak. (Bazen Arapçasıyla bazen ana dilimizle mealini okumak. Arapçasıyla okuyamayanlar, tercümesini okuyabilirler.)

2) Zikir yapmak. (Günde hiç olmazsa, yarım saatten bir saate kadar -veya daha fazla- zikir yapmak.)

3) İşe yaramaz konuların konuşulduğu ve Allah adının anılmadığı ortamdan uzak durmak

4) Sıhhate dikkat etmek

5) Tefekkürü artırmak, tefekküre zaman ayırmak

* Namazla ilgili birkaç ayet:

“Mü’min erkeklerle mü’min kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder kötülükten alıkoyarsa, namazlarını kılarlar, zekatlarını verirlerse, Allah ve Rasulüne itaat edenlerse, Allah bunlara rahmet edecektir. Allah Azîz’dir, Hakîm’dir. (Bu emirleri yerine getiren) mü’min erkek ve kadınlara Allah altından ırmaklar akan cennet sözü veriyor. Onlar orada sonsuza kadar kalacaklar. Adn cennetlerinde tertemiz mekanlarda kalacaklarının sözünü de veriyor. Allah’ın, kullundan memnun kalması ise, hepsinden daha büyüktür. Kul için en büyük başarı budur.” Tevbe/71-72

Dikkat! Allah söylüyor!

*** “Rahman ve Rahim Allah’ın adıyla.**

Hiç şüphe yok ki, mü’minler kurtulmuştur. Kurtulmuş olan mü’minler, namazlarını huşu içinde kılanlardır. Onlar boş işlerden, lüzumsuz sözlerden yüz çevirirler. Zekat vermek için uğraşırlar.” Mü’minun/1-4

Namaz hakkında sorular ve cevaplar

Namazda gülmek

Soru: Namazda gülmek namazı bozar mı?

Cevap: Gülme sesini duyan olursa, yani birinin duyacağı kadar sesli gülmek namazı bozar. Kişinin kendisi bile duysa gülme sesini fark etmez.

Soru: Gülümseme namazı bozar mı?

Cevap: Hayır. Fakat böyle bir ortamın oluşmamasına dikkat edilmeli.

Namaz kılarken kapının çalınması

Namaz kılarken kapı veya telefon çalıyor olsa, önemli bir kişiden (veya bir olay hakkında) haber bekleniyorsa, kapı çalan kişiye kapı açılmaması halinde fitne olabilecek bir durum varsa, namazın neresinde olursak olalım selâm verip, sonra da yeniden aynı namazın başından başlayabi-

liriz.

Soru: Başkasına su döktürerek abdest aldırma caiz mi?

Cevap: İhlâslı insanlar, sıhhatleri yerindeyse böyle bir şeyi kaidede yaptırmaz. Ayrıca, böyle abdest almak sünnete aykırıdır. Yaşlı ve hastalar müstesna. Hastaları su ısıtmak, abdest suyunu dökerek onlara abdest aldırma, derecesini bilmediğimiz çok farklı bir ibadettir, sevaptır.

İmtihan Soruları

- 1) İstihâre namazı nedir?
- 2) Sehiv secdesi nedir?
- 3) Teşehhüd miktarı nedir?
- 4) Tekbir ne demektir?
- 5) “Eûzu billahi min’eş-şeytan’ir-racîm”ın manâsını söyler misiniz?
- 6) Ebu Leheb kimdir?
- 7) Mukim olmak ne demek?
- 8) Hutbe ne demektir?
- 9) “Rabb”i açıklayınız.
- 10) Rekat ne demektir?

Bu soruların hepsini bilmezseniz, üzgünüm; ama (eğer kitabı ders olarak çalışıyorsanız) geri dönmeniz gerekiyor.

Bayramların
ruhu unutturulup,
şeker ön plana
çıkartılıyor; ve şeker
bayramı deniyor.
Böyle bir karanlıkta
hâlâ bir mum
olmayacak mıyız?

On Üçüncü Bölüm

NAMAZ

— Üçüncü Kısım —

On üçüncü Bölüm Sözlüğü / Üçüncü Kısım

Bayram Namazı : Senede iki defa kılınır ve iki rekâttır.
(Ramazan ve Kurban Bayramı)

Zilhicce : Hicri aylardan biri.

Teşrik Tekbiri : Kurban bayramının arife gününden itibaren (sabah namazından sonra) başlayarak bayramın son gününe kadar, her farz namazdan sonra okunur. Teşrik Tekbiri şöyle okunur: “Allahu Ekber, Allahu Ekber, Lâ ilâhe illallahu vellahu ekber. Allahu Ekber ve lillâhil-hamd.”

Tilavet Secdesi : Okuma secdesi, Kur'an'da 14 yerde secde ayeti vardır. Bu secde ayetleri okunduğu zaman yapılan secdeye tilâvet secdesi deri.

Şükür Secdesi : Tekbir getirerek yapılan rükûsuz secde. (Bir şeyden dolayı sevinince yapılır. Allah'a teşekkür anlamındadır.)

Tabiyyat'ül-Mescid: Bir camiye girildiğinde Allah için kılınan iki rekatlik namaz.

Bayram Namazları

Bayram namazı,

Cuma namazı farz olanlara senede iki bayram namazı kılmak da vaciptir.

Ebu Dâvud'un Enes (r.a)'den rivâyet ettiği bir hadis-i şeriften anlaşıldığına göre, hicretin birinci senesinde kılınmıştır. Cuma için lâzım olan şartlar, bayram namazları için de lâzımdır. Bayram için hutbe okumak sünnettir ve namazdan sonradır. Hutbe okunmasa da bayram namazı sahîb olur.

Bayram namazı iki rekattır. Bu da cemaatle kılınır. Güneş doğup da iki mızrak kadar yükseldikten sonra (ke-rahât vakti çıkınca) bayram namazının vakti girer. Vakit girince cemaat saf olarak, "Niyet ettim bayram namazını kılmaya, uydum imama." diye niyet eder. İmam "Allâhu Ekber" deyince cemaat da ellerini kaldırıp tekbir alır. Bu,

iftitah tekbiridir; ve her namazda vardır. Ondan sonra herkes içinden Sühaneke'yi okur. Sonra imam biraz ara ile, arka arkaya ellerini kulaklarına kaldırıp açıktan üç kere tekbir alır. Cemaat da öyle yapar. Birinci ve ikinci tekbirlerde eller yan tarafa salınır ve üçüncüden sonra göbeğin üstüne bağlanır. Bunlara zevâid tekbirleri denir.

Bundan sonra imam "Eûzü-Besmele" çeker. Sonra Fâtiha ve Zammî sûre okur. Bundan sonra imam ile rükû ve secde yapar ve ikinci rekata kalkarız. İkincide imam içinden besmele çekerek Fatiha ve sûreyi açıktan okur. Sûre bitince birinci rekatta olduğu gibi üç kere tekbir alınır. Bunlara da zevâid tekbirleri denir. Üçüncüden sonra eller bağlanmadan rükû sonra secde yapılır. Secdeden sonra oturulup Ettehiyyatü, Salâvat ve Rabbenâ duâları okunarak selâm verilir. Selâmdan sonra hatib, Bayram hutbesini okur. Ramazan Bayramı ise, hutbede sadaka-i fitrın ahkâmını (hükümlerini) açıklar. Kurban Bayramı ise, kurbanın ahkâmını, teşrik tekbirlerini (Kurban Bayramında getirilen tekbirler.) söyler.

İmam, birinci rekatta zâid tekbirlerini unutarak Fatiha okurken veya Fatiha'yı bitirdikten sonra hatırına gelirse tekbirleri alıp tekrar Fâtiha okur. Eğer kıraatini bitirdikten, yâni hem Fatiha hem sûreyi okuduktan sonra hatırına gelirse tekbirleri alır; fakat kırâatını çevirmez.

Rükûda hatırına gelirse ellerini kaldırmadan rükûda tekbir alır; rükûdan sonra hatırına gelirse tekbir almaz. İmam birinci rekâtın zâid tekbirlerini alarak okumaya başladıktan sonra imama uymuş olan kimse iftitah tekbirinden sonra Sühâneke okumayarak üç tekbir alır. Eğer imama birinci rekâtın rükûnda yetişir ve imam rükûdan doğrulma-

dan imama erişebileceğini aklı keserse, Bayram namazının zâit tekbirlerini ayakta alarak sonra rükûya gider. Ayakta tekbir aldığı takdirde imama rükûda erişemeyeceğinden korkarsa ayakta yalnız iftitah tekbirini alarak hemen rükûya varır. Rükûda tesbihleri okumayarak, "Sübhane Rabbiye'l-azim" demeyerek ve ellerini kaldırmaksızın imam rükûdan kalkmadan evvel üç tekbir alır. Yani bayram namazının zâid tekbirlerini rükûda alır. Eğer bayram namazının tekbirlerini rükûda tamam etmezden evvel imam rükûdan doğrulursa tekbiri bırakıp imama uymak lâzımdır. Rükûya yetişemezse tekbir getirmesi gerekmez.

Eğer imama birinci rekatta yetişemeyip ikinci rekatta yetişirse imam selâm verdikten sonra ayağa kalkıp birinci rekâtı kılar.

Şu kadar ki, zâid tekbirleri, Fatiha ve sûreyi okuduktan sonraya bırakır. İmama teşehhüde yetişmiş ise, yine imama uyar. İmam selâm verdikten sonra ayağa kalkarak tekbirleriyle beraber her iki rekâtı kılar.

Teşehhüdde cemaate yetişememiş olan adam yalnız olarak Bayram namazı kılamaz.

Bayram namazının ertelenmesi

Bayram namazı hiçbir özür yok iken ikinci güne bırakılmaz. Eğer bayram olduğu ancak öğleden sonra anlaşılırsa ve bundan dolayı birinci gün namaz kılınamazsa ikinci günü kılınır. Kurban Bayramı namazı bir özür dolayısıyla üçüncü günü öğleye kadar bırakılabilir. Fakat özürsüz bırakmak mekrûhtur. (Şimdi hesapla bayram günleri evvelden ilân edildiği için Bayram günü evvelden bilinmiş olunur.)

Teşrik tekbirleri:

Zilhicce ayının dokuzuncu, yani Kurban Bayramı arefe günü sabah namazından itibaren, on üçüncü günü yani, bayramın dördüncü günü İkinci namazına kadar her farz namazın selâmından sonra teşrik tekbirleri almak vaciptir.

Bu tekbir cemaate, yalnız kılana, şehirliye, köylüye, mukim olana, yolcu olana, erkeğe ve kadına vacibtir. Selâmdan sonra unutarak söz söyler yahut namaz kıldığı yerden ayrılırsa tekbir almaz. Teşrik tekbirinin aslı şudur: Allahu Ekber, Allahu Ekber. Lâ ilâhe illâllahu vallahu Ekber. Allahu Ekber ve li'llâhi'l-Hamd."

Bayramlarda şunlar mendubdur (yapılması güzeldir): Erken kalkmak, gusletmek, ağzını misvak ile yıkamak, güzel koku sürünmek, güzel ve temiz elbiselerini giymek, sevinçli bulunmak ve Allah'a şükretmek, Ramazan Bayramında camiye gitmeden bir şey yemek; Kurban Bayramında kurban kesecek olan kimse bir şey yemeyip kurban etinden yemesi, namaza erken davranıp sabah namazını mahalle mescidinde kılmak ve bayram namazı için varsa namazgâha ve büyük camiye gitmek, namaza giderken Ramazan Bayramında içinden, Kurban bayramında açıktan tekbir almak, namazdan dönüşte mümkün ise başka yoldan gelmek, mü'min kardeşlere rast geldikçe güler yüz göstermek ve tatlı sözlerde bulunmak. Gücü yettiği kadar çok sadaka vermek. (Muhtaçlara yardımda bulunmak)

Tenbih: Hatib, Ramazan Bayramı hutbesinde fıtır sa-

dakasının hükmünden, Kurban Bayramında, kurbanın hükümlerini açıklamalıdır. Filhakika fitre vermek kesin emirdir. Onu sadakayı fitr-ı ramazanın hangi gününde verse caizdir. Hatta oruç tutamayanların dahi bayramdan evvel vermeleri lâzımdır. Bayram çıktıktan sonra vermek de câizdir. Lâkin böyle bayramdan sonraya bırakmak mekruhtur.(1)

Fakat efdal ve müstehab olanı, fitreyi bayram namazından evvel vermektir. Bunun içindir ki, hatib, bayramdan bir hafta evvel cuma hutbesinde fitrenin ahkâmını, kimlere verilebileceğini, fitrenin miktârını cemaate söylemelidir. Teşrik tekbirlerini de bir hafta evvel söylemelidir. Kurban hutbesinde kurbanın ahkâmını da güzelce beyan eder.(2)

Terâvih namazı ve buna ait hükümler

Terâvih namazı, erkek ve kadın her ikisi için sünnet-i müekkededir. Orucun değil, ramazanın sünnetidir. Binâ-enaleyh, oruç tutamayan hasta ve yolculara da terâvih kılmak sünnettir.

Terâvih namazının sünnet olması, Peygamberimizin (s.a.v) buna riayet eden eylemleri ve sözleriyle sâbittir. Kendileri kılmışlar ve bizim de kılmanızı emir buyurmuşlardır.

(1) Dâmâd'da mekruh değil denilmiş ise de, Şürün-Bilâlî Nürü'l-İzâh şerhinde mekruh olduğunu tasrih etmiştir.
A.H.Akseki

(2) İslâm Dini, A. Hamdi Akseki

Terâvih namazını cemaatle kılmak sünnet-i kifâyedir. Binâenaleyh, bir memlekette yâhut bir mahallede oturan insanlardan bir kısmı toplanıp mescitlerinde cemaatle kılar ve diğer bir kısmı evlerinde kendi başlarına kılacak olurlarsa, sünneti terk etmiş sayılmazlar.

Terâvih namazının cemaatle sünnet olması da Peygamberimiz (r.a)'ın uygulaması işi ile sâbittir. Buhâri ve Müslim'in rivâyet ettiklerine göre, Peygamberimiz (s.a.v), ramazanın 23., 25. ve 27. geceleri Mescid-i Şerif'e geleerek sahâbeleriyle birlikte terâvih namazı kılmışlardır. Vitir ile birlikte mescitte on bir rakât kıldırdıkları ve gerisini de yalnız başına evlerinde kıldıkları hâdis-i şerifin sarâhatinden anlaşılmaktadır.

Peygamberimiz'in, Mescid-i Şerif'de sekiz rakât kıldıklarına bakarak terâvih'in sekiz rakâtтан ibâret olduğunu söylemek doğru değildir. Filhakika Paygamberimiz (s.a.v) sahâbelerle birlikte sekiz rakât kılmışlardır. Fakat bundan sonra evlerinde on iki rakât daha kılarak yirmi rakâtı tamamlamışlardır. Hazret-i Ömer (r.a) de bunun yirmi rakât olduğunu beyan etmiş ve mescitte cemaatle kılınmasını uygun bulmuş ve buna karşı sahâbeden hiçbirisi bir şey söylememiştir.

İşte bunun içindir ki; terâvih, yirmi rekât olarak her Müslümanın üzerine sünnet-i müekkededir. Peygamber (s.a.v) dâimi olarak cemaatla kılmadığı için cemaatle kılmak sünnet-i kifâyedir. Terâvih namazını cemaatle evde kılanlar, cemaatin faziletini kazanırlarsa da mescitte kılmanın faziletini elde edemezler. Bu diğer farzlarda da böyledir. Evinde cemaatle namaz kılan bir adam cemaatin bu sevâbını kazanır, fakat mescitteki cemaatin faziletini kazana-

maz. Cemaatle kılınması meşrû olan her namaz hakkındaki hüküm böyledir. (Kadınların evlerinde kıldıkları namaz, camide cemaatle kılınmış hükmündedir.)

Terâvih namazının vakti, yatsı namazından sonra, sabah namazının vakti girinceye kadar olan vakittir. Yatsı namazından sonra kılınır. Yatsıdan evvel kılmak câiz değildir. Terâvih namazı yatsı namazına tâbi olduğundan vitir namazı terâvihten sonra kılındığı gibi terâvihten evvel kılmak da sahihtir.

Bu gibi yerde vitir namazını yeniden kılmak lâzım değildir. Sahih olan da budur. Terâvih'in bir kısmında imama yetişememiş olan kimse, sonunda imam vitir kılmaya kalkarsa, imamla berâber vitiri kılarak terâvihden kılamadığı rakâtları sonradan kılması câizdir.

Terâvih, bi'l-icmâ yirmi rakâttır. Seleften bize gelen, Terâvihi on selâm ile kılmaktır. Bu cihet İmâm-ı A'zam e-bû Hanife'den de rivâyet olunmuştur. Her dört rakât başında biraz oturulur. İsterse bu esnâda salevât ile tekbir ve tehlil ile meşgul olur.

İki rakâtta bir selâm vermeyerek, rakâtları birbirine ekler ve yirmi rakâtı kıldıktan sonra selâm verir.(1)

Cemaatin bıkkınlığına sebep bile olsa terâvih'in her teşehhüdünde salavât-ı şerife'yi (Salli-Barik) okumaktan imam vazgeçmez. Çünkü salavât-ı şerife okumak sünnet-i müekkededir. Bazı müçtehidlere göre de farzdır.

Terâvihte pek acele edilip de harflerin ve kelimelerin

(1) Buhari'de: Peygamberimizin 8 rekat terâvih namazı kıldığı, bildiriliyor. 20 rek'at kılmak isteyenlerde kılabilir tabi ki. Sonuçta nafile namazdır. E. Ş.

hakkını vermemek, ta'dil-i erkânı bırakmak, Eûzü-Besmeleyi terk etmek gibi hallerden son derece çekinmek lâzımdır. Her iki rakâtтан sonra Sübhâneke okumayı da terk etmemelidir. Rükû ve secde ve tesbihlerini de terk veya üçten eksik etmemelidir. Rükû ve secde tesbihleri de bizce sünnet-i müekkededir. Cemaate bıkkınlık değilse, bunları, cemaatin keyfî için terk etmemek lâzımdır.

Vaktinde kılınmamış olan bir terâvih, sonradan kaza olunmaz. Eğer kaza ederse Terâvih değil, müstehab bir nâfile olmuş olur.

Yatsı namazının farzında cemaati terk etmiş olanlar, terâvihi cemaatle kılamazlar. Çünkü terâvih, yatsıya tabidir. Terâvihi imam ile kılamayan Vitri kılabilir.

Terâvihi bir imam ile Vitri başka bir imam ile kılmak, câizdir. Uyku iyice bastırıldığı bir sırada terâvih kılmak mekrûhtur. (Başka namazlar da böyledir.)

Şâyet iki rakâtta selâm vermeyip de dört rakâtta verecek olursa, tıpkı yatsının sünneti gibi, ikinci rakâtтан sonra Ettehiyyâtü, Allâhümme Salli ve Bârik'i okuyarak üçüncü rakâta kalkar, "Sübhâneke, Eûzü-Besmele" den sonra Fâtîha ve sûre okuyarak rakâtları bitirir. Vitir ile Terâvih arasında biraz oturmak da müstehabdır. Terâvih cemaatle kılınırsa da Vitir ile Terâvih arasında biraz oturmak müstehabdır. Terâvih cemaatle kılınırsa Vitir de cemaatle kılınır. Vitri yalnız kılmak da câizdir.(1)

* * *

Misâfir (yolcu) namazı

Orta yürüyüşle, en az kısa günlerde üç günlük (yani 18 saatlik) bir yere gitmek için niyet edip köyünden, kasabasından çıkan kimselere misafir (yolcu) denir.

Bu üç günlük yola tren, uçak gibi vasıtalarla bir saatte gidilse bile, hüküm değişmez, yolcular yine misafir sayılır. Bu niyetle köyünden çıkan bir insan, köyünden/kentinden çıktığından itibaren misafirdir.

Misafir, gittiği yerde on beş gün veya daha çok kalmaya niyet ederse o zaman misâfirlikten çıkar, eğer on beş günden az kalacaksa misâfirlikten çıkmaz. Bugün gideceğim, yarın gideceğim, derken on sene dursa yine misâfirlikten çıkmaz.

Yolculukta az çok zorluk bulunduğundan şeriat yolcular hakkında birtakım kolaylıklar göstermiştir.

Yolcu dört rakâtlı farzları her zaman iki rakât kılar. Üç ve iki rakâtları üç ve iki kılar. Bir farzı cemaat hâlinde de ikişer rakât kılar. Yolcu olan bir kişi, misafir olmayan bir imama uyarsa imam ile berâber farzı dört kılar. Eğer misâfir olmayan, misâfir olana uyarsa, imam iki rakâtta selâm verdikten sonra misâfir olmayan, ayağa kalkıp iki rekat daha kılarak dört rakâtı tamamlar. Sahih olan, bu iki rakâtta Fâtiha ve âyet okumaz. Kırâat miktarı durup rükû ve secde yapar. Misâfir, yolculuğu esnâsında namazı geçirmiş ise, yolculuktan sonra da iki rakât olarak kaza eder. Fakat bile bile bir Müslüman namazını kazaya bırakmaz.

Misâfir, abdest ile giydiği mest ve ayakkabıları üzerine üç gün, üç gece meshedebilir. Ramazanda ise, ister oruç tutar, dilerse oruç tutmayarak sonradan (memleketine dön-

düğü zaman) kaza eder.

Cuma ve bayram namazı ile ve kurban kesmekle de mükellef değildir. Bunları isterse yapar, isterse yapmaz. Misafirliğe niyet ederek yola çıkmış olan biri, memleketine dönmedikçe, yahut vardığı yerde on beş (15) günden fazla oturmaya niyet etmedikçe hep misafirdir. Gerek gidip gelirken ve gerek gittiği yerde oturduğu müddetçe hep misafirdir.

Misafirliğe niyet sahih olması için kişinin tek başına karar verme özgürlüğünde olması gerekir. Misafirliğe niyet edenin, akıl baliğ olması şarttır.(1)

Her yerde olduğu gibi, misafir yani yolcu namazlarına da hurafe ve uydurmalar sokulmaya çalışılmış. Hurafe sokulamamış (biliyorsunuz hurafe olabilmesi için, dini emir gibi o konunun kabulü gerekiyor. Ölüye mevlüt okunması gibi), ama uydurmalar aynı hızla (daha önce hurafelere değinmiştik) yolcu namazlarına da sokulmuş.

Bunlardan biri:

Yolcular namazlarını hiç kılmaz, gittikleri yerde kaza edebilirlermiş.

Bu doğru değildir. Ancak, namaz kılma imkanı hiç yoksa, o zaman uygulanabilir. Meselâ, askere komutan namaz kılacak kadar izin vermiyorsa veya namaz kılınması halinde mala, cana bir zarar gelecekse, o zaman namaz kılınmayabilir. Böyle bir durum yoksa, kişiler ancak iki vakit birleştirebilir, beş vakit birleştirmeye izin verilmemiştir.

(1) Cemaatle Namaz Hükümü başlıklı yazıdan buraya kadar, Ahmet Hamdi Akseki'nin İslâm Dini eserinden (çok az müdahale ile) aktarılmıştır.

Kaza namazı

Kaza namazı, insanın elinde olmayarak geçirdiği namaz yerine kılınan namazın adıdır.

Namaz, bir mazeret yokken vaktinde kılınmamışsa kişi günahkâr olur.

Meselâ:

- 1- Uykuda geçen namaz
- 2- Bir anlık çılgınlıkla geçen namaz
- 3- Yangın, deprem gibi insanı heyecanlandıran durumlarda fark edilmeden geçen namaz
- 4- Herhangi bir sebeple unutilan namaz

Kaza namazları üç vaktin haricinde istenirse her gün, her gece, her saat kılınabilir.

Kişi istediği namazı istediği saatte kılabilir. Meselâ, öğlenden sonra veya önce geçmiş olan son yatsı namazının kazasını kılabilceği gibi, gecenin herhangi bir saatinde geçmiş olan son sabah namazını kılabilir.

Kaza namazları da aynen farz namazları gibi kılınır. Arada hiçbir fark yoktur. Sadece niyet ederken hangi namazın kazası kılınıyorsa o namaza niyet edilir. Meselâ, "Yarabbi, niyet ettim namazın kazasını kılmaya." denir. Aradaki fark budur.

Bir insan, belirli bir zaman içinde (kerahat vakti olmamak şartıyla) bir vakit namazın kazasını kılabilceği gibi, beş vakit namaz kazası da kılabilir. Bir düzene göre programlamak isterse, her gün kıldığı vakit namazından sonra, o vaktin geçmiş namazını kılar. Öğle namazını kıldıktan sonra "Niyet ettim, en sonki öğle namazımın kaza-

sını kılmaya.” diyebileceği gibi, “Niyet ettim, ilk öğle namazımın kazasını kılmaya.” da denir.

Sonradan Müslüman olan bir insan, geçmiş namazlarını kaza etmez.

“Müslüman olmayanların yurdunda İslâm'ı kabul edip, bilgisizliğinden dolayı, namazlarını kılmamış olan bir kimse, sonradan İslâm yurduna yerleşse, önceki, namazlarını kaza etmesi gerekmez.” (1)

Fakat bunun aksine, İslâm beldesinde olup, İslâm'ın emir ve kurallarını başından beri öğrenme imkanı olan kişinin geçmiş namazlarını kaza etmesi gerekir.

Verilen imkanlar nimettir ve her nimetin karşılığı verilemezse de şükredilmesi gerekir. Eğer kişi gereğini yapmamışsa gereği sorulur.

Kaza namazı kılmak için sünnetler terk edilir mi?

Günümüzde bu soru çok soruluyor.

Sanki sünnet namaz lüzümsüz namazmış gibi, sanki sünnet namazların bir faydası yokmuş gibi, kolayca fetva veriyorlar. “Sünnet kılma, kaza namazını kıl.” diyorlar. İnsanlar sanki ibadet tiryakisiymiş gibi bir de tembelliği, sünnetini hafife almayı öğretiyorlar insanlarımıza. Peygamber şefaatine tecelli etmesine vesile (2) olacak olan çok önemli namazı, basite almanın iyi niyetle geçiştirilmesi bir

(1) A.g.e. sh.175

(2) A.g.e. 176

saflık olur. Her vakit namazından sonra, dört beş dakikacık bir zamanı kazaya ayırsa, bu dakikalardan ne kaybı olur? Sanki kazaya verilmeyen o dakikaları, çok daha değerli bir yerde mi kullanıyorsun? Akıl, sahibine bu soruyu sorar.

Bazı insanlar, nedense ibadeti eksiltmeye can atıyorlar. Eksiltmeye doğru ne kadar fetva varsa onu buluyorlar da, iş arttırmaya gelince o fetvaları arayıp bulmak şöyle dursun, bir suç maddesi gibi gösteriyorlar.

Ben, okuyucularıma, sevgili umudum çocuklara, gençlere ve öğrencilerime şunu tavsiye ediyorum: Ameliniz en doğru noktada olmasa bile, inancınız en doğru noktada olsun. Doğruyu yapamıyorsanız bile doğru inanın... Konuşurken doğruyu ve en iyiyi söyleyin. Altın satan kuyumcu altın takmıyor diye altın satışından vaz geçemez, geçerse ziyanı büyük olur.

“Ben takvaca amel etmiyorum.” mantığıyla yaklaşip en güzeli söylemeyenin, insanlara doğruyu vermeyenin zararı kuyumcunun zararına benzemez. Allah’ın dinini, kendi psikolojimize göre ayarlayamayız. Biz, amel etsek de etmesek de doğruyu konuşmak zorundayız.

İnsanlara, sanki namazı terk etmiş olmanın sıradan bir şeymiş gibi gösterilmesi, her şeyden önemlisi kişinin tevbesini etkiler. Ömer Nasuhi Bilmen ne güzel söylemiş. “... Namazı kazaya bırakmak günahtır. Bu günahtan kurtulmak için sünnetleri feda etmek uygun olmaz. Böyle bir günah işleyen kimsenin fazla ibadet ederek, Allah’ın bağışlamasına sığınması gerekirken, hakkında Peygamber şefaati tecelli etmesine vesile olacak bir takım sünneti ve nafileleri terk etmek nasıl uygun olabilir? Hem bir kısım vakit namazlarını kazaya bırakmak, hem de bir kısım vakit

namazlarını tamamlayan sünnet namazlarını ayırmak itikâdî kusur olmaz mı?" (1)

Sehiv secdesi nedir?

Sehiv secdesi farzların terkinden sonra yapılmaz. Çünkü farzlardan biri yerine getirilmezse namaz bozulur. O namazı yeniden kılmak gerekir. Sehiv secdesi, sünnetlerin terkinden sonra da yapılmaz. Sadece vaciplerin terkinden veya farz ve vacibin gecikmesinden dolayı yapılır.

Sehiv secdesi nerde yapılır?

Diyelim ki, namazın vaciplerinden birini unuttunuz veya yerine getirmekte geç kaldınız. Bu durumu sonra fark ettiniz. Namazın sonunda, selâm vereceğiniz vakit, "Ta-hiyyat" okuyup, sağ tarafa selâm verir, sonra oturduğunuz yerden iki kez secde eder, her secdede üç kez "Subhane Rabbiyel âlâ" der, her eğilip doğrulma hareketinde Allahu Ekber demeyi ihmal etmez. Tekrar Ettahiyyatü'yü, sallibarik, Rabbena'yı okuyup önce sağına, sonra soluna selâm verir. Namazı kılan kimse şayet selâmı verdikten sonra yarıldığını hatırlarsa yönünü kıbleden çevirmemiş ve henüz konuşmamış ise, sehiv secdesini yapabilir. Fakat yerinden kalkmış, yönünü kıbleden çevirmiş veya konuşmuş ise, artık sehiv secdesi yapamaz. Namaz sahihtir, ancak sehiv secdesi yapılmadığı için sevabı noksandır.

Sehiv secdesi mezheplere göre sünnet veya vaciptir.

(1) A.g.e. sh. 176

Unutulmamalıdır ki, vacipler de, sünnetler de Allah'ındır.

Tilavet secdesi nedir?

Tilavet secdesi, Kur'an-ı Kerim'de bazı secde ayetleri vardır ki, bunlar okunduğu zaman secde etmek gerekir. Bunlar 14 tanedir. Tilavet secdesi eller kaldırılmadan "Allahu Ekber" denir ve direkt secde edilir. Üç kere "Sübhanе Rabiye'l-a'lâ" der, "Allahu Ekber" diyerek kalkar.

Tilavet secdesinden kalkarken "Ğufraneke Rabbena ve ileyke'l-masîr" denirse efdaliyet olur.

"Secde ayetleri, Arapça okunursa her işiten mükellefe bu secde ayeti olduğu gibi bildirilince, secde etmesi –ittifakla– vaciptir."

Tilavet secdesi olduğunu bilmeyen bir insana, secde ayetlerini duysa bile secde etmek vacip değildir.

Secde ayetini duyan insan hemen secde etmeye mecbur değildir. Daha sonra müsait olduğunda da secde eder.

Tilavet secdesi cemaat ile de yapılır. Secdeyi hemen yerine getiremeyen insan "Semi'na ve eda'na ğufraneke Rabbena ve ileyke'l-masir" derse mübah olur.

Namazda gelen secde ayeti (veya duyulan) namaz secdesiyle beraber gereği yapılmış olur.

Namazı bozan şeyler tilavet secdesini de bozar.

Tilavet secdesinde abdest şarttır.

Şükür secdesi nedir?

Şükür secdesi: Bir nimetin kazanılmasından veya bir

felaket ve musibetin kalkmasından ve benzer işlerden dolayı kibleye yönelerek sonra da tekbir ile secdeden kalkmaktır. (1) Tilavet secdesi gibidir. Şükür secdesi müstehabtır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ve ashabın ileri gelenlerinden çokları şükür secdesi yapmışlardır.

Korku anındaki namazı

Korku anında namaz: Düşman saldırısı, sel ve yangın gibi tehlikeler karşısında bulunan İslâm cemaatinin, kendilerini idare eden bir idareciyi veya bir zâtı imam edinerek onun arkasında farz bir namazı nöbetleşe olarak kılmaktır.

Korku anındaki namazına delil:

“Yeryüzünde adım attığınızda, kâfirlerin size bir kötülük yapmalarından korkarsanız namazı kısaltmanızda sizin için bir sakınca yoktur. Şüphesiz, kâfirler sizin apaçık bir düşmanlarınızdır.” Nisa/101

Korku anında namaz nasıl kılınır?

Savaş esnasında, düşmanın saldıracağına dair bir korku, bir endişe varsa, askerin bir kısmıyla imam ya da komutan imamlık görevi yapmak için cemaatin önüne geçer ve namaza başlar. İki rekat kılındıktan sonra, imam Ettehiyyatü'yü okumaya oturunca, diğer askerler kalkıp gider bu defa öteki grup, namazda olmayan asker gelir hemen namaza girer. Böylece dört rekatlı namazın son iki rekatını

(1) A.g.e sh. 197

(2) A.g.e sh. 194

kılan ikinci grup asker de namazdan çıkar, imam tek başına namazı bitirir.

Bu konudaki prensip ve ayetten de anlaşılıyor ki, Allah (c.c) kulların namazına çok önem veriyor. O kadar ki, asker binekte olsa (hayvan üzerinde veya taşıt üzerinde) yere inmesi sakıncalıysa, bu defa binек üzerinde kılar. Düşman bu kadarına fırsat verecek imkan bırakmıyorsa, o zaman kazaya bırakılır. Zaten bilerek kaza olmaz, olursa kılmaya imkan olmadığı içindir. Bunca dikkate rağmen bazıları ne de basit sebeplerden dolayı namazı kazaya bırakıyor.

Allah hidayet versin, ızan versin. Başka ne diyelim?

Nafile namaz ne demektir?

Farz namazların öncesinde, sonrasında kılınan (sünnet) namazların hepsi nafile namazdır. Bundan başka nafileler de vardır.

Bu nafileler de ötekiler gibi değerlidir. “Bunlar, Yüce Allah’a manevi yönden yakınlığa sebep olurlar. Her birinin kendine has sevapları vardır.”(1)

Nafile namazları sıra ile ele alalım.

1- Abdest ve gusülden sonra kılınan namaz:

Şart değildir bu namaz, ama kılmak isteyenler için açıklayalım.

Abdest ve gusül abdestinden sonra iki rekat namaz

(1) Büyük İslâm İlmihali, Ömer Nasuhi Bilmen, sh.195, Timaş Yay. 1992 İstanbul

kılmak mendubtur. Bu, abdest ve gusül abdesti alma nime-tine karşılık şükür namazıdır. Allah Rasulü (s.a.v)'nun bu namazı kılmadığı düşünülemez. Ona rağmen bu namazın adının sünnet olmaması, sünnet kavramının, "İbadet bir ölçü birimdir." sözüne delil olabilir. Kısaca dikkat çekmek istedim.

Kişi bu namazı kılmak zorunda değildir. Kılırsa yukarıda bahsedildiği gibi Allah'a şükretmiş (teşekkür etmiş) olur. Sevabını tabii ki alır.

Zaten, bütün namazların fazileti Allah rızasındadır. İbadetlerden başka bir şey beklemek, ibadet ruhuna aykırıdır.

2- Teheccüd (Gece) namazı:

Teheccüt namazı bazı Müslümanların sandığından çok daha önemli bir namazdır.

Konu ile ilgili ayetler:

* "Gecenin bir bölümünde ona secde et. Ve geceleyin çok çok zikir yap." İnsan/26

* "Gecenin bir kısmında kalk, namaz kıl..." İsrâ/79

* "Gündüzün iki tarafında ve gecenin gündüze yakın saatlerinde namaz kıl. Şüphesiz, iyilikler kötülükleri giderir. Bu öğüt alanlara bir öğüttür." Hud/114

* "... Gerçek şu ki, gece vakti zihin daha zinde ve güçlü olur ve okuma daha da berraklaşır." Müzzemmil/7

Müttakiler, mücahidler, kâmil Müslümanlar teheccüd namazına çok önem verirler.

Gece namazı 2 rekatten 8 rekate kadardır. Daha faz-

lası tavsiye edilmemiştir.

Gecenin herhangi bir saatinde kılınabilen gece namazı, imsak vaktine kadar kılınabilir.

3- Tesbih namazı:

Tesbih namazı müstehabtır.

Tesbih namazından kasıt, bizim bildiğimiz, imamesi ve 99 boncuğu olan tesbih değildir. Allah'a tesbih etme namazıdır. Nafile namazlar sınıfındandır.

Dört rekattır.

Tesbih namazı beş vakitte de kılınabilir. Her gün kılmayanlar hiç olmazsa haftada bir kılmalılar... Haftada bir kılmayan hiç olmazsa senede bir kılmalıdır. Onu da kılmak istemeyen hiç olmazsa ömründe bir defa kılmalıdır. "Tesbih namazının da sevabı çoktur."(1)

Tesbih namazında yanılma olursa sehiv secdesi gerekmiyor.

Bu namazın her rekatında yetmiş beş defa "Subhanallahi ve'l-hamdu lillâh ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber" denir.

Kılınışı şöyle:

- 1- Allah rızası için niyet edilir.
- 2- Allahu Ekber diye namaza başlanır.
- 3- Sübhaneke okunur.

(1) Büyük İslâm İlmihali, Ömer Nasuhi Bilmen, Sh. 198 Timaş Yayınları, 1992, İstanbul.

4- On beş defa “Subhanallahi ve'l-hamdu lillahi ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber” okunur.

5- Sonra Euzü-Besmele çekilerek Fatiha Sûresi okunur.

6- Fatiha'dan sonra bir zammî sûre okunur.

7- Zammî sûreden sonra yaklaşık 10 defa yine “Sübhanallahi ve'l-hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber” okunur.

8- Rükûya varılır. Rükû tesbihlerinden sonra, on defa “Sübhanallahi ve'l-hamdü lillahi ve la ilahe illallahu vallahu ekber” okunur.

9- “Semi Allahu limen hamideh, Rabbena leke'l-hamd” diyerek rükûdan kalkar.

10- Secde için eğilmeden, kıyam halinde iken on defa yine “Subhanallahi ve'l-hamdu lillâhi ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber” okunur.

11- Secdeye varılır. Secde tesbihleri yapıldıktan sonra üç defa “subhanallah” on defa “subhanallahi ve'l-hamdu lillâhi ve lâ ilâhe illallahu vallahu ekber” diye tekbir getirilerek kalkılır.

12- On defa aynı şekilde “Subhanallahi ve'l-hamdu lillahi ve lâ ilâhe illallahu velahu ekber” okunur.

13- Ayağa kalkmadan ikinci kez tekbir ile secdeye varılır. Üç kez “subhane rabbiye'l-a'lâ” okunur. Tekrar on defa “Subhanallahi ...” Buraya kadar ara tekbirler hariç yetmiş beş defa tekbir alınmış olur.

14- Bu birinci rekattan kalkılır ve yine önce on beş defa aynı şekilde “subhanallahi.....” okunur.

15- Daha sonra birinci rekatta yapıldığı gibi yapılarak son oturuş gerçekleşir. Etahiyyat ile salavatlar okunur ve selâm verilir.

16- Her iki rekattaki tesbihlerin toplamı yüz elli olur.

17- Selâmdan sonra aynı kurallarla iki rekat daha kılınır.

18- Böylece, 4 rekatlık tesbih namazında 300 (üç yüz defa) tesbih okunmuş olur.

Hiç olmazsa ömürde bir kez kılınması tavsiye edilen tesbih namazı işte böyle bir namaz.

4- İstihâre namazı:

Bir insan kendisi hakkındaki bir şeyin hayırlı olup olmadığı anlamak için Allah'tan bir işaret almak ister. Bunun için yatacağı zaman 2 rekat namaz kılar.

İlk rekatta Kafirün Sûresini, ikinci rekatta İhlâs Sûresini okur. Namazdan sonra İstihâre duasını okur. Abdestli olarak kibleye dönerek yatar.

İstihâre baştan ne olduğu bilinmeyen konular hakkında yapılır. "Belli ve hayırlı iş için yapılmaz." (1)

Mesâla, "Ben namaz kılsam mı kılmasam mı? Hacca gitsem mi gitmesem mi?" gibi konularda istihare olmaz.

İstihâre dini bir hüküm için de yapılmaz. Hele ki, di-

(1) Bazen istenileni Allah kabul ettiği gibi, bazen de kabul etmeyebilir. Unutulmamalı ki, hacet namazı da ibadettir. Bir dert olduğu zaman bu ibadetin zamanı gelmiş demektir. Namazı kıldığımız zaman isteğimiz olmasa da, Hacet namazının gayesi vuku bulmuş olur.

ne ilaveler yapmak için hiç yapılmaz. Kişi kendi için istihare yapar.

Şu kişi ile sözleşmem hayırlı mıdır?

Şu kişiyle evliliğim hayırlı mıdır?

Şu zamanki yolculuğuma çıkmam hayırlı mı?.. gibi konularla da istihare yapılır.

İstihâre istişareden sonra gelir. İstişaresi yapılmayan bir şeyin istihâresi olmaz. Önce istişare, (bilir kişilere danışma) onlardan tasdik gelirse o zaman istihâre yapılır.

5- Yağmur namazı/duası:

İstiska denilen bu namaz ve dua da, o ibadetin vakti gelmiş demektir. Yani bir yerde kuraklık varsa orada yağmur duası yapılmalıdır, zaman gelmiştir, demektir. Ama yağmur yağar, ama yağmaz. Kişiler vazifesini yapmış olur.

Yağmur duasında 2 rekat namaz kılınır. Kişiler ayrı ayrı da kılabilir cemaatle de kılabilir. İki imama göre sesli ve cemaatle kılınmalıdır.

Üç gün arka arkaya yapılması güzeldir.

O gün yeniden tevbeler yapılır.

Sadakalar verilir.

Müslümanlar için mağfiret, Müslüman olmayanlar için hidayet istenir.

Duadan hemen sonra yağmur yağarsa şükür için tekrar sahraya çıkılır. Yağmur yağarken “Allahumme seyyiben nafi'an!” “Allahım! Bunu yararlı yağmur yap!” denir. İstenilenden fazla yağmur yağarsa “Allahümme havaleyna ve lâ aleyna!” (Allahım! Bu yağmuru zarar vermeyecek

hale getir!) diye dua edilir.

Dua eden isterse ellerini yukarı kaldırır. İsterse işaret parmağı ile işaret eder. Her duada ellerini göğre doğru kaldırarak tutmak sünnet.

Bir düşünelim: Zaman zaman bulutlardan topraklarımıza yağan o yararlı yağmurlar kesilse, bunun sonu olarak da ırmaklar ve dereler kurusa, su kanalları bomboş kalsa, acaba bu suları kim bize getirecek?

Allah suları yeryüzünden çekse, o güzelim kaynak sularını yerin dibine alsa, o suları, Allah'tan başka kim, o suyu yeryüzüne getirebilir?

“De ki: Bana söyleyin bakalım. Eğer sularınız bir sabah yerin dibine batıp çekilse, size böyle akıp giden bu suyu Allah'tan başka kim getirebilecektir?” Mülk/30

6- Güneş tutulması (Küsûf) namazı:

Allah'a iman edenler, güneş tutulması sırasında, iki rekat namaz kılarlar dua ederler... Allah'a veya öldükten sonra dirilmeye inanmayanlar ise, güneş tutulması sırasında alkış tutarlar... Dans ederler... Farklı haramlarla “kutlarlar” ilginç dakikaları.

Halbuki, o esnada dua etseler, belki başımıza gelecek olan afet gelmeyecek ya da hafif olarak uğrayacaktı... 17 Ağustos'ta (1999) Gölçük, Düzce, Adapazarı, Gölyaka, İstanbul, İzmit'te meydana gelen depremi hatırlayalım. Birkaç gün önce güneş tutulması olmuştu da, bazı ilkel kavimler, Allah'a inat yapar gibi karşılaşmışlardı bu muthiş anı. Halbuki, güneş tutulması olduğu zaman, o zamana ait ibadetin vakti gelmiş demektir, umursamadılar.

Belki, güneş tutulması esnasında namaz kılmanın ve

dua etmenin, gün gelecek fizik kanunlarını etkilediği ortaya çıkacaktır.

Milyonlarca insanın bir araya geldiğini düşünelim. O kadar insanın nefesi, sıcaklığı, canlılığı havada bir değişim yapmaz mı? Bu değişim belki de med-cezir olaylarını bile etkiliyordur. Tabiatın canlıya ihtiyacı var. Bazı olayların meydana gelmemesi için, kalabalık insan topluluğuna ihtiyaç olmadığını nereden biliyoruz?

Sonra...

Bir de Allah'a yakarış var. Allah ile manevî bir bağ oluşuyor. Başımıza gelecek felâketler candan dua ile hafif atlatılamaz mıydı? Dua ettikleri için başlarına gelecek musibetin geri döndüğü hiç duyulmamış mıydı?

İsterse hiçbir musibet eksilmesin, güneş tutulması saati, en az iki rekat olan bu namazın kılınma vaktidir... Biz üzerimize düşen görevi yerine getirmekle mükellef değil miyiz? Bizler rabbimize karşılıksız olarak ibadet etmez miyiz? Ay ve güneşin bir araya gelmesi, kıyamet gününü Allah'ın bu aleminde emaneten durduğumuzu hatırlatıcıdır. (Kıyame), Daha derin idrak için Kıyame suresini okuyalım. Tamamı 40 ayettir.

Şimdi, güneş tutulması sırasında ne yapılması gerektiğine göz atalım.

Güneşin tutulması esnasında imam güneş tutulmasından dolayı en az 2 rekat namaz kıldırır. Sesli kıldırır da, sessiz kıldırır da olur. Evlerinde olanlar da tek başına kırlarlar dua ederler.

Cami kapısında veya bir arazide kılınan namazda hutbe okunmaz.

Namazı kılanlar kibleye doğru yönelirler ayakta dua ederler, güneş tutulması geçtikten, güneş açıldıktan sonra dağılırlar.

7- Ay Tutulması (Hüsûf) namazı:

Ay tutulmasında camide cemaatle kılınması İmam-ı Azam'a göre caizdir. 2 veya 4 rekat kılınır. Gizli ve aşikâr olarak kılınabilir. Bütün nafile namazlar gibi, Allah rızası için niyet edilir. Namazdan sonra dua edilir... Allah'ın kudretiyle olan olaylardan ibret alınır... Şükredilir.. "Allahım! Belâya uğramadan bu olayı başımızdan defet!" gibi dualar eder. Allah'ın kudretini idrak eder. Allah'ın düzenini tefekkür eder. "Mimarı olmasaydı böylesine mükemmel bir düzen nasıl olurdu?" gibi ufku açıcı tefekkür ederek, tefekkürle de ibadet eder.

Güneş ve ay tutulmasından sonra şunu da düşünmeliyiz. Güneş ve ay tutulduğunda ya tutulduğu gibi kalsaydı?! O zaman hayat sona ererdi. Güneş'in ve Ay'ın önüne Dünya'yı getiren Allah, koyduğu bu tabiat düzenini olduğu gibi bırakmış olsa ne yapardık? Öyle ya! Allah'ın gücü, tuttuğu ay ve güneşi tutturduğu yerde bırakmaya yetmez mi? Allah'ın sonsuz lütfunu düşünmek lâzım. Zira, düşünmek, tefekkür nafile ibadetlerin en büyüğüdür. Ayrıca tefekkür etmek ufku açar. Ufku açılan insan, Allah'ın sonsuz gücünü idrak edemeyeceğini idrak eder. İdraklerin en önemlilerinden biri, bunu idrak etmektir.

Tolstoy'un sözünü hatırlayalım:

"Sonsuzluk, ancak sonsuzlukla izah edilebilir."

8- Tahiyat'ül-Mescit:

Mescit veya camiye giren bir insanın orada kıldığı iki rekatlık bir namazdır. Camiye saygı için değil, mecazen Allah'ın evine geldiği için, bu lütfun şükrü şeklindedir. Müstehab bir namazdır. Bütün müstehaplarda olduğu gibi, burada da kişi isterse kılar.

9- Duha (Kuşluk) namazı:

Mendubdur. Güneş doğduktan takriben 45 dakika sonra kılınmaya başlar. Kerahat vaktine kadar kılınabilir. En az 2, en fazla 12 rekâttır. İkişer ikişer kılındığı gibi dörder dörder de kılınabilir.

10- Yolculuk namazı:

Bir Müslüman, bir uzun yola çıkacağı zaman ya da uzun yoldan geldiğinde 2 rekat namaz kılsa önemli bir şükür ibadetini yerine getirmiş olur.

Peygamberimiz (s.a.v) seferden döndüğü zaman, Mescid-i Saadet'e gidip 2 rekat namaz kılardı.

Sevabının derecesini bilemeyiz alma sevap olduğu, güzel bir ibadet olduğu Allah Rasulü (s.a.v)'in kılışından belli.

İnsanlar bu namazı kılsa ibadet sevabı alırlar, kılmazlarsa günaha girmezler.

11- Tevbe namazı:

Menduptur. Bir kişi işlediği bir günahattan pişman olup tevbe ederse, abdest alıp bir yerde iki rekat namaz kı-

lar. Kalben pişmanlık duyduğu günahını bir daha işlemezse günahı affolur.

12- Hacet namazı:

Allah'tan bir isteği olan insan bu namazı kılar. Dünya ve ahirete ait istek olabilir. 4 rekat diyen olduğu gibi, 12 rekat diyen de var. Demek oluyor ki, ikisi de olur.

Hacet namazı yatsı namazından sonra kılınır. Allah'a hamd edilir. "El-hamdu lillâh" denilir. Efendimiz (s.a.v)'e salat ü selâm edilir. Ondan sonra hacet duası okunur. Sonra da meşru olan istek Allah'tan istenir.

Hacet duası:

Manâsı: "Ya ilâhi! Ben senden hidayet ehlinin muvaffakiyetini, yakîn erbabının amellerini, tevbekârların hulûsunu, sabırlı zatların azmini, haşyet (huşû) sahiplerinin ciddiyetini, rağbet ashabının niyazını, takva ehlinin ibadette çalışmalarını ve ilim sahiplerinin irfanını dilerim. Ta ki senden hakkıyla korkmuş olayım.

Ya Rabbi! Ben senden öyle bir korku ve haşyete nail olmak isterim ki, beni sana günah işlemekten men etsin. Ta ki senin taatinle öyle bir iş işleyeyim ki, onunla senin rızana nail olayım. Ta ki senden korkmaktan dolayı sana halisane tevbe edeyim. Ta ki sana sevgiden nâşi hayrânlığımı hâlisâne bir vechile yapayım ve ta ki, her işte sana güzel zannımdan dolayı zât-ı ehadiyyetine mütevekkil bulunayım, ey Hâlik'in-nur. Seni tesbih ve takdis ederim."

Şunu da unutmamak lâzım, bazı şeyler vardır ki, onu biz isteriz Allah istemez veya bize hayırlı görmez. Bu iki

sebepten dolayı kabul etmez. Bazen hacet namazıyla onu Allah'tan istersiniz, Allah da onu size vermek ister o zaman duanızın kabul olduğunu görürsünüz. Belki çok kısa zaman içinde, belki biraz uzun zaman gerekir.

Allah'a güvenelim... Verdiği zaman da, vermediği zaman da en hayırlısını yaptığına kalben iman edelim.... Ve... Ve ona teslim olalım. (1)

Mübarek Gecelerdeki Namaz

Kandil Geceleri

Manevî kandili sönmüş toplumlar önemli ve mübarek gecelere de bir mum yapıştırıp, o geceleri kandil gecesini yapmışlardır.

İslâm'da "Kandil Gecesi" diye bir gece ismi yoktur. Her gecenin kendine has ismi vardır.

1- Regaib Gecesi

2- Miraç Gecesi

3- Berat Gecesi

4- Kadir Gecesi (Bu gecelerin içinde sadece Kadir gecesinin önemi Kur'an'da belirtilmiştir.)

Bu önemli gecelerdeki namazların hepsi sünnettir, müstehaptır... Allah rızası için yapılan ibadetlerdendir. Her ikisi de Allah'a gittiğine göre, isminin o, ya da bu olması

(1) Büyük İslâm İlmihali, Ömer Nasuhi Bilmen, sh. 199, Timaş Yayınları, 1992 İstanbul

önemli değildir. Gece ismiyle anılan bir namaz yoktur.

Bu kısa girişten sonra, önemli gecelere göz atalım.

Regaib Gecesi:

Kaynaklarda özelliğini bulamadığım bu gece, Ömer Nasuhi Bilmen'e göre Peygamberimiz'e ruhani bir durum olmuştur. Bu durumun içeriği açıklanmamıştır. Peygamber (s.a.v) Efendimiz o gece 12 rekat namaz kılıp, dua etmiştir. Bu namaz farklı namaz değildir. Allah rızası için kılınan nafile namazdır.

Recep ayının ilk cuma gecesine Regaib Gecesi denir ve sırrı ya gizlidir ya da böyle bir mübarek gece yoktur.

Bazıları, bu gece için "Efendimizin ana rahmine düştüğü gece." derler, bu doğru değildir. Ömer Nasuhi Bilmen, Efendimizin doğum olayı ile bu gecenin hesabının tutmadığını söylüyor.(1)

Zaman zaman kafama takılan bu soru Ömer Nasuhi Bilmen sayesinde cevaplanmış oldu. Allah ondan razı olsun, öyle ya, efendimizin ana rahmine düştüğü gece mahrem bir gecedir. O gece neden anılsaydı ki?!

İslâm, bu gece ibadet yapılmasını şart koşmuyor, ama ibadet edenlerin kârlı çıkacağını sanıyoruz. (Rasulûllah'ın o gece 12 rekat namaz kıldığının bize bildirilmesi bu demektir.)

Peki Regaib Gecesi ne yapılır?

(1) *Büyük İslâm İlmihali sh. 196*

1) 2 rekattan 12 rekata kadar namaz kılınır. (İsteyen 2 veya dört.... 8 veya 10 rekatte kılabilir. Bu namazın kılınışı diğer nafîle namazlar gibidir.)

2) Dua edilir.

Ertesi günkü sabah namazını geçirmemek için kişi kendini ayarlamalı. Sabah namazı geçecekse, kişi kılabil-diği kadar kılıp, biraz da dua edip yatabilir.

Unutulmamalıdır ki, hiçbir nafîle namazın önemi farz namazlarla kıyaslanamaz.

Önemli ayrıntılar:

Bu namaz, ezanla davet edilerek cemaat toplan-maz.... Bu durum bid'attır. Ancak, kişiler bulunduğu yerde cemaatle namaz kılabilirler.(1)

Miraç Gecesi:

Mübarek, kutsal bir gece değil.

(Recep ayının 27. gecesidir)

Bu gecede de en yüksek sınır 12 rekatlık namazdır. Kimse peygamberinden daha takva değildir, ama birçok insan, bu gecelerde aklınca peygamberini aşar, yüz rekat namaz kılar, buna gerek yoktur. O kaç rekat diyorsa o ka-dar kılınır.

Kimse mecbur tutulamaz. Buna rağmen, ben nafîle kılacağım ve çok kılacağım diyende engellenemez. Allah dilerse sevabını verir.

(1) Regaib gecesine ait hükümler, Ömer Nasuhi Bilmen

Hazretleri'nin İslâm İlmihali isimli eserinden faydalanılarak kaleme alınmıştır. Timaş Yay. sh. 196, 1992 İstanbul

Bu namaz nasıl kılınır?

1- Bu namazın her rekatında Fatiha, ardından başka bir sûre okunur.

2- İki rekatte bir selâm verilir.

3- Selâm verdikten sonra yüz defa (yani bir tesbih) "subhanallahi ve'l hamdu lillâhi ve lâ ilâhe illallahu valla-hu ekber" denilir. Şart değildir. Ancak, Allah'ı çok tesbih etmekten zarar gelmez.

4- Yüz defa (yani bir tesbih) istiğfar edilir. "Estağfirullah" denilir.

5- Yüz defa da salat ve selâm getirilmeli "Allahum-ma salli alâ seyyidina Muhammed" denmeli.

6- O gecenin gündüzünde oruçlu olunmalıdır.

Berat Gecesi:

Kutsal bir gece değildir. (Bu kutsal ifadesini halkın anlayışında böyle bir kavram var diye kullanıyorum.)

Şaban ayının on beşinci gecesi.

Berat gecesi çok önemsenen bir gecedir.

Bu geceye ait sünnet bir namaz yoktur.

Buna rağmen bu gece ibadetin çok makbul olduğu fıkıh kitaplarında bildirilmiştir.

Hikmetini ben de anlamış değilim.

Hiç kimse berat gecesi yatsı namazı hariç ibadet etmeye mecbur değil, ibadet ederse sevap kazanır.

Allah'tan daha anlayışlı kim olabilir?

Allah (celle celaluhu) hiçbir kulundan, kapasitesini

aşan ibadet istemez.

En güzel ibadet, az da olsa, bilinçli olanıdır.

Kadir Gecisi:

Tek mübarek gece Kadir gecesidir.

Ramazan ayının 27. gecesi.

Bu gecenin en önemli özelliği, Kur'an-ı Kerim bu gece inmeye başlamıştır.

Bu gecede, herkesin gücü yettiğince ibadet etmesi çok sevaptır. Diğer nafilelerden farklı bir gecedir. Bin aydan daha hayırlıdır. Yani, ramazan içinde bulunmayan bin gece bir yana, Kadir gecesini bir yana konsa, bin aya rağmen, bir gecelik Kadir gecesini daha hayırlı gelmektedir.

Doğru olmayan bir bilgi:

Bu gece, bin rekât namaz kılınması gerektiği veya yüz rekât kılıp, her rekatta Fatiha sûresi üç de İhlas okunacağı, her rekâtında selâm verileceği gibi namazların İslâm'da kaynağı yoktur. Halbuki, eğer bu kadar çok bin rekât veya yüz rekât ibadet isteniyorsa, böyle bir namazın ayette veya hadis-i şerifte bir delili olmalıydı.

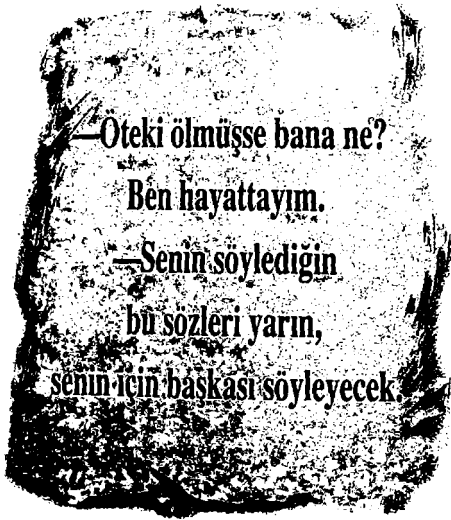
Unutmayalım ki, her şeyin ifradı, tefridi doğurur.

Bin rekâtlık namaz doğru değil demek, bu gece ibadet etmeye gerek yok, demek değildir.

Tabi ki bu gece çok önemlidir. Ama bu önemli geceyi, hiç kimse Allah ve Rasulü (s.a.v)'nden daha iyi bilemez, tanıtamaz. Bu geceyi her türlü ibadet ederek değerlendirmek lâzımdır. Namaz kılmak, Kur'an okumak, zikir yapmak ve dua etmek gibi...

On Dördüncü Bölüm

ÖLÜM

—Öteki ölmüşse bana ne?

Ben hayattayım.

—Senin söylediğin

bü sözleri yarın,

senin için başkası söyleyecek.

Cenazenin Yıkanması

Hepimizin başına mutlaka gelecek olan ölüm konularını da ele alalım. Yanımızda biri öldüğünde ne yapacağımızı bilmiş oluruz.

İnsanoğlu öyle tuhaf ki; onu yeterince tanıtacak kelime bulamıyorum.

Doğmak ve ölmek, ikisi eşit sayıda olan tek olaydır.

Ne kadar doğum varsa, o kadar da ölüm var.

İnsanoğlu, doğumla bu dünyaya doğar, ölümle kabir alemine doğar. Kaç milyar doğum varsa, o kadar ölüm olacak demektir.

Her doğan, ölüm belgesini beraberinde getirir.

İlginç olan şey şu: Doğum için herkes her şeyi biliyor. Doğan bebeğin zıbınları nasıl dikilir? Kundağı nasıl olur? Patiği hangi ölçüde örülür? Emziğinden bezine, beşi-

ğinden oyuncağına kadar her şeyi bilinir ve hazırlanır.

Sıra ölüme gelince, ölüm ve ölüyle ilgili olan konuları imama ve cemaate devreder, işin içinden çıkarız.

Ölen nasıl giydirilir bilmeyiz. Başkaları varya ölü müzü yıkayıp giydirecek olan, o halde biz neden uğraşalım?

Böyle hazırcı olacağımıza, günde birkaç saat okusak ve öğrensek daha iyi değil midir?

Meselâ: Ölü nasıl yıkanır?

Ölüye kefen nasıl giydirilir? Cenaze namazı nasıl kılınır? Cenaze mezara nasıl konur? Dünyanın bin bir hali var. Bizi bekleyen günlerin hangi tür günler olabileceğini biliyor muyuz? Belki birgün gelecek, imam bulamayacağız. O halde sıradan bir erkek, imamın görevini yapabilmelidir. Gün gelir erkek de bulunmayabilir. O halde kadınların da imam ve cemaatin vazifesini bilmeleri güzel olmaz mı? Aynı kadınlar, aynı insan doğduğunda zıbınından pijamasına kadar her şeyi bilip hazırlamamışlar mıydı? Ölen için neden hiçbir şey bilmesinler? Kadınlar ölmeyecek mi? Kadının çocuğu, kocası, kardeşi veya başka yakınları ölmeyecek mi?

Bu konuya nasıl ihtiyaç olduğu depremden sonra hemen anlaşıldı. İmam bulunamadığından daha doğrusu imam sayısı yeterli olmadığından veya cenaze namazının kıldırılmasını bilen olmadığından dolayı, binlerce insan cenaze namazı kılınmadan toprağa verildi. Gerçi gıyablarında sonradan namaz kılındı, ama millet olarak, doğum kadar ölüm hakkında da bilgi sahibi olsa idik, öyle olmazdı.

Bu öz eleştiriden sonra cenaze işlerine girelim.

Can çekişen hastaya karşı görevler

Öleceğini sandığımız insana hissettirmeden onun yanında yüksek sesle “Eşhedü ellâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve rasulühü” veya “lâ ilâhe illallah, Muhammed’er-Rasulüllah” denir.

Ona hatırlatılan Kelime-i Şehadet’e “telkin” denir.

Bunu yaparken cahili bir tavır sergilememeye son derece dikkat etmek gerekir.

Bazen de çok ağır hastanın yanında “Ölecek galiba, Kelime-i Şehadet getirelim.” gibi sözler konuşuluyor. Böyle konuşmaları hastaya duyurmamak lâzımdır.

Hastanın öleceği anlaşılnca yanında Yâsin Sûresi okunursa iyi olur.

Bu telkin ustalıkla yapılırken, hastaya da iyileşeceği telkin edilmelidir. Hasta iyileşmez, Kelime-i Şehadet getirmeden ölürse, “Hasta kâfir olarak öldü veya hiç iyi bir şekilde ölmedi.” gibi sözler söylemek caiz değildir. Bir Müslüman, ölürken Kelime-i Şehadet getirmese de Müslümandır. Müslüman olmayan, ölürken Kelime-i Şehadet getirirse böyle bir kimsenin Müslümanlığının kabul olmayacağı fıkıh kitaplarında yazmaktadır. Kişi Müslümansa, tabi ki bir de Kelime-i Şehadet getirerek ölürse, bu zahiren güzel bir ölüm olur. Fakat iç yüzünü Allah bilir.

Ölünün yüzü korkunç olursa ne anlama gelir

Hep söylüyoruz, toplumumuzda gün görmemiş fetvalar vardır, çoğu uydurmadır.

Bunlardan biri de ölenin yüzü çirkinse ya da kötü şartlarla ölmüşse, o insanın kötü insan olduğuna hükmedilir. Halbuki bu tamamen doğru değildir. Çünkü bazan bir insan ölümüne sebep olan hastalıktan dolayı yüzü mosmor olabilir. Ama bazı kimseler de yapmış olduğu amellerine göre yüzleri çeşitli renklere de girebilir. Bir kimsenin hasta iken acı çekmesi de böyledir. Her acı çeken yaptığını çekmez. Evet bazı kimseler dünyada yaptıkları kötülüklerin cezası olarak acı çeker. Bazılarını da Allahu Tealâ bu dünyada günahlarından temizlenmesi veya mükafaat olması için acı verebilir.

Bu önemli bilgiler, kitaplarda kalmamalı, her okuyan, bir kişi en az on kişiye bunları anlatmalı ki, toplum bilinçlensin.

Bir insana kini olan o insan öldüğünde yüzü morarmışsa 'Çok günahkar olduğundan morardı.' demesi onun cehaletidir.

Mevtayı nasıl tanırırsınız?

Cenaze, evinin önüne getirilir. Konu komşuya sorulur:

— Bu mevtayı nasıl bilirsiniz?

Herkes, iyi bilsin kötü bilsin cevap verir:

— İyi biliriz!

Çoğu yalan söyler. Hatta bu yalan bazen gözümüzün önünde söyleniyor. Haberlerde görüyoruz. Tanıdığımız dinsiz veya zalim biri için bile "İyi biliriz." sözü söyleniyor.

Bütün bunlar toplumsal sahtekârlıktır... Toplu olarak murâîliktir (ikiyüzlülük)... Toplu halde, ölüye bile yağcılık yapmaktır. Topluca dalkavukluktur.

Peki ne söylenmeli?

Ölen kişi eğer zalim değilse, vatan haini değilse, insanlara iyilik de yapıyor idiyse, ölünce “İyi biliriz.” denir. Peki.

Bir insan ki evlâdına zulmediyordu.... veya

Ana babasını sokağa atmıştı...

Geline, damadına kan kusturmuştu...

İşçisinin ya da kardeşinin hakkını yemişti...

Mirasta hak geçirmişti...

Karısına ya da kocasına yapmadığını bırakmamıştı...

Komşuları ondan illallah demişti...

Hırsızdı...

Gaspçiydi...

Dolandırıcıydı...

Yalanlarla dolanlarla iktidara gelen bir siyasetçiydi...

Yetimin hakkını yiyen, kalbini kırıandı...

Bu ve bunlar gibi kötülüklerden birini bile yapsa, o kişiye “İyi biliriz.” denmez

Efendim, herkese “İyi biliriz.” denecekmiş. O halde “Nasıl bilirsiniz?” sorusunun hikmeti ve anlamı nedir?

Bir defa ölen kişi için “Nasıl bilirdiniz?” sorusu müt-hiş bir yaptırım gücüne sahip olan sosyal bir tehdittir. Zalim insan öldüğü zaman “Nasıl bilirdiniz?” sorusuna “Kö-

tü bilirdik! O bir zalimdi.” denecek ki, bu manzarayı gören “Vay! Demek ki ölünce böyle rezil olmak varmış. O halde ben kimseye kötülük yapmayayım.” diyebilsin. Maksat da budur zaten. Sorudan maksat “İnsanlar! Ölüyü soruyoruz, ama maksadımız diridir.” şeklinde anlamı vardır.

Ne demek mi istiyoruz?

Kişinin özel günahı kendisini ilgilendirir. Eğer başkalarına zulüm etmiş ve bu zulmünden tevbe etmeden ölmüşse hiçbir ölü için, iyi biliriz, denmemeli. Bu kadar topluca dalkavukluk yapılmamalıdır. Zaten sorudan maksat, kişinin şahsi günahı değil, toplumsal günahıdır. İnsanlara zulüm etmeye kimsenin hakkı yoktur.

Toplumumuzun dalkavukluğunu cenaze törenleri kadar açık açık belgeleyen bir ikinci olay hatırlamak mümkün değildir.

Kötü insanları iyi olarak yad etmek iyilerin hakkını yemek değil midir? İyilere “iyi” kötülere “kötü” demeliyiz. Ama ölçüyü bilerek... Başkasına zulmedenle, kendine zulmeden birbirene karıştırmayalım.

Ölüm güzel şey, budur perde arkasından haber.
Hiç güzel olmasaydı ölür müydü Peygamber?

N. Fazıl Kısakürek

Ölü yıkanırken görülen alışılmışın dışındaki olaylar

Ölü yıkanırken çok değişik hallerle karşılaşmak mümkün. Meselâ: Ölü güzel kokabildiği gibi çok kötü de kokabilir. Dili bir karış dışarıya çıkmış olabilir. Dışkı dökmesi mümkün olabilir. Kömür gibi kararabilir. Çok daha farklı şeyler olabilir. Ölüyü yıkayanın gördüğü olumsuzlukları söylemesi asla caiz değildir. Çok büyük bir hatadır... Kul hakkıdır. Bu olumsuz olayları anlatan kimsenin insanlıktan nasibi azdır. Bu gibiler, daima toplumu kirletirler, toplumun huzurunu kaçıırırlar... Bu konularda diline hakim olamayan insanların ahiret gününü sık sık düşünmesi gerekir.

Can bedenden çıkınca çevredekilerin ilk vazifesi

1- Can bedenden çıkınca, ilk iş olarak ölünün gözleri kapatılır. Bir kişi, ölünün gözlerini eliyle kapatmalı ve şöyle dua etmeli.

“Ey Allah’ım! Bu insanın işini kolaylaştır. Ona, gitmekte olduğu alemini, içinden çıktığı alemden daha hayırlı eyle. Amin!” Bu veya benzeri dua okunur.

2- Elbisesi çıkarılır.

3- Üzerine bir çarşaf örtülerek yere uzatılır.

4- Ayakları birbirine bitleştirilip öyle bırakılır.

5- Elleri kolları yanlarına doğru uzatılır. (Kolları göğüs üzerine konmaz.)

6- Karnı şişmesin diye, karnı üzerine bıçak (veya me-

tal herhangi bir şey) konur.

7- Ölünün yanında (mümkünse) güzel koku bulundurulur.

8- Ölü yıkanmadan onun yanında Kur'an okunmaz. Başka odada okunur.

9- Ölenin yakınlarına, komşularına haber verilir.

10- Komşuların kimi ölünün yakınlarına teselli vermekle, kimi ölenin çocukları varsa çocuklarıyla, kimi giden gelenle, kimi de yemek pişirip uzaktan gelenlere ikramla ilgilenmelidir. Zira, isterse milyonlarca insan ölsün, her canlı karnı acıkınca yemek zorundadır. İnsanlar, biri öldüğü zaman her işi ev halkına bırakmayacak kadar anlayışlı olmak zorunda. Hatta gece yatıya bile misafir alabilmeli hayırlı komşu.

11- Ölü helvası yoktur. Ölünün ardında helva, et v.b.. ikramlarda bulunmak Şamanizm dininden kalma bir gelenektir. İslâm ile alakası yoktur.

12- Ölenin çocukları veya başka bir yakınından ölen kişinin öldüğü saklanmamalıdır. Özellikle, çocuklardan asla saklanmamalıdır. Ölenin yüzü çocuklarına gösterilmelidir.

13- Ölenden korkulmamalıdır. Ancak, mantığı çalışmayan veya şartlanmış insanların ölüden korkacağı unutulmamalıdır.

14- Cenaze, mecburiyet yoksa, hemen toprağa verilmelidir.

İnsanlık, hep canlılara hizmeti öğreniyor. sıra ölüye hizmete gelince ürperiyor. İnsanlığa yakışır bir durum mudur bu?

Ölü nasıl yıkanır?

1- Besmele çekilir ve ölüye gusül abdesti aldirmaya niyet edilir.

2- Ölü, ayakları kibleye doğru uzatılır. Yıkayan "Ğufrâneke ya Rahman!" der.

3- Arka üzerine yatırılır.

4- Ölünün konduğu teneşir veya ölünün konduğu herhangi bir yer güzel kokuyla tütsülenir.

5- İç çamaşırları, örtünün altından çıkarılır ve göbeğinden avret yerine kadar olan bölge yıkanır.

6- Yıkayıcı eline taktığı eldivenle ölünün yüzünü yıkar.

7- Ölünün ağzına su vermez. Yalnız ağzını burnunu ıslatır.

8- Ölünün göbeğini bez veya parmakla yıkar.

9- Sonra ellerini ve kollarını yıkar. Başına mesh alıp ayaklarını da yıkar. Böylece abdest verilmiş olur. Şimdi sıra ölüyü yıkamaya gelmiştir.

10- Soğuğa yakın ılık su ile ölü yıkanmaya başlar.

11- Üzerine su dökülür.

12- Önce sol tarafına çevrilip sağ yanı bir defa yıkanır. Daha sonra sağa çevrilip sol yıkanır. Böylece sağ ve sol taraf üçer defa yıkanır.

14- Bu işlemlerden sonra, ölü hafifçe kaldırılır, karnı ovulup yıkanır. Göbeğinden veya avret yerinden bir şey çıkarsa yıkanır.

Çok şişmiş, yanmış veya çürümüş ölülere bu detay gerekmez. Onlara topluca su dökülmesi kafidir. O ölü gus-

letmiş durumdadır.

15- Ölünün tırnakları saçları kesilmez.

16- Yıkandıktan sonra havlu veya benzeri şeyle silinir.

17- Kurulama faslından sonra kefen isimli, dikişsiz kefen ölüye giydirilir.

18- Elleri ayaklarına hanut denilen kâfurun konur veya başka koku sürülür. Secde yerlerine, alına, dizlerine kâfurun dökülmesi unutulmamalıdır.

19- Erkeği erkek, kadını kadınlar yıkar.

20- Ölüyü yıkarken yıkayanın yardımcılarından başka kimse görmemelidir.

21- Yakın dostlarsa yıkayıcı para almamalıdır. Kişinin geliri bu işten, o zaman yıkayıcının tercihine bırakılır.

22- Ölü soyguncusu olunmamalı, buna da fırsat verilmemelidir. Ücret alan yıkayıcı normal ücret istemelidir. Yardımcılar ölünün yakınlarından olacağı için onlara ücret verilmez. Yıkayıcı yakın dostlardansa ona da verilmez.

23- Bir Müslümanın ölüsünü yıkamak için Müslüman bulunmasa gayrimüslim ölüyü yıkayabilir.

24- Ölü bir erkeği karısı yıkayabilir.

25- Kadını yıkayan kadın bulunmazsa, kocası, kadına teyemmüm verebilir.

26- Namazın ne olduğunu bilmeyen çocuğa teyemmüm abdesti verilmez.

27- Akıl baliğ olmamış erkek çocuğunu kadın yıkayabilir, fakat, buluş çağına girmemiş kız çocuğunu erkek, çok mecbur kalınmadıkça yıkayamaz.

28- Kadını yıkayacak kadın yoksa, kadının mahrem-

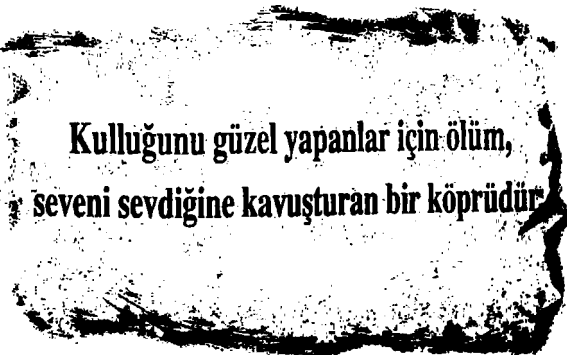
lerinden biri, kadına teyemmüm ettirebilir.

29- Bir Müslümanın hanım ya da erkek akrabası olan gayrimüslim biri öldüğü zaman kendi dindaşlarına teslim edilir. Bunu yapmaları mümkün değilse, o zaman normal şartlarda yıkanır, normal olarak kefen bezine sarılıp ve bir mezara gömülür.

30- Ölen bir Müslüman gayrimüslimlerin akrabasıysa, o Müslümanın başka akrabası yoksa, Müslümanlar o ölüyü sahiplenmek ve gereğini yapmak zorundadır. Techiz ve tekfini cenazeye yapılması gerekenleri Müslüman bilir. Müslümana Müslümanların ölüsüyle ilgilenmek farz-ı kifayedir. Ölenin akrabaları gayrimüslimse cenazeye çağrılır.

31- Kefenlenmiş ölüden kan veya başka bir akıntı gelmiş olsa, ölüyü tekrar yıkamaya gerek yoktur. Yakınları isterse, kirlenmiş yeri yıkayabilirler.... Yıkamasalar da bir mahsuru yoktur.

32- Ölü olarak doğan çocuk yıkanmaz, bir beze sarılıp gömülür.

Ölünün kefenlenmesi

1- Ölen kadın veya erkeğin, vücutlarını örtecek kadar bir bez ya da kumaşla örtülmesi, geride kalan Müslümanlara farzdır.

2- Kefen her renkten olur. Beyaz renkten olması daha iyidir. Tercih edilen pamuklu patiskadır, ama başka kumaştan da olur.

3- Kadın ipekten kumaşla kefenlenebilir.

4- Kadın için, zaferan ile usfur denilen boya ile boyanmış bezden kefen yapılabilir. Ancak en güzel kefen düz beyaz ve pamuktan yapılan kefendir.

5- Ölünün kefenlenmesi 3 şekilde olur.

a) Sünnet üzere olan kefenleme. Bu kefenlemede erkek için, Kamis (uzun bir gömlektir), izar (don ve eteklik-tir. Baştan ayak ucuna kadardır) ve lifafe (lifafe baştan ayağa kadar uzundur. Baş tarafı ve ayak ucundan bağlanır) olmak şartıyla üç kattır.

Kadınlar için, erkelerden fazla olarak baş ve göğüs örtüsü vardır. Böylece, erkeklerin kefeni üç, kadınların beş kattır.

Allah Rasulü (s.a.v)'nin tavsiyesi olan bu iki kefenleme tarzı sünnettir.

b) Erkeklerde sünnet olan kefenlenme yapılmazsa, o zaman "kefen-i kifayet" denilen kefenleme devreye girer. Bu kefen izar ve lifafedir. Kadınlarda izar, lifafeye ilaveten baş örtüsü olur.

c-) Hem erkekler için, hem de kadınlar için sadece birer kattır. Bu durumda, ölü ne bulunursa ona sarılabilir.

Bir zaruriyet yoksa bu kefen tarzı tatbik edilmez.

6- Kefen bezi, parçalara bölünmeden önce güzel kollar sürülür.

7- Sonra, lifâfe tabut içine veya yere serilir. Onun üzerine izar serilir. Yani belden üstü ve belden altını saran parçalar serilir. Sonra da kamis (kefen gömleği) içinde olarak izarın üstüne konur.

8- Ölü; önce soluna, sona sağına sarılır.

9- Lifâfe de aynı şekilde sarılır. Daha sonra bir kuşakla bağlanır.

10- Ölü kadınsa saçları ortadan ayrılır, kefen üzerinden göğsü üzerine konur. Sonra, yüzünü örtmek kaydıyla baş örtüsüyle göğüs üzerine kadar örtülür.

11- Sonra üzerine izar sarılır.

12- İzarın üzerinden göğüs örtüsü bağlanır.

13- Daha sonra lifâfe sarılır. Göğüs örtüsü lifâfeden sonra da bağlanabilir. (Lifâfe en son örtüdür.)

14- Kefen konusunda buluşa yaklaşmış çocuklar, büyüklerle aynı şekilde kefenlenir.

15- Küçük çocuklar, yalnız izar ve lifâfe ile kefenlenir veya bir kat yapılır. Üç kat yapılması efdaldir.

16- Varsa her şahsın kefeni ve cenaze masrafı kendi malından yapılır.

17- Ölen fakirse, hayatta iken ona kim bakmışsa, imkanı varsa ölüm masraflarını da o öder.

18- Kadınların kefenleri ve cenaze masrafları kocasına aittir.

19- Kimsesi olmayanların masrafı belediye veya dev-

let bütçesinden karşılanır.

20- Masrafı techiz tekfinini varislerden biri karşılasa, miras bölünmeden önce masrafını isterse, alabilir.

21- Ölenin mirasçıları varsa, kimse kimseye bırakmadan herkes payına düşen masrafı üstlenirse, İslâm'a uygun olarak hareket etmiş olur.

22- Kefenlenmiş ölü, tabuta konduğu andan itibaren cenazedir.

23- Cenaze cami kapısına getirilir. (Camiye karşı olan ölünce camiye getirilmemelidir. Fakat bu konuda ülkemizde bir hassasiyet yoktur.)

Cenaze cami kapısında cemaatin önüne konur.

24- Kişiler abdestli olur.

25- Kibleye dönmek farz-ı kifayedir.

26- Cenaze namazı, aslında ölüye duadır. Bu yüzden, cenaze namazı ayakta başlar ve ayakta biter.

27- Cenaze namazı niyetle başlar.

28- Cenaze namazı kılmaya ve dua etmeye niyet eder.

29- Cemaat imama uyar.... Cenazeyi bilmesede "imamın niyetine göre" niyet eder.

30- Erkek veya kadın olduğu niyette belirtilir.

31- Cenaze namazının rükûnları ikidir: Kıyam ve tekbir.

32- Sünnetleri hamd ve senâ etmek, salât ve selâm getirmek, hem ölüye, hem diri olan Müslümanlara dua etmektir. (Duayı rükûn olarak kabul edenler vardır.)

33- Cenaze namazında cemaat şartı yoktur. Bir kadın

tek başına cenaze namazı kılabilceği gibi, erkek de kılar.

34- Cenaze namazında, imamlığa en layık olan kişi imam olur.

35- Ölen bir kadının cenaze namazını kıldırmak önceliği kocanıdır. Sonra akrabaları. Sonra komşuları gelir... Sonrası fark etmez.

36- Cenaze namazını kıldırma görevi herkesten önce velinindir görüşü, İmam-ı Azam'dan rivayetle Ebu Yusuf'undur. Bu tür görüşlere, uyan da uymayan da suçlanamaz.

37- Cami önüne birkaç cenaze gelirse, cenaze namazının ayrı ayrı kılınması efdaldır. Kimin cenazesi önce gelmişse onun cenaze namazı önce kılınır. Mecburiyet varsa topluca da kılınabilir.

38- Sonradan gelen insan tekbir alıp cenaze namazına katılabilir.

39- Çok aşırı yağın bir yağmur söz konusu değilse, cenaze namazını caminin içinde kılmak hoş görülmemektir.

40- Cenaze gömmenin mekruh vakti yoktur. Cenaze namazı güneş doğarken ve batarken mekruhtur.

41- İntihar eden bir insanın cenaze namazı kılınır.

42- Anasını veya babasını öldüren birinin cenaze namazı kılınmaz.

43- Kimliği bilinmeyen bir insan İslâm yurdunda ölü bulunursa başka dinden olduğuna dair bir işaret taşıyıp taşımadığına bakılır (Örneğin haç bir kolye).

44- Cenazeyi omuzlarda insan onuruna yakışır bir düzenle mezara götürmek gerekir. Yakın mezarlığa hayvan

veya otomobille taşınması hoş değildir. Mezar uzaksa durum değişir.

45- Cenazenin arkasında giden insan, düğün konvoyunda olmadığını idrak etmeli, bu alemden öteki aleme olan yolculuğu düşünmesi, kendisini hayalen o tabutun içine koyması, ölümü idrakte yardımcı olur.

46- Cemaat cenazeyi götürürken içten içe zikir yapmalı, ama sesli olarak Kur'an bile okumamalı.

47- Ölünün arkasından ağlamak, gözyaşı dökmek günah değildir. Dirinin ağlamasından dolayı ölü de ceza görmez.

Ölünün ceza görmesi için, "Arkamdan dövüne dövüne, isyan ede ede ağlayın." diye vasiyet etmiş olması lâzım.

48- Saç baş yolarak, diz baş döverek ağlamak günahtır.

49- Cenaze namazı kılınırken karşıdan seyredip cenaze namazına girmeyenler kadar, insanı hayrete düşüren başka bir tavır acaba ne olabilir? Namaz kılmasını bilmeyenler bu çok ayıp duruma düşmemek için cenaze namazı nasıl kılınır diye merak edip, hemen öğrenmelidir.

50- Cenazeyi alkışla uğurlama alışkanlığı İslâm'da yoktur. Bu tür cenaze uğurlama fiili Allah'a ve dine inananlar tarafından görülmüştür. Onlar istedikleri gibi cenaze merasimi yapsınlar, biz Müslümanlar, Allah'ın istediği gibi hareket etmek zorundayız.

Cenazede kılmak diye ifade edilen namaz aslen namaz değil duadır. Unutmayalım rızkı ve secdesiz namaz olmaz.

Cenaze namazı (duası) nasıl kılınır

- * Cenazeye karşı saf bağlanır niyet edilir.
- * İmam namazda olduğu gibi ellerini bağlar.
- * Cemaat de gizlice tekbir getirip ellerini bağlar.
- * Tekbirden sonra “Sübhanেকে” okunur.
- * Subhanekeye “Ve celle senaüke” de ilave edilir.
- * Sonra eller kalkmadan, imam aşikâre olarak tek-
bir alır.
- * Sonra, gizlice salli barik okunur.
- * Tekrar tekbir alınır. Ölüye ve diriye dua edilir. Yani bilenler cenaze duasını, bilmeyenler de, Fatiha’yı veya “Rabbena atina...” duasını veya “Kunut “dualarını okur.
- * Sonra tekbir alınır, imam sesli, cemaat sessiz olarak, önce sağa sonra sola selâm verilir.
- * Selâm vermek vaciptir. Hem ölüye hem dirilere selâm niyetiyle yapılır.
- * Mezheplere göre, farklılıklar vardır. Hepsi de dua ile ilgilidir. Hepsi de caizdir.

Cenazenin kabre konması

- 1- Cenaze, omuzlardan indirilince, bir mecburiyet yoksa cemaat oturmalıdır.
- 2- Kabrin, bir insan boyu kadar derin olması gerekir.
- 3- Mezar çamurluysa elden gelen yapılır, sonra cenaze defnedilir.
- 4- Karlı ve yağmurlu havalarda yakınına mezara gö-

men insanlar çok üzüntü çekmektedirler. Psikolojik olarak bakılınca haklıdırlar. Fakat, bakışımızı İslâm'ın kurallarına göre düzenlersek rahat ederiz.

İslâm'a göre, iyi bir Müslüman isterse bir çukura, çamurun, pisliğin içine atılsın, beden ne olursa olsun, nerde olursa olsun, ruhu çoktan cennet bahçesine gitmiş olur. Kişi yeter ki, Allah'ı seven ve onu ilâh edinen olsun. Ona ölüm ne ki çamurlu kabristan ne olsun?

Ölünün bedeni buz gibi soğuk yerde olsa bile o bu soğukluğu duymaz... Bedeninin çamurda olduğunu hissetmez. O yüzden müsterih olalım. Kulunu asıl sahibi bizden daha iyi korur. Yeter ki kul, hakiki kulluk yapmış olarak ölenlerden olsun.

5-Kabir çok kötü ıslak v.s. ise, yakınları rahat edemeyecekse tabutla gömülebilir. Bunda bir sakınca yoktur.

6- Cenaze kabre yatırılırken sırt üstü değil, hafifce sağ tarafı üzerine kibleye döndürülür. Bağı varsa çözülür.

7- Kabre koyanlar şunu söylerler "Bismillahi ve alâ millet-i Rasulüllâh" (Yüce Allah'ın ismiyle seni Rasulüllahın milleti (dini) üzerine gömüyoruz.)

8- Kadınları, varsa mahremeleri toprağa koyarlar. Yoksa iyi olarak tanınan insanlar seçilerek, kabre koyma işleri onlara teklif edilir.

9- Mezarı kazmak için ücretle mezar kazıcı tutulabilir. Buna rağmen cenazenin yakınları mezarı kazsalar daha iyi olur. İbretle kazarlarsa mezarı, kendi mezarlarını düşünürler. Bu açıdan iyi olur.

10- Cenaze gömüldükten sonra cemaat bir müddet orda kalmak isterse kalır. Kur'an okumak isterse şunları

okuması tavsiye edilir. Yasin, Mülk, Vakia, İhlâs ve Mu-avezeteyn (Felâk-Nas) sûrelerini okur. Sonra da Fatiha Sûresiyle, Bakara Sûresinin baştaki ayetlerini okur.

11- Ölünün bağışlanması için Allah'a dua edilir. Okunan Kur'an'dan meydana gelen sevaptan ölüye hediye edilir.

12- Ölünün mezarından veya eski mezarlarından toprak almak serpmek gibi inanışların şer'î bir delili yoktur.

13- Telkin; cemaatin bekleyip imamın telkin vermesinin ayetten ve sahih hadisten bir delili yoktur. Ehl-i Sünnet'in çoğu telkini ya müstehab ya da caiz görmüşlerdir. Sünnet diyen yoktur. Hanefî fukahasının bir görüşüne göre, telkin ne emredilir, ne de yasaklanır, isteyenler telkin yaptırır.

Malikî Mezhebine göre bir Müslüman ölmek üzere iken telkin caizdir. Mezara gömüldükten sonra telkin mekruhtur. Şafillere, Hanbelîlere göre müstehabtır.(1)

14- Bir Müslüman okuduğu Kur'an'ın isterse sevabından bir kısmını isterse hepsinin sevabını başkasına verir. İsterse diriye, isterse ölüye verir. Bir şartla; verdiği kişi mü'min olmalıdır. Kabul olur mu? Allah bilir..

15- Okunmuş Kur'an ayetleri veya hatim parayla satılmaz, parayla alınmaz. Kişilerin kendilerinin kalben ve isteyerek okudukları Kur'an sevap olur. "Millet ne der? Acaba okutmasam ayıp olur mu?" gibi düşüncelerle okunan Kur'an da, kılınan namaz da kabul olmaz.

(1) Büyük İslâm İlmihali, Ömer Nasuhi Bilmen, sh. 250 sadeleş-tiren, Ali Fikri Yavuz, Timaş Yayınları, 1992, İstanbul.

Not: Alıntıya çok ufak müdahalelerde bulunulmuştur.

16- Kabirden çıkan toprağın hepsini, cenaze gömül-
dükten sonra, kabrin üzerine atmak mekruhtur. Fakat
İmam Muhammed'e göre bir sakınca yoktur.

17- Kabrin üzerine su serpmekte, çiçek dikmekte bir
sakınca yoktur.

18- Mezarlığın orta kısmı deve horgücü gibi kenarla-
ra doğru alçalır şeklinde tümsek olmalıdır. Mezar, düz de
yapılabilir diyenler de vardır. (Bulaşıcı hastalıktan ölenler
müstesna) Ölü betona konmaz. Bu durum dünya dengesi-
ni, tabiatı bozar. Toprağın bir uzantısı olan insanın, aslı bir
topraktır. O yüzden toprağa karışıp toprak olmalı ki, tabiat
dengesi bozulmadan durabilsin. Milyonlarca insan betona
gömülür, o aslında toprak olan bedenin tekrar toprağa dön-
mesi engellenirse, bu durum tabiattaki dengeleri etkiler.

19- Denizde, gemide ölen bir insanı çürümeden kara-
ya çıkarmak mümkün değilse, ölü yıkanır, cenaze namazı
kılınır ve denize bırakılır. Karaya vurması umulur. Zira ya-
pacak başka bir şey yoktur. Eğer gemide soğutucu varsa, o
zaman iş değişir.

20- İnsan nerede ölmüşse orada toprağa verilir. Ölü-
yü başka memlekete götürmek dinen tavsiye edilmemiştir
ancak haram da değildir.

21- Bir kimsenin yakını öldüğünde taziyeye gelecek
olanlar için isterse evinde üç gün bekler, isterse başka bir
yere gider. Böyle bir günde kişi "Millet ne der acaba?" di-
ye hareket etmez. Kendi ne istiyorsa onu yapar, bundan
dolayı da o kişi ayıplanamaz. Şu İslâm medeniyetinin gü-
zelliğine bakın. Bir de, İslâm'a göre caiz olan şeyleri ayıp-
layan, İslâm'ı sıkıcı gösteren insanların tavrına bakın. Bir-
birinden ne kadar farklı!

22- Yakını ölene “Başın sağ olsun.” yerine “Allah size sabır versin. Sabrınızdan dolayı mükafatınız bol olsun. Allah cennete kavuştursun, hüküm Allah’ın.” gibi sözler söylenir.

23- Birisinin öldüğünü duyan şunu söylemeli: “İnna lillâhi ve inna ileyhi raciûn” (“Muhakkak ki biz Allah’a aitiz ve muhakkak Allah’a döneceğiz.”)

24- Mezarlıkları ağaç ve çiçeklerle süslemek, mezarlıkları temiz tutmak insanlık vazifesidir. Ölülere manevî saygıdır.

25- Yaban illerinde ölen insanın orada, İslâm’a göre gömülmesinde hiçbir sakınca yoktur. Dünyanın her yeri Allah’ındır. Allah dünyasının her yerini, kullarının ölüsüne de, dirisine de helâl etmiştir. Bu helâllerden istifade edilir.

26- Müslüman mezarlığında mum yakmak hoş görülmemiştir. Ancak, yoldan geçenlere fayda versin diye elektrik lambası takılabilir.

27- Mezarın süslenmesinde haddi aşmak caiz değildir. Ağaç ve çiçekten başka bir şey yapılmamalı.

28- Ölüler mümkünse sık sık ziyaret edilmeli, ziyaret sırasında şu duayı okuyabilirse iyi olur.

“Esselâmu aleyküm, dâre kavmin mü’minine. Ve innâ inşaallahu bikum lahikune eselullahe li vele-kum’ul afiyete.”

Mânâsı: “Esselâmu aleyküm ey mü’minler yurdunun sakinleri. Bizler de inşaallah size kavuşacağız. Yüce Rabbim sizleri de bizleri de affetsin.”

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Baki Mezarlığını ziyaret ederken bu duayı okumuş.

29- Mezarlığın kenarlarına oturmakta bir sakınca yoktur.

30- Mezarlıkta Yasin Sûresini okumak güzeldir.

Bu yüzden Allah Tealâ'nın ölülerimize kolaylık vereceği, okuyanın da ölüler sayısınca sevap alacağı, İmam Ali'den ve Hazreti Enes (Radiyallahu Anhuma)'dan rivayet edilmiştir.

31- Mezar taşlarına yazı yazmak, isim yazmak caizdir.

Ayet yazmak pek tavsiye edilmemiştir. (Mezar taşları zamanla yerlere atılıyor düşüncesiyle)

Mezar taşlarına şiir de yazılabilir, güzel sözler de.

32- Mecburiyet olmadıkça, birkaç cenazeyi birden aynı mezara koymak caiz değildir.

33- İslâm topraklarındaki gayrimüslim mezarları gasp edilmez. Çünkü, onların dirilerine eziyet olmadığı gibi, ölülerine de eziyet olmaz.

Kadın cenaze namazı kılabilir mi?

Kadın cenaze namazı kılar mı, kılmaz mı?

Bir zamanlar medyada tartışma konusu olmuştur. Öyle ki, "Kadın cenaze namazı kılabilir." diyenler, çağın dinde reformisti ilan edilmiş, alkışlanmıştı.

"İlk kez duyuluyordu bu,

Çok farklı bir şeydi bu."

İslâm yasakladığı halde bir kahraman (!) çıkmış, tersini savunmuştu. Onda ne müthiş bir yürek vardı."

Hey gidi kara cahiller hey!

İslâm'ı bilmez ki, kadının cenaze namazı hakkında ne dediğini bilsin... Bilmediği için şaşırانlar, hazine bulmuş gibi sevindiler. Cenaze namazı kılacaklarından dolayı değil ha, dinde reform yapıldı zannettikleri için sevindiler. Bilenlerin, sanki ilk defa konu edilmiş havası estirmesi karşısında insan şaşıyor.

Gerçekten ilk defa mı duyuluyordu kadının cenaze namazı konusu? Hayır!

İslâm'ın geldiği çağdan beri İslâmî kaynaklarda var olan konu nasıl ilk defa duyulan konu olabildi ki? En yakın zamanda 30-35 yıl önce Ömer Nasuhi Bilmen Hazretleri tarafından Arapça metinlerden alınmış hükümlerin çevrilmiş halinden onun fıkıh kitabından okuyoruz.

Kadınlar cenaze namazı kılarlar; fakat, "cenaze namazında, kadınlar erkeklerin arkasında saf bağlarlar. Çünkü kadınlar için safların en hayırlısı, en sonda bulunan safıdır. Buna rağmen bir kadın, erkeğin yanında durarak cenaze namazı kılsa, namazları bozulmaz. (1) Peki sadece kadınlar cenaze namazı kılsa olur mu?

Cevabını aynı fıkıh kitabından alıyoruz.

"Bir ölünün namazını yalnız kadınlar kılacak olsa, bu caizdir ve farz yerine gelmiş olur." (2) İşte gördük. Demek ki, bu konu İslâmî kaynaklarda varmış.

Akla şöyle bir soru gelebilir. "O halde kadınlar neden

(1) İslâm İlmihali, Ö. Nasuhi Bilmen, Sh. 244

(2) A.g.e sh. 243

cenaze namazı kılmıyorlar?”

Cevap: Değil kadınlar, yüz binlerce erkek, cenaze namazını kılmak şöyle dursun, nasıl kılınacağını bile bilmez. Ayrıca cenaze namazını bir grup kılıyorsa, cenaze namazı diğer erkeklere bile farz değil.

Ayrıca kadın için o soğuklarda cenaze namazı kılmak hiç de kolay bir ibadet değildir. Hele de ana sütü ile beslenen bir de bebek varsa.

Şuna inanırız ki, bütün kadınlar cenaze namazını bil-seler, caiz olduğunu da öğrenseler, bir cenaze namazını kı-larlar, ikinciye kılarlar, üçüncüde pek gelen olmadığı fark edilir.

Üzerimize farz olmayan konuyu habire konuşuruz ya, sanki, kadınlar cenaze namazı kılsalar, insanlık kurtu-lacakmış gibi. İşte bu tuhafıklar insana hayret veriyor.

Özetlersek:

Kadının cenaze namazı kılması caizdir.

Şehitlerin namazı

Ömer Nasuhi Bilmen Hazretleri'nin adı geçen fıkıh kitabından faydalanarak şehitlere ait hükümleri işleyelim.

1- Şehit kime denir?

Cevap: Allah yolunda ölene şehit denir. Çoğulu şühe-da'dır.

2- Şehidler yıkanmaz ve namazları kılınmaz.

Melekler tarafından yıkanıp namazları kılınsa gerek. Allah şehidin yıkanmasını da, namazını da belki kendi üst-

leniyor. Mecazen anlıyoruz ki, “Kulum mademki benim uğrumda öldü, o halde cenazesi bana özeldir.” diyor.

Doğruyu Allah bilir, bu da şu manâya geliyor. Bu dünyada cevap alamadığımız her şeyi cennette öğreneceğiz demektir.

3- Şehitlik zahiren tesbit edilir. Bir insanın görünüşüne hükmedilerek “şehit” kararı verilir. Bu ölçüye göre bütün imamlar, müezzinler, Kur’an öğretenler, Allah için öğretmenlik yapanlar, Allah için okuyan öğrenciler... vb. öldükleri zaman şehit olarak ölürler. Şehit kurallarına göre gömülme de o şehittir.

4- Şehit olarak ölmeyi arzulayan kişi, yatağında bile ölse Allah indinde şehitlik derecesine ulaşır.

Bir hadis-i şerifte Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

“Kim şehit olmayı samimiyetle Allah’tan isterse, o insan yatağında ölse bile şehitlerin gittiği yere gider.”

Askerde ölen şehit olur mu?

Toplumumuzun bazıları, neredeyse hırsızlıkta ölene bile şehit derken, bazıları da ne hikmetse, şehide “şehit” deme nezaketini göstermiyor. Bu nezaketi göstermek şöyle dursun, şehit olanın murdar gittiğini bile söyleyebiliyor. Bunun örneklerini çok gördük.

Bir yandan şehit kavramı, bir yandan da şehit suistimal ediliyor.

Şehit, Arapça bir kavramdır. Bu kavram sadece ye sadece İslâm dininde vardır. Buna rağmen hem İslâm dine, hem Arapçaya düşman olanlar bile şehit kelimesini kullanırlar. “Neden, Allah’ın özel kullarına verdiği ismi, siz kendi kullarınıza veriyorsunuz?” diyemeyiz, demiyoruz. Bizler, Allah’ın kavramlarını kullanmayınca, irticacılar kendi lehlerine kullanıyorlar.

Bu konunun başka bir yönü. Biz yine konumuza dönelim. Askerdeki biri ölse veya düşman tarafından öldürülse şehit olabilir mi?

1970 ile 2000 yılları arasındaki zaman içinde bu soruya verilen fetva “Hayır! olamaz. Bu ülkede şehit düşen asker, şehit olamaz.” şeklindeydi.

Bu fetvaya bizler, gençlik yıllarımızda aldanmıştık, hatta biz öyle hale gelmiştik ki, “Vatan, millet, Sakarya” diyenlerle alay ediyorduk. Kimilerine göre ne demekti vatanı savunmak? Dünyanın her yeri Müslümanın vatanı idi. Komşu ülkeleri savunmazsak günahkâr olunuyordu, ama kendi ülkemizi savununca şunlar söylenirdi:

a) Türk ordusu Allah’ın Kur’an’ından bir kısmını reddedip bir kısmını kabul eden bir ordudur. Komutanları içki içer, dansöz oynatır.

b) Müslüman subaylar “aşırı dinci” diye ordudan atılıyor. Böyle bir orduya asker olmak, bu askerlik sırasında şehitliği ummak caiz değildir. Askere giden de haindir. Bu sebeple “Ben bu düzene askerlik yapmam.” diyen binlerce gencimiz asker kaçağı oldu. Kaçma psikolojisi çok yorucu olduğundan bu gençlerin hayatı kaydı. Halbuki, bu ülkede askerlik her sağlıklı erkeğe mecburidir. Mecburiyetten doğan ruhsat bu gençlere söylenmeliydi, ama söylenmedi.

Verilen telkin bayağı etkili oluyordu.

Bir de “vatanı sevmek imandandır/değildir,” tartışması çıktı. Kafalar hepten karıştı.

Vatanı sevmek imandan olmayabilir, ama vatanı korumak, onu düşmana kaptırmamaya çalışmak imandandır. (Müntehine 8 ve 9’a bakınız.)

Komutan Allah’tan korkmuyorsa, Müslüman asker Allah’tan korkuyorsa, komutanın günahı askere sirayet eder mi?

Komutan dinsiz bile olsa, bu durumdan asker sorumlu mu?

Evet, tabi ki herkes ordusunda saygı görmek ister, kimse küçük görülmeği istemez. Ancak, bu iki şey birbirine karıştırılmamalıdır.

Sonuç:

Eğer bir asker, kendi halkına veya masum bir insana silah çekmemek şartıyla vatanını korumak için askere gitmişse, niyeti ve de Allah rızası içinse, İslâmî emirlere riayet ediyorsa, namazını kılıyorsa, gayri İslâmî emirlerde değil İslâma uygun emirler de askerken, İslâm ve de vatanımızın düşmanı tarafından öldürülse bu asker Allah’u âlem şehittir. İsterse askerde baş ağrısından ölsün.

Millete yanlış fetva verip de, vatanı koruyacak olanları askerlikten soğutmak, iyi niyetli kişilerin işi değildir. Sadece komutanlar değil, bütün dünya dine hakaret etse biz yine de görevimizi yapmak, vatanımızı beklemek zorundayız. Gerekirse vatan için ölürüz. Bunu Allah rızası için yaptığımızdan dolayı, kim ne derse desin, şehit olu-

ruz. Ve vatanını beklerken ölen İslâm'ı yaşayıp ve yaşatmaya çalışan imanlı kişi, Allah'ın izniyle şehittir ves-selâm.

* * *

Son Elbise

Kefenin modeli yok, bir zevki yok, cebi yok,
Beyazdan ürkütüyor, ürkme bilmez insanı.
Anlatayım diyorum, yorgunum mecalim yok,
Çok donuk, korkutuyor, korku bilmez insanı.

Ufka açılan sayfalar

Namaz ve pranga

Sizlere namazla ilgili bir hatıramı anlatmak istiyorum. Aslında biraz zor bir iştir bu, kendi mücadeleni övercesine yazmak. Ben böylesi bir düşünceye karşı bir insanım. Kişi, kendindeki iyi yönü de görebilmeli bana göre. Hatalı işlerini fark ettiği, kendisini kınadığı gibi, güzel işleriyle de övünebilmeli.

Ben hatıramda alatacağım gibi o gün bir zoru başarmıştım. O çilem, o duygularım, o mücadelemlerim neden, neresi olduğunu bilmediğim şehirler arasında kaybolsun ki? Neden beni sevenler bazı hatıralarımdan haberdar olmasın. Ben yüreğimle ölümüne o mücadeleyi verdim. O mücadelenin ne olduğunu eminim merak ediyorsunuz. Anlatayım.

Çanakkale ceza evinden sevkim çıktı. İsterseniz önce sevk arabasını size anlatayım.

Her tarafı kapalı ancak çok küçük birer deliği olan bir hücredir, mahkum arabası. İkellikten daha ilkel. O güya pencere diye koydukları yerde tâ tepededir. (En azından benim gördüğüm mahkum sevk arabaları öyleydi.) Bu hücre arabasının içi, üç hatta dört bölmelidir.

Tıkış tıkış giden mahkumların feryadını duyacak kimse yoktu. Bu ülke mahkumları duyacak birisi arandı-

ğında bomboş bir ülkedir bana göre.

Ankara daima mahkumu duyar gibi durmuştur, ama duymamıştır hiç. Hiçbir zaman duymamıştır. Duyamaz da. Çünkü, kendi suçunun sonucu oluşan mahkumları vatan-daşlık haklarından uzak gören bir sistemi var. Önce sistem değişmeli.

Neyse oralara girmeyelim.

Hazırlandıktan sonra dışarı çıkarıldım. Sevk arabası denen hücreye bineceğiz. Dosyam, bizi götürecek olan komutana verildi. Ben bir kenarda, yanımda gardiyanlar olmak şartıyla bekliyor, komutanı inceliyorum. Dosyamı okuyor. Dosyamda da ne yazık ki, ben bir fikir suçlusu olduğum halde "Dikkat! Tehlikeli bir teröristtir." yazılıymış. O zamanlar 163. maddeden ceza alıyorduk. O kaldırıldı. Şimdi maddeleri hepten karıştırdık. Önüne gelen, önüne gelen maddeye bizi sokmaya çalışıyor ve de kendi ülkemizde bize kan kusturmaya çalışıyor.

Hay Allah yine daldım. Güya buralara girmeyecektim, ama kalemim sanki kendi kendine gidiyor, iradem yok oluyor sanki. Demek ki, o zamanlar genç olmama rağmen o kadar kahrıma gitmiş ki, bilinç altımı kontrol edemiyorum, hoş görün dostlar.

Yine konuya döneyim:

Dosyam komutanın elinde. Bir dosyaya bir bana bakıyor. Yüz hatlarını inceliyorum komutanın. Çizgilerinde nefret izi olup olmadığını okumaya çalışıyorum. Bir belirti yok. Temiz birine benziyor. O zamanlar, temizlerinde şartlanmış olabileceği, şartlanmış birisi dost bile olsa düşmanca davranabileceği bilmediğim konulardı. Buna rağmen

bir şeyi iyi biliyordum, inançlı insanların onuru yani izzeti çok büyük olur. Onu hiçbir şey yok edemez. Komutan beni hücrenin içine değil ön kısma aldı.

Neden böyle yapmıştı? Ceza evinden böyle bir emir mi verilmişti, yoksa benim iyiliğimi mi düşünmüştü? Ya da, "Arabanın arka kısmında olursa, kaçır, terörist mahkum gözümün önünde olsun." mu demişti? Bu sorunun cevabını hâlâ bilmiyorum. Solumda şoför, sağımda komutan olacak. Aman Allah'ım! Benim için ne korkunç bir şey. Allah'tan mahkum arabası epey genişti de biraz rahat nefes aldım. Fakat o da ne? Komutan ayaklarıma pranga bağlatıyor. Hayretle soruyorum:

– Komutan bu ne?

– Belki kaçarsın diye tedbir. Ceza evi savcılığının emri böyle ne yapabilirim?

Hayretim iki katına çıkıyor.

– Nasıl olur, beni orta yere oturtacağınızı söylüyorsunuz. İki kişinin ortasından nasıl kaçarım?

– Bilmem. Bana söylenileni yapıyorum.

Arabaya tam bineceğimiz zaman, asker miydi komutan mıydı orayı hatırlamıyorum. Bana "Uzat ellerini!" demesin mi? Ne oluyor diye baktım, elinde kelepçe.

– Ellerine kelepçe takacağız, dedi.

– Kelepçe mi? Ayağımda pranga olduğu halde mi? Kim ne cevap verdi hatırlamıyorum arabaya bindik. Saatlerce yol gittikten sonra ikindi namazımı kılmam gerektiğini söyledim. Komutan, "Sonra kaza yaparsın." dedi. "Olmaz." dedim, "Kaza namazı kaza ile geçerse kaza olur. Bilerek kaza olmaz ki. Bir trafik kazasını düşünün. Adam

bilmeyerek vurmuş, buna kaza dersiniz, bilerek vurmuşsa, bunun adı kaza olur mu?" şeklinde açıklamalar yaptım. Çok da uzun, uzun tartışmalar oldu aramızda.

– Komutan rica ediyorum, ne olur arabayı durdurun namazımı kılayım vakit geçiyor. Günler uzun yaz günleri-Akşama iki saat kaldı... Komutan böyle bir yetkisi olmadığını söylüyor. Yarım saat sonra "Komutan akşama bir buçuk saat kaldı."

Sıkıntı içinde yarım saat daha geçti. Sıkıntıdan patlıyorum. "Komutan kırk beş dakika kaldı. Ne olur beni namazdan mahrum etmeyin!"

Komutan anneannesinin nasıl dindar olduğunu, ama onun bir işi çıktığında namazı kaza ettiğini uzun örneklerle anlatmaya devam ediyordu.

– Komutan, ben oturduğu yerden namazımı kılıyorum, ama şunu unutmayın ki, güneş yer ve gökyüzü, şu arabanın camları kapısı, hatta sizin diliniz yarın huzur-u mahşerde benim şahidim olacaktır.

Ve namazımı kıldım, bin bir sıkıntı ve saatlerce dil döktükten sonra.

Ayaklarımda pranga, ellerimde kelepçe varken, hamd olsun Allah'a namazımı kılabilirdim.

Size göre sıradan bir olay olabilir bu, ama benim dünyamda önemi çok büyük. O yüzden o günün bir kısmını yazdım sizlere.

Kısa Kısa

Namaz ve nur

* Namaz kılanlar nurlu olur.

Dikkatinizi çekti mi bilmem, namaz kılan çocuklarda bile namaz nuru hemen fark ediliyor. Konuyla ilgili bir ayet okuyalım, Allah'tan duyalım gerçekleri:

“... Sen onları rükû ederken, secdeye varırken görürsün. Allah'ın lûtfunu ve kendilerinden memnun olmalarını isterler. Onların simalarında (yüzlerinde) secde izi (nur) vardır...” Fetih/29

Ve iman ehline, imandan sonra namaz emrediliyor. Delillerden biri:

*** “Onlar gayba iman edenler. Namazlarını dosdoğru kılarlar...”** Bakara/3

Namaz ve spor

* Namaz, oruç gibi ibadetler, rejim veya spor yapmak için yapılmaz. Bunu bütün Müslümanlar bilir. Hatta Müslüman olmayanlar da bilir. Ama şu da inkar edilmez, namazın sportif faydaları vardır.

Bazıları, inançsız biriyle karşılaştıkları zaman, namazı sevdirmeye adına önce, namazın nasıl faydalı bir spor olduğunu anlatmakla işe başlıyor. Sanıyor ki bu kişi "Ben böyle anlatırsam karşımdaki namazı sever."

Heyhât: Gel gör ki işin aslı öyle değil.

Bir insan, ibadetler gökten nur değil altın yağıdır, eğer iman etmemişse namazı sevmez. İman etmek için şu aleme gelişin üzerinde biraz durması gerekiyor. Namazla ilgili ayetleri, hiç olmazsa anlamını bilmek zorunda. Namazla ilgili hiç olmazsa bir ayet ezberlemelidir.

İnsanlara düşünecek zaman bırakılmıyor. Tefekkür etmeyen ibadeti tam olamaz. İnsanlara iyilik yapmak istiyorsak, kadın erkek, arkadaşlarımızla dini bilgiler konusunda, ders yapmalıyız. Başka türlü olmaz, olmaz dostlar.

Namaz Hakkında Sorular ve Cevaplar

Akıntı abdest bozar mı?

Soru: Erkek veya kadında, abdestli iken bir akıntı oluşsa abdest bozulur mu?

Cevap: Pamuk gibi önleyici bir madde kullanılmıyorsa bozar. Sıvı dış kısma çıktığında pamuk ister kullanılmış olsun, ister olmasın abdesti bozar.

Sarı akıntı gusül gerektirir mi?

Soru: Regl hali bittikten sonra gusül abdesti alıp namaza başladım. Daha sonra sarımsı bir akıntı gelmeye başladı. Bu her zaman oluyor.

Cevap: Gusül abdestinden sonra, gelen akıntı kan

değilse, gusül abdesti gerekmez, namaz abdesti gerekir.

Hapla günümü erteleyebilir miyim?

Soru: Hacca gideceğim. Haccın farzlarında regl olursam namaz kılamam, kabeyi tavaf edemem. Regl günümü hapla aksatsam haram olur mu?

Cevap: Bu her zaman olmayacağı için haram olmaz. Allah'ın tıp yoluyla verdiği nimetleri de, -haddi aşmamak kaydıyla- kullanmalıyız.

Süt namazı engeller mi?

Soru: Çocuk emzirirken, elbiseme süt değiyor. O elbiseyle namaz kılınır mı?

Cevap: Evet, kılınır.

Doktor muayene edince gusül gerekir mi?

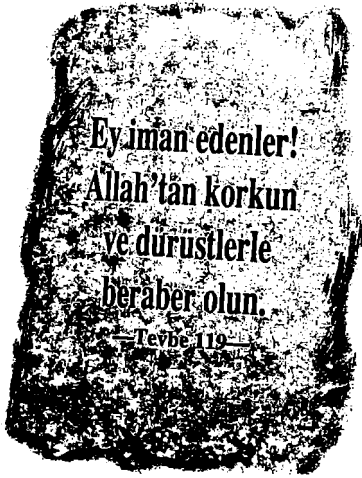
Soru: Kadın hastalıklarından muayene olan bir kadın, eğer erkek doktora olmuşsa, daha sonra gusül abdesti almadan, namaz kılabilir mi?

Cevap: Namaz kılacağı zaman abdesti almalı, gusul abdesti gerekmez. Kadın doktora da gitse hüküm aynıdır.

İmtihan Soruları

- 1) Bayram namazı kaç rekattır?
- 2) Cuma namazı kaç rekattır?
- 3) Müslümanların yılda kaç bayramı vardır?
- 4) Teşrik tekbiri ne demektir?
- 5) Şükür secdesi ne demektir?
- 6) Teheccüt namazı ne zaman kılınır?
- 7) Kûsuf namazı ne demektir?
- 8) Hûsuf namazı nedir?
- 9) Kûsuf ve hûsuf namazlarının hükmü nedir?
- 10) Yakîn erbabı ne demek?
- 11) “Ahirete yakinen iman edenler.” ayetindeki yakîn neyi kastediyor?
- 12) Tilavet secdesi nedir?
- 13) Tahıyyat’ul-mescit nedir?
- 14) Teşrik tekbiri hangi ayda ve ne zamanları söylenir?

Namaz bölümünün biraz zor olduğunu söylemiştim. Buraya kadar, eğer bütün sorulara doğru cevap verinceye kadar çalıştınsa çok iyi. Bu demektir ki, siz böyle gayretli olursanız çevrenizde müftü bile olabilirsiniz. Bölümün hepsine doğru cevap verdinizse, yeni derse geçiniz. En az yarısına doğru cevap veremedinizse lütfen geri dönün, bu dersi tekrar edin.

On Beşinci Bölüm

DUA

Ancak kâfirler /ateistler dua etmez

Dua Bölüm Sözlüğü

- Helezon** : Noktadan başlayıp, dairevi şekiller çizerek açılan eğri, kıvrım, dalga.
- Paratoner** : Binaları yıldırımın tesirinden korumak maksadıyla, yapıların ucuna dikilen ve bir ucu toprağa bağlanan cihaz. Yıldırımkıran
- Dûr** : Uzak, ırak
- Me'yus** : Ye'se düşen, ümitsiz.
- Nigahban** : Bakan, gözleyen, bekçi.
- Menendi** : Eş, benzer.
- Çevgan** : Allah'ın takdiri.
- Tirmizi** : İmam Tirmizi'nin hadis kitabı.
- Lâhut** : Manevi âlem
- İmkan Alemi** : Bu dünya, dünya hayatı
- Uluhiyet** : İlahlık.
- Ubudiyet** : Kulluk.

Dua

“Dua”nın Türkçesi, davet etmek, ilgilenmek, yardım isteme, çağırma gibi manâlar içerir.

“Duasız insan mutsuz insandır, duasız insan Allah’tan uzak insandır.” deriz. Peki nedir dua? Cevabını Fethullah Gülen’den alalım:

“Duâ bir ibadettir, (1) dua, kulluğun özüdür, (2) dua, Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır.

Kulluktan bahsedilen bir yerde duadan bahsetmemek mümkün değildir. Zaten, Allah (c.c.) da ‘**Duanız olmasa ne ehemmiyetiniz var.**’ Furkan 25/77 diye buyurmuyor mu? Ve ‘Dua edin kabul edeyim’ diyen de bizzat kendisi değil mi? Mü’min 40/60

(1) Tirmizî, Tefsir’ül-Kur’an, 3, 16, 40; İbn-i Mâce, dua, 1;

Müsned 4/ 267

(2) Tirmizî, dua 1.

Dua, Allah (c.c)'la kul arasında kuvvetli bir bağıdır. Başka bir ifadeyle, kulun düşüncesinin Rabbe takdim edilmesinin şeklidir dua. Kul erişemeyeceği ve iktidarıyla elde edemeyeceği her şeyi, mutlak iktidar sahibi olan kadiri mutlakten ister; işte bu isteğin adıdır dua. O, helezonlar halinde kuldan Rabbe yücelen tatlı bir nağmedir, ta arşa kadar...

Günümüzde, sadece beş vakit namazın veya belli bir kısım ibadetlerin sonuna sıkıştırılarak küçültülen dua, gerçekten hayatın ve hayat ötesinin en büyük lâzımıdır.

Hayatı, duasız düşünmek mümkün değildir. Yaşadığımız hayat, baştan sona kadar duadan ibarettir. Dua, rıza-i ilahînin şifresi ve cennet yurdunun da anahtarıdır. Yine dua, "abd"dan Rabbe yükselen kulluk nişanı, Rabden "abd"e inen rahmet simgesidir. (1) Daha doğrusu o, Allah (c.c)'la kul arasında olan münasebetin tam odak noktasıdır. Dua, bir cihetten ibadet, bir başka cihetten imkan âlemi (bu alem) ile lâhut (manevi alem) alemini birleştiren ulvî miraçtır. İnsanı, merdiven merdiven Hakk'a yücelden mukaddes bir miraç!...

Rahmet elinin üzerimizde dolaşması, dua sayesinde. Dua, aynı zamanda gazabın da paratoneridir. Evet, hakkımızda rahmeti ve rızayı celp, gazap ve öfkeyi defedecek olan müessir bir ubudiyettir dua. Çok defa beşer imkanının tükendiği noktada dua şuuru —keşke ta baştan olsa!— başlar. Haddi zatında, ona başlangıç ve bitiş noktası tesbit etmek, ya yoktur veya imkansızdır. Çünkü, duadan müstağni olacak bir ânı yoktur insanın.

(1) Deylemî, el-Firdevs, 2/224

O halde, kul kendisinden tecellileriyle bir an dûr olmayacağı Rabbine, duadan da bir an dûr olmaması lâzımdır? Zira, Rabb'in kapısına dua ile varılır, o kapıda dua ile konuşurlar ve rahmeti hakkımızda sağanak sağanak celbeden de duadır.

Bize bakan yönüyle dua, istemektir. Biz maddî-manevî ihtiyaçlarımızı isteriz Rabbimizden. Ne var ki, çok defa istediğimiz şeyi de, isteme şeklini de bilemeyiz, bilemeyiz de istemedi bile sû-i edebde (kötü davranış) bulunuruz Zât-ı Zülcelâl'e karşı. İstenilen şeyleri, Mutlak İrade Sahibi'nin iradesi istikametinde görmek istemeyip, kendi arzumuz istikametinde olmasını diler dururuz. Bundan dolayı da her istediğimizin acilen yerine getirilmesini, yerine getirilmeyen arzularımızın da reddedildiğini düşünerek me'yus oluruz. Daha açık bir ifade ile, mutlak iradeyi, her zaman kendi cüz'î irademizin peyki olarak görmek isteriz. Bütün bunlar, dua âdap ve terminolojisine zıt olan şeylerdir. Bu niyetle yapılan dualar, Allah (c.c.)'la kul arasında rabîta olmaktan çok uzaktır. Onun âdap ve erkânına riayet ise, icabete vesile olacak şartlardan birisi, belki de en birincisidir.

Dua, bazen ciddi bir istek ve iştîyak halinde sırf bir mülahaza olarak kalpten yükselir. Bu durumda kul, hiçbir şey söylemez. Belki dudakları bile kıpırdamaz; ama, o Allâmü'l-Guyûb'un, haline nigahbân olduğunu bilerek, tam bir tevekkül içinde bulunmaya çalışır ve bulacağını bulur. Tıpkı Hz. İbrahim Aleyhisselâm'ın ateşe atıldığı andaki durumu gibi. Bütün imkanların kesildiği ve sebeplerin sükut ettiği bu noktada:

“Ey ateş! İbrahim üzerine soğuk ve selâmet ol! (İbrahim'i yakma!)” Enbiya 21/69 ilahî fermanı ona hiç umul-

madık şekilde medet kaynağı olmuştur.

Kalpteki duyguların, lisan yoluyla Rabbe ulaştırılması; bu da duanın ikinci bir şeklidir. Burada kul, sadece halini arz eder, fakat istediğini dile getiremez. Bazen de, hem halini arz eder hem de isteğini dile getirir. Kur'an, peygamber dualarından her ikisinin de misal olarak seçmiştir ki, birinciye Hz. Eyyüb Aleyhisselâm'ın:

“Ya Rabbi! Zarar bana dokundu ve Sen Erhamür-Rahimsin.” Enbiya, 21/83 duasıyla Hz. Yunus Alehhisselâm'ın **“Senden başka hiçbir ilah yoktur. Hakikat ben haksızlık edenlerden oldum.”** Enbiya, 21/87 duası gibi... İkinci durum da Hz. Zekeriya Aleyhisselâm'dan misal verilmiştir ki, o da, Rabbine:

“Ey Rabbim! Bana yüce katından temiz bir nesil başgışla. Muhakak ki, sen duaları işiticisin.” Âl-i İmran, 3/38 diyerek duada bulunmuştu.

Ayrıca Kur'an-ı Kerim'in, dua mevzuu üzerinde ısrarla durması ve yapılacak duaları Efendimize bizzat ta'lim buyurması, mes'elenin ehemmiyetini göstermesi bakımından çok önemlidir. Böyle olmasaydı, Kur'an-ı Kerim, yüzlerce âyet-i kerîme ile, dua mes'elesi üzerinde ısrarla durur muydu? Bunun dışında, Efendimizden rivayet edilen, yüzlerce hatta binlerce hadis-i şerif de duanın ehemmiyetinin ve her faslında yapılması gereken duaları bu ümmete ta'lim buyuruyor. O halde insan, duygu ve düşüncelerini birer istek halinde takdim ederken bunu en iyi şekilde ifade etmek ve az sözle çok mana dile getirmek ister ki, bu hususta da ona en büyük yardımcı da başta Kur'an-ı Kerim, ikinci derecede de hadis-i şeriflerde öğretilen dualarıdır.

Öyledir, çünkü bize istemeyi veren Zat, o dualarda nasıl

isteyeceğimizi de öğretmektedir. Kendisine en güzel ve en müessir dualar öğretilen de, hiç şüphesiz, Allah Rasûlü'dür. Zîra, dua ile kapısı çalınan Zat'ı en iyi bilip tanıyan odur.

O, bir istikamet insanıdır. Zaten kulluk da istikamet demektir. Cenab-ı Hak:

“Bana kulluk edin. Müstakim yol budur.” (Yâsin, 36/61) derken bu hakikata işaret buyurmaktadır. Allah Rasulü'nün bütün hareketlerinde, bir ölçü ve denge vardır. O cihanı fethedecek orduları şuraya-buraya sevk ederken, bir karıncayı dahi incetmeme prensibini de her zaman korumuştur. Hep sebeplere tevessül etmiştir; ama duayı da hiçbir zaman ihmal etmemiştir.

Gece gündüz münacaat ve inceleme içinde geçen bir ömür görmek isteyen, Rasulüllah'ın hayatına baksın. Baksın ve insanlık, duanın ne demek olduğunu, dua etmenin âdabını ve duanın, insana maddî/manevî kazandırdıklarını görsün, görsün ve ibret alsın.

Yüzlerce insan, Efendimizin dualarını bir araya getirip, dua mecmuaları te'lif etmişlerdir. Cenab-ı Hakk, böyle bir lütfu, şu satırların yazarından da esirgemedi... Zaten o esirgemez “Mecmuat'ül-Ed'iiyet'il-Me'sure” adı altında, Efendimizin duaları bir araya getirildi. Mümkün mertebe, bu eser ebat olarak küçük tutulmaya çalışıldı. Bu mini esere bakanlar dahi görecekler ki, duada dahi Allah Rasulü'ne ulaşmak mümkün değildir. Sanki o, hayatının her ânını dua ile geçirmiş gibidir. Bir insan, başka hiçbir iş yapmasa ve sadece dua etse, onun bir ömrü dolduran duası ancak Allah Rasulü'nden mervi dualar kadar olabilir.

Allah Rasulü, dualarını hayatının içine paylaştırmış ve hep bu nurdan kristaller üzerinde yürümüştür. Dua, onun

dudaklarından eksik olmayan viridi, gönlünde tütüp duran ah ve efganıydı. O, bir an dahi duasız olmamış, dudaklarını ıslatan bu kevser dolu kadeh, hiçbir zaman elinden düşmemişti. Aksiyon adamıydı, muhakeme insanıydı; fakat ibadet ve duada da eşi menendi yoktu.

Sahabe de bir ibadet topluluğuydu. Ancak onunla yürümeye kalktıkları zaman dökülüp kalırlardı. O, ise yorulma nedir bilmeden hep yürürdü. Çünkü Allah (c.c.), onu hep ileriye yürüsün ve hep önde bulunsun diye yaratmıştı. "Yürü ya Rasulüllah! Top senin çevgân senin." demişti... Ve o adeta meleklerle maraton yapan bir insandı." (1)

Dua ayetlerinden bazıları

• "Sana zararı ve faydası olamayacaklara dua etme. Allah'tan başkasına dua/ibadet etme." Yunus 106

• "İnsan hayra dua eder gibi şerre dua etmektedir. İnsan çok acelecidir." İsra: 11

• "Gerçek dua ancak ona, (Allah'a yapılır. Ondan başka dua ettikleri ise kendilerinin hiçbir isteklerini karşılayamazlar. Onların durumu, tıpkı ağzına gelsin diye suya avuçlarını uzatan kimseler gibidir. Oysa uza-nıp suyu avuçlamadıkça su onun ağzına gelmez. İşte kâfirlerin duası, (Allah'a dua etmedikleri için) boşa gitmektedir." Rad/14

"De ki; duanız yoksa Rabbim sizi ne yapsın?" Furkan/77

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَتُبْ عَلَيْنَا
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

“Ey Rabbimiz! Bizden bunu kabul buyur, şüphesiz sen işitensin, bilensin. Tevbemizi kabul et; zira, tevbeleri çokca kabul eden, çok merhametli olan ancak sensin.” Bakara, 127-128

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“Ey Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru.” Bakara, 201

رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“Ey Rabbimiz! Üzerimize sabır yağdır. Bize cesaret ver ki tutunalım. kâfir kavme karşı bize yardım et.” Bakara, 250

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً
إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ . رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ

“Rabbimiz! Bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi eğriltme. Bize tarafından rahmet bağışla. Eminiz ki, lütfu bol olan sensin.

Rabbimiz! Gelmesinden şüphe edilmeyen bir günde,

insanları mutlaka toplayacak olan sensin. Allah asla sözünden dönmez.” Ali İmran, 8-9

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ
فَاكْتُمْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

“Rabbimiz! İndirdiğine inandık ve peygambere uyduk. Şimdi bizi (birliğini ve peygamberlerini tasdik eden) şahitlerden yaz.” Ali İmran, 53

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

“Ey Rabbimiz! Günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlığımızı bağışla, ayaklarımızı (yolunda) sabit kıl; kâfirler topluluğuna karşı bizi muzaffer kıl.” Ali İmran, 147

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُتَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا
رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ
رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

“Ey Rabbimiz! Gerçek şu ki, “Rabbimize iman edin” diye seslenen bir davetçiyi (peygamberi, Kur’an’ı) işittik, hemen iman ettik. Artık bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, ruhumuzu iyilerle beraber al, ey Rabbimiz!

Rabbimiz! Bize, peygamberlerin vasıtasıyla va’dettiklerini de ikram et ve kıyamet gününde bizi perişan

etme; şüphesiz sen, vaadinden caymazsın.” Ali İmran, 189

رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا
لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik, eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz.” Araf, 151

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ
وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

“Ey Rabbimiz! Beni ve kardeşimi bağışla, bizi rahmetine kabul et. Zira sen merhametlilerin en merhametlisisin.” Araf, 151

رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ
وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

“Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında adaletle hükmet. Sen hükmedenlerin en hayırlısısın.” Araf, 89

رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَالَا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Ey Rabbim! Ben hakkında bilgim olmayan şeyi senden istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olu-

rum.” Hud, 47

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

“Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle; ey Rabbimiz duamı kabul et!”

İbrahim, 40

رَبِّ ادْخِلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ
وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

“Rabbim! Gireceğim yere dürüstlükle girmemi sağla; çıkacağım yerden de dürüstlükle çıkmamı sağla. Bana, tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ver.” İsrâ, 80

رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ

“Rabbim! Beni bereketli bir yere indir. Sen, konuk kılanların en hayırlısısın.” Müminun, 29

رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا

“Rabbimiz! Cehennem azabını üzerimizden sav. Doğrusu onun azabı gelip geçici değil, devamlıdır.” Furkan, 65

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

“Rabbimiz! Bize gözümüzü aydınlatacak eşler ve zürriyetler bağışla ve bizi takva sahiplerine önder kıl.” Furkan, 74

رَبَّنَا أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ
وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ
فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

“Ey Rabbim! Bana ve ana babama verdiğin nimete şükretme ve hoşnud olacağın iyi işler yapma imkanını ver. Rahmetinle, beni iyi kulların arasına kat.” Naml, 19

رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ

“Rabbim! Bana lütfettiğin nimetlere and olsun ki, artık suçlulara (ve suça iletenlere) asla arka olmayacağım.” Kasas, 17

رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

“Rabbim! Beni zalimler guruhundan kurtar.” Kasas, 21

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا
وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

“Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır. O halde tevbe eden ve senin yoluna gidenleri bağışla. Onları cehennem azabından koru.” Mümin-Ğafir, 7

وَأَفْوِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

“Ben işimi Allah’a ısmarlıyorum. Şüphesiz Allah, kullarını çok iyi görendir.” Mümin-Ğafir, 44

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ

“Rabbimiz! Bizden azabı kaldır. Doğrusu biz artık inanıyoruz.” Duhan, 12

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

“Rabbimiz! Ancak sana dayandık, sana yöneldik. Dönüş de ancak sanadır.

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا
إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

“Rabbimiz! Bizi, inkar edenler için bir fitne kılma, bizi bağışla! Ey Rabbimiz! Yegane galip ve hikmet sahibi, ancak sensin.” Mümtetine, 4-5

رَبَّنَا أَنْتُمْ لَنَا نُورٌ وَأَغْفِرْ لَنَا
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Ey Rabbimiz! nurumuzu tamamla, bizi bağışla, çünkü sen, her şeye kâdirsin.” Tahrim, 8

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا

“Rabbim! Beni, ana babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri, iman eden kadınları

bağışla, zalimlerin de ancak helâkini artır.” Nuh, 28

Dua sadece sözle olmaz

“Dua fiilin programıdır. Dua deyince, sadece dille yapılan dua anlaşılmamalıdır. Bir de fiili dua vardır. Mü'min kişi arzularını Rabbinden dili ile talep ettiği gibi, fiilen de teşebbüs edecektir. Dili ile talep ettiği şeyin gerçekleşmesi için aklın gösterdiği sebeplere başvuracaktır. Nitekim hastalıklardan kurtulmak için Allah'a dua etmemiz meşru olmakla birlikte ilaç almamız, maddi olarak tedavi yollarına başvurmamız, Rasulûllah (aleyhisselâtu vesselâm), tarafından irşat buyurulmuştur.

Kezâ, helal rızık talep edilmesini rızkın bol olması için Allah'a dua edilmesini tavsiye eden, dualarında bunlara yer vererek, fiilen örnek olan Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) rızkın meşru yollarını da göstermiş: Ziraat, ticaret ve sanatla meşgul olmayı bunların helal rızkın kapıları olduğunu söylemiştir.

Öyleyse duanın ibadet yönünden başka, dünyevi ve şahsi hayatımızı ilgilendiren ayrı bir yönü daha vardır: Dua etmek suretiyle arzularımızı, ihtiyaçlarımızı bir başka ifadeyle gerçekleştirilmesi gereken hedefleri ifadeye döküyor, şuur haline getiriyoruz. Yapılacak işleri bir bakıma gündeme getiriyor, plana programa alıyoruz. Rabbinizden dilimizle, sözlü olarak istediğimiz şeylerin gerçekleşmesi için gerekli sebeplere başvurmaya geçiyor, imkanlarımızı, kapasitemizi kuvveden fiile geçiriyoruz. Söz gelimi, Allah'tan buğday isteyen çiftçi, sabanla rahmet kapısını çalmalı, diğer gerekleri olan gübreleme, sulama, koruma gibi sebeplere de başvurmalıdır.

Fiilen çalışma ile gerçekleşecek işler için “kavlî duâ ye-

terlidir" diyen bir hadis mevcut değildir. Bilakis Kur'an-ı Kerim: "Kişiye sâdece çalıştığı vardır." buyurmuştur.

Dua Hakkında Hadisler

İbn-i Ömer (radiyallahu anhumâ) anlatıyor: "Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'a taleb edilen (dünyevî şeylerden) Allah'ın en çok sevdiği afiyettir. Dua, inen ve henüz inmeyen her çeşit (musibet) için faydalıdır. Kazayı sadece dua geri çevirir. Öyle ise dua etmek gerekir." (1)

AÇIKLAMA:

"Kişiye dua kapısının açılması, çokça dua etmeye muvaffak kılınmasıdır. Dua edebilmek, kişi için büyük hayırdır. Mü'min ayet-i kerîmenin mantûkunca, kendisine isâbet eden her hayrı Allah'tan bilmekle mükelleftir: 'Sana ne iyilik gelirse Allah'tandır, sana ne kötülük gelirse nefsendendir.' Nisâ 79 Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm) dua etme hayrını "dua kapılarının açılması" olarak ifade buyurmuştur.

Rahmet kapısının açılması, —dua sebebiyle— bazen dileğinin aynen verilmesi, bazen da ona denk şekilde günahının affını ifade eder. Her ikisi de rahmetttir. Hadisin başka vecihleri, şarihlerin bu yorumunu te'yid eder, zira bir vecihinde: "Onun için icabet kapıları açılır." denilirken, bir başka vechinde, "Onun için cennet kapıları açılır." denmiştir.

* * *

Allah'tan istenenler arasında Allah'ın en ziyade sıhhati sevmesi, insan için sıhhatin önemini te'yîd eder. Ancak, sıhhat ve afiyet âbid mü'minde kıymet ve değer kazanır. Çünkü mü'min, sıhhatli geçen ömrünü faydalı ve hayırlı faaliyetle, ibadetlerle meyvadâr kılar. Sıhhat kâfirin küfrünü, fasığın fışkını artırabilir. Bu ise kişi için hayır değil, şerdir. Öyle ise mü'min, sıhhat isteyecek, fakat bu ömrü hayırlı işlerde geçirme gayretini eksik etmeyecektir, Zira ahirette ömrün her anından hesap var ve sağlıklı ömrün hesabını vermek daha zordur.

Duanın, inen musibet için faydası, onun ortadan kalkması, hafif atlatılması şeklinde olabilir. Yahut da Cenab-ı Hakk'ın vereceği sabır ve mukavemet yoluyla da olabilir. Böylece musibete tahammül edilir ve zararı hafif atlatılır. Zaten gelmiş olan musibet karşısındaki sabırsızlık ve panik musibeti katmerler. Allah'tan geldiğinin şuuru içinde "her duaya cevap var" inancıyla Rabb-i Rahimine iltica edenin kazanacağı rûhî emniyet ve sakinet kişiyi panikten ve dolayısıyla paniğin getireceği müteakip müsibetlerden korur. Binaenaleyh, musibet anında yapılacak duanın tesiri kesindir.

* * *

İnmeyen musîbete duanın faydası dâha zahirdir. Henüz inmemiş olan belâ, duanın bereketiyle defedilip kaldırılabilir. Yahut, mucibete maruz kalacak kişiyi, duanın önceden te'yîd ve takviyesi de alimlerce bir fayda olarak değerlendirilmiştir, duanın kaza ve belâyı defedeceğine dair Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm)'ın beyanlarını en başta kayd etmiştir.

Hadis, son olarak belirtildiği gibi mutlak hayır ve fayda

olan duaya mü'minleri teşvik etmekte, "Öyle ise sizlere dua etmek gerekir." buyurmaktadır.

Her duanın icabet göreceği, mutlaka duaya devam etmek gerektiği husûsunu mâkul bir açıklamaya kavuşturan Bediuzzaman'dan bir pasajı aynen sunuyoruz:

"Bazı dualar icabete iktiran etmez (kabul görmez) diye iddiada bulunma! Çünkü, dua bir ibadettir. İbadetin semeresi ahirette görülür. Dünyevî maksadlar ise, namaz vakitleri gibi, dualar için birer vakittirler. Duaların semeresi değildir. Meselâ: Şemsin (Güneş'in) tutulması küsuf namazına, yağmursuzluk yağmur namazına birer vakittir.

Ve keza zalimlerin tasallatu ve belâların nüzûlu, bazı hususî dualara vakittir. Bu vakit tek baki kaldıkça o namazlar, o dualar yapılır. Eğer bu vakitlerde dünyevî maksadlar hasıl olursa, zaten nûrun alâ nûr olur. Ve illâ 'İcabet duaya iktiran etmedi (dua kabul görmedi.)' diyemezsin. Ancak "Henüz vakit inkiza etmemiş (çıkmamış), duaya devam lâzımdır." diyebilirsin. Çünkü o maksadlar, duaların mukaddimesidir, neticesi değildir.

Cenab-ı Hakk'ın duaların icabetini vaadetmesi ise, icabet, aynı kabul değildir. (Yani icabet etmek istenen şeyi aynen kabul etmek demek değildir.) Yani icabet kabulü istilzam etmez (gerekirmez). Duaya her halde cevap verilir, cevapsız bırakılmaz. Matlûba olan is'af (verme) ise, Mucîb'in hikmetine tabidir. Meselâ, doktoru çağırdığın zaman, her halde; "Ne istersin?" diye cevap verir. Fakat, bu yemeği veya bu ilacı bana ver dediğin vakit, bazen verir, bazen hastalığına, mizacına mülayim olmadığından vermez.

Adem-i kabul esbabından (kabul edilmeyiş sebeplerinden) biri de, duayı ibadet kasdıyla yapmayıp, matlubun

tahsiline tahsîs ettiğinden aksülamel olur. O dua ibadetinde ihlas kırılır, makbul olmaz.”

• Ebû Üname (radıyallahu anh) anlatıyor: “derdi ki: **“Ey Allah’ın Rasulü! En ziyade dinlenmeye (ve kabule) mazhar olan dua hangisidir?”**

“Gecenin sonunda yapılan dua ile farz namazların ardından yapılan duadır.” diye cevap verdi. (1)

• Hz. Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: “Rasulûllah (aleyhissalatu vesselâm)” buyurdular ki:

“Ezanla kamet arasında yapılan dua reddedilmez (mutlaka kabule mazhar olur.”

“Öyleyse,” derdi, “ey Allah’ın Rasulü, nasıl dua edelim?”

“Allah’tan, dünya ve ahiret için afiyet isteyin!” (2)

* * *

• Sehl İbn-i Sa’d (radıyallahu anh) anlatıyor: Rasulûllah sallallahu aleyhi ve sellem: **“İki şey vardır, asla reddedilmez: Ezan esnasında yapılan dua ile, insanların birbirine girdikleri savaş sırasında yapılan dua.”**

* * *

(1) Tirmizî, Daavat 80)

(2) (Ebû Davud, Salât 35, (521); Tirmizî, Salât 46, (216),

Daavât 138, (3588, 3589).

• Ebû Hüreyre (radiyallahu anh) anlatıyor: Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: **“Kul Rabbine en ziyade secde de iken yakın olur, öyle ise (secde de) duayı çok yapın.”** (1)

AÇIKLAMA:

Bu hadiste ifade edilen yakınlık, maddi bir yakınlık, yâ-ni mekân yakınlığı olmamalıdır. “Zira Allah, ilmiyle kişiyi bilme, kalbinin hatıratından bile haberdar olma, kişi üzerinde istediği şekilde tasarruf ederek ona kıyam, sağlık, hastalık, ölüm verme gibi hususlarla şah damarından daha yakındır.” Kaf, 16 Tıpkı güneşin ışıklarıyla yeryüzündeki her bir mahlukun yanında hazır bulunması gibi.

Ama kul, maddî olarak Rabbinden uzaktır, secde halinde kulluk, en geniş, en kamil haliyle tezahür ettiği için, bu kula manevi bir yakınlık, Rabbinin rızasına uygun bir hal kazandırmaktadır. Nitekim âyet-i kerimede **“Secde et ve yakınlık kazan.”** emredilmektedir. Alak 19

Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm), sadedinde olduğumuz rivayette, ilahî yakınlığa ermede zirve olduğu bizzat Allahu Zülcelâl hazretleri tarafından belirtilmiş olan secde halinde çok dua etmeye teşvik etmektedir.

• Yine Ebû Hüreyre (radiyallahu anh): “Rasulûllah (aleyhissalatu vesselâm) anlatıyor: “

(Allah'ın kabul ettiği üç müstecab dua vardır, bunların icabete mazhariyetleri hususunda hiçbir şekli yoktur. Mazlumun duası, müsafirin duası, babanın evladına duası.” (2)

(1) Tirmizî, Birr 7, (1906); Cennet 2, (2528), Daavât 139, (3592);

(2) Ebû Dâvud, Salât 364, (1536); İbn-i Mâce, Dua 11, (3862).

AÇIKLAMA:

1- Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm) burada duası makbul olan üç kişiyi haber vermektedir: Mazlum, misafir ve baba. Aslında hadislerde duası makbul olan başka kimseler de mevzubahis edilmiştir. Oruç açtığı sırada oruçlunun duası, adil imamın duası, gaibin gaibe duası (kişinin arkasından yapılan dua). Şu halde, hadislerde geçen rakamlar kesin sayı bildirmeye matuf değildir.

2- Mazlumun yâni zulme uğrayanların dualarının makbuliyeti, onların mü'min ve Müslüman olmaları şartına bağlı değildir.

• “Mazlumun duasından kaçının, kâfir bile olsa. Zira onun duasının önünde perde yoktur.”

• “Mazlumun duası makbuldür, fâcir günahkâr bile olsa; zira onun günahı kendi aleyhinedir.”

Hemen kaydedelim ki, hadisde yasaklanan zulüm, mutlakdır. Alimler bu, durumdan hareketle mal, can, ırz vs. her neye yönelik olursa olsun, bütün çeşitleriyle zulmün yasaklandığını belirtirler.

* * *

Dua edenin dış görünüşü

• İbn-i Abbas (radiyallahu anhuma) hazretleri anlatıyor: “Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

“Duvarları örtmeyin ve kardeşinizin mektubunu okumayın. Kim kardeşinin mektubuna onun izni olmadan bakarsa, tıpkı ateşe bakmış gibi olur. Allah'tan avuçlarınızın içiyle isteyin, sırtıyla istemeyin; duayı ta-

mamlayınca avucunuzu yüzlerinize sürün.” (1)

AÇIKLAMA:

Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm) birkaç meseleye birlikte temas etmiştir:

1- Duvarlar halı, kilim vs. ile örtülmemelidir. Çünkü bu iş, hem mütekebbirlerin (kibirli insanların) amelidir, hem de malın ziyan edilmesi, israf edilmesidir. Zira duvarlarına örtülmesini gerektiren hiçbir zarurî durum mevcut değildir. Müslim'den gelen bir rivayette Rasulûllah (aleyhissalâtu vesselâm), kapının üzerine halı asmış olun Hz. Aişe (radıyallahu anhâ)'ye: “Allah bize taş ve toprağa elbise giydirmemizi emretmemiştir.” diyerek indirtir.

2- Hadiste “kardeşinin kitabı”na bakmak da yasaklanmaktadır. Şarihler, buradaki kitaptan maksadın, içerisinde, öğrenilmesi herkese vacib olan ilmin bulunduğu kitap olmayıp, sahibi tarafından başkasının bakması arzu edilmeyen mektup olduğu belirtilir. Belki bu mektupta, sır olan, başkasının muttali olması istenmeyen bazı bilgiler vardır. Öyle ise böyle bir mektuba bakmak ateşe bakmak gibidir.

Ateşe bakmak için, bazı alimler “Hadisin siyakından (gelişinden) anlaşılabacağı üzere insan için zararlı bir şey olmalıdır.” demişlerdir. Mâmâfih, bundan maksadın “ateşe yaklaşmak veya yaslanmak” olabileceği, ihtimal olarak belirtilmiştir. Üçüncü bir ihtimale göre manası; kişi, kardeşinin bakılmasını istemediği bir mektubuna bakmakla ateşi gerektiren bir şeye bakmış olmaktadır.

3- Hadisin, sadedinde olduğumuz mevzuya, yani dua edenin hey'eti (dış görünüşü) meselesine temas eden kısmı, son kısımdır: Dua ederken avucun açılıp avuç içi yu-

karı gelecek şekilde kaldırılması, elin sırt kısmı yukarı gelecek şekilde tutularak dua edilmemesi, dua bitince de ellerin yüze sürülmesi istenmektedir.

Azîmâbâdî, bu hususta şu açıklamayı yapar: “Bir şey talep edene uygun düşeni, elini talep ettiği şeye doğru uzatması, tazarru ile açıp bol ihsanla dalmasını istemesi, her iki elini birden, ihsan sahibine doğru kaldırmasıdır. Ancak kim de başına gelen bir belânın kalkmasını isterse, sünnet, Rasûlullah’a (sallallahu aleyhi ve sellem) ittibaen, ellerin sırtını semaya kaldırmaktır. Bunun hikmeti, birincide arzu edilen şeyin husûlüyle tefatül etmek, yani hayra ermek ümidinde bulunmak, ikincisi ise, zararlarının defiyile hayır ümidinde bulunmaktır.

4) Duânın sonunda elin yüze çalınması teberrük içindir. Yani, dua ile ellere inmiş olan rahmet eserleri, sürmek suretiyle yüze ulaştırılmış olur” (1)

Peygamberimizin yaptığı dualardan bazıları:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ مِنْكَ فِي نِعْمَةٍ وَعَافِيَةٍ وَسِرِّ قَاتِمٍ عَلَى نِعْمَتِكَ
وَعَافِيَتِكَ وَسِرِّكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

Manâsı:

“Ey Allah’ım! Senden nimet görerek, afiyet içerisinde yaşayarak ve senin koruman altında olmak üzere sabahladım. Rabbim! O halde hem dünyada ve hem ahirette olmak üzere bana ihsan edeceğin nimetini tamamla. Bana afiyet vererek bu husustaki lütfunu da kemale erdir ve senin beni koruman hususundaki nimetlerini de tamamla.”

(1) Dua Hakkında Hadisler başlıklı yazının tamamı Prof. İbrahim Canan Kütüb-i Sitte, cilt 11, Dua bahsi, Akçağ-Zaman / İst. alınmıştır.

اَللّٰهُمَّ مَا اَصْبَحَ بِيْ مِنْ نِّعْمَةٍ اَوْ بَاَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ

Manâsı:

“Allah’ım! Senden veya senin yarattıklarından bana gelen herhangi bir nimet ve ihsan sadece ve sadece bir tek (ilah) olan sendendir. Senin eşin ve ortağın yoktur. Hamd sadece sana aittir ve şükretmek de yalnız senin içindir.”

Abdullah b. Ğannam’dan rivayete göre Rasulûllah salallahu aleyhi ve sellem yukarıda sunduğumuz duayı tavsiye buyurmuştur. Devamla da böyle diyen bir kimse o günün şükürünü eda etmiş olur. Kim de aynisini akşamleyin söylerse, bu defa o gecesinin şükürünü eda etmiş olur.

(Ebû Dâvud, Nesei ve İbn-i Hibban da Sahihi’nde rivayet etmiştir.)

يَا رَبِّيْ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِيْ لِجَلَالِ وَجْهِكَ وَعَظِيْمِ سُلْطَانِكَ

Manâsı:

“Ey benim Rabbim! Senin zâtının celâlına ve haki-miyetinin azametine (yüceliğine) layık bir şekilde sana hamd olsun.”

اَللّٰهُمَّ اَنَا نَعُوْذُ بِكَ اَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ وَتَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُهُ

Manâsı:

“Ey Allah’ım! Biz, bildiğimiz bir şeyle sana şirk/ortak koştuktan sana sığınırız. Bilmediğimiz şeylerden de senden bağış dileriz.”

Ebû Musa el-Eş’arî (r.a) rivayet ediyor, diyor ki, birgün Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) bize hitabederek

şöyle buyurdu: “Ey insanlar şu şirkten sakının. Çünkü o (şirk) karıncanın hareketinden de daha gizli (ve yavaş) olarak hareket eder.” Allah’ın söylemelerini dilediği kimseler ona dediler ki: “Ey Allah’ın Rasulü! Madem ki o, karıncanın hareketinden çok daha sinsice hareket ediyor, o halde bizler ondan nasıl korunabiliriz?” Bu soru üzerine Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: “Şunu söyleyiniz...” ve yukarıda yazdığımız duayı okumalarını tavsiye buyurdu.

(Ahmed b. Hanbel, ve Taberânî sahih olan bir sened ile rivayet etmiştir. Ebû Ya’la da benzerini Hz. Huzeýfe hadisinde rivayet etmiştir. Ancak bu rivayette “Her gün bunu üç defa söyleyecek” ifadesi bulunmaktadır.)

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

Manâsı:

“Allah’ın tam olan kelimeleriyle yarattığı şeylerin şerrinden Allah’a sığınırım.”

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ

Manâsı:

“Allah’ım! Aşırı ihtiyarlıktan, üzüntü ve kederden, acizlik ve tembellikten, korkaklık, cimrilik ve pintilikten, borcun galebe çalmasından (altından kalkamaya-
cağım aşırı borçtan) ve insanların baskısından sana sığınırım.”

Ebû Said el-Hudrî (r.a.)’den rivayete göre demiştir ki,

birgün Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) Mescid'e geliverdi, bir de ne görsün Ensar'dan Ebû Ümâme mescitte bulunuyor. Ancak vakit henüz namaz vakti de değil. Bunun üzerine Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) kendisine: **"Ey Ebâ Ümâme, henüz namaz vakti değilken, senin burada bulunmanın sebebi nedir?"** diye sordu. O'da: **"Ey Allah'ın Rasulü, içinde bulunduğum sıkıntılar ve borçlar yüzünden buradayım."** cevabını verdi. Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) : **"Sana bir kelime öğreteyim mi? Sen onu söylersen tasaların kaybolur, borcundan da kurtulursun, ne dersin?"** diye sordu. Ben de: **"Elbette öğret ya Rasulûllah!"** dedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu. **"Sabahladığın ve akşamladığın zaman şu duayı söyle"**

(Ve yukarıda sunduğumuz hadisi beyan ettiler. Bu hadisi Ebû Dâvud tahrir etmiştir.)

اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي
اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

Manâsı:

1- **"Allah'ım! Bedenim hakkında bana afiyet ihsan eyle! Allah'ım! işitme organım kulağım hakkında bana afiyet lutfeyle. Allah'ım! Görme organım olan gözüm hakkında bana afiyet bağışla."**

2- “Allah’ım! küfre girmekten ve fakirlikten (fakirlik sebebiyle gelebilecek tahlikelerden) sana sığınırım.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Manâsı:

“Allah’ım! Seni hamd ederek takdis ve tenzîh ederim. Senden başka ilah olmadığına şehadet (tanıklık) ederim. Senden af diliyorum ve sana tevbe ederek yönelirim.

Cübeyr b. Mut’im’den rivayete göre Rasululah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Her kim yukarıda geçen duayı bir mecliste/meclisin sonunda söylerse tıpkı resmi bir yazının sonuna basılan bir damga/mühür gibidir. kim de boş geçen bir mecliste bunu söylerse, bu, o mecliste işlenenlere kefaret olmuş olur.” (1)

Mescide girerken okunacak dua

Ebû Humeyd ve Ebû Useyd’den rivayet olduğuna göre Rasulûllah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Biriniz mescide (camiye) girdiği zaman Peygambere salât ve selâm getirsin. Sonra da şöyle dua etsin:

(1) Hadisi Neseî, Taberâni, Hakim ve daha başkaları rivayet etmişlerdir.

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

Manâsı:

“Allah’ım, benim için rahmetinin kapılarını aç.”

Çıkınca da şöyle dua etsin:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

Manâsı:

“Allah’ım senin fazlından ve kereminden isterim.” (1)

Helâya girerken

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

Manâsı:

“Allah’ım ben, tüm isyancı ve azgın şeytanların kötülüklerinden sana sığınırım.” (2)

Helâdan çıkarken

Hız. Aîşe (r) validemizden rivayet olunduğuna göre:

غُفِرَ أَنْكَ

Manâsı:

“Beni bağışlamayı dilerim (Allah’ım)!” (3)

(1) Hadisi Müslim, Ebû Davûd ve Neseî rivayet etmişlerdir.

(2) Buhari ve Müslim rivayet etmişlerdir.

(3) Hadisi Ebû Davûd rivayet etmiştir.

Hız. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, her zaman Rabbini zikreder dururdu.

Allah'ın kendisine vermiş olduğu nimetlerin şükrünü gereğince yerine getirememenin endişesi sebebiyle ondan bağışlanma diliyor. Çünkü Allah (c.c) nimet vermiş, o nimeti yedirmiş, sonra yediğı nimetin hazmını kolaylaştırmış, bir rahatsızlık vermemiş, sonra da bunu dışarı atılmasında gereken kolaylığı vermiştir. İşte bütün verilen bu nimetlere ve yapılan iyiliklere bakarak, Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) bir eksiklik olmaması için, Rabbinden af ve bağışlanma diliyor.

Bizim de onun yolunda ve izinde yürümemiz gerekir.

Ebû Musa el-Eş'arî (r.a.)'dan rivayet olunmuştur. Diyor ki, Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem)'ın yanına vardım, abdest alıyordu, şöyle dua ederlerken işittim:

بِسْمِ اللَّهِ اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا

Manâsı:

“Allah'ım! Günahımı bağışla, evimi benim için genişlet, rızkımı benim için mübarek kıl!”

Ömer b. Hattab (r.a.)'dan rivayet olunduğuna göre Rasulûllah (s.a.v) şöyle buyurdu: Herkim abdest alır ve abdestini de güzel şekilde tamamlar, sonra da (aşağıdaki gibi) dua ederse, onun için cennetin sekiz kapısı açılır, hangi kapıdan dilerse ordan girsin.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ
وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

Manâsı:

“Allah’tan başka ilah olmadığına, bir tek olduğuna ve ortağının da olmadığına şahadet ederim. Hz. Muhammed’in de onun kulu ve Rasulü olduğuna şahitlik ederim. Allah’ım, beni tevbe edenlerden kıl, Allah’ım, beni tertemiz olarak temizlenenlerden kıl!” (1)

Yemekten sonra yapılan dua

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Manâsı:

“Bizi yedirip suya doyuran, suya kandıran ve bizi Müslümanlardan kılan Allah’a hamdolsun.” (2)

(1) Hadisi, Müslim ve Tirmizi rivayet etmiştir.

(2) Ebû Davûd, Tirmizi, Nesef ve ibn-i Mâce rivayet etmişlerdir.

Uykusuzluk duası

Zeyd b. Sabit (r.a)'den rivayet olunduğuna göre şöyle diyor: Rasulûllah (s.a.v)'a, yakalandığım uykusuzluktan şikayette bulundum. O da şöyle dua etmemi istedi:

اَللّٰهُمَّ غَارَتِ النُّجُومُ وَهَذَّاتِ الْعُيُونُ وَاَنْتَ
حَيُّ قَيُّوْمٌ لَا تَاْخُذُكَ سَنَةٌ وَلَا نَوْمٌ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ
اهْدِ لَيْلِيْ وَاَنْمِ عَيْنِيْ

Manâsı:

“Allah’ım! Yıldızlar batmış, gözler sükun bulmuş (uykuya dalmış), sense ölmez dirisin, gökleri ve yeri ayakta tutmayı sağlıyorsun. Seni ne uyuklama ne de uyku tutar. Ey ölmez diri (Hayy) olan Allah’ım. Ey gökleri ve yeri ayakta tutan (Kayyum). Gecemi benim için sakinleştir. Gözlerimi tut.”

Bu duaları okudum. Allah (c.c), görmekte olduğum rahatsızlığı benden yok etti. (1)

Müslüman kardeşinin güldüğünü görünce

اَضْحَكَكَ اللهُ سَنَّكَ

Manâsı:

“Allah seni sevindirip mutlu kılsın.” (2)

(1) Hadisi İbn-i Sünnî rivayet etmiştir. Ayrıca İmam Mâlik de bir kısmını Muvatta’sında zikretmiştir.

(2) Saîd b. Ebû Vakkas’tan Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir.

Selâm ve Saygı Duaları

1- Bir kimseden selâm getirdiği zaman Rasulûllah, hem selâmı gönderene ve hem getirene birlikte selâm verirdi. (1)

2- Bir kişi kendisine ben seni seviyorum deyince, Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle söylerdi: “Beni, kendisi için sana sevdiren Allah, seni sevsin.” (2)

3- Kendisine: “Nasıl sabahladın?” diye sorulduğunda şöyle derdi: “Allah’a hamd ettiğimi sana ulaştırmak isterim.” veya şöyle derdi: “Hayırlı olarak, Allah’a hamd ederim.” (3)

4- Biri kendisine iyilikte bulunduğu zaman şöyle dua ederdi: “Allah seni hayırla mükafatlandırsın.” (4)

Bineğe binerken yapılan dua

“Bismillah”

“Allah adıyla binerim” Bineğinin üzerine yerleşince şöyle dua eder:

بِسْمِ اللَّهِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ
وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

(1) Hz. Hatice'nin selamıyla ilgili olarak Enes'ten Neseî ve İbn-i Kattan rivayet etmiştir.

(2) Enes'ten Ebû Davûd, Neseî ve İbn-i Hibban rivayet etmişlerdir.

(3) Abdullah b. Ömer ve Enes'ten Ahmed b. Hanbel ve Taberâni rivayet etmişlerdir.

(4) Üsâme'den Tirmizi rivayet etmiştir.

Manâsı:

“Bunu bizim emrimize verip boyun eğdiren Allah’a hamd olsun. Yoksa biz ona yaşayamazdık. Ve elbette biz, dönüp dolaşıp Rabbimize döneceğiz.” (1)

Dua Ederken Yapılan Hatalar

Bilmemek insana çok hatalar yapıyor. Milletimizin evlatları ise, hem dini bilmiyor, hem bilmediği için kendisini şanslı görenler var, hem de dini bilgisi olan insanları, üfürükçü sahtekârlarla aynı kefeye koyuyor. Halbuki dinini bilen insan her yerde seviyeli insandır.

Dinini bilmeyen ama bildiğini zannedenler, şeytanın bile yapmayacağı hataları yapıyorlar.

Halbuki dua ederken en güzel yöntem, Allah’ın isimleriyle dua etmektir. Meselâ: Allah, kendi isimlerini anarak dua etmemizi istiyor. “Ya Rabbi, Rahman ve Rahim isiminin hürmetine... veya “Ya Hayy, Ya Kayyum... isminin hürmetine beni kendine yakın eyle... Ey Rahman! Rahim sıfatının hürmetine bize dava içinde davayı kayb ettirme” gibi. Asıl şeksiz şüphesiz dua böyle yapılır. Sen ne için dua etmek istiyorsan onun için dua edersin. Hangi cümlelerle seslenirsen seslen ona, hangi zamanda yardım istersen iste ondan, hangi işin için dua etmek istersen iste, küfür sözler çılmadıktan sonra hepsi caizdir.

Kula en yakın olan Allah’tır.

Kulu en iyi duyan Allah’tır.

Kulu en iyi anlayan Allah’tır!

(1) Hz. Ali (r.a.)’den Ebû Davûd ve Tirmizi rivayet etti.

Not: Okunacak duaların hepsi, Ravza Yayınları’ndan çıkan Hasan El-Benna’nın Dua ve Zikirler isimli kitaptan alınmıştır.

Çeviri: Harun Ünal.

O halde dua ederken neden illa başka bir vasıta arıyalım? “Ben Allah’a dua etmek istiyorum, bir hoca bulur musunuz?” diyor bir gariban. Hocayı ne yapacaksın gönül pencereni sonuna kadar açarak, ordan seslen Rabbine, olsun bitsin. Falancanın yüzü suyu hürmetine demeye de gerek yok. O falanca, zahiren çok iyi biri; ama, ya Allah’ı gücendiren biriye? Yanındaki dalkavukların telkinlerine aldanarak kendisini çok seven insanları ağlatabilen nice hacılar hocalar, şeyhler müridler gördüm. İsterse hiç kimseyi ağlatmasın, Rahîm ismin hürmetine ona da iyilikle ih-san eyle, diye o kişiye de dua etsin ama onu Allah ile aynı şartlarda görmeye kalkışmasın. Ziyaret için mezarlara, türbelere gidilir, ama türbede yatana dua edersin. “O bana dua etsin” demeysin. Öyle yanlışlar yapılıyor ki, inanan insan şaşkınlıktan dona kalıyor.

Peygamberimiz veya sahabenin dualarında daima duruluk vardır. Bir zarafet bir incelik bir güzellik vardır.

İşte Peygamberimizden örnek alabileceğimiz bazı duaları yazdık. Aynısını söyleyerekte dua yapabiliriz, farklı sözlerle... Fakat ölçüye dikkat edelim.

Ufka açılan sayfalar

Şifreli Moleküller

Bugün (9.10.2001) beni çok etkileyen bir şey oldu. Bu-
nu sizlere duyurmak istedim.

Eskiden beri, Allah'taki en evvelliği maddeye atfedip
de, her şeyin tesadüf olduğunu söyleyen, sonrada o tesa-
düfleri araştıranlara bilim adamı, araştırmalarada bilim di-
yenlere traji-komik bir tiyatro eseri seyreder gibi bakanım.
Bir türlü aklım ermiyor, adam maddeye Allah'ın vasıfları-
nı veriyorda, Allah'a Allah'ın vasıflarını vermiyor, vere-
miyor. Ayet ne güzel söylüyor, **“Onlar ancak görüneni
bilirler.”** (Rum Suresi, ayet: 7)

Diyalektik materyalizmin etkisinde kalanlara tebliğ
ederken okumaktan çok zevk aldığım Yasin Suresi 33.
ayet ve benzerlerini okurum. Sonra da izah ederim: Bakın,
Allah diyor ki **“ölü toprak aslında onlar için bir ayet delil-
dir. Düşünsenize derdim, “ölü toprak, kendisi ölü, ama
kendinden diri çıkartılıyor.” Ayet aynen şöyle: “Ölü top-
rak onlar için bir ayettir. Biz o ölü toprağı diriltip on-
dan daneler çıkarttık ondan yiyorlar.”**

O toprağı diriltip ifadesi müthiş etkiliyor beni. Ve Al-
lah'ın yaratma sebeplerini bilimle buluyoruz diyerek, bil-
mi ilahlaştıranlara derdim ki, **“Bakın Allah topraktan çıkan**

her şeye canlı diyor. Ben her şeyin canlı olduğuna inanıyorum. Biz görmüyor anlayamıyoruz, ama kimbilir evimizdeki çiçekler bizim için ne hissediyor. Bitkiler, ağaçlar, çiçekler v.b ne varsa her birinden birer kompütür var gibime geliyor. Müthiş bir bilgisayar. Öyle ayarlanmış ki, sıcaklığı soğu biliyor. Gübreli ve gübresiz toprağı biliyor. Dibinden otları ayıklayamazsan bunu anlıyor ve verimini eksiltiyor.

Suyu biliyor, susuzluğu biliyor. Ve olumsuz şartlarda büyümeyi kendisinde durduruyor. Dedik ya, kompütür. Ne yüklenmişse onu aynen sunuyor.”

Bu gün haberlerde ne duysam iyi?

İki bilim adamı çok büyük bir ödül almış. Ödül alma sebebi bitki türü varlıklarda şifrelenmiş anahtar molekülleri olduğunu bulmuşlar.

Ey yüce Yaradan. Hâlâ seni eserlerinde nasıl görmezlerde senin özelliklerini maddeye verirler?

Şifreli anahtar moleküller benim ilgimi çekti. Ah keşke duyabilsem de, sizin neler hissettiğinizi anlayabilsem.

Dua Hakkında

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)

* “Kim dua ederse, duasını sonlandırsın.” dedi.

“Sonlandırmak nedir?” diye sordular:

“Her duanın sonunda “amin” demek, duayı sonlandırmak demektir.” şeklinde cevap verdi. (1)

* “Yarabbi Dilersen beni affet” şeklinde dua etmeyin, ısrarcı olun. (2)

* Hayber seferine çıkıldığı birgünde yüksek sesle tekbir getiren topluluğa Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) “Kendinize karşı merhametli olun. Sizler sağır birine hitap etmiyorsunuz, sizinle olan bir zâta (Allah’a) dua ediyorsunuz.” diye buyurdu. (3)

* Rasulûllah birine dua edeceği zaman önce kendisine dua ederek başladı. (4)

“Acele etmediğiniz müddetçe, her birinizin duasına ıcabet olunur. Bazıları şöyle diyerek acele ettiğini itiraf ediyor, ‘Ben Rabbime dua ettim, duamı kabul etmedi. (5)

(1) Hadis Ansiklopedisi Kütüb-i Sitte, Prof. Dr. İbrahim Canan. Cilt 5 sh: 516, 1776, Hadis, Akçağ, Zaman

(2) Bakınız A.g.e sh: 17

(3) A.g.e 1178 nolu hadis

(4) Bakınız A.g.e 1175. hadis

(5) Bakınız A.g.e hadis no: 1782 sh. 523)

* Dua üç şekilde kabul olur:

Ya duası dünyada iken, onun istediği şekilde kabul olur.

Ya günahları aff olur.

Ya da karşılığı ahirette verilmek üzere duası kaydedilir. (1)

(Sonuçta içten dua edenin eli, o hemen görmese de boş dönmez.)

“Hiç şüphesiz Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, mü'min olan erkekler ve mü'min olan kadınlar, gönülden (Allah'tan) korkan erkekler ve saygıyla (Allah'tan) korkan kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, Allah'ı çokça zikreden erkekler ve (Allah'ı çokça) zikreden kadınlar; (İşte) bunlar için Allah bir bağışlanma ve büyük bir ecir (mükafat) hazırlamıştır. Ahzab, 35

* “Allah kendisinden istemeyene gazap eder.” (2)

* “Kardeşine gıyabında dua eden hiçbir mü'min yoktur ki, bir melek de ona ‘Bir misli de sana olsun.’ demesin. (3)

* Allah'a ism-i azam ile dua edenin duasının kabul edileceği adı geçen eserin 535 sahifesinde belirtiliyor.

Aynı eserde Rahman ve Rahim'in Hayy ve de Kayyum'un azam isimlerinden olduğu bildiriliyor.

(1) A.g.e sh:524

(2) A.g.e. Hadis no: 1785 sh: 526)

(3) A.g.e hadis no: 1788, sh: 529

Duanın en makbul zamanları

Dua her zaman yapılabilir. Sokakta, yatakta otururken her yerde dua edilir, her yerde dua makbuldür, ama çok makbul olan anlar da vardır, bunlar:

1. Gecenin üçte birinde kalkıp dua etmek (teheccüd vakti)
2. Kadir gecesi dua etmek
3. Zülme uğrayanın duası
4. Cuma saati, günü ve gecesi dua etmek.
5. Arefe günü dua etmek
6. Ezandan sonra dua etmek
7. Oruçluyken iftar vaktinde etmek
8. Ramazan ayında dua etmek
9. Namazlardan sonra dua etmek
10. Gıyabında Müslüman kardeşi için dua etmek
11. Allah'ın anıldığı meclislerde dua etmek

“Beş dua var ki, onlar kabul edilir:

a- Mazlumun, mazlumluktan kurtuluncaya kadar duası kabul edilir.

b- Hacca giden kimsenin hacdan dönünceye kadar duası kabul edilir.

c- Savaş esnasında mücahidin, cihad sona erip dönünceye kadar duası kabul edilir.

d- Sağlığına kavuşuncaya kadar hastanın duası kabul edilir.

e- Gıyabında kardeşi için dua eden kimsenin duası ka-

bul edilir.

Daha sonra Rasulûllah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Bu dualar içerisinde hemen kabul edilecek olanı, kardeşin kardeşi için gıyabında dua etmesidir.” (Hadisi Beyhaki rivayet etmiştir.)

Enes (r.a.)’den rivayete göre Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştu:

“Sizden biriniz Rabbinizden tüm ihtiyaçlarını istesin, öyleki, ayakkabısının bağı dahi kopsa, onu da istesin.”(1)

*** “Rabbini, sabah akşam, yüksek olmayan bir sesle, kendi kendine, ürpertiyle yalvararak için için zikret. Gaflete kapılanlardan olma.” A’raf, 205**

* Zikrin yararını ortadan kaldıracak her türlü hususlardan uzaklaşmak, bu gibi şeylerden kaçınmak, huşu ve edeple gereğini yapmak.

Şâyet kişi bu sayılan önemli noktaları düşünür ve buna göre davranırsa okuduğunun yararını görecektir, zikrinin tesirini bulacak ve bunun tadını kalbinde duyacaktır. Ruhunda bir huzur, göğsünde ise bir ferahlanma bulacak ve İnşallah bunlardan bir feyiz görecektir.

(1) Dualar ve Zikirler, Celaleddin es-Suyuti, Hasan El-Benna, sh 16, Ravza Yayınları, İstanbul

Dua Hakkında Sorular ve Cevaplar

Soru: Neden bir hadiste “Babanın duası geçerlidir” deniyor Annenin duası geçerli değil midir?

Cevap: Değil annenin yedi yabancınnın bile duası geçerlidir. Bir hadis-i şerifte babanın duası konu edildiğinden annenin duası kabul olmaz gibi anlamak yanlış olur. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) “ilk önce kime saygı göstermeliyiz sorusuna: Annene, annene, annene sonra babana” cevabını vermiştir.

Kur'an-ı Kerim, ise Allah'a şirk koşmayın dedikten sonra Anne ve baba hakkını gündeme getirir. Bunları düşündüğümüzde konu kendiliğinden hallolur.

Soru: Kâfirin bir Müslüman için yaptığı dua kabul olur mu?

Cevap: Kâfirin Müslümanlara haklı duası geçmez diye bir kayıt yok. Müslüman'ın bir kâfir hakkında Allah razı olsun anlamındaki dualar caiz değildir. Ancak Allah hidayet versin diye dua edilir.

Soru: Kâfirin Müslümana bedduası tutar mı?

Cevap: Eğer Müslüman o kâfire haksızlık yaptı ise ve de kâfir bu yüzden beddua ediyorsa tutar. Müslümanın suçu yoksa hiç etkili olmaz.

Soru: Dua ile ilgili ayet ve hadisler bu kitaptaki kadar mıdır?

Cevap: Hayır. Yüzlerce hadis-i şerif daha var. Onlarca da ayet.

İmtihan Soruları

- 1) Dua nedir?
- 2) Duanın en makbul zamanı ne zamadır?
- 3) Duanın en önemli iki faydası nedir?
- 4) Dûr nedir?
- 5) Me'yus nedir?
- 6) Allâm'ül-Guyûb ne demektir?
- 7) Nigâhban ne demektir?
- 8) Menendi nedir?
- 9) Çevgan nedir?
- 10) Dua ederken şirke girmek nasıl olur?

Bu soruların cevabını veremiyorsanız sözlük kısmına yeniden çalışıp yeni derse öyle geçiniz. Hepsine doğru cevap verdiyseniz tebrikler. Eğer böyle giderseniz çevrenize güneş olup aydınlatacaksınız demektir.

KAYNAKLAR:

- * Kur'an-ı Kerim.
- * Hadis-i Şerifler, *Buhari, Müslim, Tirmizi.*
- * İslâm ve Kur'an'da Ağaç, Yeşil ve Toprak/*Orman Yük. Müh. Turan Günay, Tema Yay.*
- * El-Esma-ül-Hüsna/*İmam-ı Gazali.*
- * Lemâlar/*Bediüzzaman Said-i Nusi.*
- * Kitap ve Sünnet Işığında İslâm Akidesi Dersleri/*Prof. Dr. Azzim Hasan, Prof. Dr. Kadriye Ş. 1998 Kahire.*
- * İslâm Dinî/*Ahmet Hamdi Akseki, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, No: 31/16, 1993 Ankara*
- * Sahih-i Buhari, Tecrid-i Sarih Tercümesi/*Ahmet Naim, Diyanet Yayınları*
- * İslâm İlmihali/*Mehmet Dikmen, Cihan Yayınları.*
- * El-Kerim/*Dr. Hüseyin Muhammed İbrahim, el-Ezher.*
- * El-Bidâye Ven-Nihâye/*İbn-i Kesir.*
- * Tefsir ve Hadiste İsrailiyat/*Dr. Muhammed Hüseyin El-Zehebi.*
- * Sadeleştirilmiş Büyük İslâm İlmihali/*Ömer Nasuhi Bilmen, Milli Gazete.*
- * İslâm'da Erkeğin Eşine Karşı Vazifeleri/*M. Abdülhalim Hamid, Mektup Yay. İstanbul.*
- * Hayat Boyu Flört/*Zig Zaglar, Sistem Yay.*
- * Delilleriyle Aile ilmihali/*Prof. Dr. Hamdi Döndüren*
- * Dualar ve Zikirler/*Celâleddin Es-Suyûtî, Hasan el-Benna, Çev. Harun Ünal, Ravza Yay. İstanbul.*
- * Mâlik, *Hüsnü Hulk.*
- * İslâm Alimlerinin Gözüyle Zamanın Kıymeti
Çev. Enbiya Yıldırım, Işık Yay.
- * Kitâbü'z-Zühdi/*Abdullah b. Mübârek.*

- * İslâm'da Aile Fıkıhı/*Dr. Suade Ahmed Abdül Mecid, Dr. Nebâl Bişandi Abdül Cevvat, el-Ezher Külliyyatı.*
- * İslâm'da Kadın ve Aile/*Prof. Dr. Hayreddin Karaman.*
- * Hadis Ansiklopedisi, Kütüb-i Sittet/*Prof. Dr. İbrahim Canan, Akçağ Yay, Ankara*
- * Dualar ve Zikirler/*Celeddin Es-Suyûti, Ravza Yay. İstanbul*
- * Akaid, İbadet, Ahlâk, Siyer/*Dr. Saim Kılavuz, Marifet Yay.*
- * Çağdaş Meselelere Fetvalar/*Yusuf El-Kardavi, Tahir Yay. İstanbul.*
- * Çocuk Eğitiminde Babanın Rolü/*Doç. Dr. Sefa Saygılı, Pedagog Ali Çankırılı, Türdav.*
- * Çocuk Psikolojisi/*Haluk Yavuzer, Remzi Yay.*
- * Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi/*Dr. Sâim Kılavuz, Dr. Âkif Köten, Dr. Hüseyin Algül.*
- * Buda ve Öğretisi/*İlhan Güngören. Yol Yay.*
- * Emanet ve Ehliyet İslâm İlmihali/*Yusuf Kerimoğlu, Ölçü Yay. İstanbul.*
- * El-Esas Fit-tefsir/*Said Havva, Şamil Yay. İstanbul.*
- * Futûhu'l-Rabbaniyye/*Dr. el-Hüseyni Ebu Ferha, El-Ezher Külliyyat-ı Benat, Kahire.*
- * İslâm'da İnanç Konuları ve İtikadî Mezhepler
Prof. Dr. Süleyman Uludağ, Marifet Yay.
- * Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat, Türdav.
- * Tarihî Hakikatler/*İ. Hâmi Danişmend, İstanbul*
- * Düşünceler/*Blaise Pascal, Çev. Fethi Yücel.*
- * İslâm İlmihali, Nükteler, Hikmetler, İlmi İzahlar/*Mehmet Dikmen*
- * Kur'an Kelimelerinin Anahtarı, Mu'cem'ül-Mefehres
Tercümesi/Mahmud Çanga.
- * Dinî Bilgiler, Sualli-Cevaplı/*Ömer Nasuhi Bilmen.*
- * Fıkıh Usulü, Prof. Dr. Fahreddin Atar

İÇİNDEKİLER

(A)

Cilt / No

Abdest ve gusûlden sonra kılınan namaz.....	2/275
Abdesti bozan şeyler	2/73
Abdestin Farzları	4/262
Abdestin faziletleri	2/71
Abdestin kısımları	2/72
Abdestin mekruhları.....	2/71
Abdestin sünnetleri.....	2/69
Abdestsiz kabul olmayan ibadetler.....	2/72
Abdestte şüphe.....	2/93
Aç kalınca hırsızlık yapmak caiz midir?.....	3/230
Açıklık prensibi	1/135
Adağın (Nezrin) hükümleri.....	3/60
Adalet güzel ahlâktandır ve adalet herkesedir.....	3/143
Adalet ve güzel ahlâk	3/144
Adaletsiz toplum çürür	3/144
Adetli kadın temiz midir?	4/17
Ağlayan bir erkek.....	4/92
Ahiret günü, suçlu bulunanlara şahitlik yapacak olanlar.....	4/280
Ahiret gününe iman:	1/279
Ahlak bölüm sözlüğü	3/106
Ahlâk hakkında soru ve cevaplar.....	3/161
Ahlâk ibadetle beslenir	3/108
Ahlâk ve cahiliye dönemi	3/120
Ahlâkı bozan etken: Gıybet	3/122
Ahlâki hükümler de bilgiyle yaşar	3/109
Ahlâktan bir bölüm.....	3/139
Aile Boşluk Doldurmalı	4/246
AİLE HAYATI.....	4/94

Aile İçinde Canlı Bombalar	4/245
AİLENİZLE ŞİMDİ İLGİLENİN	4/218
Akıllılığın Özelliklerinden	4/295
Akşam namazı	2/190
Alevî-Sünnî Konusu	4/316
Allah (c.c) kıyamet günü Meleklerle emir verecek	3/160
Allah bir şeye benzetilebilir mi?	4/320
Allah şu dört kişiyi sevmez	4/290
Allah şu kişileri sever	4/287
Allah, ancak sıfatlarıyla bilinir	1/309
Allah, kendi rızasını arayanlara şunları verir	4/270
Allah, neden çok din gönderdi?	1/145
Allah'a ibadet:	1/143
Allah'a iman:	1/278
Allah'a sığınılması gereken konulardan birkaçı	4/294
Allah'a şükür de güzel ahlâktandır	3/117
Allah'ın lanet ettiği kişilerin özelliklerinden	4/276
Allah'ın sıfatları ikiye ayrılır	1/297
Allah'ın sıfatları	1/297
Allah'ın varlığına iman	1/266
Allah'tan utanmak	3/138
Altın ve gümüş hakkında	3/223
Altının nisâbı (Zekat verme ölçüsü)	3/96
Amelî hükümler	2/48
Ameli konularda soru cevap	2/91
Anların değeri	3/11
Anne büyüklere bir şey söyle!	4/196
Anne olarak doğumdan sonra kadının görevleri nelerdir?	4/21
Anne ve babaların dikkat etmeleri gereken başlıca noktalar ..	4/188
Ardakadşlık ilişkileri	4/190
Ashabı Kehf'in sözleri	4/278
Asr-ı Saadetten ibretli bir misâl:	1/192
Aşırı dinsizin hayret ettiği şeylerden bazıları	1/289
Aşkın Faydası	4/250
Atların zekâtı	3/97
Avcılara Tavsiye	4/315
Avcıların Dikkatine	4/314

Ayhâlindeki yorgunluklar.....	4/21
Ay tutulması (Hüsûf) namazı	2/283
Ayhâlinde ne kullanılmalı?.....	4/12

(B)

Babaların Eğitimi	4/181
Babam sınıfta kaldı.....	4/185
Babamı özlüyorum.....	4/182
Bağlayıcılık şartları	4/104
Bahçedeki altın küpü	3/155
Bâin Talâk.....	4/109
Basar	1/304
Başı açık kadının orucu olur mu?.....	3/51
Batıl inanç.....	4/309
Batıl ve hurafe inançlardan bazıları	4/310
Batılı gezginlerin itirafı	1/163
Bayram namazının ertelenmesi.....	2/261
Bayram namazları	2/259
Bazı erkekleri kadınlarda da olduğu gibi hurafeler kuşatmıştır	3/368
Bazı şeylerin değeri geç anlaşılır.....	4/287
Bedbahtların özellikleri	4/290
Beğeni ve sevgi denklîği.....	3/295
Bekâ	1/300
Beklenen depremin beklenmeyen etkileri.....	4/323
Berat gecesi.....	2/289
Beş dua var ki, onlar kabul edilir.....	2/369
Beşerî hataların dine mal edilişi.....	1/149
Beynin oyunları	1/301
Beytullah'ın isimlerinden bazıları	3/66
Bid'at ve hurafe arasındaki fark	2/91
Bid'î Talâk.....	4/111
Bilgi karşısında insanlık.....	4/291
Bilgiden bilgiye bölüm sözlüğü	3/162
Bilgiden bilgiye bölüm sözlüğü	4/260
Bilgiden bilgiye bölümü soru ve cevapları	3/272
Bilgiden bilgiye.....	4/259

Bilim nedir?	1/37
Bineğe binerken yapılan dua	2/362
Bir erkek kimlerle evlenemez?	4/29
Bir kadın kimlerle evlenemez?	4/29
Bir kadın, ölmüş, kocasının dondurulmuş spermi ile gebe kalmak isterse caiz midir?	4/23
Bir tavsiye	1/28
Birinin gıyabında konuşulurken, dikkat edilmesi gerekenler	3/127
Biz melekleri niçin göremiyoruz?	1/366
Biz mü'minlerin özenip sapıtma ihtimali olmasa inanmayanlara üç şeyi yapardık	4/281
Boks yapmak caiz midir?	3/230
Boşama	4/107
Boşanırken... ..	4/76
Bölüm sözlüğü / Namaz	2/258
Bölüm sözlüğü ikinci kısım / Namaz	2/223
Bölüm sözlüğü / Namaz 2. Kısım	2/132
Bölüm sözlüğü / Ezan	2/96
Bugünkü insanlık eğitilir mi?	1/220
Buluğ çağı	2/47
Bunakların durumu	1/292
Burası dünya, cennet değil	3/337
Bütün çocuklara güler yüz	4/243
Bütün hak dinler temelde birdir	1/145
Bütünlük ve bölünmezlik prensibi	1/137
Büyü hastalarının tedavisi	2/179
Büyü nasıl çözülür?	2/178
Büyü varsa nasıl tedavi olur?	2/179
Büyücülerin şerri	2/179

(C)

Cahil kalmak suç olur mu?	1/65
Cahil kime denir?	1/62
Cahiliye devri:	1/63
Cahiliye dönemindeki sohbetlerin konusu ne olurdu?	1/225
Can bedenden çıkınca çevredekilerin ilk vazifesi	2/299
Can çekişen hastaya karşı görevler	2/295

Cehalet	1/60
Cehalet dönemleri:	1/63
Cehaletten kurtulma yolları	1/66
Cehennem Sonsuz mu?	3/256
Cehennemdekilere söylenecek sözler	4/279
Cemaatle namazın hükmü	2/227
Cenaze namazı (duası) nasıl kılınır	2/309
Cenazenin kabre konması	2/309
Cenazenin yıkanması	2/293
Cennet	3/189
Cennete girenlere söylenenlerden bazıları	4/280
Cennete girenlerin sözlerinden	4/280
Cenneti istemem demek	3/238
Cennettekilerin cehennemlikler ile yaptığı konuşmalara bir örnek	3/ 190
Çerh ve ta'dil ilmi	3/204
Cin çarpmasında okunacak ayetler	2/15
Cin konusunda yanlışlar	2/36
Cinler hakkında sorular ve cevaplar	2/33
Cinler istedikleri zaman insanı çarpabilir mi?	2/38
Cinlere gelen kitap	2/33
Cinlerin gücü ne kadardır?	2/14
Cinsel konular	3/307
Cinsel konulara din adına sızan hurafeler	3/309
Cinsel konulardaki problemlerden birkaçı	3/308
Cinsiyet değiştirmenin hükmü	3/240
Cumâ namazının sahih olmasının şartları	2/242
Cuma namazı	2/240
Cuma namazının farz olmasının şartları	2/241
Cünüp olarak gezilebilir mi?	2/81

(Ç)

Çağdaş sapıkların kaynakları	3/159
Çocuğu anlamak	4/166
Çocuğu eğitmek	4/166
Çocuğumu ben yetiştiriyorum	4/230
Çocuğun dünyası	4/252

	<u>Cilt / No</u>
Çocuğun eğitiminden anne-baba sorumludur.....	3/168
Çocuğun yakın çevresi	4/160
Çocuk anne babasından iyi işlerinde övgü bekler	4/141
Çocuk bölümü sözlüğü	4/130
Çocuk eğitim ve evlilik üzerine	4/254
Çocuk eğitimi geç kalmaya gelmez	4/133
Çocuk eğitimi ile ilgili sorular ve cevaplar	4/255
Çocuk eğitimi	4/129
Çocuk kimliğinde baba modeli	4/186
Çocuk psikolojisi derken dikkat.....	4/168
Çocuk psikolojisi	4/156
Çocuk psikolojisinin kısa bir tarihçesi	4/157
Çocuk psikolojisinin konusu	4/157
Çocuk sevildiğini nasıl anlar?	4/139
Çocuk ve akrabalar.....	4/245
Çocuk ve değerler	4/241
Çocuk ve karşı cins	4/148
Çocuk ve oyun/oyun ve çocukta ilgiler	4/169
Çocuk, anne ve babasından kendine güven bekler.....	4/140
Çocuklar zoru tanımalı.....	4/248
Çocuklara oruç tutturmak	3/70
Çocuklara teşekkür	4/241
Çocuklarda kötülük	4/251
Çocukların oyunları, büyüklerin işleri.....	4/168
Çocukluğun tarihçesi	4/253
Çocukta adamca düşünce	4/253
Çocukta bir yere alt olma duygusu	4/241
Çocukta disiplin bir ihtiyaçtır	4/240
Çocukta fazilet, adalet ve değerler	4/142
Çocukta uyum ve davranış bozuklukları	4/160
Çocukta yaşlara göre oyunda görülen gelişim.....	4/172

(D)

Davet sanatı üzerine önemli bilgiler.....	1/210
Dedemin öyküsü	1/84
Definelerin zekâtı.....	3/98
Değişmezlik prensibi.....	1/137

	Cilt / No
Denklik.....	3/294
Deprem iki sebepten dolayı olur.....	4/330
Depremden ibret almak gerekir.....	4/326
Depremi ardından.....	4/329
Deprem.....	4/323
Depremi sebebi nedir?.....	4/328
Derin bakış.....	1/206
Diğer meleklerden bazılarının görevleri.....	1/365
Dili terbiye etmenin yolları.....	3/130
Dilin afeti vardır.....	3/130
Din ahirette de lâzım.....	1/232
Din bölüm sözlüğü.....	1/100
Din hakkında soru nasıl başlar?.....	1/107
Din inancının faydaları.....	1/185
Din nasıl tanıtılır?.....	1/205
Din nedir?.....	1/105
Din yaşanmazsa ruh dünyasında neler olur?.....	1/229
Din.....	1/105
Dinin evrensel özellikleri.....	1/124
Dine ihtiyaç duymayan topluluk var mıdır?.....	1/208
Dini anlatan hatibin konumu nasıl olmalı?.....	1/219
Dini deyimler.....	3/244
Dini tanınamaktan doğan olumsuzluklar.....	1/226
Dini tanıtım davet demektir.....	1/210
Dini tanıma yolları.....	1/200
Dinin modası geçmez.....	1/188
Dinin tanıma bölüm sözlüğü.....	1/202
Dinin tavsiyeleri insanın ufkunu açar.....	1/186
Dinlerde ortak fazilet.....	1/187
Dinsiz birinden organ nakli caiz midir?.....	3/239
Dinsiz insan güzel huylu olabilir mi?.....	3/132
Dinsiz ölünür ama dinsiz olunmaz.....	1/118
Dinsizler kendi aralarında üçe ayrılır.....	3/179
Doğru çizgiye nasıl ulaşılır?.....	3/345
Doğru olup olmaması bakımından dişler ve altın burun.....	3/222
Doğum ve sonuçları.....	4/124
Doktor muayene edince gerekir mi?.....	2/128

Dört günah aynı zamanda büyük felakettir	4/294
Dört yerde namaz iki rekattır	4/291
Dua ayetlerinden bazıları.....	2/338
Dua bölüm sözlüğü	2/332
Dua edenin dış görünüşü	2/351
Dua ederken yapılan hatalar	2/363
Dua hakkında hadisler.....	2/346
Dua hakkında sorular ve cevaplar	2/371
Dua sadece sözle olmaz	2/345
Dua	2/333
Duanın en makbul zamanları.....	2/369
Duaya zaman ayırmalıyız	4/326
Duha (Kuşluk) namazı	2/284
Dul kadın gelinlik giyer mi?	4/43
Düğün davetiyeleri nasıl olmalı?	4/36
Düğün nasıl olmalı?	4/38
Düğün	3/303
Düğünde çalgı calz mı?	4/53
Düğünlerdeki modern gasplar hakkında modern gasplar nelerdir?	4/60
Dünya üzerinde hitabet makamının pratikte çöküşünde önemli unsurlar... ..	1/218
Dünyanın en büyük nimeti	1/285
Dürüstlük ifade eden cümleleri sahtekâr söylerse.....	4/313
Düşünmek gerekir	4/325

(E)

Edille-i Şer'iyye	1/55
Ehl-i kitab'a şunları söyleyin	4/279
Ehl-i Kitap'tan bazıları.....	4/284
El etek öpmek calz mı?	3/242
Elektrik verilerek veya silah ile öldürülen hayvanlar	3/251
Elektronik oyuncaklar	4/180
Elli dört farz.....	4/265
Ergen bir çocuğun karşı cinse ilgisinin artması	4/148
Ergenlik çağındaki çocuk.....	4/153
Ergenlik dönemi.....	4/149

Ergenlikte cinsel sorunlar	4/161
Erkeğin eşine karşı vazifeleri	3/318
Erkeğin eşine karşı vazifelerinin özeti	3/320
Erkekler de bunları bilmeli; bilmeli ki, kadınların neler çektiğinden haberdar olmalı	4/10
Erkekler hangi tip kızları beğeniyor	3/365
Erkeklerden gelen mektuplar	3/370
Esmâ'ül-Hüsna	1/307
Eşime yüz veririm şımarır" hikayesi	3/306
Eşinize hangi sınıra kadar özgürlük tanırırsınız?	3/284
Eşinizle arkadaş olmalısınız	3/287
Eşler birbirlerine her şeyi söylemeliler mi?	3/304
Eti haram olan hayvanlar	3/249
Evlenme Engelinin Olmayışı	4/101
Evlenme	4/97
Evlenmeden önce birini seven kadın veya erkek ne yapmalı	4/25
Evlenmenin mahiyeti ve yapılışı	4/98
Evliliğin sona erdirmesinin sonuçları	4/121
Evliliğin şartsız olması	4/102
Evlilik birliğinin sona ermesi	4/106
Evlilik cennet veya cehennem mi?	3/277
Evlilik hakkında önemli tavsiyeler	4/57
Evlilik hayallerinizi gerçeğe aykırı olarak kurmayın	3/279
Evlilik öncesi sağlam temeller oluşturulmalı	3/282
Evlilik ve kadına özel bölüm sözlüğü	3/276
Evlilik ve kadına özel konular	3/275
Evlilikle ilgili beklentilerim	3/355
Evlilikte ahlâk dengliği	3/297
Evlilikte aynı örten gelme denklik	3/297
Evlilikte de arkadaşlığın önemli kuralları vardır	3/288
Evlilikte de zevkler geçicidir	3/290
Evlilikte kültür seviyesi dengliği	3/296
Evlilikte medeni durum dengliği	3/299
Evlilikte sosyal etkinliklerde denklik	3/298
Evlilikte yaş dengliği	3/301
Ezan Hakkında Kısa Kısa	2/125
Ezan hakkında müftünün cevabı	2/110

Ezan hakkında soru ve cevaplar	2/127
Ezanla ilgili tavsiyeler	2/126
Ezan hikayeleri /Ezan aşığı sabrina	2/105
Ezan sesi	2/125
Ezandan nefret eden ingiliz subay	2/111
Ezandan nefret edenler	2/125

(F)

Farklı fetvalar kafa karıştırıyor?	2/220
Fena muamele ve geçimsizlik	4/118
Fennî ilimler	1/53
Fennî ilimlerin bazıları	1/53
Fert bazındaki cehalet:	1/64
Fetva nedir?	1/168
Fetva-takva konusu	1/167
Fıkıh İlimi üçe ayrılır:	1/51
Fidye ve fitır	2/60
Firavun'un buhtanları	4/280
Fitneye sebebiyet vermek	3/237

(G)

Geçerlilik şartları	4/102
Gelinliğin hükmü	3/303
Genç kız ve kadını ilgilendiren özel konular	4/10
Genç kızların soruları	4/346
Gençlerde nikah	4/52
Gençlere nasıl kompleks verildi?	1/158
Gençlere sesleniş	1/19
Gıybet sebepleri	3/123
Gıybet olduğu halde "Gıybet değildir" zannedilenler	3/123
Gıybeti gıybet olmaktan çıkaran sebepler	3/126
Gıybetin acı veren neticeleri	3/128
Giriş	1/9
Görücüye çıkan genç kıza tavsiyeler	4/58
Görüşme yapılmadan önce ve sonrasında ilgili altın kurallar	4/59
Görüşmek isteyen gençler şu üç konuya dikkat etmeliler.....	4/58

	Cilt / No
Göz zinasından kaçınmak	3/281
Göz zinasından sakınmak için ne gerekir?	3/282
Gözünle görmeden	4/341
Gruplaşmalar ve çete çağı	4/193
Gusletmek kimlere farzdır?	2/76
Guslün farzları	2/75
Guslün sünnetleri	2/76
Gümüşün nisâbı	3/97
Günahkarın cenazesi kılınır mı?	2/92
Güneş tutulması (Küsûf) namazı	2/281
Günlerce su bulamayan insan ne yapar?	2/80
Günümüzde bizde ve batıda temizlik	1/165
Güreşmek, futbol oynamak caiz midir?	3/230
Güzel ahlâklı arkadaş edinmek	3/117
Güzel bir tavsiye	3/129

(H)

Hacca gidecek kişide aranan şartlar	3/68
Hacca gitmek	3/65
Haccın farzı	3/68
Haccın kabul olması için gereken şartlar	3/67
Hacet namazı	2/285
Hadis uydurma sebepleri	3/196
Hadis uydurmaları karşısında direniş çalışmaları	3/202
Hadislerde / Sünnette zamanın kıymeti	3/22
Hak dinler	1/121
Hak dinlerin ortak yönleri	1/148
Hak dinlerin özellikleri	1/122
Hangi zenginler zekat vermez	3/91
Haram	2/57
Haramlardan hediye olur mu?	3/251
Hasta ziyareti	3/239
Hatibin veya tebliğcinin (davetçinin) uyması gereken genel kurallar	1/223
Hatip adaylarına nasıl eğitim verilmeli?	1/221
Hayâ imandandır fakat her utangaçlık hayâdan mıdır?	3/136
Hayat	1/303

Hayır ve şerrin (yaratılma yönüyle) Allah'tan olduğuna iman ..	1/280
Hayırlı sofrada şunlar mutlaka vardır.....	4/294
Hayvahlar alemi/ Temizlik hakikatı	1/369
Hayvan hakları ve güzel ahlâk.....	3/114
Hayvan sahibinin hayvana karşı vazifeleri.....	3/115
Hayvanların lisanı var mıdır?	4/307
Hazreti İbrahim'in vasıflarından	4/276
Hazreti Zeynep olayındaki uydurma	3/206
Her farzın üç farzı vardır	1/28
Hırslı olmayana Allah şunları verir	4/292
His dünyamızın ölçüsü ne?	3/145
Hitab etme konusunda önemli bilgiler.....	1/216
Hitabe sanatını çöküntüye uğratan beş sebep:	1/217
Hitabenin kalkınması için gereken şart.....	1/219
Hutbenin hükmü	2/243
Hutbenin sünnetleri.....	2/244
Hutbenin şartları	2/243
Huzur sokağı'nda ezan.....	2/113
Hz. Adem ve Hz. Havva meyve yemeseydi dünyaya gelmeyecek miydik?.....	
Hz. Musa (a.s.) ve İbrahim (a.s.)'ın doğduğu dönemler	1/64
Hz. Ömer'in sözü	3/129

(i)

İbadet	2/43
İbadet / Cibril hadisi.....	2/45
İbadet bölüm sözlüğü	2/44
İbadetler dört kısımdır.....	4/295
İbadetten sorumlu olanlar	2/49
İblis şeytan'ın gücü nereye kadardır?	2/11
İbn-i Kayyim'in görüşlerinin özeti.....	3/258
İbn-i Teymiye ve İbn-i Kayyim'in cehennem azabının sona ereceğine ilişkin görüşleri.....	3/256
İbret almak.....	4/325
İcma ne demektir?	1/57
İcmâli iman	1/262
İç dünyamızın dıştan yönlendirilişi.....	4/242

İçgüvey olmak caiz midir?	3/188
İddet nafakası	4/124
İddet.....	4/121
İffet.....	3/138
İfrat ve tefrit.....	3/270
İfrat ve tefritçiler arasında konuşulan mucizeler	1/353
İfrat ve tefrite bir örnek.....	3/166
İhtilafı üç isim	1/350
İhtilam ve susuzluk	2/80
İkinci namazı	2/188
İkindinin farzı	2/189
İki regl arası kaç gündür?	4/11
İla (Kocanın yemin etmesi)	4/120
İlahın manası nedir?	1/255
İlim	1/303
İlim bahçesi	1/15
İlim bölüm sözlüğü	1/26
İlim ile bilim arasında fark var mıdır?	1/36
İlim nedir?	1/36
İlim	1/29
İlimle bilim birbirinden farklı mıdır?	1/36
İlimsizlik aldanmayı getirir.....	1/45
İlk Türk matbaasının açılması.....	1/154
İlke ve amaçlar	4/94
İllâ adalet	3/147
İlme zaman ayırın	1/23
İlmi elde etme yolları.....	1/40
İlmi koruma yöntemleri	1/81
İlmihal ne demektir?	1/29
İlmin önem Sırası.....	1/43
İlmin önemi	1/34
İmamda aranılacak vasıflar	2/228
İmam-ı zam ve ötekiler	3/270
İmam-ı Azâm'dan bir ölçü.....	1/7
İmamın arkasında namaz kılmak.....	2/230
İman bölüm sözlüğü	1/252
İman eden kişide şu özellikler olur.....	1/287

İman edenlerin hayret ettiği şeylerden bazıları:.....	1/289
İman edip salih amel işleyenlerin kazandıkları	4/273
İman etmeyen aşırı dinsizlerin vasıfları	1/288
İman.....	1/253
İmanın bütünlüğü.....	1/265
İmanın şartından olan tesettür.....	3/178
İmanın şartları	1/276
İmanın şartlarından 6'sı.....	4/261
İmanın şartları altı grupta toplanmıştır	1/277
İmtihan soruları / Din bölümü.....	1/199
İmtihanımızın oluş şeklini biz tayin edebilir miyiz?	1/240
İnanmak istemeyenler şunları görse bile yine inanmaz.....	4/272
İnanmanın çeşitli yolları vardır:.....	1/266
İnkarcılar imanı reddettikleri için	4/271
İnkarcıların özelliklerindendir	4/274
İnsan ahlâkı nasıl düzelir	3/115
İnsan beden ve ruhtan meydana gelir.	1/243
İnsan kendini büyüden nasıl muhafaza eder?	4/28
İnsanın kendinden utanması	3/139
İnsanın kötü yönlerinden bazıları	1/20
İnsanlığa çok mühim bir çağrı.....	4/277
İrade	1/304
İsa (a.s) şunları haber verdi.....	4/282
İsa Aleyhisselam'ın ümmetine söylediklerinden üçü.....	4/271
İslam Dini'nin gayesi.....	1/113
İslam öncesi nikahlar	4/54
İslam terbiyesinin temelleri:	1/222
İslam vahşete asla izin vermez.....	4/334
İslam'a girişte ilk öğrenilecek olanlar.....	4/261
İslam'a giriş Kelime-i Şehâdet'le olur.....	1/259
İslam'a giriş.....	1/253
İslâm'da ahlâk.....	3/107
İslâm'da ahlâkın yedi önemli noktası.....	3/107
İslâm'da aşırılık yok ama aşırılık neyin adıdır?.....	3/165
İslâm'da evlat hakları.....	3/167
İslam'da önemli olan olgular	1/126
İslam'da sağlık ve temizlik.....	1/157

İslâm'da şakanın yeri.....	1/234
İslâm'da takıyye var mıdır?.....	1/110
İslâm'da terör var mı?.....	4/334
İslâm'dan önceki dünya	1/190
İslâm'ı anlatan hatib, şunları akademik seviyede bilmeye çalışmalıdır.....	1/221
İslâm'a göre yaşamak zor mudur?	1/233
İslâm beş temel üzerine bina edilmiştir.....	1/280
İslâm'ın gelişi şu kuralları getirdi:.....	1/190
İslâm'ın genel prensipleri.....	1/131
İslâm'ın ibâdet sistemi karışıklığı kabul etmez	1/142
İslâm'ın şartı sadece beş midir?	1/139
İslâm'ın şartlarından 5'i.....	4/262
İsrailiyat üç kısma ayrılır.....	3/220
İsrailiyata karşı sahabenin tavrı	3/217
İsrailiyata karşı tabiinin tavrı	3/218
İsrailiyatta Rasulullah'ın tavrı.....	3/214
İsteksizlik namaza ve ilme engel midir?	2/187
İstihâre namazı	2/279
İtikadi hükümler:	1/132
İtikadi hükümlerin temel prensibi	1/133
İtikaf	2/62
İyi huylu bir eş misiniz? (Erkekler için test).....	3/338
İyi huylu bir eş misiniz? (Kadınlar için test)	3/349
İyi toplumu iyiler oluşturur.....	4/244

(K)

Kader anlayışı.....	2/212
Kadın cenaze namazı kılabilir mi?.....	2/314
Kadın güzel giyinmeli, ama.....	4/318
Kadın hakkı.....	3/269
Kadın kabir ziyaretine gidebilir mi?	4/28
Kadın kocasından ayrılabilir mi?.....	4/308
Kadın kurban kesebilir mi?	4/319
Kadın milletvekili olabilir mi?.....	3/186
Kadın regl halindeyken Kur'an okuyabilir mi?.....	4/17
Kadın ve erkek ilmihali.....	3/275

Kadın ve erkek ilmihali.....	4/7
Kadın ve kaburga kemiği.....	4/31
Kadından hakim olur mu?.....	4/307
Kadından imam olur mu?	4/307
Kadının erkeğe bakışı.....	3/343
Kadının eşine karşı vazifeleri.....	3/342
Kadının eşine karşı vazifelerinden en önemlileri	3/347
Kadının hakları	4/105
Kadının kestiği yenir mi?	4/319
Kadının veya erkeğin kısırlaştırılması caiz midir? Kısır kadın hayırsız mıdır?.....	4/24
Kafası karıştırılan bir genç kız	3/253
Kahve	3/250
Kalp manen hastalanırsa şunları beraberinde getirir.....	4/293
Kandil geceleri.....	2/286
Kadir gecisi.....	2/290
Kârda olan insanın vasıfları	4/290
Karşılıklı rıza ile boşanma	4/112
Kavmi Nuh (a.s)'a şöyle itiraz etti	4/289
Kavmi Şuayb (a.s)'a şöyle seslendi.....	4/289
Kaynaklar.....	4/ 367
Kaza namazı kılmak için sünnetler terk edilir mi?.....	2/270
Kaza namazı.....	2/269
Kazâî boşanma sebepleri.....	4/114
Keffaret, dünyevî bir cezadır.....	3/55
Kefil borcu.....	3/223
Kelam	1/304
Kelime-i şehadet'in manası	1/254
Kelime-i Tevhid.....	1/257
Kelime-i Tevhid'in Kur'an lisanıyla okunuşu:	1/258
Kesinlik prensibi.....	1/134
Kıdem	1/298
Kırk gün geçmeden önce cinsel ilişki caiz mi?	4/19
Kıyas hakkı olan kişi şunlardan birini seçer.....	4/286
Kıyas.....	4/286
Kıskançlıkta haddi aşmayın.....	3/293
Kismet bağlanır mı? büyü nasıl çözülür	4/26

Cilt / No

Kıyam bi-Nefsihi	1/301
Kıyametin kopma zamanında neler olacak?	4/283
Kıyas ne demektir?	1/57
Kıyas-ı Fukaha	1/56
Kıymetsiz zümrelerden üçü	4/287
Kızını istemeye gelen damat adayına karşı kız babasının tavırları nasıl olmalıdır	4/59
Kızlar hangi tip erkekleri beğeniyor	3/352
Kimlik arayışı	4/151
Kirli bezler ne yapılmalı?	4/12
Kitaplara iman:	1/279
Koca kaybolursa kadın boşanabilir mi?	4/117
Kocanın nafakayı temin etmemesi	4/116
Kocası ölen kadın devletten nafaka alabilir mi?	3/268
Korku anında namaz nasıl kılınır?	2/274
Korku namazı	2/274
Koyun nisâbı	3/97
Kötü ahlâklı insanların bazı özellikleri	3/110
Kötü huylar düzelir mi?	3/131
Kötüye düşersen" diye bir düşünce olmalı	3/280
Kudret	1/306
Kumar veya içki yüzünden şeytan şunları yaptırır	4/271
Kur'an ahlâkı	3/112
Kur'an mucizesi ne demek?	4/320
Kur'an, lafzî mânâsını anlayalım diye mi arapça indî?	1/273
Kur'an'da ismi geçen peygamberler	1/350
Kur'an'da açıklanan peygamberlerin isimleri	1/350
Kur'an'ın emirlerinden	4/270
Kutuplarda namaz nasıl kılınır?	2/238
Kültür görmeyi artıran gözlük	4/248
Kürtaj caiz midir?	4/23

(L)

Lâilâhe illallah	1/258
Liân	4/120
Lider olmak isteyen zalimlerin bazısında görülen üç huy	4/272
Lokman (a.s.)'in oğluna öğütleri	1/347

(M)

Maddi denklik.....	3/295
Madenlerin zekâtı	3/98
Mağarada üç kişi	3/141
Mahkeme kararı ile boşanma	4/113
Mal için azaba uğrayacaklar	4/269
Malı stok etmek caiz midir?	3/231
Manevi değerlerle bakış	4/252
Manken olmak caiz mi?	3/251
Mantık dinin yerini tutar mı?	1/237
Matbaa, Batı'dan önce İslâm aleminde kullanılmıştır	1/151
Matbaa, Türkiye'ye dinî sebeplerden dolayı mı geç geldi....	1/150
Matbaacılığın Batı'da gelişmesi.....	1/152
Mazur cahiller	1/69
Meclis Birliği.....	4/101
Mehir.....	4/105
Mekruh.....	2/56
Melekler bölüm sözlüğü.....	1/362
Melekler kime dua eder?	1/368
Meleklerle iman:	1/278
Meleklerle şekil izafe etmek	1/292
Melekleri tanımak	1/363
Meleklerin vazifeleri	1/365
Meleklerin yapısı.....	1/364
Mevtay nasıl tanırırsınız?.....	2/296
Mezheble ilgili soru ve cevaplar.....	3/175
Mezhepler nasıl doğdu?	3/171
Mezheplere iman, imanın şartlarından mıdır?	3/171
Mezheplerin faydalı yönleri yok mu?	3/173
Mini lûgat	2/66
Miraç gecesi	2/288
Misâfir (yolcu) namazı	2/267
Modern zaman yönetimi	3/32
Muhalefet'ül-İl'l-Havâdis.....	1/300
Mut'a nikahı caiz midir?	4/45
Muttakilerin Vasıfları	4/288

Cilt / No

Mü'minin özelliklerinden bazıları.....	1/ 287
Mü'minlerin dostu üçtür	4/271
Mü'minlerin vasıflarından.....	4/284
Mübah.....	2/56
Mübarek gecelerdeki namaz	2/286
Münafıkların hallerinden	4/270
Münkirler (İnkarcılar) taraftarlarına şunları söylediler	4/281
Müslüman kardeşinin güldüğünü görünce.....	2/361
Müstehab.....	2/54
Müşriklerin hallerinden.....	4/277

(N)

Nafaka	4/106
Nafile ibadet.....	2/55
Nafile namaz ne demektir?.....	2/275
Nakil yoluyla gelen uydurmaları altı bölümde inceleriz.....	3/199
Namaz hakkında kısa kısa	2/215
Namaz hakkında sorular ve cevaplar	2/219
Namaz hakkında sorular ve Cevaplar	2/327
Namaz hakkındaki abartılar.....	2/197
Namaz kılarken kapının çalınması	2/253
Namaz kılmak neden zor gelir.....	2/147
Namaz kılmayanın şahitliği.....	2/203
Namaz ve spor	2/325
Namaza başladıktan sonraki (içindeki) farzlar.....	2/142
Namaza başlamadan önce yapılmış olması gereken farzlar ..	2/141
Namazda farklı kavramlar.....	2/146
Namazı cemâatla kılmak	2/227
Namazın farzı	4/263
Namazın farzları	2/140
Namazın faydaları	2/137
Namazın sünnetleri.....	2/144
Namazın vacipleri.....	2/142
Namazla dini terbiye	2/145
Namazla ilgili bir nokta	2/201
Namazla ilgili "40 yıl" hikayesi	2/199
Nasırlı eller	4/64

Neden panikledik?	4/327
Nesebin sübûtu.....	4/125
Nesep	4/125
Neyin kıymetini kim bilir	4/292
Nifas-lohusalık hali	4/18
Nifasta kan hali sona ererse kadın gusul alır mı?.....	4/19
Nikah sözleşmesi.....	4/52
Nikah	4/49
Nikahın rukûnleri.....	4/55
Nikahın şartları	4/51
Nikahta keramet var mıdır?	4/28
Nişandaki önemli konular	4/35
Nişanlık süresi deneme süreci midir?.....	4/32
Nuh (a.s)'ın kavminin sözlerinden	4/275

(O)

O gün (hesap günü) İnananlara şunlar söylenecek.....	4/282
Oje ile abdest olur mu?.....	2/93
Olmazsa olmaz kavramlar	2/50
On emir.....	1/347
Orucu bozan Şeyler.....	3/55
Orucu bozan yiyecek, içecekler.....	3/50
Orucu bozmayan şeyler.....	3/53
Orucun farz olması	3/51
Orucun farz oluş şartları	3/49
Orucun kısımları	3/51
Oruç bozmanın cezası.....	3/53
Oruç nedir?.....	3/49
Oruç tutmamayı mübah kılan şer'i özürler.....	3/58
Oruç tutmamayı veyâ niyetten sonra bozmayı mübah kılan şer'i özürler.....	3/58
Oruç ve hac bölüm sözlüğü	3/48
Oruç ve hac hakkında soru ve cevaplar	3/75
Oruç'da müstehaplar	3/57
Oruçluya mekruh olmayan şeyler	3/57
Oruçluya şunlar mekruhtur	3/56
Osmanlı'da ilk matbaa	1/153

Cilt / No

Otuz iki farz.....	4/261
Oyun.....	4/169
Oyuncağın önemi ve oyun malzemeleri	4/175
Oyuncak seçimi	4/178
Oyunda kültür, iklim ve cinsiyet faktörü	4/171

(Ö)

Öfkeli iken karar veren.....	4/288
Öğle namazı	2/164
Öğütler.....	3/151
Öğütler.....	3/153
Ölenler dünyaya geri dönmezler.....	3/228
Ölü nasıl yıkanır?.....	2/301
Ölü yıkanırken görülen alışılmışın dışındaki olaylar	2/299
Ölüm tehlikesi varsa şu üç şey de caizdir.....	4/273
Ölünün kefenlenmesi.....	2/304
Ölünün yüzü korkunç olursa ne anlama gelir	2/295
Önce "Karı-kocanın" nasıl ayrıldıklarına bakalım	4/80
Önemli bir ayrıntı	3/85
Önemli detaylar	3/99
Ötenazi	3/243
Özetle dokuz türlü kıskançlık vardır.....	3/293
Özgürlük, ama hangi sınıra kadar?	3/284
Özürlü biri, gusül abdestini nasıl alır?.....	2/80

(P)

Padişahın şahitliğini kabul etmeyen kadı.....	2/204
Peygamberimiz (s.a.v) hakkında	1/352
Peygamberimizin vasıflarından üçü.....	4/274
Peygamberimizin yaptığı dualardan bazıları	2/353
Peygamberler, Allah ile kullar arasında bir elçidir.....	1/344
Peygamberler'in isimleri	1/350
Peygamberlerde değişmeyen nitelikler.....	1/351
Peygamberlere iman	1/343
Psiko-sosyal gelişmede ailenin rolü.....	4/160

(R)

Rasullere iman:.....	1/279
Reenkarnasyon hurafe mi gerçek mi?.....	3/225
Regaib gecesi.....	2/287
Regl durumu ne zaman biter? (Menopoz).....	4/12
Regl günlerine ait ibadetler iade edilebilir mi?.....	4/15
Regl hali kaç gün sürer?.....	4/11
Regl halindeki kadın neleri yapabilir?.....	4/14
Regl halini aşağılayanlar olmuş mudur?.....	4/15
Regl olan kadın kaç günde bir yıkanmalı?.....	4/13
Regl olan kadın ne yapamaz?.....	4/13
Ric'î talâk.....	4/108
Riyakârın alâmetleri.....	4/292
Ruhun varlığına deliller nelerdir?.....	1/243

(S)

Sabah namazı.....	2/151
Sabretmek gerekir.....	4/327
Saç ektirmek caiz midir?.....	3/268
Safflarının düzeni ve önemi.....	2/228
Sahabe.....	3/260
Sahabeden bir örnek.....	3/125
Sahih olan mucizeler.....	1/359
Salih (a.s)'a kavminin sözlerinden.....	4/275
Salih (a.s)'ın kavminin çirkin fiilleri.....	4/273
Santranç oynamak caiz midir?.....	3/232
Saygı için ayağa kalkmak.....	3/243
Sehiv secdesi nedir?.....	2/272
Sehiv secdesi nerde yapılır?.....	2/272
Selam ve saygı duaları.....	2/362
Selamlaşmanın kuralları.....	4/286
Selef-i Salihin'de zamanın kıymeti.....	3/27
Semî.....	1/303
Sıcak günlerde 2-3 kez duş almanın bir zararı yoktur.....	4/13
Sığırın nisâbı.....	3/97
Sipariş vererek, kız ya da erkek bebek caiz midir?.....	4/23

Size göre cömert ve cimri kimdir tanımlar mısınız?	3/285
Sizi kitaplara davet ediyoruz	4/225
Son çocuklukta gelişim	4/159
Son söz	4/355
Sorumluluktan kaçan için sapıtmak zor değildir	1/269
Söz kesmeden, nişanlanmadan önceki süreçte tavsiyelerimiz	4/34
Spiral caiz midir?	4/22
Subûti sıfatlar	1/302
Sura üfürdüğü zaman	2/38
Sünnet hakkında önemli bir nokta	2/51
Sünnet üç nevidir	4/287
Sünnet-i gayri müekkeke	2/54
Sünnet-i kifaye	2/54
Sünnet-i müekkeke	2/54
Sünnî talâk	4/111
Süt bankasından alınan süt caiz midir?	4/24
Süt kardeş	3/268
Süt kardeşler kimdir?	4/30

(Ş)

Şahitler	4/103
Şakanın kuralları	1/236
Şaraba tuz konursa caiz olur mu?	3/248
Şehidlerin cennette olduğu üç kitapta yazılıdır	4/274
Şehitlerin namazı	2/316
Şekillerden anlam çıkarmak	4/309
Şer'î ilim ne demektir?	1/49
Şer-î ilimler üçe ayrılır:	1/51
Şeytan çocuklarında peşine düşer	4/243
Şeytan üç gruptur	2/12
Şeytan ve cinler	2/11
Şeytanın aldatma yöntemleri	2/16
Şeytanın ayetlerle aldatışı	2/23
Şeytanın içki ve kumarla aldatışı	2/29
Şeytanın inkar ettirdikleri / Kabir hayatı	2/17
Şeytanın vesvese ile aldatışı	2/20

Şimdi toplu helak olmaz mı?.....	4/331
Şirk vahdaniyetin zıddına bir inanıştır.....	1/335
Şu kimseler kıyamette helak olur.....	4/285
Şunlar geciktirilmez	4/285
Şunlar iman etmekle mükellef değildir.....	1/289
Şunlar insanın vasıflarındandır.....	4/283
Şunlar kaidedir.....	1/288
Şunlar Kur'an'ın vasıflarındandır	4/288
Şunlar Şehittir	4/291
Şunlar şeytanın işlerindendir	4/288
Şunlar yalandır	4/292
Şunlardan mahrum olan, imanın lezzetini alamaz.....	1/288
Şunları yapana ahirette korku ve üzüntü olmayacak.....	4/283
Şura adapları	3/331
Şükûr secdesi nedir?	2/273

(T)

Tabiîn ve Selef imamları.....	3/260
Tafsili iman	1/264
Tahiyyat'ül-Mescit.....	2/284
Takiyye nedir?	1/111
Takva ile kıyaslama konusu	3/233
Talak Bahsi bölüm sözlüğü.....	4/72
Talak / Boşanma.....	4/71
Talak ve boşanma bahsi.....	4/73
Tamamen uydurma olan hadis	3/221
Tebliğci veya hatibin gayesi neler olmalı?	1/224
Tefekkür etmeyen görme özürülü olur mu?	1/58
Tefsirde İsrailiyatın çeşitleri	3/214
Tefsirdeki uydurma hadisler	3/205
Tefsire uydurmaların giriş nedenleri	3/191
Teheccût (Gece) namazı	2/276
Tekvin.....	1/304
Terâvih namazı ve buna ait hükümler	2/263
Terk edilmesi gereken haller:	1/222
Terör nasıl doğuyor?	4/335
Tesbih namazı	2/277

Tesettür ayetleri.....	3/181
Tesettür konusunu üçe ayıran tartışmacı "dindarlar".....	3/179
Teşrik tekbirleri.....	2/262
Tevbe namazı.....	2/284
Tevbe nasıl olur?	2/59
Tevbe Suresi 118. ayette ima edilen üç kişinin ismi.....	4/285
Tevhid hakkında	1/341
Teyemmüm nasıl yapılır?	2/79
Teyemmüm nedir?.....	2/79
Teyemmümün farzları.....	4/262
Tıbbi yönden hayız kanı	4/20
Ticaret mallarının zekâtı	3/97
Tilavet secdesi nedir?.....	2/273
Tuvaletten sonra dua.....	2/81
Tüp bebek caiz midir?	4/23
Tüpleri bağlatmak caiz midir?.....	4/22
Türk matbaacılığının gecikme sebebi dini mi?	1/155
Türklerde temizlik	1/162

(U)

Ufka açılan sayfalar / Bir Amerikalı gözüyle gusül abdesti.....	2/83
Ufka açılan sayfalar / Namaz ve pranga.....	2/321
Ufka açılan sayfalar / Şifreli molekülle.....	2/365
Ufka açılan sayfalar /Zaman kadere döndü.....	3/39
Ufka açılan sayfalar Allah "Rabb" sıfatıyla eğitti.....	1/369
Ufka açılan Sayfalar / Hizmet etmek	1/171
Ufka açılan sayfalar / Görmek nimettir	1/243
Ufka açılan sayfalar / İşte böyle.....	1/285
Ufka açılan sayfalar / Geç kalmanın bedeli var	1/84
Ufka açılan sayfalar / Düşünelim.....	4/236
Ufka açılan sayfalar / İnce anlayış.....	4/338
Ufka açılan sayfalar / Sevgi.....	4/61
Ufka açılan sayfalar/ Ashab-ı Kiramın kaza ve kader anlayışı.....	2/212
Ufka açılan sayfalar/Gemiye gelen yolcular	3/149
Ufka açılan sayfalar/İnanıyormuşum da haberim yokmuş...2/119	
Ufka Açılan sayfalar.....	3/72

Uydurma hadisi anlamak için 6 önemli ipucu vardır	3/201
Uydurma hadisin kendindeki özellikler altıdır	3/200
Uydurma hadisleri kitaplaştırma çalışmaları	3/205
Uydurma sözleri nakletmekle tanınanlar	3/196
Uykusuzluk duası	2/361

(Ü)

Üç günden sonra kanaması kesilen kadın ne yapmalı?	4/13
Üç kimseye itaat edin	4/269
Üç şey münafıklık alametidir.....	3/153
Ürkmek	4/324

(V)

Vahdaniyyet	1/300
Ve... Şeytan-insan /Şeytan ilim adına aldatışı	2/27
Vicdan dinin yerini tutabilir mi?	1/112
Vicdanla ilgili yaşanmış bir hikaye	1/116
Vücut	1/298

(Y)

Yağmur namazı/duası	2/280
Yakını haksız yere öldürülen kişinin, kısas hakkı	4/286
Yanmayan çocuk.....	2/200
Yaşlı kadın evlenebilir mi?.....	4/44
Yatsı namazı.....	2/190
Yedinci bölüm sözlüğü.....	2/10
Yemekten sonra yapılan dua.....	2/360
Yolculuk namazı	2/284
Yusuf (a.s) meşhur rüyasında şunları gördü	4/276

(Z)

Zaman bölüm sözlüğü	3/10
Zamanı boşa harcamak.....	3/13
Zamanı değerlendirebilme.....	3/30
Zamanın kıymeti.....	3/15

Zamanın özellikleri	3/16
Zamanla ilgili kısa kısa	3/42
Zamanla ilgili sorular ve cevaplar	3/43
Zararlı alışkanlıklardan korumak	4/167
Zarûri ihtiyaçlar	3/95
Zarurilik prensibi	1/136
Zatî sıfatlar.....	1/297
Zekat almaktan kimler utanır?	3/91
Zekat bölüm sözlüğü	3/80
Zekat hakkında özel tavsiye	3/100
Zekat kimlere farz	3/86
Zekat kimlere verilir	3/91
Zekat nasıl tespit edilir.....	3/87
Zekat nereye verilmez?	3/100
Zekat veren ve alanların dikkatine.....	3/90
Zekat verirken şu kurallara dikkat edilmeli.....	3/92
Zekat.....	3/81
Zekat; toplumsal refahtır.....	3/83
Zekatın Lûgat manası.....	3/85
Zihindeki son: İyi bir aile kültürü	4/216
Zikrin faydaları	2/217
Zina eden erkek ve kadınlar	3/153
Zaruret halinde haramın helal kılınışı	3/250
Zinet eşyasının zekâtı.....	3/98

Emine Şenlikoğlu

*İnsan, hem helâller sınırı içinde,
hem de rahat, asûde bir hayat yaşayabilir.
Kimileri zannediyor ki, İslâm'a girince
hayat zindan hayatına dönüşür;
yok böyle bir şey. Ancak, ufku dar insanlar,
yaşama alanlarını daralttıkları için, İslâm'ı
sıkıcı bir yaşam tarzı gibi görür ve
gösterebilirler.*

*Halbuki, İslâm'ı önyargısız öğrenen insa
helâllerle geniş bir dünya kurabilir...*

